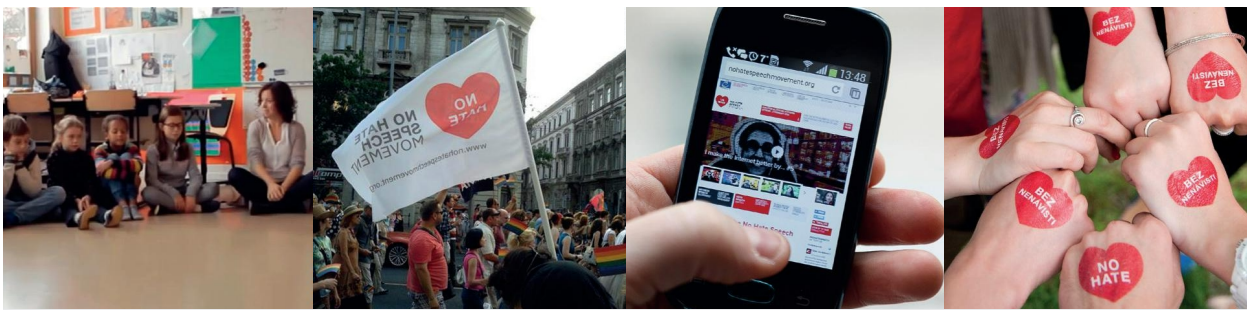

FAQESHËNUESIT NË INTERNET

Manual për të luftuar gjuhën
e urrejtjes përmes internetit me anë
të edukimit me të drejtat e njeriut

qytetari bullizëm edukimi për të drejtat e njeriut armiqësi toleranc
përgjegjësi anticiganizëm solidaritet ksenofobi drejtësi krim
ntolerancë respekt seksizëm diversitet racizëm paqe nacionalizëm
paragjykim pjesëmarrje antisemitizëm barazi homofobi sigur
dinjitet islamofobi liri diskriminim demokraci urrejtj

Botim i rishikuar
2016

FAQESHËNUESIT NË INTERNET

MANUAL PËR TË LUFTUAR GJUHËN E URREJTJES PËRMES
INTERNETIT ME ANË TË EDUKIMIT ME TË DREJTAT E NJERIUT

Botim i rishikuar (2016), me përfshirjen e Udhëzuesit
“Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit”

SHKRUAR DHE REDAKTUAR NGA:

ELLIE KEEN, MARA GEORGESCU

KONTRIBUAN PËR BOTIMIN E DYTË:

MARA GEORGESCU, SATU VALTERE, OLENA CHERNYKH

REDAKTIMI PËRFUNDIMTAR:

RUI GOMES

Faqeshënuesit në internet–Manual “Për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit me anë të edukimit me drejtat e njeriut”

Botim i rishikuar, 2016

Ky dokument është përkthyer duke përdorur fonde të një Programi të Përbashkët midis Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës. Pikëpamjet e shprehura këtu nuk mund të merren në asnjë mënyrë si pasqyrim i opinionit zyrtar të Bashkimit Evropian ose Këshillit të Evropës.

Botuar në kuadër të Veprimit “Lufta kundër Bullizmit dhe Ekstremizmit në Sistemin Arsimor në Shqipëri”, të Instrumentit Horizontal të Bashkimit Evropian/Këshillit të Evropës për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë.

© 2018 Këshilli i Evropës. Të gjitha të drejtat e rezervuara. I licencuar në Bashkimin Evropian sipas kushteve të miratuara. Asnjë pjesë e këtij botimi nuk mund të përkthehet, riprodhohet ose të transmetohet në çfarëdo forme ose përmes çfarëdo mjeti, qoftë elektronik (CD-Rom, Internet, etj.) apo mekanik, përfshirë fotokopjimin, regjistrimin apo çfarëdo sistemi depozitimi ose marrjeje informacioni, pa lejen paraprake të Sektorit të botimeve (publishing@coe.int), Drejtoria e Komunikimit të Këshillit të Evropës, për dijeni: European Youth Centre Budapest, 1-3 Zivatar utca, H-1024 Budapest, Hungari; email: eycb.secretariat@coe.int).

Riprodhimi i materialit nga ky botim autorizohet vetëm për qëllime edukative jo-tregtare dhe me kusht që burimi të citohet siç duhet.

E gjithë korrespondenca lidhur me këtë dokument duhet t’i drejtohet:

Youth Department of the Council of Europe:

European Youth Centre Strasbourg

30, rue Pierre de Coubertin

F- 67075 Strasbourg Cedex – France

Email: youth@coe.int

Falënderohen për fotografitë e kopertinës (nga e majta në të djathtë):

- Council of Europe
- Földi László
- Horváth Dániel
- National Campaign Committee Slovakia

Korrektimi gjuhësor: Rachel Appleby

Faqosja dhe dizajni: Horváth Dániel – danielhorvath.com

Printuar në Shqipëri

© Këshilli i Evropës, 2016, botimi Anglisht: BOOKMARKS - A manual for combating hate speech online through human rights education

ISBN 978-92-871-8201-2

© Këshilli i Evropës, 2018, përkthimi Shqip:

Ky përkthim është botuar nga Këshilli i Evropës, nën përgjegjësinë e përkthyesit (përkthim jo-zyrtar).

PARATHËNIE

Manuali “Faqeshënuesit në internet”, që keni në duar, është një mjet i çmuar për t’i thënë ndal gjuhës së urrejtjes dhe për të forcuar të drejtat e njeriut. Mund të pyesni: “Pse duhet të merremi me këtë? A s’kanë njerëzit të drejtë të shprehjen lirish në një shoqëri demokratike?” Është e vërtetë se liria e shprehjes është një e drejtë themelore e njeriut, çka vlen edhe për idetë që mund t’i fyejnë, tronditin apo shqetësojnë njerëzit. Por ushtrimi i kësaj të drejte bart detyrime dhe përgjegjësi të qarta. Gjuha e urrejtjes nuk është gjuhë “e mbrojtur”; fjalët e urrejtjes mund të sjellin si rezultat krime reale për shkak të urrejtjes, dhe këto krime kanë shkatërruar dhe u kanë marrë jetën tashmë mjaft njerëzve.

Gjuha e urrejtjes është bërë një nga format më të zakonshme të intolerancës dhe ksenofobisë sot në Evropë. Me shqetësim të veçantë shihet prania në rritje e gjuhës së urrejtjes në debatet politike dhe si është bërë ajo e zakonshme në sferën publike, sidomos në internet. Kur e papranueshmja fillon të pranohet, bëhet “normë”, ekziston një rrezik i vërtetë ndaj të drejtave të njeriut. Lëvizja JO! GJUHËS SË URREJTJES e Këshillit të Evropës u krijua me qëllim reduktimin e pranimit të gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe dhënien fund të “normalizimit” të saj.

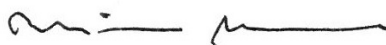
Askush nuk e mohon se interneti na ka pajisur me mjete të reja të jashtëzakonshme për komunikim, solidarizim, organizim të ndryshimit shoqëror dhe zbatimje. E, megjithatë, ne nuk duhet të lejojmë që ai të shpërdorohet si një instrument torture dhe propagande i industrive dhe ideologjive të urrejtjes. Gjithashtu, liria e shprehjes përmes internetit duhet të nënkuptojë liri për të mos pasur frikë gjatë veprimeve përmes internetit.

Këshilli i Evropës ka qenë pararendës i përpjekjeve për të dhënë përcaktimin e gjuhës së urrejtjes dhe për të bërë thirrje për dënimin e racizmit dhe ksenofobisë përmes internetit. Masat ligjore janë shumë të rëndësishme, por janë të pamjaftueshme. E vetmja zgjidhje në një periudhë afatgjatë është edukimi: për të parandaluar gjuhën e urrejtjes, për të denoncuar gjuhën e urrejtjes dhe për të nxitur solidaritetin me viktimat.

Marrja e njohurive rreth, përmes dhe për të drejtat e njeriut është me rëndësi thelbësore me qëllim ruajtjen e një klime aktive të të drejtave të njeriut përballë ndryshimeve të shpejta me të cilat përballen sot shoqëritë tona. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për fëmijët dhe të rinjtë dhe, në kohët e sotme, patjetër duhet bërë pjesë përbërëse e edukimit me njohuritë në fushën e medias dhe internetit.

Fushata e Këshillit të Evropës për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES bëhet nga vetë të rinjtë: ata e kanë kërkuar krijimin e saj dhe po vendosin si do të vazhdojnë. Kjo është me rëndësi pasi janë, gjithashtu, të rinjtë ata që janë ndër viktimat më të zakonshme të abuzimit me të drejtat e njeriut në internet nëpërmjet formave të ndryshme të gjuhës së urrejtjes dhe bullizmit.

Shpresoj që ky udhëzues ta gjejë rrugën për të hyrë në shkolla, qendra rinore dhe organizata rinore – si dhe në internet. Unë i inkurajoj nxënësit dhe studentët, edukatorët dhe të tjerë që ta përdorin këtë lirisht dhe t’i bashkohen fushatës. Le t’i përdorim “Faqeshënuesit në internet” për të mbajtur qëndrim kundër gjuhës së urrejtjes.

Thorbjørn Jagland
Sekretar i Përgjithshëm i Këshillit të Evropës

FALENDERIM

Dëshirojmë të shprehim mirënjohjen tonë për të gjithë ata që kanë kontribuar për këtë Manual, me sugjerimet dhe opinionet e tyre vlerësuese, dhe në mënyrë të veçantë:

- Anëtarët e Grupit për Ndjekjen e Ecurisë së fushatës së Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES dhe, kryesisht, përfaqësuesit e Këshillit Konsultativ për Rininë dhe të Komitetit Drejtues Evropian për Rininë, si dhe vëzhguesit përfaqësues të Komitetit Drejtues Evropian për Politikën dhe Praktikën Edukative, Agjencisë Rinore Evropiane për Informacionin dhe Këshillimin, Forumit Rinor Evropian, Shoqatës së Kartës Rinore Evropiane, Granteve të Norvegjisë në Zonën Ekonomike Evropiane dhe aktivistët përmes internetit.
- Claudia Lenz-in (Qendra Evropiane “Wergeland”), Anni Siltanen-in (Insafe) dhe Vitor Tomé-në (konsulent).
- Anne Weber-in (Zyra e Komisionerit për të Drejtat e Njeriut), Gordana Berjan-in (Programi për Fëmijët), Lee Hibbard-in, Elvana Thaçin dhe James Lawson-in (Njësia për Administrimin e Internetit); Paula Eck-Walters-in (Sekretariati i Komisionit Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës); Josef Huber-in, Yulia Pererva-n (Departamenti për Edukimin); AncaRuxandra Pandea-n, Menno Ettema-n, Aileen Donegan-in, Claire Uzynski-n dhe Maud Hoffman Boivin-in (Departamenti për Rininë), të gjithë në Këshillin e Evropës.

Ne kemi bërë gjithë përpjekjet e mundshme për të lokalizuar referimet në tekste dhe aktivitete të autorëve të tyre, dhe kemi bërë vlerësimet e duhura. Kërkojmë ndjesë për çdo mungesë dhe do të kishim kënaqësi t'i korrigjonim ato në botimin e ardhshëm.

LËNDA

KAPITULLI 1 -RRETH MANUALIT

1.1 Hyrje në Manual	7
1.2 Problemi i gjuhës së urrejtjes përmes internetit	8

KAPITULLI 2 -LËVIZJA JO! GJUHËS SË URREJTJES

2.1 Rreth fushatës	11
2.2 Çfarë mund të bëjnë të rinjtë?	14

KAPITULLI 3 - SI DUHET PËRDORUR MANUALI

3.1 Nevoja për Manualin.	15
3.2 Struktura e Manualit	16
3.3 Zhvillimi i aktiviteteve..	17.
3.4 Dhjetë gjëra që duhen bërë dhe nuk duhen bërë	19
3.5 Tema dhe pyetje.....	20

KAPITULLI 4 - 24 AKTIVITETE

Tabela e parashikimit të aktiviteteve	22
24 Aktivitete për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit nëpërmjet edukimit me të drejtat e njeriut.....	25

KAPITULLI 5 -INFORMACION BAZË

5.1 Gjuha e urrejtjes përmes internetit	148
5.2 Të drejtat e njeriut	155
5.3 Liria e shprehjes	160
5.4 Racizmi dhe diskriminimi.....	166
5.5 Jeta private dhe siguria	171
5.6 Demokracia dhe pjesëmarrja	174
5.7 Strategjitë për të bërë fushatë.....	179
5.8 Njohuri për internetin	182
5.9 Bullizmi përmes internetit	191
5.10 Këshilli i Evropës dhe gjuha e urrejtjes përmes internetit	195

KAPITULLI 6 -SHTOJCAT

6.1 Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut (përmbledhje).....	200
6.2 Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe protokollet e saj (përmbledhje) ...	201
6.3 Burime të tjera për të trajtuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit.....	204
6.4 Udhëzuesi “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit”	206
6.5 Propozime për seminare me veprimtari praktike mbi bazën e Manualit “Faqeshënuesit në internet”	208

**NO HATE
SPEECH
MOVEMENT**

KAPITULLI 1

RRETH MANUALIT

1.1 HYRJE NË MANUAL

Synimi i këtij Manuali është që të ofrojë mbështetje për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES, fushata e të rinjve të Këshillit të Evropës kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit, dhe të jetë i dobishëm për edukatorët që punojnë për trajtimin e këtij problemi, brenda dhe jashtë sistemit formal arsimor. Manuali është parashikuar për punën me të rinjtë e grupmoshës 13-18 vjeç; sidoqoftë, aktivitetet mund të përshtaten për grupmosha të tjera dhe profile të tjera të nxënësve dhe studentëve.

“Shkopinjtë dhe gurët mund të m'i thyejnë kockat, por fjalët asnjëherë nuk mund të më lëndojnë”

A jeni dakord?

“Faqeshënuesit në internet” u botua për herë të parë në fillim të vitit

2014 dhe është përkthyer në afro 10 gjuhë. Në këtë botim të rishikuar,

Manuali është përditësuar me qëllim përfshirjen e informacioneve më të fundit rreth fushatës së të rinjve për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES dhe rreth Udhëzuesit “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit” të Këshillit të Evropës. Kjo gjë ka rezultuar edhe në përfshirjen në këtë botim të tre aktiviteteve të reja edukative.

Nevoja për nisma edukative, që vënë në shënjestër urrejtjen përmes internetit, mund të shihet pjesërisht në shkallën në rritje të abuzimit që vihet re në internet, që karakterizohet në pjesën të madhe nga toni i tejskajshëm dhe racist e që mund të rrezikojë vlerat themelore të një shoqërie demokratike. Sidoqoftë, urrejtja përmes internetit nuk është thjesht një problem që lidhet me racizmin dhe diskriminimin; gjithashtu, ky është një problem që lidhet me mënyrën si e përdorin njerëzit internetin. Kjo gjë e bën këtë problem një fenomen relativisht të ri dhe një fenomen që nuk njihet apo kuptohet plotësisht. “Risia” e gjuhës së urrejtjes përmes internetit do të thotë se ky është një problem që bota ende nuk po di si ta trajtojë.

Shumë përpjekje ekzistuese për të luftuar urrejtjen përmes internetit priren që të përqendrohen te mekanizmat e kontrollit: lënia jashtë e urrejtjes kur ajo shfaqet. Qasja që aplikohet në këto faqe e konsideron gjuhën e urrejtjes si *simptomë* të një problemi më të thellë. Gjatë aktiviteteve synohet që të trajtohen shkaqet bazë të gjuhës së urrejtjes, si dhe të mësuarit si duhet trajtuar ajo kur ndodh.

Gjuha e urrejtjes përmes internetit përfaqëson gjethet e një bime të rrezikshme, rrënjët e të cilës gjenden thellë në shoqëri. Krasitja e gjetheve nuk mund të shërbejë për trajtimin e shkaqeve më të gjera të problemit.

GASJA NDAJ TË DREJTAVE TË NJERIUT

Aktivitetet në Manual duhet t'i ndihmojnë të rinjtë që të përftojnë njohuri, aftësi dhe qëndrime që do të nevojiten, në rast se interneti duhet të pasqyrojë parimet themelore që janë përcaktuar për botën *reale*. Këto parime janë përpiluar dhe janë miratuar mbi 60 vite më parë: ato njihen si të drejtat e njeriut dhe pasqyrojnë

dinjitetin bazë të gjithë njerëzve, barazinë e tyre përsa u takon të drejtave, lirinë e tyre dhe rolin e tyre lidhur me përcaktimin dhe vendosjen e rregullave që duhet të rregullojnë jetën tonë të përditshme.

Ashtu si në fushatën rinore, në këtë Manual gjuha e urrejtjes konsiderohet si çështje e të drejtave të njeriut dhe qasja, që zbatohet në aktivitetet, bazohet tek parimet dhe standardet e të drejtave të njeriut. Kjo e bën Manualin të dobishëm jo vetëm për të trajtuar gjuhën e urrejtjes, por dhe si një mënyrë për të kuptuar vetë të drejtat e njeriut dhe mënyrën si zbatohen ato si në kontekstin e lidhur me internetin, ashtu dhe në kontekstin jo të lidhur me internetin. Më shumë informacion për qasjen edukative mund të gjeni në Kapitullin 3 dhe një informacion bazë për të drejtat e njeriut në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin në Kapitullin 5.

DEMOKRACIA DHE QYTETARIA PËRMES INTERNETIT

Manuali bazohet në bindjen e patundur se hapësira në internet është hapësirë publike dhe, prandaj, në internet *mund* dhe *duhen* zbatuar të gjithë parimet e një shoqërie demokratike. Në këtë kontekst, roli i të rinjve përmes internetit është tejet i rëndësishëm për të luftuar gjuhën e urrejtjes.

Të rinjtë janë qytetarë në internet, që do të thotë se ata mund t'i shprehin aspiratat dhe shqetësimet e tyre përmes internetit, të ndërmarrin veprime dhe t'i konsiderojnë përgjegjës ata që shkelin të drejtat e njeriut në internet. Për më tepër, ata mund të jenë mbrojtës të të drejtave të njeriut përmes internetit.

Gjithashtu, hapësira në internet është një hapësirë për pjesëmarrje, përfshirë njohjen e qeverisjes së internetit. Përmes aktiviteteve, në Manual hulumtohen mënyra të ndërveprimit përmes internetit, si mund të ndërmarrin të rinjtë veprime përmes internetit dhe si mund të zhvillojnë fushatë përmes internetit për një internet më të mirë dhe më të sigurt.

Temat përkatëse lidhur me demokracinë, bërjen e fushatës përmes internetit dhe njohuritë për internetin janë përfshirë në Kapitullin 5.

1.2 PROBLEMI I GJUHËS SË URREJTJES PËRMES INTERNETIT

MUNDËSI TË REJA, RISQE TË REJA

Zhvillimi i internetit u hapi rrugë mundësive të shumta për ndërveprim mes njerëzve. Interneti, teorikisht, na ka dhënë mundësinë për të komunikuar thuajse me çdo person tjetër në botë; madje, teorikisht, ai ka bërë të mundur që një mendim në një dhomë të pasme në ndonjë cep të vogël dhe të panjohur të botës ta marrë çdo person tjetër! Tani kushdo që ka mundësi hyn në internet, është botues dhe folës publik. Duket se pak mund të na ndalojë të themi atë që duam.

Kjo është një risi që disa do të donin ta kthenin pas, por nuk duhet të na habitë që bota gjithnjë në rritje e ndërveprimit përmes internetit, ka filluar gjithashtu të pasqyrojë dhe të rifitojë shumë vështirësi që qeniet njerëzore kanë hasur historikisht në jetën e tyre "reale". Pothuajse qysh

A e dini se ç'ndodh atje?

Për disa shembuj shih f. 151. Ose bëni vetë një kërkim në internet.

Kush kontrollon!?

A është më lehtë për të shprehur mendimet tona më të errëta përmes internetit?

në krye të herës intoleranca dhe "urrejtja" kanë qenë tipar i shoqërisë njerëzore. Gjatë viteve të fundit, në një numër studimesh është konstatuar një rritje e këtyre qëndrimeve.

Problemi është në rast se ekziston më pak tolerancë ndaj ndryshimit dhe në rast se nuk monitorohen kufizimet ndaj kësaj intolerance, intoleranca – dhe urrejtja – do të gjejnë shprehje si në gjërat që njerëzit bëjnë, ashtu dhe në gjërat që ata thonë. Interneti ka krijuar mënyra të reja për t'i thënë gjërat dhe ka hapur shtigje të reja për t'ua thënë ato një numri më të madh njerëzish. Sidoqoftë, kufizimet ndaj atyre që themi përmes internetit janë shumë më pak sesa ato që ekzistojnë në kushte jo të lidhura me internetin: përmes internetit ne mund të themi gjëra që nuk do të guxonim t'i thoshim në publik në botën "reale".

Në rast se gjuha e urrejtjes në kushte jo të lidhura me internetin është një problem që shoqëritë e njohin dhe kanë konstatuar nevojën për ta trajtuar, a është gjuha e urrejtjes përmes internetit diçka që ne mund ta shpërfillim?

Cila është më e keqe ...?

E thënë në një takim publik

*"Nëse je homoseksual – kurohu.
Pastaj bashkohu me racën njerëzore."*

E postuar në një forum në internet

*"Nëse je homoseksual – kurohu.
Pastaj bashkohu me racën njerëzore."*

SHKALLA E PROBLEMIT

"Do të të përdhunoj nesër në orën 9 të mbrëmjes. Takohemi afër shtëpisë tënde????"

"S'të duam këtu, rri në vendin tënd dhe shkatërroje atë, jo tonin!!!"²

*Je budallaqe****. Mamaja jote është me ngjyrë, kurse babai yt përdhunues"³*

Monitorimi i shkallës së gjuhës së urrejtjes përmes internetit është tejet i vështirë. Në fakt, pikërisht kjo vështirësi e bën kaq të lehtë për ata, të cilët duan të përhapin urrejtje, të veprojnë kështu përmes internetit, dhe e bën kaq të vështirë për qeveritë apo të tjerë që të ushtrojnë kontroll. Një numër i vogël organizatash janë përpjekur që ta zbulojnë shkallën e problemit. Të gjitha ato kanë konstatuar se urrejtja përmes internetit duket se po vjen duke u shtuar.

Rritje e grupit të faqeve të internetit me përmbajtje urrejtjen

- Botimi i Raportit vjetor 2011 të Simon Wiesenthal-it "Terrorizmi dhe urrejtja digjitale"⁴ vë në dukje një rritje prej 12% që e çon në 14.000 numrin e "grupeve problematike të rrjeteve sociale, forumeve, blogjeve, Twitter-it etj. (mbi 11.500 vitin e kaluar), me përmbajtje nën-kulturën e urrejtjes".
- Sistemi për sigurinë e internetit, Websense, që pretendon se gjurmon rreth 15.000 grupe faqesh të internetit me përmbajtje "urrejtjen dhe agresivitetin", ka njoftuar se, gjatë vitit 2009, është trefishuar numri i faqeve të internetit me përmbajtje racizmin, urrejtjen dhe agresivitetin.⁵

Në studime të tjera janë bërë përpjekje për të hulmtuar shkallën në të cilën të rinjtë hasin urrejtje në veprimtarinë e tyre përmes internetit.

Të rinjtë dhe urrejtja përmes internetit

- Në Evropë, 6% e përdoruesve të internetit të grupmohës 9-16vjeç ka njoftuar se ka marrë ngacmime përmes internetit, ndërsa 3% ka pohuar se ka ngacmuar të tjerët.⁶
- 16% e përdoruesve në moshë të re të internetit në Kanada thotë se ka postuar në internet komente të urryera ndaj një personi a grupi njerëzish.⁷
- 78% e të anketuarve pjesëmarrës në një anketim përmes internetit deklaroi se kishte hasur rregullisht gjuhë urrejtjeje përmes internetit. Tre grupet rëndom objekt i gjuhës së urrejtjes kanë qenë: personat LGBT (70%), myslimanët (60%) dhe gratë.⁸

SHËNIME NË FUND TË FAQES

- 1 Komunikuar në *Twitter* Stella McCreasy-it (Anëtare e Parlamentit të Mbretërisë së Bashkuar).
- 2 Nga faqja e *Facebook*-ut "Azilkërkues, na u hiqni sysh".
- 3 Komunikuar në *Twitter* kur një futbollist – Fabrice Muamba, me origjinë nga Republika Demokratike e Kongos – pësoi pushim zemre gjatë një ndeshje futbollli.
- 4 Raporti "Terrorizmi dhe urrejtja digjitale" paraqitur në Muzeun e Tolerancës, shkurt 2011 www.wiesenthal.com/site/apps/nlnet/content2.aspx?c=IsKWLbPJLnF&b=4441467&ct=9141065
- 5 Grupe faqesh të internetit me përmbajtje racizmin, urrejtjen, agresivitetin që po përhapen përmes rrjeteve sociale, Networkworld, maj 2009 www.networkworld.com/news/2009/052909-hate-sites.html
- 6 Marrë nga një anketim që ka bërë *KidsOnline* i Bashkimit Evropian: [www2.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20II%20\(2009-11\)/EUKidsOnlineIIReports/Final%20report.pdf](http://www2.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20II%20(2009-11)/EUKidsOnlineIIReports/Final%20report.pdf)
- 7 Marrë nga "Kanadezët në moshë të re në një botë të lidhur me internet", anketim kombëtar me bazë shkollën i 5.272 fëmijëve dhe të rinjve nga klasa 4 deri në klasën 11, dhe konkluzionet e hulmtimeve përsa i takon cilësisë që kanë bërë grupet e diskutimit me prindërit dhe të rinjtë e moshës 11-17 vjeç, 2003– 2005.
- 8 Anketim i Këshillit të Evropës përmes internetit në funksion të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES, 2012. www.coe.int/youthcampaign

KAPITULLI 2

LËVIZJA JO! GJUHËS SË URREJTJES

FUSHATË E TË RINJVE TË KËSHILLIT TË EVROPËS PËR TË DREJTAT E NJERIUT NË INTERNET

“Gjuha e urrejtjes, siç përcaktohet nga Komiteti i Ministrave të Këshillit të Evropës, përmbledh të gjitha format e shprehjes që përhapin, provokojnë, nxisin apo justifikojnë urrejtje raciale, ksenofobi, antisemitizëm apo forma të tjera të urrejtjes mbi bazën e intolerancës, përfshirë: intolerancën e shprehur nga nacionalizmi agresiv dhe etnocentrizmi, diskriminimi dhe armiqësia ndaj pakicave, emigrantëve dhe njerëzve me origjinë nga emigrantë. Për qëllimin e fushatës, forma të tjera të diskriminimit dhe paragjykitimit, si: anticiganizmi, kristianofobia, islamofobia, mizogjinia, seksizmi dhe diskriminimi për shkak të orientimit seksual dhe identitetit gjinor, përfshihen brenda objektit të gjuhës së urrejtjes.”

Prezantim i fushatës – www.nohatespeechmovement.org

2.1 RRETH FUSHATËS

Fushata e Këshillit të Evropës kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit nisi më datë 22 mars 2013 dhe vazhdon deri në fund të vitit 2017. Qëllimi i fazës së parë të fushatës (2013-2015) ishte ndërgjegjësimi lidhur me problemin, ndryshimi i qëndrimeve ndaj saj dhe mobilizimi i të rinjve për të vepruar kundër saj. Faza e dytë e fushatës (2015-2017) do të përqendrohet më shumë tek qasjet ndaj edukimit dhe strategjitë për parandalimin. Fushata rinore e Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES zhvillohet në kuadër të përpjekjeve më të gjera të Këshillit të Evropës për të promovuar të drejtat e njeriut në internet.

Këshilli i Evropës e konsideron gjuhën e urrejtjes si rrezik ndaj demokracisë dhe të drejtave të njeriut. Lëvizja JO! GJUHËS SË URREJTJES ka në themel të saj të drejtat e njeriut, por ajo nuk ka të bëjë vetëm me përdorimin e mekanizmave ligjorë për të luftuar urrejtjen përmes internetit – as nuk ka të bëjë detyrimisht me “fshirjen e gjuhës së urrejtjes” sa herë që ndodh. Fushata inkurajon respektimin e lirisë së shprehjes dhe synon zhvillimin e përgjigjeve alternative ndaj gjuhës së urrejtjes, përfshirë parandalimin, edukimin, ndërgjegjësimin, bërjen e vetërregullimit nga ana e përdoruesve dhe inkurajimin e mbështetjes për viktimat. Në thelb, fushata ka të bëjë me promovimin e të drejtave të njeriut përmes internetit dhe bërjen e internetit një hapësirë më të sigurt për të gjithë.

PIKËSYNIMET E FUSHATËS

Fushata trajton dhe lufton gjuhën e urrejtjes duke mobilizuar të rinjtë si aktorë dhe shumëfishues të kulturës së të drejtave të njeriut dhe qytetarisë demokratike, përmes internetit dhe në kushte jo të lidhura me internetin.

Fushata ka këto pikësnyime:

- Të risisë ndërgjegjësimin lidhur me gjuhën e urrejtjes përmes internetit dhe në kushte jo të lidhura me internetin
- Të mbështesë aktivitetet lidhur me edukimin me të drejtat e njeriut për veprim kundër gjuhës së urrejtjes dhe risqet që ajo paraqet për demokracinë dhe mirëqenien e të rinjve
- Të zhvillojë dhe të përhapë mjetet dhe mekanizmat për denoncimin e gjuhës së urrejtjes, sidomos në dimensionin (përmasën) e saj përmes internetit, përfshirë në nivel kombëtar
- Të mobilizojë partnerët kombëtarë dhe evropianë për parandalimin dhe kundërshtimin e gjuhës së urrejtjes dhe intolerancës përmes internetit dhe në kushte jo të lidhura me internetin
- Të nxisë njohuritë për median dhe qytetarinë digjitale dhe të mbështesë pjesëmarrjen e të rinjve në drejtimin e internetit
- Të ndihmojë në zbatimin e Planit të Veprimit të Këshillit të Evropës për luftën kundër ekstremizmit dhe radikalizmit të dhunshëm që rezultojnë në terrorizëm, sidomos duke (vënë në dukje) shkaqet kryesore të radikalizmit të dhunshëm të të rinjve.

MJETET E FUSHATËS

KOMITETET KOMBËTARE TË FUSHATËS

Fushata promovohet nga Këshilli i Evropës dhe partnerët e tij evropianë dhe zhvillohet nga komitetet kombëtare të fushatës në shtetet anëtare.

GRUPI I FAQEVE TË INTERNETIT PËR BASHKËRENDIMIN E FUSHATËS

www.coe.int/youthcampaign

Ky është portali i organizatorëve të fushatës në nivel kombëtar dhe evropian. Ai përmban informacion të përditësuar për punën që bëhet në fushatë, përfshirë kontaktet për komitetet kombëtare të fushatës dhe koordinatorët.

PLATFORMA PËRMES INTERNETIT E LËVIZJES JO! GJUHËS SË URREJTJES

www.nohatespeechmovement.org

Platforma përmes internetit ekziston për të mbështetur lëvizjen dhe për të shërbyer si fytyra publike e fushatës. Në të përfshihen dëshmi personale nga të rinjtë, përfshirë video dhe fotografi të bëra vetë. Kushdo mund të regjistrohet si përdorues i faqes së internetit dhe t'i bashkohet fushatës. Vullnetarë dhe aktivistë luajnë rolin e moderatorëve të platformës përmes internetit.

“HATE SPEECH WATCH” (“MBIKËQYRJA E GJUHËS SË URREJTJES”)

www.nohatespeechmovement.org/hate-speech-watch

Kjo është një fushë e platformës së internetit të fushatës që përbëhet nga shembuj të gjuhës së urrejtjes përmes internetit paraqitur nga përdoruesit. Ajo ofron mundësinë për të diskutuar qasje të mundshme me të rinjtë e lëvizjes dhe për të organizuar veprime kundër gjuhës së urrejtjes.

BLOGU “FUSHATA NË VEPRIM”

Kjo adresë www.nohatespeechmovement.org ka një faqe ku aktivistët dhe partnerët e fushatës ofrojnë informacion për veprimtaritë dhe iniciativat që ndërmerren në mbarë Evropën. Gjithashtu, ajo bën të mundur diskutimin e çështjeve aktuale lidhur me gjuhën e urrejtjes dhe fushatën.

FORUMI “BASHKOJUNI DISKUTIMIT”

Në këtë forum <http://forum.nohatespeechmovement.org> kushdo mund t'i bashkohet diskutimit të gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe në kushte jo të lidhura me internetin dhe për shumë çështje të tjera që kanë lidhje me fushatën. Vullnetarë dhe aktivistë luajnë rolin e moderatorëve të forumit përmes internetit.

VEPRIMTARITË

Ndonëse veprimtaritë kryesore zhvillohen përmes internetit, në fushatë përfshihen edhe aktivitete që zhvillohen në kushte jo të lidhura me internetin, si: kurse trajnimi, seminare, konferenca, veprimtari rinore, festivale dhe grumbullime të mëdha publike për një veprimtari të caktuar. Dhe, sigurisht, shumë veprimtari edukative në rrethana mësimore formale dhe joformale.

DITËT E VEPRIMIT EVROPIAN

Këto janë ngjarje veprimesh të organizuara që vazhdojnë gjatë gjithë fushatës dhe përfshijnë aktivistë të fushatave kombëtare dhe evropiane. Çdo ditë veprimi përqendrohet në aspekte të ndryshme të gjuhës së urrejtjes dhe inkurajon veprim në mbështetje të grupeve të synuara të caktuara. Në Ditët e Veprimit përfshihet një program dhe aktivitete të ndryshme përmes internetit që bashkërendohen nga moderatorët vullnetarë. Datat dhe temat e Ditëve të Veprimit përditësohen rregullisht: kontrolloni grupin e faqeve të internetit të fushatës!

Këtu janë disa shembuj të Ditëve të Veprimit:

- Java e dytë e shkurtit: Dita e Veprimit për një internet më të sigurt
- 8 mars: Dita e Veprimit kundër mizogjinisë dhe seksizmit
- 21 mars: Dita e Veprimit kundër racizmit dhe ksenofobisë
- 8 prill: Dita e Veprimit kundër anticiganizmit dhe në solidaritet me romët
- 17 maj: Dita e Veprimit kundër homofobisë dhe transfobisë
- 20 qershor: Dita e Veprimit në mbështetje të refugjatëve dhe azilkërkuesve
- 22 korrik: Dita e Veprimit në solidaritet me viktimat e krimeve për shkak të urrejtjes
- 21 shtator: Dita e Veprimit kundër islamofobisë dhe intolerancës fetare
- 9 nëntor: Dita e Veprimit kundër fashizmit dhe antisemitizmit
- 10 dhjetor: Dita e Veprimit për të drejtat e njeriut në internet

INSTRUMENTE MËSIMORE

FAQESHËNUESIT NË INTERNET

Ky Manual është një instrument i rëndësishëm i fushatës. Ai është parashikuar për mësuesit dhe edukatorët dhe duhet të shërbejë për rritjen e numrit të të rinjve që kanë informacion për fushatën – dhe të atyre që janë të gatshëm për t'iu bashkuar lëvizjes.

VIDEOT E FUSHATËS

Videot japin udhëzime lidhur me problemin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe paraqesin instrumentet dhe qasjet e Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES. Mund të gjeni video të ndryshme në faqen kryesore të fushatës: www.nohatespeechmovement.org

UDHËZUESI “PËR TË DREJTAT E NJERIUT TË PËRDORUESVE TË INTERNETIT”

Udhëzuesi është një instrument për përdoruesit e internetit që të mësojnë rreth të drejtave të njeriut përmes internetit, kufizimeve të tyre të mundshme dhe mjeteve juridike në dispozicion për sa u takon këtyre kufizimeve. Udhëzuesi jep informacion se çfarë nënkuptojnë në praktikë, në kontekstin e internetit, të drejtat dhe liritë, si mund të mbështetesh tek ato, si mund të vepohet lidhur me to dhe si mund të lejohet hyrja për te këto mjete juridike.

Udhëzuesi gjendet tek: www.coe.int/en/web/internet-users-rights/guide.

2.2 ÇFARË MUND TË BËJNË TË RINJTË?

Ekzistojnë shumë më tepër rrugë të mundshme për të kontribuar në fushatë sesa këto që renditen më poshtë. Në këtë Manual, në fund të veprimtarive përfshihen disa sugjerime të mëtejshme si “Ide për veprim”. Kjo është një listë e shkurtër për t’i afruar grupet tuaja me fushatën.

- Bashkohuni me Lëvizjen në adresën: www.nohatespeechmovement.org
- Abonohuni në buletin e fushatës, postoni fotografi ose video dhe ndërveproni me të tjerë në grupin e faqeve të internetit të fushatës tek: (<http://forum.nohatespeechmovement.org>)
- Monitoroni gjuhën e urrejtjes përmes internetit dhe jepni shembuj tek Monitoruesi i Gjuhës së Urrejtjes tek: www.nohatespeechmovement.org/hate-speech-watch
- Kërkoni për Ditët Evropiane të Veprimit dhe organizoni veprimtarinë tuaj kombëtare
- Shkoni në grupin e faqeve të internetit për bashkërendimin e fushatës tek: www.coe.int/youthcampaign Mësoni kush është koordinatori juaj kombëtar dhe shihni si mund të përfshihen ju dhe grupi juaj në fushatë në vendin tuaj
- Ndani me të tjerë aktivitetet tuaja – dhe mësoni për aktivitetet e të tjerëve – në blogun “The Campaign in Action”

Bëjuni pjesë e diskutimit të gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe e fushatës në forumin:

<http://forum.nohatespeechmovement.org>

- Përhapeni fushatën në Facebook - <https://www.facebook.com/nohatespeech> dhe Twitter - [@nohatespeech](https://twitter.com/nohatespeech)
- Zhvilloni aktivitete edukative për gjuhën e urrejtjes duke përdorur këtë Manual
- Ndërmerrni veprime përmes internetit dhe në kushte jo të lidhura me internetin për të promovuar të drejtat e njeriut për të gjithë dhe për të luftuar gjuhën e urrejtjes!

Fushata evoluon gjatë gjithë kohës në sajë të përkushtimit të vullnetarëve dhe aktivistëve përmes internetit dhe në kushte jo të lidhura me internetin. Kjo është arsyeja pse mund të gjeni shumë më tepër materiale në grupin e faqeve të internetit për fushatën, përfshirë ide, burime, peticione dhe hollësi të veprimtarive të ardhshme. Jepini grupit tuaj kohë për të bërë kërkime në grupin e faqeve të internetit dhe, më tej, diskutoni si grup si mund t’i bashkoheni fushatës.

KAPITULLI 3

SI DUHET PËRDORUR MANUALI

Ky kapitull përmban një përmbledhje të shkurtër të strukturës së përgjithshme, pikësynimeve dhe metodologjisë së Manualit. Ai duhet të shërbejë për të kuptuar qasjen edukative dhe për të planifikuar dhe zhvilluar veprimtari me grupin tuaj.

1. 3.1 NEVOJA PËR MANUALIN

Gjuha e urrejtjes është sulm ndaj atyre që, shpeshherë, janë të cenueshëm dhe mbjell farat e tensionit, të pabarazisë së mëtejshme dhe, shpeshherë, të dhunës. Këshilli i Evropës e konsideron gjuhën e urrejtjes si rrezik ndaj demokracisë dhe të drejtave të njeriut.

Fushata e Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES e pranon se përpjekjet për trajtimin e problemit duhet të përfshijnë punën në një sërë nivelesh të ndryshme. Problemi dhe zgjidhjet nuk janë përherë të drejtpërdrejta. Ky Manual synon të ofrojë mbështetje për punën edukative që do të bëjë të mundur që të rinjtë të gjejnë rrugët e tyre për ta trajtuar dhe për t'u përballur me gjuhën e urrejtjes përmes internetit. Manuali synon që të zhvillojë të kuptuarit, aftësitë dhe motivimin për të cilat ata do të kenë nevojë me qëllim që të luajnë një rol aktiv në fushatë, dhe një rol aktiv në ndërtimin e një interneti që respekton siç duhet parimet e të drejtave të njeriut dhe të pjesëmarrjes demokratike. Gjithashtu, Manuali është hartuar që të përdoret si mjet për promovimin e të drejtave të përdoruesve të internetit.

Të rinjtë nuk janë vetëm "spektatorë" të gjuhës së urrejtjes përmes internetit: shumë janë tashmë viktima dhe disa janë përfshirë në viktimizimin e të tjerëve. Nismat edukative duhet ta mbajnë këtë parasysh dhe duhet t'u drejtohen të rinjve në të tre këto role. Duke pasur këtë gjë parasysh, aktivitetet në këtë Manual synojnë të trajtojnë shtatë objektiva kryesorë.

OBJEKTIVAT E MANUALIT

- Të bëhet e mundur që aktorët në rrethana edukimi formale dhe joformale të trajtojnë gjuhën e urrejtjes me të rinjtë dhe të përfshihen komunitetet e shkollave në fushatën e Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES
- Të zhvillohen aftësitë dhe motivimi që të rinjtë të njohin gjuhën e urrejtjes përmes internetit dhe të bëhen "aktivistë përmes internetit" për të drejtat e njeriut
- Të rritet ndërgjegjësimi lidhur me parimet e të drejtave të njeriut dhe të promovohet vizioni i internetit që i pasqyron këto parime
- Të ofrohet mbështetje për edukimin lidhur me të drejtat e njeriut përmes qasjeve të mësimnxënies joformale dhe të zhvillohet fryma kritike tek fëmijët dhe të rinjtë
- Të fuqizohen ata që janë tashmë viktima të gjuhës së urrejtjes përmes internetit, apo ata që mund të bëhen viktima
- Të inkurajohet empati për grupet apo individët, të cilët mund të jenë objekt i gjuhës së urrejtjes përmes internetit
- Të thyhen mitet dhe paragjykimet për disa nga objektet më të zakonshme të gjuhës së urrejtjes.

QASJA EDUKATIVE E MANUALIT

Në këtë Manual përdoren qasje edukative ndaj të drejtave të njeriut. Sipas përcaktimit që bën Karta e Këshillit të Evropës për Edukimin me një Qytetari Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut (2010), edukimi me të drejtat e njeriut nënkupton:

“Edukim, trajnim, ndërgjegjësim, informim, praktika dhe aktivitete që, duke i pajisur nxënësit dhe studentët me njohuri, aftësi dhe të kuptuarit e të zhvilluarit të qëndrimeve dhe sjelljeve të tyre, synojnë **t’i fuqizojnë nxënësit dhe studentët që të kontribuojnë në krijimin dhe mbrojtjen e një kulture universale të të drejtave të njeriut në shoqëri**, me qëllim promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe lirive themelore.”

Edukimi me të drejtat e njeriut përfshin tre përmasa:

- **Mësimnxënien për** të drejtat e njeriut, njohuritë për të drejtat e njeriut, çfarë janë ato, si merren në mbrojtje dhe mbrohen ato dhe si ushtrohen ato përmes internetit dhe në kushte jo të lidhura me internetin.
- **Mësimnxënien përmes** të drejtave të njeriut, duke pranuar se konteksti dhe mënyra si organizohet dhe transmetohet mësimnxënia lidhur me të drejtat e njeriut duhet të jenë në përputhje me vlerat e të drejtave të njeriut (p.sh.: pjesëmarrja, liria e mendimit dhe shprehjes etj.), dhe se në edukimin me të drejtat e njeriut procesi është po aq i rëndësishëm sa përmbajtja e mësimnxënies.
- **Mësimnxënien lidhur** me të drejtat e njeriut, duke zhvilluar aftësi, qëndrime dhe vlera që nxënësit dhe studentët t’i aplikojnë vlerat e të drejtave të njeriut në jetën e tyre dhe të ndërmarrin veprime, vetëm ose me të tjerë, për promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut.

“Busulla”, Manuali i Këshillit të Evropës “Për edukimin e të rinjve me të drejtat e njeriut”, ofron më shumë informacion për edukimin me të drejtat e njeriut që mund të ofrojë mbështetje për koordinatorët që t’i kuptojnë qasjet dhe praktikat e tij. Mësoni më shumë tek: www.coe.int/compass

2. 3.2 STRUKTURA E MANUALIT

KAPITUJT HYRËS

Ky kapitull dhe dy kapitujt e mëparshëm janë të rëndësishëm për krijimin e rrethanave për veprimtaritë. Këshillohet që ju të familjarizoheni me përmbajtjen me qëllim që të kuptoni kontekstin e Manualit dhe fushën.

Gjithashtu, një pjesë e mirë e materialit në Kapitullin 1 hulumtohet në mënyrë më të plotë në Seksionin 5.1, “Gjuha e urrejtjes përmes internetit”. Informacioni që jepet në këtë pjesë do t’ju ndihmojë që të krijoni një ide të mirë për sa i takon numrit të çështjeve lidhur me gjuhën e urrejtjes përmes internetit, dhe të kuptoni se është nevojë e ngutshme që të punohet për trajtimin e saj.

Kapitulli 2 ofron një përmbledhje të shkurtër të fushatës së Këshillit të Evropës kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit. Meqenëse ky Manual është mjaft i përshtatur për veprim, përfshirja në fushatë do t’i përforcojë aktivitetet dhe do t’i japë më shumë forcë fushatës. Këshillohet që të shkoni edhe tek platforma e fushatës në internet (www.nohatespeechmovement.org), që jep informacion më të hollësishëm dhe mundësi të shumta për përfshirjen e të rinjve.

TEMAT THEMELORE

Manuali është ndërtuar mbi tetë tema që lidhen drejtpërsëdrejti me gjuhën e urrejtjes përmes internetit. Vetë temat dhe disa nga çështjet themelore që ato trajtojnë jepen tek grafiku në faqen 20. Problemet nuk janë shteruese: për to janë zgjedhur disa nga çështjet më të rëndësishme që përfshihen në çdo temë.

Aktivitetet më së shumti trajtojnë çështje që lidhen me një numër temash të ndryshme, çdonjëra prej të cilave është një fushë e rëndësishme më vete. Për këtë arsye, shumë prej aktiviteteve do të jenë të dobishme edhe për të mbështetur punën më të përgjithshme përsa u takon luftës kundër racizmit, njohurive për internetin, edukimit me qytetarinë, edukimit me të drejtat e njeriut dhe fushave të tjera.

VEPRIMTARITË

Pjesa kryesore e Manualit konsiston në 24 aktivitete, ku secili synon të trajtojë një ose më shumë tema. Gjithashtu, veprimtaritë janë klasifikuar sipas “nivelit të vështirësisë”: një aktivitet i nivelit 4 presupozon njëfarë përvoja apo njohurish paraprake për fushën; një aktivitet i nivelit 1 mund të zhvillohet me grupe që nuk kanë njohuri për temën.

Tabelën e veprimtarive në faqen 22 mund ta përdorni për të identifikuar aktivitetet e përshtatshme sipas temës, kohës së nevojshme dhe nivelit të vështirësisë. Ndonëse nuk pritët që shumë edukatorë të kenë mundësinë apo nevojën që t’i zhvillojnë të gjithë aktivitetet, rëndësia e temave të ndërlidhura do të thotë se të gjithë aktivitetet mund të përdoren jo vetëm për të trajtuar gjuhën e urrejtjes, por dhe për të mbështetur punën për një sërë shqetësimesh të tjera.

Gjithashtu, në çdo aktivitet përfshihet një seksion që konsiston në “Idetë për veprim”. Këto janë një mënyrë e rëndësishme për të konsoliduar njohuritë dhe aftësitë që përftohen gjatë aktiviteteve, dhe ato do t’i ndihmojnë të rinjtë që të përfshihen në fushatë dhe të ndiejnë fuqinë e tyre për ta bërë të suksesshme.

TEKSTET NË SFOND

Tekstet në sfond të Kapitullit 5 janë përpiluar që të mbështesin veprimtaritë. Seksionet 5.1 dhe 5.2, që trajtojnë gjuhën e urrejtjes përmes internetit dhe të drejtat e njeriut në internet dhe në kushte jo të lidhura me internetin, janë me rëndësi kryesore për të gjithë veprimtaritë. Referimi te tekstet e tjera mund të bëhet sipas rastit dhe siç këshillohet nga veprimtaritë e veçanta.

3. 3.3 ZHVILLIMI I VEPRIMTARIVE

Udhëzimet për veprimtaritë janë relativisht të hollësishme dhe përbajnë udhëzime shtesë tek “këshillat për koordinatorët”. Gjithashtu, këshillat paralajmërojnë lidhur me vështirësitë e mundshme, kështu që është me rëndësi që ato të analizohen paraprakisht.

Seksioni vijues përmban rekomandime të përgjithshme për rritjen e veprimtarive dhe një përmbledhje të shkurtër të qasjes edukative që përdoret në Manual. Për një listë të plotë të gjërave që duhen mbajtur parasysh referojuni listës së “Gjërave që duhen bërë dhe nuk duhen bërë” në fund.

Mbështetje dhe rekomandime të mëtejshme për zhvillimin e aktiviteteve për të drejtat e njeriut mund të gjenden te Kapitulli 1 i “Busullës”. www.coe.int/compass

ROLI I KOORDINATORIT

Veprimtaritë përdorin termin “koordinator” për t’iu referuar personit që zhvillon aktivitetet. Koordinatori është ai që “realizon diçka”, që mbështet dhe nxit të tjerët që të mësojnë dhe të zhvillojnë potencialin e tyre. Moderimi i duhur është çelësi për edukimin me të drejtat e njeriut dhe çelësi për t’u dhënë jetë këtyre veprimtarive.

Mos mendoni se duhet të jeni “ekspert” që të punoni me këto çështje: moderimi i mirë nuk kërkon ndonjë njohuri apo aftësi të veçantë, përveç, ndoshta, “aftësi” për t’i kuptuar dhe për të ndërvepruar me të rinjtë. Veprimtaritë në këtë Manual do të jenë më se të suksesshme në një mjedis kur grupi juaj nxitet që të hulumtojë dhe të gjejë qasjen e vet ndaj çështjeve që janë të ndërlikuara dhe, shpeshherë, të diskutueshme. Nuk ka asgjë të keqe nëse ua bëni me dije se ju po hulumtoni së bashku me ta! Pjesëmarrja e drejtpërdrejtë e nxënësve dhe studentëve në proceset edukative e rrit ndikimin dhe cilësinë e mësimnxënies dhe është pjesë e pandarë e mësimnxënies nëpërmjet të drejtave të njeriut. Për këtë arsye, koordinatori nuk është nevoja që të jetë ekspert në gjithë çështjet, por duhet të jetë i aftë për të ndihmuar nxënësit dhe studentët që të gjejnë informacion dhe të formojnë përgjigjet dhe opinionet e tyre.

KRIJIMI I NJË MJEDISI TË SIGURT

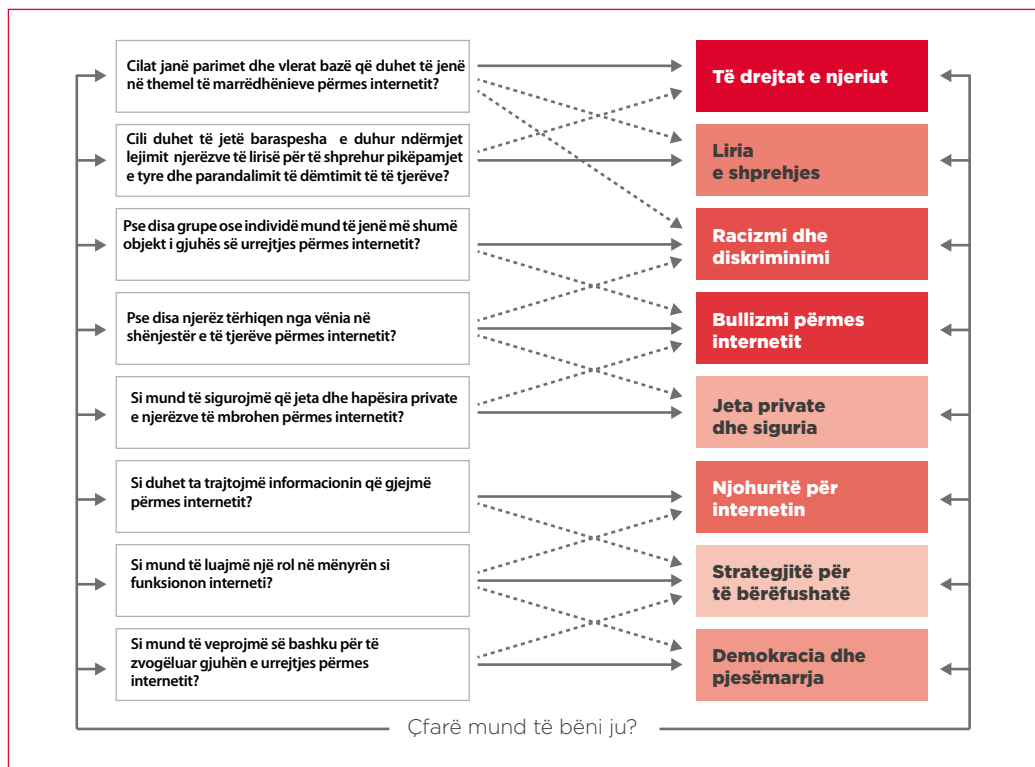
Shumë prej veprimtarive dhe çështjeve që ngrihen në Manual mund të prekin drejtpërsëdrejti disa prej pjesëmarrësve tuaj. Disa pjesëmarrës mund të kenë qenë viktime të bullizmit apo bullizmit përmes internetit, ndoshta, ushtruar madje nga të tjerët e grupit; disa mund të kenë qenë objekt i abuzimit racist apo sjelljes diskriminuese. Është me rëndësi të madhe që ju të jeni të ndjeshëm ndaj këtyre mundësive dhe t’ua bëni me dije pjesëmarrësve se nuk do të mungojë mbështetja, nëse do të jetë e nevojshme. Garantoni se ju jeni i aftë për ta dhënë këtë mbështetje apo i aftë për t’i orientuar në drejtimin e dikujt tjetër që mund të ndihmojë. Rrjetet InSafe (www.saferinternet.org) dhe InHope (www.inhope.org) ofrojnë kontakte dhe shërbime të dobishme të asistencës me telefon për të denoncuar në shumë vende abuzimin përmes internetit. Shumë shtete anëtare kanë shërbimet e tyre veçanta për të mbështetur dhe pranuar ankesat. Koordinatorët këshillohen që të marrin informacion dhe, sipas rastit, t’i ftojnë këto shërbime për të mbështetur aktivitetet e tyre edukative.

Për aq sa është e mundur, pjesëmarrësit kanë nevojë që të ndihen “të sigurt” gjatë diskutimit të çështjeve. Ju mund të caktoni disa rregulla bazë për anëtarët e grupit, për shembull, që të bien dakord që të respektojnë opinionet e të tjerëve dhe të shmangin çdo formë abuzimi, shpotie apo kritike personale.

3.4 DHJETË GJËRA QË DUHEN BËRË DHE NUK DUHEN BËRË

1	Nxitni pjesëmarrësit që të shprehin opinionet dhe idetë e tyre dhe të flasin nga përvojat e tyre.	Mos qortoni asnjë sugjerim si “të padobishëm”, “të parëndësishëm” apo “të kotë”!
2	Përpiquni që të krijoni kulturën e respektit të ndërsjellë dhe një mjedis të sigurt ku kushdo të ndihet mirë që të shprehë opinionin e vet.	Mos e lejoni grupin që të përjashtojë, të shpërfillë, të paragjykojë apo të mos respektojë ndokënd tjetër: përpiquni të përcaktoni disa parime bazë qysh nga fillimi.
3	Nxitni diskutimin dhe bërjen e pyetjeve: ata do të mësojnë duke shprehur dyshimet apo pasigurinë e tyre.	Mos u përpiqni që të bëni paraqitje të gjata: kjo vetëm sa do t’i bëjë të çinteresuar!
4	Bëjeni lidhjen me realitetin e pjesëmarrësve dhe me çështje reale të mjedisit të tyre.	Mos bëni përgjithësime me të cilat nuk mund të ndërveprojnë.
5	Hiqni dorë nga dogmat! Lejojini që të vënë në pikëpyetje “të vërtetat e njohura” dhe bëjeni këtë edhe vetë.	Mos “predikoni” apo mos e përdorni pozitën tuaj për të mbyllur argumentin.
6	Jini i ndershëm me pjesëmarrësit. Do t’ju respektojnë më shumë dhe mund të hapen më shumë edhe vetë.	Mos mendoni se e dini kur nuk jeni i sigurt! Thojuni se do ta mësoni ose nxitini ata që të veprojnë kështu.
7	Besojuni pjesëmarrësve. Ata kanë nevojë që t’i gjejnë përgjigjet vetë.	Mos veproni që të mos i lini të hapin gojën dhe mos u përpiqni t’i drejtoni atje ku nuk mund t’i drejtoni dot.
8	Merrini seriozisht sugjerimet e tyre: mund të përfshihen më shumë nëse ndiejnë pronesinë.	Mos u ndjeni se duhet t’i përmbaheni me rreptësi asaj që është planifikuar: ndiqni interesat e tyre nëse parapëlqejnë të shkojnë në një drejtim tjetër.
9	Bëjuni thirrje simpative të tyre të natyrshme njerëzore. Pyetini si ndihen apo si <i>do të</i> ndiheshin në rast se ...	Mos hiqni dorë nëse opinionet e tyre duken të pahijshme ose të pakuptimta. Tregojuni një rrugë tjetër.
10	Trajtojini pjesëmarrësit si të barabartë – të barabartë me njëri-tjetrin dhe “të barabartë” me ju. Të gjithë jeni njerëz!	Mos i përjashtoni pjesëmarrësit apo mos merrni përsipër të thoni se çfarë mund ose nuk mund të bëjnë ata. Njerëzit mund të jenë të paparashikueshëm!

3.5 TEMA DHE PYETJE

KAPITULLI 4

24 VEPRIMTARI

PËR TË LUFTUAR GJUHËN E URREJTJES PËRMES INTERNETIT ME ANË TË EDUKIMIT ME TË DREJTAT E NJERIUT

Një ditë në gjykatë	25
Një xhami e re në Sleepyville	32
Veprim dhe fushatë hap pas hapi	40
Ndryshimi i lojës.....	49
Verifikimi i fakteve	55
Mospajtimi i lirive	60
Përballja me bullizmin përmes internetit	66
Liri e pakufizuar?	69
Grupi X	73
Pyetësor për të drejtat e njeriut në internet.....	78
Pjesëmarrja përmes internetit	83
Të drejtat tona përmes internetit	87
Ri-interpretim i skenarit	92
Garë për të drejtat!	96
Interpretim i rregullave.....	102
Rrënjët dhe degët.....	108
E thënë në mënyrën më të keqe	112
Të shprehurit hapur	117
Ngjarjet që tregojnë.....	121
Të kuptuarit e gjuhës së urrejtjes.....	125
Veprim virtual.....	131
Ndaje me kujdes me të tjerë.....	135
Sulm në grupin e faqeve të internetit	138
Profillet në grupin e faqeve të internetit	142

TABELA E PARASHIKIMIT TË VEPRIMTARIVE

Tituj	Temat	Përmbledhje	Niveli	Koha (në min)
Një ditë në gjykatë	Liria e shprehjes Të drejtat e njeriut Racizmi dhe diskriminimi	Pjesëmarrësit interpretojnë një minigjyq dhe analizojnë një çështje të vërtetë që ka shqyrtuar Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut	4	120
Një xhami e re në Sleepyville	Demokracia dhe pjesëmarrja Racizmi dhe diskriminimi Njohuri për internetin	Ky është simulim i një debati/ konsultimesh përmes internetit. Çështja që diskutohet ka të bëjë me ndërtimin e një xhamie të re në një zonë tradicionalisht të krishterë.	4	Deri në 3 orë ose 3 seanca nga 50 minuta secila
Veprim dhe fushatë hap pas hapi	Racizmi dhe diskriminimi Strategjitë për të bërë fushatë Të drejtat e njeriut	Këtu përmbledhen 4 aktivitete që rezultojnë në veprim kundër gjuhës së urrejtjes dhe krimin për shkak të urrejtjes. Pjesët e ndryshme mund të zhvillohen veçmas, por edhe mund të përdoren të ndërhurura me veprimtari të tjera të Manualit.	4	3 seanca nga 90 minuta, 60 minuta dhe 45 minuta për Pjesët 1, 2 dhe 3. Nevojitet kohë edhe për veprimin e fushatës.
Ndryshim i lojës	Racizmi dhe diskriminimi Njohuri për internetin Strategjitë për të bërë fushatë Demokracia dhe pjesëmarrja	Pjesëmarrësit njihen me fushatën dhe improvizojnë një "mini-fushatë" kundër seksizmit në lojërat përmes internetit.	3	60
Verifikimi i fakteve	Njohuri për internetin Racizmi dhe Diskriminimi Strategjitë për të bërë fushatë	Pjesëmarrësve u kërkohet që të luajnë rolin e "hulumtuesve" për politikanët për çështjen e abuzimit homofobik. Ata vlerësojnë besueshmërinë e informacionit të postuar në internet dhe hartojnë strategji për praktikën e tyre.	4	60
Mospajtimi i lirive	Demokracia dhe pjesëmarrja Liria e shprehjes Racizmi dhe diskriminimi	Aktiviteti është një simulim që përfshin dy komunitete me pikëpamje të kundërta përsa i takon lirisë së shprehjes, por ato janë të detyruar që të jetojnë së bashku në të njëjtin ishull.	4	120
Përballja me bullizmin përmes internetit	Bullizmi përmes internetit Demokracia dhe pjesëmarrja Njohuri për internetin	Kjo është një veprimtari në të cilën pjesëmarrësit identifikojnë reagimin e tyre të gjasshëm ndaj skenarëve të ndryshëm të ushtrimit të bullizmit – dhe diskutojnë rrugë alternative veprimi.	1	45
Liri e pakufizuar?	Liria e shprehjes Demokracia dhe pjesëmarrja Të drejtat e njeriut	Pjesëmarrësit e hulumtojnë idenë e lirisë së shprehjes duke përdorur një numër rastesh studimore. Atyre u duhet që të marrin vendim se çfarë duhet të bëjnë me komentet apo komunikimet që janë të diskutueshme, abuzive apo, ndoshta, të rrezikshme,	2	45

Tituj	Temat	Përmbledhje	Niveli	Koha (në min)
Grupi X	Racizmi dhe diskriminimi Të drejtat e njeriut Jeta private dhe siguria	Pjesëmarrësit ndërtojnë një hartë të të drejtave të nxjerra nga Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut kundrejt një numri abuzimesh që përfshijnë rëndom të rinjtë romë.	4	60
Pyetësor për të drejtat e njeriut në internet	Të drejtat e njeriut	Ky aktivitet është një pyetësor për të drejtat e njeriut në internet. Ai shërben që pjesëmarrësit të njohin të drejtat e tyre në internet duke përdorur Udhëzuesin <i>"Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit"</i> .	3	60
Pjesëmarrje përmes internetit	Njohuri për internetin Jeta private dhe siguria Të drejtat e njeriut	Pjesëmarrësit mendojnë si e përdorin internetin dhe si marrin pjesë përmes internetit. Ata identifikojnë dhe vlerësojnë nivelin e pjesëmarrjes së tyre përmes internetit dhe planifikojnë çfarë roli do t'u pëlqente të luanin përmes internetit në të ardhmen.	3	45
Të drejtat tona përmes internetit	Të drejtat e njeriut Demokracia dhe pjesëmarrja	Pjesëmarrësit mësojnë më shumë rreth Udhëzuesit <i>"Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit"</i> . Ata analizojnë mesazhet dhe thënie kryesore të Udhëzuesit dhe mendojnë për zbatimin e tij në jetën e përditshme.	2	60
Ri-interpretim i skenarit	Bullizmi përmes internetit Demokracia dhe pjesëmarrja Racizmi dhe diskriminimi	Ky aktivitet bazohet tek interpretimi i roleve: dikush përfshihet në aktin e ushtrimit të bullizmit nga presioni i bashkëmoshatarëve. Pjesëmarrësve u kërkohet që ta ri-interpretojnë skenarin me qëllim arritjen e një rezultati të ndryshëm.	2	60
Garë për të drejtat!	Të drejtat e njeriut Racizmi dhe diskriminimi Jeta private dhe siguria	Kjo veprimtari ofron njohje fillestare me të drejtat e njeriut nëpërmjet lojës në skuadër. Pjesëmarrësit duhet t'u bëjnë pjesëtarëve të skuadrës së tyre një përshkrim të të drejtave të ndryshme duke përdorur çdo gjë që duan – veç fjalëve!	1	60
Interpretim i rregullave	Strategjitë për të bërë fushatë Njohuri për internetin Demokracia dhe pjesëmarrja	Pjesëmarrësit zbulojnë kushtet e përdorimit apo udhëzuesit për komunitetin e një grupi faqesh interneti dhe ndërmarrin hapa për të denoncuar përmbajtjen e papërshtatshme të grupit të faqeve të internetit. Gjithashtu, pjesëmarrësit diskutojnë cilat janë përfitimet dhe pengesat e denoncimit, sidomos lidhur me mundësitë e Web-it 2.0.	3	60

Tituj	Temat	Përmbledhje	Niveli	Koha (në min)
Rrënjët dhe degët	Racizmi dhe diskriminimi Të drejtat e njeriut Strategjitë për të bërë fushatë	Pjesëmarrësit hulumtojnë shkaqet dhe pasojat e gjuhës së urrejtjes përmes internetit duke përdorur qasjen e "pëmës së problemit". Kjo veprimtari mund të përdoret si aktivitet pasues për aktivitetin "Grupi X" ose si aktivitet më vete.	2	45
E thënë në mënyrën më të keqe	Racizmi dhe diskriminimi Demokracia dhe pjesëmarrja	Kjo është një veprimtari paraqitjeje për gjuhën e urrejtjes përmes internetit. Pjesëmarrësit i rendisin shembujt e ndryshëm të gjuhës së urrejtjes kundër homoseksualëve sipas asaj që mendojnë se është "thënë në mënyrën më të keqe".	1	45
Të shprehurit hapur	Strategjitë për të bërë fushatë Racizmi dhe diskriminimi Njohuri për internetin	Në këtë veprimtari përdoret diskutimi "akuarium" me qëllim hulumtimin e paragjyqimeve të zakonshme për grupe të caktuara të shoqërisë, gjatë së cilës pjesëmarrësit marrin përsipër të mendojnë në mënyrë kritike lidhur me bindjet që hasen zakonisht dhe të ndërtojnë argumente kundër gjuhës së urrejtjes.	1	45
Ngjarjet që tregojnë	Racizmi dhe diskriminimi Të drejtat e njeriut Liria e shprehjes	Pjesëmarrësit punojnë në grupe të vogla për të analizuar një publikim lajmesh, duke u përqendruar tek përshkrimi i emigrantëve dhe emigracionit. Rezultatet paraqiten si kolazh.	2	60
Të kuptuarit e gjuhës së urrejtjes	Të drejtat e njeriut Racizmi dhe diskriminimi	Pjesëmarrësit analizojnë shembujt e gjuhës së urrejtjes dhe diskutojnë pasojat e saj të mundshme tek individët dhe shoqëria.	2	60
Veprim virtual	Strategjitë për të bërë fushatë Racizmi dhe diskriminimi Të drejtat e njeriut	Kjo është një veprimtari gjatë së cilës pjesëmarrësit do ta marrin frymëzimin nga disa veprime kundër racizmit dhe do të reflektojnë bashkërisht si mund të ndër marrin veprime të ngjashme përmes internetit.	3	60
Ndaje me kujdes me të tjerë	Jeta private dhe siguria Njohuri për internetin Bullizmi përmes internetit	Pjesëmarrësit plotësojnë një diagramë për të treguar preferencat e tyre duke ndarë me të tjerë informacione të caktuara përmes internetit dhe diskutojnë si mund të tregohen më të kujdesshëm kur ndajnë informacion personal me të tjerë përmes internetit.	1	40
Sulm në grupin e faqeve të internetit	Njohuri për internetin Strategjitë për të bërë fushatë Racizmi dhe diskriminimi	Pjesëmarrësit bëjnë nga e para projektin e një grupi (imagjinar) të faqeve të internetit të fushatës për t'u përballur me një seri komentesh raciste nga komuniteti lokal.	3	90
Profilat në grupin e faqeve të internetit	Racizmi dhe diskriminimi Njohuri për internetin Demokracia dhe pjesëmarrja	Aktiviteti zhvillohet në një forum imagjinar në internet. Pjesëmarrësve u kërkohet që të përshëndesin njëri-tjetrin sipas stereotipave të zakonshme për grupe të caktuara. Ata e përdorin këtë aktivitetet për të hartuar një grup udhëzuesish për ndërveprimin përmes internetit.	1	Pjesa I: 35 minuta Pjesa II: 25 minuta

NIVELI 4

GRUPI
9-15KOHA
120'

NJË DITË NË GJYKATË

Pjesëmarrësit interpretojnë një mini-gjyq dhe analizojnë një çështje të vërtetë që ka shqyrtuar Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

TEMAT	Liria e shprehjes, të drejtat e njeriut, racizmi dhe diskriminimi
VËSHTIRËSIA	Niveli 4
MADHËSIA	9-15
E GRUPIT	
KOHA	120 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> • Të vlerësohet si duhen baraspeshuar të drejtat për lirinë e shprehjes me nevojën për të mbrojtur viktimat e abuzimit racist apo të gjuhës së urrejtjes • Të hulumtohen mbrojtjet – dhe kufizimet – e të drejtës së lirisë së shprehjes (Neni 10) i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) • Të kuptohet roli i Gjykatës Evropiane
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none"> • Kopje të skedave në faqet 29-31 • Stilolapsa dhe letër për mbajtje shënimesh • Hapësirë ku mund të mblidhen grupet e vogla – më e mira, dhoma të veçanta
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none"> • Fotokopjoni dhe printoni skedat në faqen 30. Gjithsekush do të ketë nevojë për skedën e vet dhe një kopje të çështjes. Duhet të keni të njëjtin numër gjyqtarësh, përfaqësuesish të Qeverisë Daneze dhe përfaqësuesish të z. Jersild (ose sa më të përafërt). • Numëroni skedat në secilin grup në mënyrë që të keni një gjyqtar, një z. Jersild dhe një përfaqësues të Qeverisë Daneze që të përkojë me çdo numër. • Do t'ju duhet hapësirë e mjaftueshme në mënyrë që çdonjëra prej "gjykatave" (3 veta) të ketë mundësi të jetë e ndarë nga të tjerat.

UDHËZIME

1. Thojini grupit se seanca do t'i kushtohet një çështjeje gjyqësore kundër Qeverisë Daneze që u paraqit në Gjykatën Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Pjesëmarrësit do të luajnë rolin e aktorëve të ndryshëm në çështjen gjyqësore – gjyqtarët, Qeveria Daneze dhe një gazetar, i cili u ndëshkua pse bëri një program që përmbante pikëpamje raciste, z. Jersild. Freskojuani kujtesën pjesëmarrësve, nëse është e

nevojshme, lidhur me Gjykatën dhe KEDNJ-ënë, dhe thojuni se çështja gjyqësore ka të bëjë me lirinë e shprehjes.

2. Pyetini pjesëmarrësit se çfarë kuptojnë me liri të shprehjes dhe plotësoni shkurtimisht, duke përdorur informacionin më poshtë (ose në Kapitullin 5).

Fjala e lirë ose e drejta e lirisë së shprehjes është një e drejtë themelore e njeriut. Njerëzit duhet të lejohen që t'i "shprehin" opinionet apo mendimet e tyre, pasi mendimet, opinionet dhe bindjet janë pjesë e rëndësishme e identitetit tonë.

Gjithashtu, liria e shprehjes duhet mbrojtur, pasi ajo luan një rol kryesor në një shoqëri demokratike. Sidoqoftë, nganjëherë, e drejta e lirisë së shprehjes mund të kufizohet në rast se mund të dëmtojë individë apo të jetë e rrezikshme për shoqërinë.

3. Lexoni informacionin për "Çështjen" (f. 29), duke u siguruar që hollësitë të jenë të qarta për këdo.
4. Ndajini pjesëmarrësit në 3 grupe me numër afërsisht të barabartë.
 - Grupi A përfaqëson z. Jersild
 - Grupi B përfaqëson Qeverinë Daneze
 - Grupi C përfaqëson gjyqtarët e Gjykatës Evropiane
5. Shpërndajini çdo grupi kopje të skedës përkatëse të roleve dhe një kopje të informacionit për çështjen gjyqësore. Shpjegoni se grupet do të kenë 30 minuta në dispozicion për të diskutuar dhe sqaruar pozicionin e tyre përpara se përfaqësuesit e grupeve të ndryshme të mblidhen dhe të fillojnë gjyqin. Ata duhet ta shfrytëzojnë kohën përpara gjyqit që të përgatisin argumentet e tyre ose, në rastin e gjyqtarëve, që të përgatisin pyetjet për të dyja palët.
6. Pasi të kenë kaluar 30 minutat që është koha për t'u përgatitur, kërkoni pjesëmarrësve që të gjejnë pjesëtarin e grupeve të tjera me të njëjtin numër si të tyrin dhe të formojnë një grup të ri me këta dy të tjerët. Pra, personi me numrin 1 i Grupit A duhet të gjejë personin me numrin 1 të Grupit B dhe personin me numrin 1 të Grupit C.
7. Shpjegoni se çdonjëri prej këtyre grupeve të reja të vogla përfaqëson një mini-gjykatë. Gjykatat kanë edhe 20 minuta të tjera në dispozicion që të dëgjojnë argumentet e të dyja palëve dhe që gjyqtarët të bëjnë pyetje.
8. Pas kësaj periudhe kohe, çdo gjyqtar duhet të marrë një vendim individual nëse është shkelur Neni 10. Bashkoheni sërish të gjithë grupin dhe kërkoni që gjyqtarët të shpallin vendimet e tyre, duke dhënë arsyet e tyre.
9. Krijoni përfaqësuesve të të dy grupeve të tjera mundësinë që t'u përgjigjen vendimeve gjyqësore që janë marrë; më tej, tregojuni si ka vendosur, në fakt, Gjykata Evropiane në këtë rast (f. 28). Kërkoni përgjigjet e pjesëmarrësve ndaj vendimit.
10. Vazhdoni me raportimin dhe vlerësimin. Sigurohuni që pjesëmarrësit të kenë dalë nga roli përpara diskutimit të çështjeve më poshtë.

RAPORTIMI

- Cilat ishin aspektet më të vështira të çështjes që shqyrtuat?
- A e patët të vështirë ta luanit rolin tuaj?
- A mendoni se "gjyqtari" mori vendimin e duhur në rastin tuaj? Cilët ishin faktorët më të rëndësishëm në vendimin përfundimtar?

Jepuni pjesëmarrësve këtë informacion:

Ndonëse nuk ishte detyra e Gjykatës Evropiane që të vendoste nëse komentet e "Greenjackets" duheshin dënuar, ajo bëri një koment për këtë në vendimin gjyqësor përfundimtar të saj. Gjyqtarët kishin bindjen se komentet e "Greenjackets" nuk ishin të mbrojtura nga liria e shprehjes – me fjalë të tjera, ata nuk duhet të kishin qenë "të lirë" për t'i shprehur këto opinione.

- A pajtoheni me këtë? Cilat janë argumentet pro dhe kundër kufizimit të të drejtave të tyre?
- A keni hasur ndonjëherë shembuj të njëjtë të racizmit përmes internetit? Si do të kundërpërgjigjeshit nëse do të hasnit?
- A mendoni se njerëzit duhen lejuar të postojnë në internet komente raciste apo gjuhë urrejtjeje?
- A mund të mendoni për gjëra që mund të bëni për ta bërë një shpërdorim të tillë më pak të zakonshëm?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Disa nga argumentet, që kanë ngritur "Greenjackets", janë përfshirë si material i shtypur i veçantë. Përdorni gjykimin tuaj për të vendosur nëse këto mund të ndahen me pjesëmarrës të tjerë.
- Te pika 5, ku pjesëmarrësit bashkohen me të tjerët për të ndarë me njëri-tjetrin rolin e tyre, duhet t'i paralajmëroni se për çështjet gjyqësore konkrete do të ndahen – kështu që të gjithë duhet të marrin me vete shënimet e tyre. Nuk do të kenë mundësi të mbështeten tek pjesëtarët e tjerë të grupit të tyre!
- Nxitni pjesëmarrësit që një pjesë të kohës ta përdorin për të diskutuar me të tjerët hollësitë e çështjes dhe një pjesë të saj për të përgatitur argumentet fillestare. Gjyqtarët duhet të sqarojnë hollësitë e çështjes dhe të mendojnë ç'lloj informacioni tjetër do t'u nevojitet nga të dyja palët me qëllim që të marrin një vendim gjyqësor.
- Shpjegojuni të dyja palëve në gjyq se, edhe sikur të mos pajtohen me pozicionin që duhet të përfaqësojnë, ato duhet të sigurojnë që përpara gjyqtarëve të paraqesin mbrojtjen më të mirë të mundshme. Më e mira do të ishte që të mundësoni që "gjykata" të ndryshme të mblidhen në dhoma të ndryshme (pika 7) ose, të paktën, që ato të ndodhen aq larg nga njëra-tjetra sa të mos dëgjohen prej të tjerëve apo mos t'i dëgjojnë të tjerët.
- Kërkoni nga gjyqtarët që të bëjnë administrimin e kohës gjatë "gjyqeve". Ata mund të duan që të planifikojnë paraprakisht sa kohë do të lejojnë për pyetjet dhe si do ta ndajnë kohën mes palëve. Nënvizioni se ata duhet t'i japin secilës palë afërsisht të njëjtën sasi kohe, por duhet të sigurohen, gjithashtu, që të ketë kohë në dispozicion për sqarimin e çdo argumenti që mund të debatohet.
- Mund të vlejë që të përmendet për pjesëmarrësit se, në fakt, Gjykata Evropiane nuk po merrte vendim për sjelljen e zotit Jersild, por po shqyrtonte "sjelljen" e shtetit danez ndaj zotit Jersild. Shtetet anëtare të Këshillit të Evropës duhet të sigurojnë që ligjet vendase të mbrojnë të drejtat e njeriut të individëve. Kur i kërkohet që të marrë një vendim gjyqësor, Gjykata Evropiane merr në analizë nëse, në të vërtetë, ligji apo interpretimi i tij ofron mbrojtje për këto të drejta.
- Për të qenë gati që të bëni paralelizma me çështje që kanë të bëjnë me lirinë e shprehjes në internet, ju mund të familjarizoheni me seksionin "Liria e shprehjes dhe informacionit" të Udhëzuesit "Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit".

NDRYSHIME

Gjyqin mund ta zhvilloni si një interpretim rolesh nga një grup që vëzhgohet nga një tjetër. Interpretuesve të roleve përpara seancës mund t'u jepen skadat e roleve të tyre dhe t'u kërkohet që të përgatisin argumentet e tyre. Në fund të interpretimit të roleve vëzhguesve do t'u kërkohet që të japin mendimet e tyre për procesin.

IDE PËR VEPRIM

Pjesëmarrësit mund të mësojnë nëse grupet e faqeve të internetit ku hyjnë më shpesh zbatojnë politika përsa i takon abuzimit racist apo formave të tjera të gjuhës së urrejtjes.

- Ata mund të mbledhin disa shembuj dhe i gjithë grupi mund të bëjë krahasimin e politikave të faqeve të ndryshme. Diskutoni nëse mendojnë se ndonjëra është e papërshtatshme për të mbrojtur përdoruesit – dhe si do të kishin dëshirë t'i përshtatnin. Ata mund t'i publikojnë idetë e tyre në grupin e faqeve të internetit të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES dhe të nxitin aktivistë të tjerë përmes internetit që të mbështesin grupet e faqeve të internetit që kanë synuar.
- Gjithashtu, ata mund të përzgjedhin një a dy grupe faqesh interneti që pretendojnë se kanë një politikë lidhur me gjuhën e urrejtjes, dhe të vëzhgojnë si zbatohet politika. Çdo shembull të gjuhës së urrejtjes përmes internetit që gjejnë mund të denoncohet pranë Vëzhguesit të Gjuhës së Urrejtjes, si dhe pranë grupeve të faqeve të internetit që pranojnë përmbajtjen, shoqëruar me një ankesë dhe referimin ndaj politikës.

Përpiloni me pjesëmarrësit kundër-argumente ndaj opinionëve raciste nga kjo çështje, që pjesëmarrësit mund t'i përdorin nëse i ndeshin këto lloj bindjesh raciste.

Xhironi një video me pjesëmarrësit për vlerën e diversitetit dhe pranimit në një shoqëri demokratike.

BURIME TË TJERA

VENDIMI GJYQËSOR I GJYKATËS EVROPIANE

Çështja gjyqësore u shqyrtua nga Gjykata Evropiane në vitin 1994. Gjykata nuk u pajtua me vendimin gjyqësor të gjykatës daneze dhe mori vendim që z. Jersild nuk duhet të ishte dënuar për bërjen dhe shfaqjen e filmit. Gjykata Evropiane kishte mendimin se filmi e bënte mjaft të qartë se komentet raciste nuk pranoheshin apo nuk miratoheshin nga kineasti dhe se nuk kishte asnjë rrezik që mesazhi të keqkuptohej nga publiku. Gjykata Evropiane komentoi:

“ [filmi] kërkonte në mënyrë të qartë – nëpërmjet një interviste – që ta paraqiste, ta analizonte dhe të jepte shpjegime për këtë grup të caktuar të rinjsh, të kufizuar dhe të pezmatuar nga gjendja e tyre sociale, me dosje penale dhe qëndrime të dhunshme, duke trajtuar kështu aspekte të veçanta të një çështjeje që, madje, qysh atëherë ishte një shqetësim i madh publik.”

Gjithashtu, Gjykata u shpreh qartë se raportimi i lajmit është me rëndësi thelbësore në një shoqëri demokratike dhe bën të mundur që shtypi të luajë rolin e “mbikëqyrësit publik”. Gjykata u shpreh se duhet të ekzistonin arsye shumë të forta për dënimin e një gazetari, i cili publikonte thënie të dikujt tjetër. Është një nga funksionet e rëndësishme të shtypit të lirë që të lejojë dhe nxitë diskutimin publik të çështjeve që janë me rëndësi të përgjithshme për shoqërinë.

MATERIALE TË SHTYPURA

ÇËSHTJA GJYQËSORE

Pala kërkuese në këtë çështje gjyqësore është z. Jens Olaf Jersild, qytetar danez që punon për Radio Danimarkën (që transmeton edhe programe televizive). Kanali i lajmeve konsiderohet si kanal serioz dhe shikuesit e tij janë njerëz të mirë informuar.

Z. Jersild donte të transmetonte një dokumentar për një grup ekstremist racist që quhet "Greenjackets". Ai u lidh me anëtarët e grupit dhe zhvilloi një intervistë të gjatë me ta; më pas, e shkurtoi filmin që zgjaste disa minuta dhe shtoi disa komente të vetat. Rezultati përfundimtar u shfaq si pjesë e një programi lajmesh dhe u transmetua në televizionin kombëtar.

Reportazhi i tregonte anëtarët e grupit "Greenjackets" duke bërë vërejtje abuzive dhe përcmuese për emigrantët dhe grupet etnike në Danimarkë, duke i krahasuar zezakët me gorilla dhe duke thënë se ata "nuk janë njerëz". Një gjykatë daneze i deklaroi fajtorë pjesëtarët e grupit "Greenjackets" për bërjen e komenteve raciste dhe deklaroi fajtor edhe zotin Jersild sepse i kishte "inkurajuar" dhe i kishte transmetuar vërejtjet për një numër më të madh shikuesish.

Z. Jersild e ankoi dënimin në Gjykatën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, pasi mendonte se dënimi i tij nga një gjykatë daneze ishte shkelje e të drejtës së tij të lirisë së shprehjes (Neni 10 i KEDNJ-së).

Gjykatës Evropiane i duhej të vendoste nëse kufizimi i të drejtës së tij për të transmetuar vërejtjet ishte i "ligjshëm". Kjo donte të thoshte se duhej analizuar nëse ishte vendosur drejtpeshimi i duhur ndërmjet mbrojtjes së të drejtave të njerëzve, të cilët ishin objekt i komenteve raciste, dhe nevojës së publikut për të marrë njohuri rreth ekzistencës së grupeve të tilla.

Ky material i shtypur është fakultativ:

Ndër disa nga komentet e bëra gjatë reportazhit përfshiheshin këto:

"... shtetet veriore [në Amerikë] donin që zezakët të ishin qenie njerëzore të lira, o burrë, ata s'janë qenie njerëzore, janë kafshë."

"Merr fotografinë e një gorille, o burrë, dhe pastaj shiko një zezak, është e njëjta strukturë e trupit dhe gjithçka, po të them, ballë i sheshtë dhe të gjitha gjërat."

"Zezaku s'është qenie njerëzore, është kafshë, kjo vlen edhe për të gjithë punëtorët e tjerë të huaj, turq, jugosllavë e sido që ta kenë emrin."

"...neve s'na pëlqen mentaliteti i tyre...,ajo që s'na pëlqen është kur vijnë vërdallë me ato veshjet prej Zimbabves e, pastaj, flasin atë gjuhën hulahúla në rrugë..."

"Shesin drogë, o burrë, gjysma e popullatës së burgut në "Vestre" janë brenda për punë droge...,janë ata që bëjnë burg për shpërndarje droge..."

MATERIALE TË SHTYPURA

SKEDA E ROLIT TË ZOTIT JERSILD

Ju jeni gazetar serioz dhe donit të bënit një film për racizmin dhe ksenofobinë, që bëri 2 gjëra:

1. Përshkroi shkallën e problemit – përfshirë natyrën ekstreme të pikëpamjeve të grupit “Greenjackets”
2. Tregoi se grupi “Greenjackets” është një grup i kriminalizuar me shumë anëtarë të papjekur nga pikëpamja emocionale dhe të pafuqishëm nga pikëpamja sociale.

Ju keni bindjen se të dyja këto pika janë të rëndësishme që shoqëria t’i kuptojë dhe jeni i mendimit se programi juaj i arriti të dyja, pjesërisht duke transmetuar drejtpërsëdrejti disa nga opinionet më të këqija dhe pjesërisht duke dhënë një përshkrim të nivelit të ulët të edukimit, të formimit dhe të vështirësive sociale që kanë përjetuar të rinjtë që keni intervistuar. Ju nuk mendoni se ndonjë prej shikuesve tuaj do ta kishte kuptuar programin tuaj sikur mbështet opinionet raciste që shprehen.

Si gazetar, ju e vlerësoni shumë lirinë e shprehjes: kufizimi me tepri do ta bënte të pamundur për gazetarët që të informojnë publikun për çështje reale – dhe të pakëndshme. Ju keni bindjen se gazetarët kanë përgjegjësinë që t’i sjellin çështje të tilla në vëmendje të publikut, në mënyrë që ato të njihen dhe trajtohen.

Neni 10 i Konventës Evropiane (i thjeshtuar)

1. Kushdo ka të drejtën e lirisë së shprehjes. Kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë ose për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrje.
2. Liria e shprehjes mund të kufizohet në rast se kufizimi është “i nevojshëm në një shoqëri demokratike” – sidomos për të mbrojtur të drejtat e të tjerëve.

SKEDA E ROLIT TË GEVERISË DANEZE

Ju keni bindjen se ishte e drejtë që gjykata daneze e dënoi zotin Jersild. Programi i tij përmbante pikëpamje shumë të skajshme dhe raciste që nuk duhen dëgjuar nga shikues të shumtë. Programi kërkonte të bënte bujë dhe nuk përmbante komente të mjaftueshme ku të thuhej se pikëpamjet e shprehura ishin të papranueshme dhe të rrezikshme. Ju keni bindjen se gazetarët kanë përgjegjësinë që të sigurojnë që shikuesit nuk duhen shqetësuar apo mashtruar. Ju jeni të mendimit se njerëzit, që shikojnë programin e tij, nuk do ta kishin kuptuar se gazetari ishte i tronditur nga deklaratimet raciste dhe se ai nuk i miratonte ato. Ata nuk do ta kishin kuptuar se të tilla thënie janë thënie prej injoranti, të dëmshme dhe të kundërligjshme.

Z. Jersild e montoi filmin në mënyrë që të tregonte komentet më të këqija të shprehura prej grupit “Greenjackets”. Ju mendoni se ai duhet t’i kishte intervistuar anëtarët e grupit dhe t’i kishte nxitur që të shprehnin mendimet e tyre, por, sigurisht, nuk duhet t’i kishte transmetuar këto mendime për publikun e gjerë në programin e tij. Ju jeni të mendimit se programi nuk duhet të ishte bërë dhe z. Jersild duhet konsideruar përgjegjës për dhënien e një publiciteti të gjerë mendimeve kaq të rrezikshme.

Neni 10 i Konventës Evropiane (i thjeshtuar)

1. Kushdo ka të drejtën e lirisë së shprehjes. Kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë ose për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrje.
2. Liria e shprehjes mund të kufizohet në rast se kufizimi është “i nevojshëm në një shoqëri demokratike” – sidomos për të mbrojtur të drejtat e të tjerëve.

MATERIALE TË SHTYPUARA

SKEDA E ROLIT TË GJYQTARËVE

Detyra juaj është që të drejtoni gjyqin dhe, më pas, të vendosni nëse mendoni se gjykatat daneze kanë vepruar drejt dhe z. Jersild ka qenë vërtet fajtor, apo nëse janë shkelur të drejtat e tij.

Procesi gjyqësor:

Filloni duke i kujtuar zotit Jersild dhe përfaqësuesit të Qeverisë Daneze se secilës palë do t'i jepen disa minuta kohë për të paraqitur versionin e vet; më pas, ju do të bëni pyetje dhe ata mund t'i përgjigjen njëri-tjetrit. U thoni që të sillen në mënyrë të rregullt dhe të ndjekin çdo udhëzim tuajin!

Vendimi që duhet të merrni:

Ju duhet të vlerësoni nëse duhet të ishte lejuar që z. Jersild ta kishte transmetuar filmin e tij për publikun. Duket se e drejta e tij e lirisë së shprehjes ia lejon këtë gjë, por liria e shprehjes nuk është një e drejtë absolute— ajo duhet baraspeshuar me shqetësimet e tjera të shoqërisë dhe të drejtat e tjera të njeriut. Është detyra juaj që të vendosni nëse ky drejtpeshim është vendosur siç duhet në këtë rast.

Këto janë pyetjet që do t'ju duhet të bëni me qëllim që të vendosni dhe të peshoni kur të dëgjoni provat që do të sjellin të dyja palët:

- A mendoni se filmi mund të ishte kuptuar nga publiku sikur mbështeste opinionet raciste?
- A ishte e rëndësishme që publiku të merrte njohuri për bindjet raciste dhe formimin kulturor të grupit "Greenjackets", apo ishte më e rëndësishme që opinione të tilla të mos arrinin tek shikuesit e shumtë?

Neni 10 i Konventës Evropiane (i thjeshtuar)

1. Kushdo ka të drejtën e lirisë së shprehjes. Kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë ose për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrje.
2. Liria e shprehjes mund të kufizohet nëse kufizimi është "i nevojshëm në një shoqëri demokratike" – sidomos për të mbrojtur të drejtat e të tjerëve.

NIVELI 4

GRUPI
15-30

KOHA
180'

NJË XHAMI E RE NË SLEEPYVILLE

Ky është simulim i një debati/konsultimesh përmes internetit. Çështja që diskutohet ka të bëjë me ndërtimin e një xhamie të re në një zonë tradicionalisht të krishterë.

TEMAT	Demokracia dhe pjesëmarrja, racizmi dhe diskriminimi, njohuri për internetin
VËSHTIRËSIA	Niveli 4
MADHËSIA E GRUPIT	15-30
KOHA	Ose një seancë në vazhdim 2½-3 orë, ose tri seanca afërsisht 50 minuta secila
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none">• Të hulumtohen të drejtat e pakicave kombëtare dhe si ndikon tek ato gjuha e Urrejtjes përmes internetit• Të zhvillohen aftësitë për të bërë debat dhe analizë përmes internetit• Të merret në konsideratë përdorimi i diskutimit/pjesëmarrjes demokratike për rritjen e tolerancës ndaj personave të tjerë apo bindjeve të tjera
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none">• Lidhje me internetin – të paktën 5 kompjuterë• Hapësirë ku të mbledhen grupet• 2 koordinatorë• Fletë votimi për anëtarët e Këshillit (fakultative)
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none">• Bëni një kopje të materialeve të shtypura për të gjithë pjesëmarrësit• Krijoni një hapësirë të mbyllur për internetin. Për ide shihni këshillat për koordinatorët.• Krijoni një regjistrim për çdo pjesëmarrës – ose kontrolloni paraprakisht që secili arrin të regjistrohet duke përdorur një llogari ekzistuese (shih këshillat për koordinatorët).

UDHËZIME

1. Lexoni përshkrimin e problemit në faqen 35. Shpjegoni se të gjithë pjesëmarrësit janë anëtarë të Sleepyville-ës dhe të gjithë janë të shqetësuar nga problemi nëse në një copë tokë të Këshillit të lënë shkretë ndërtohet një xhami e re.
2. Çdo pjesëmarrës jepini një kopje të materialeve të shtypura dhe ftojini që të zgjedhin rolet. Shpjegoni procedurën e konsultimeve dhe sigurohuni që të gjithë ta kenë kuptuar.

3. Tregoni hapësirat ku mund të mbliidhen paraprakisht njerëzit dhe grupet dhe kompjuterët në dispozicion të veprimtarisë . Kontrolloni që janë regjistruar të gjithë dhe kanë fjalëkalimin.
4. Kujtojuani atyre, që mund të paraqesin argumentimin fillestar se kjo duhet bërë përpara hapjes së konsultimeve për publikun. Nxitini të gjithë që të shfrytëzojnë fazën 30-minutëshe për konsultime paraprake me qëllim që:
 - të pajtohen me pozicionet brenda grupeve dhe të ndajnë rolet apo argumentet (sipas rastit)
 - të takohen me përfaqësuesit e grupeve të tjera
 - të verifikojnë që mund të regjistrohen në grupin e faqeve të internetit.

Nëse mundësia apo koha për të përdorur kompjuterin është e kufizuar, kujtojuani pjesëmarrësve se duhet të tregohen të qartë në argumentet e tyre, meqenëse mund të kenë vetëm një rast për të shtjelluar argumentet e tyre!
5. Njoftoni fillimin e fazës së konsultimeve paraprake dhe shpjegoni se konsultimi do të hapet për publikun pas 30 minutash.
6. Pas 30 minutash, njoftoni fillimin e konsultimeve publike dhe ftoni pjesëtarët e publikut që të lexojnë argumentimet fillestare që kanë grupet – dhe të paraqesin komentet e tyre.
7. Në fund të konsultimeve, Kryetari i Bashkisë shpall mbylljen e konsultimeve. Më pas, Anëtarët e Këshillit mbliidhen dhe votojnë. Nëse nuk ka një mendim të shumicës, Kryetari i Bashkisë ka votën vendimtare.
8. Kryetari i Bashkisë shpall vendimin. Ftojini pjesëmarrësit që të formojnë një rreth për raportimin.

RAPORTIMI

Filloni raundin e opinionëve vlerësuese duke e përshëndetur gjithsecilin me emrin e vërtetë. Kjo është e rëndësishme pasi i mundëson pjesëmarrësit që të shkëputen nga rolet që kishin marrë gjatë simulimit.

Pyetini pjesëmarrësit çfarë mendojnë për procesin që sapo kanë përfunduar:

- Ju befasoi rezultati i votimit? A do t'i përshtatej personit rolin e të cilit luanit?
- A mendoni se konsultimet përmes internetit janë një mënyrë e mirë për të marrë vendime lidhur me çështje të tilla? Cilat janë epërsitë dhe mangësitë?

PYETJE LIDHUR ME IDETË E PASQYRUARA NË DEBAT:

- A ju bëri ndërvëprimi me njerëz apo grupe të tjerë të ndryshonit qasjen apo të ndryshonit qëndrimin tuaj ndaj çdonjërit prej çështjeve që u ngritën?
- A ishte e lehtë të identifikoheshit me rolin tuaj?
- A mendoni se kjo situatë mund të lindë në jetën reale? A mund të mendoni për ndonjë rast të ngjashëm?
- Si do të përgjigjeshit nëse kjo çështje do të ngrihej në qytetin/vendbanimin tuaj? A e ndryshoi veprimtaria sadopak qëndrimin tuaj?

LIDHJA ME GJUHËN E URREJTJES PËRMES INTERNETIT:

- Çfarë menduat lidhur me rregullin për t'i hequr komentet që ishin raciste apo abuzive?
- A ju bëri prania e këtij rregulli të mendonit ndryshe përsa u takon komenteve që postuat?
- A ishte e lehtë të merrnit vendim për ta hequr ose jo një koment? (pyetje për administratorët e grupeve të faqeve të internetit)
- A ishit dakord me vendimet që morën moderatorët? (pyetje për të gjithë pjesëmarrësit)

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Përpara se të fillojë veprimtaria do t'ju duhet që të krijoni një grup të sigurt të faqeve të internetit. Ky mund të jetë një faqe e Facebook-ut apo një llogari në ndonjë rrjet tjetër social. Për sugjerime të tjera, mund t'i referoheni: <http://cooltoolsforschools.wikispaces.com/Collaborative+Tools>. Do t'ju duhet të siguroni që të gjithë të kenë një llogari të lejueshme për të hyrë në këtë grup të faqeve të internetit.
- Për drejtimin e veprimtarisë do t'ju duhet një koordinator i dytë. Ndonëse grupet duhet të lejohen që të punojnë në mënyrë të pavarur, ato mund të kenë nevojë për mbështetje apo udhëzime gjatë përgatitjes – apo gjatë konsultimeve. Për shembull, gjatë fazës së përgatitjes, mund të jetë e dobishme që të kontrollohet që njerëzit e shfrytëzojnë kohën për t'u takuar me të tjerët apo për të planifikuar çfarë do të thonë gjatë mbledhjes.
- Nëse kompjuterët janë në numër të kufizuar, mund t'ju duhet që të vendosni një afat kohor (apo kufi fjalësh), në mënyrë që të gjithë të kenë rast të postojnë një ndihmesë të tyre.
- Gjatë raportimit, është me rëndësi që të bëhen përpjekje për të shmangur përsëritjen e simulimit. Njerëzit kanë nevojë që të përipiqen të shkëputen nga roli që kanë luajtur gjatë veprimtarisë, me qëllim që të jenë të aftë të mendojnë si duhet për atë që sapo kanë përfunduar. Ju duhet t'i ndihmoni që të hedhin vështrimin pas tek simulimi në rolin e tyre normal, jo në rolin e tyre të hamendësuar.

NDRYSHIME

Ju mund ta ulni apo kufizoni numrin e fjalëve që mund të postojnë njerëzit – si argumente fillestare apo si komente. Përipiquni që t'i kufizoni komentet që doni të komunikoni në Twitter – domethënë, në 140 germa! Veprimtaria mund të shtrihet edhe në disa ditë, duke zvogëluar kohën e nevojshme për një seancë të organizuar dhe duke u dhënë pjesëmarrësve rast që t'i paraqesin komentet nga shtëpia.

Në rast se nuk keni akses ndaj mjeteve në internet, veprimtaria mund të zhvillohet plotësisht në kushte jo të lidhura me internetin. Në formën e saj aktuale, veprimtaria është një përshtatje e një aktiviteti të "Busullës". Për më shumë informacion: www.coe.int/compass

IDE PËR VEPRIM

Cilat janë disa nga pakicat fetare apo etnike në vendin tuaj dhe si shkruan media për to? Në grupet e faqeve të internetit për lajmet kombëtare apo lokale kërkoni ngjarje lidhur me grupe që, tradicionalisht, paraqiten në dritë të keqe. Më pas, shkruajuni gazetarëve përgjegjës – ose shtoni një koment, nëse e lejojnë grupet e faqeve të internetit.

A organizojnë autoritetet tuaja lokale konsultime përmes internetit? A mund të përdorin të rinjtë ndonjë mjet në internet për të komunikuar me përfaqësuesit e zgjedhur vendorë? Bëni kërkime në internet bashkë me pjesëmarrësit dhe filloni të përdorni mjetet ekzistuese, nëse ka, për të ngritur çështje që përbëjnë shqetësim për të rinjtë.

Lidhuni me disa organizata të pakicave lokale dhe takohuni me to për të mësuar më shumë si e trajton diversitetin (larminë) komuniteti juaj.

MATERIALE TË SHTYPURA

Për të gjithë pjesëmarrësit; këto mund të postohen edhe në grupin e faqeve të internetit për konsultimet.

NJË XHAMI NË SLEEPYVILLE

Ju banoni në qytezën piktoreske të Sleepyville-ës, një qytezë me afro 80.000 banorë. Gjatë 60 viteve të fundit, popullsia ka ndryshuar në mënyrë rrënjësore, pjesërisht sepse, kryesisht, të rinjtë përpiqen që të zhvendosen në qytete më të mëdha që të kërkojnë punë, por edhe sepse në këtë zonë ka mbërritur një numër i madh familjesh emigrante, shumë syresh nga vendet myslimane. Disa prej këtyre familjeve kanë qenë këtu qysh prej disa brezave, por shumë njerëz të qytezës ende i trajtojnë ato me dyshim si "të porsaardhur". Tani këto familje përbëjnë pothuajse 15% të popullsisë së përgjithshme.

Çështja që po ndan tani qytezën është dëshira e myslimanëve të Sleepyville-ës që në një copë tokë të lënë shkretë, që i përket Këshillit, të ndërtohet një xhami. Prej vitesh kjo tokë është lënë e pazhvilluar dhe ka qenë burim ankesash në Këshill: toka gjendet në afërsi të rrugës kryesore tregtare dhe është një zonë ku vandalizmi dhe marrja e drogës janë probleme që ndeshen rregullisht.

Kështu, kur një tregtar i pasur mori përsipër ta shpëtonte Këshillin nga ky problem, Kryetari i Bashkisë mendoi se kishte ardhur dita e tij fatlume! Këshilli menjëherë ra dakord që të hiqte dorë nga toka dhe të financonte 20% të kostove të ndërtimit për një xhami të re në atë vend. Pjesa e mbetur prej 10% e kostove të ndërtimit, që tregtari nuk i mbulonte dot, do t'i kërkohej komunitetit mysliman.

Synimi ishte që ndërtimi të niste këtë javë...por qyteza e qetë e Sleepyville-ës nuk ishte ndier qysh prej marrjes së vendimit. Një javë më parë, në llogarinë e Twitter-it të Këshillit kishte depërtuar një grup anti-mysliman dhe ishin postuar disa komunikime abuzive dhe raciste – disa që i inkurajonin njerëzit të dilnin në rrugë dhe "t'i përzinin të huajt". Në vijim u shtuan sulmet raciste kundër myslimanëve, si pasojë e disa prej të cilëve shpërtheu dhuna. Në një rast, dikush u plagos rëndë. Reagan disa grupe myslimane dhe duket se dhuna ndërmjet bandave të ndryshme është në rritje.

Kryetari i Bashkisë së Sleepyville-ës ka bërë thirrje për qetësi dhe ka njoftuar se vendimi për ndërtimin e xhamisë do të rishqyrtohet pas konsultimeve me publikun. Është marrë vendimi që të zhvillohet një forum konsultimesh përmes internetit për të krijuar mundësi që të marrin pjesë sa më shumë njerëz që të jetë e mundur.

MATERIALE TË SHTYPUARA

Për të gjithë pjesëmarrësit

PROCEDURA E KONSULTIMEVE

Konsultimet janë të hapura për banorët e Sleepyville-ës mbi moshën 18 vjeç.

Grupet/individët më poshtë, që janë regjistruar, ftohen për të bërë argumentimin fillestar gjatë të cilit bëhet një përmbledhje e qëndrimit lidhur me xhaminë e propozuar. Argumentimet fillestare duhet të dërgohen përpara hapjes së konsultimeve për publikun.

- **Kryetari dhe Zëvendëskryetari i Bashkisë së Sleepyville-ës (deklaratë e përbashkët)**
- **Anëtarët e Këshillit të Qytetit** që përfaqësojnë Partinë Tradicionaliste, Partinë Populiste dhe Partinë për Diversitetin (1 deklaratë nga çdo parti)
- **Organizata joqeveritare: Grupi Rinor për Veprim "Të rinjtë e Sleepyville-ës për të drejtat e njeriut!", Shoqata "E kaluara dhe e tashmja", "Shoqata myslimane e Sleepyville-ës" (argumentim nga secila organizatë)**

Argumentimet fillestare do të postohen në grupin e faqeve të internetit të Këshillit dhe, më pas, do të hapen për komente **nga të gjithë banorët e tjerë mbi moshën 18 vjeç. Çdo koment, që çmohet se është kanosës, racist apo shpërdorues, do të hiqet nga grupi i faqeve të internetit të Këshillit.**

Konsultimet do të mbyllen pas 30 minutash. Më pas, anëtarët e Këshillit do të votojnë propozimin për të cilin Kryetari i Bashkisë ka votën vendimtare, nëse nuk ka mendim të shumicës.

Vendimi i Këshillit do të jetë përfundimtar.

Skedat e roleve

KRYETARI I BASHKISË SË SLEEPYVILLE-ËS

Ju jeni figura e qytezës dhe jeni shumë i vetëdijshëm përsa i takon nevojës për të rivendosur marrëdhëniet e qeta dhe të mira në qytezë. Ju mendoni se është me rëndësi që gjatë gjithë procesit të tjerët t'ju quajnë si të paanshëm dhe e vlerësoni reputacionin tuaj si një ndërmjetës objektiv ndërmjet grupimeve të ndryshme të shoqërisë. Ju do të kishit dëshirë që të gjenit një zgjidhje që të ishte e pranueshme për numrin më të madh të mundshëm të njerëzve.

Përpara hapjes së konsultimeve për publikun, ju duhet të përpiloni argumentimin fillestar ku përcaktoni pozicionin tuaj. Për këtë duhet të diskutoni me Zëvendëskryetarin e Bashkisë. Nëse keni kohë, gjithashtu, duhet të përipiqeni që të takoheni me grupe apo banorë për të vlerësuar opinionin dhe për të parë nëse mund ta ulni rrezikun e dhunës.

Ju nuk do të votoni nëse rezultatet e votimit nuk dalin barabar. Nëse ndodh kështu, vota juaj do të vendosë rezultatit përfundimtar.

MATERIALE TË SHTYPURA

ZËVENDËSKRYETARI I BASHKISË

Ju punoni nga afër me Kryetarin e Bashkisë dhe duhet ta ndihmoni për përpilimin e argumentimit fillestar. Gjithashtu, juve mund t'ju kërkohet që të takoheni me disa nga grupet më ekstremiste përpara hapjes së konsultimeve për të parë nëse mund t'i bindni përsa i takon rëndësisë së gjetjes së një zgjidhjeje të pranueshme në mënyrë të ndërsjellë.

Pas hapjes së konsultimeve, do të jetë detyra juaj që ta ndihmoni Kryetarin e Bashkisë që të takojë grupet apo banorët për të vlerësuar opinionin dhe për të parë nëse mund ta ulni rrezikun e dhunës.

Ju nuk votoni në debat.

ADMINISTRATORËT E GRUPIT TË FAQEVE TË INTERNETIT (2 VETA)

Roli juaj është që të përpiqeni të ndiqni diskutimin dhe të siguronit që komentet të mos jenë raciste apo të mos ketë gjasë që të jenë fyese. Çdo koment i tillë duhet hequr menjëherë nga grupi i faqeve të internetit të Këshillit. Shpenzoni kohë përpara hapjes së konsultimeve për të menduar si do ta përcaktoni që komentet janë të papranueshme. Mund t'ju duhet që të përpiloni një listë të shkurtër udhëzimesh.

Gjithashtu, ju mund të postoni komente për të paralajmëruar njerëzit se gjuha e tyre është e papranueshme apo për të inkurajuar pjesëmarrësit që në debat të jenë të sjellshëm me të tjerët.

Ju nuk votoni në debat.

ANËTARËT E KËSHILLIT TË QYTETIT: PARTIA TRADICIONALISTE (2 OSE 3 VETA)

Ju përfaqësoni Partinë Tradicionaliste në Këshillin e Qytetit dhe e kundërshtoni me forcë xhaminë. Ju nuk mendoni se është e drejtë që toka e Këshillit dhe burimet e Këshillit duhen shpenzuar për një vend kulturi që nuk respekton traditat e këtij vendi dhe të kësaj qyteze. Ju mendoni se familjet emigrante janë të privileguara që lejohen të jetojnë këtu dhe ato nuk duhet të përpiqen t'i diktojnë mënyra të ndryshme jetese një vendi ku ata janë bujtës.

Disa nga anëtarët tuaj janë fuqimisht kundër myslimanëve, ndërsa besojnë se dhuna aktuale mund të pritej vetëm nga një komunitet që beson te një fe kaq e dhunshme. Në të vërtetë, ju do të kishit dashur ta ulnit numrin e myslimanëve në qytezë pasi mendoni se ata i kanë shthurur vlerat tradicionale të Sleepyville-ës. Gjithashtu, ju jeni të sigurt se xhamia do të bëhet një vend takimi për rekrutimin e terroristëve.

Ju duhet të përgatisni argumentimin fillestar për qëndrimin tuaj që duhet postuar në grupin e faqeve të internetit përpara hapjes së konsultimeve për publikun. Mos u zgjatni!

Secili nga anëtarët tuaj ka një votë në vendimin përfundimtar.

MATERIALE TË SHTYPURA

ANËTARI I KËSHILLIT TË QYTETIT: PARTIA POPULISTE (1 OSE 2 VETA)

Ju përfaqësoni Partinë Populiste në Këshillin e Qytetit. Ju keni mbështetur vendimin fillestar për ndërtimin e xhamisë në copën e tokës, pjesërisht sepse e kuptoni se komuniteti mysliman ka qenë shumë i mirë për ekonominë e qytezës dhe nuk doni që të armiqësoheni me ta. Sidoqoftë, ju keni qenë shumë i shqetësuar nga ankesat e banorëve dhe dhuna e kohëve të fundit. Gjithashtu, ju shqetëson vendi juaj në zgjedhjet e ardhshme për në Këshill, kështu që, ndoshta, do të mbështesni çfarëdo alternative që është më pak e debatueshme.

Ju duhet të përgatisni argumentimin fillestar për qëndrimin tuaj që duhet të postohet në grupin e faqeve të internetit përpara hapjes së konsultimeve për publikun. Mos u zgjatni!

Secili nga anëtarët tuaj ka një votë në vendimin përfundimtar.

ANËTARI I KËSHILLIT TË QYTETIT: PARTIA PËR DIVERSITETIN (1 OSE 2 VETA)

Ju përfaqësoni Partinë për Diversitetin në Këshillin e Qytetit. Ju keni bindjen se numri relativisht i madh i njerëzve nga pjesë të ndryshme të botës i ka shtuar vlerë kulturës dhe interesit të Sleepyville-ës, dhe keni menduar se ka qenë e padrejtë që, për kaç kohë, qyteza i ka hequr mundësinë shumë prej këtyre njerëzve që të ushtrojnë fenë e tyre. Ju do të kishit dëshirë që të shihnit më shumë dialog ndërmjet komuniteteve të ndryshme në Sleepyville dhe keni qenë pjesëmarrës në përpjekjet për ta qetësuar dhunën dhe për t'i ulur në bisedime palët kundërshtare. Ju mund ta kuptoni se toka e lënë shkrete po shkakton probleme sociale në qytezë dhe se, në këtë moment, Këshilli nuk i ka paratë për ta ndërtuar atë vetë.

Ju duhet të përgatisni argumentimin fillestar për pozicionin tuaj që duhet të postohet në grupin e faqeve të internetit përpara hapjes së konsultimeve për publikun. Mos u zgjatni!

Secili prej anëtarëve tuaj ka një votë në vendimin përfundimtar.

ANËTARËT E SHOQATËS “E KALUARA DHE E TASHMJA” E SLEEPYVILLE-ËS (2-4 VETA)

Ju jeni një nga grupet kryesore që janë kundër kësaj xhamie. Anëtarët tuaj janë nga komunitetet tradicionale (jomuslimane) të Sleepyville-ës dhe mendoni se është me rëndësi të madhe që të ruhet tipari i lashtë i qytezës, ku ka jetuar gjithë jetën pjesa më e madhe prej jush. Vendi që propozohet për ndërtimin e xhamisë, ka një pozicion qendror në qytezë dhe do të ishte e dukshme nga shumica e vendeve në qendër të saj. Në mënyrë të veçantë, xhamia mund të bllokonte pamjen e kishës kryesore nga sheshi i qytetit. Ju mendoni se tipari i qytetit tuaj të lindjes po ndryshohet krejtësisht nga një komunitet që ka ardhur këtu vetëm kohët e fundit. Ju nuk e kuptoni pse njerëzit, të cilët kanë mbërritur në këtë vend nga diku tjetër, nuk duhet të jetojnë sipas të njëjtave rregulla që ju keni këtu.

Anëtarët tuaj janë bërë gjithnjë e më shumë radikalë gjatë dy-tre viteve të fundit dhe organizata juaj është akuzuar për racizëm të hapur dhe si përgjegjëse për një pjesë të dhunës në rrugë. Ju keni lidhje të ngushta me Partinë Tradicionaliste që përfaqësohet në Këshill.

Ju duhet të përgatisni argumentimin fillestar për qëndrimin tuaj që duhet të postohet në grupin e faqeve të internetit përpara hapjes së konsultimeve për publikun. Mos u zgjatni!

MATERIALE TË SHTYPURA

ANËTARËT E GRUPIT RINOR PËR VEPRIM “TË RINJTË E SLEEPYVILLE-ËS PËR TË DREJTAT E NJERIUT!” (2-4 VETA)

Grupi juaj u krijua për të trajtuar disa nga problemet më të këqija me të cilat përballen të rinjtë në Sleepyville sot. Ju e shihni ndërtimin e xhamisë si një zgjidhje për nevojën e komunitetit mysliman për një vend kulti dhe si një zgjidhje për problemet e shumta sociale që kanë ardhur si rezultat i tokës së lënë shkretë për një periudhë kaq të gjatë kohe. Ju e mbështesni ndërtimin e kësaj xhamie, por jeni të shqetësuar se Këshilli mund të lërë pas dore probleme të tjera sociale nëse do t’i duhet që të ndihmojë për ndërtimin. Në mënyrë të veçantë, buxheti për rininë gjatë 5 viteve të kaluara është shkurtuar aq sa mund të fillojë të mos i përmbushë nevojat e qytetës. Ju duhet të përgatisni argumentimin fillestar për qëndrimin tuaj (që të mos i kalojë 250 fjalë), që duhet të postohet në grupin e faqeve të internetit përpara hapjes së konsultimeve për publikun.

ANËTARËT E “SHOQATËS MYSLIMANE TË SLEEPYVILLE-ËS” (2-4 VETA)

Për vite me radhë ju i keni kërkuar Këshillit që t’ju japë një vend për të ndërtuar një objekt kulti për komunitetin mysliman, por kërkesa juaj gjithmonë është hedhur poshtë për arsye financiare. Ju mendoni se është e padrejtë që komuniteti mysliman i kërkohet që të gjejë 10% të kostove të ndërtimit, kur kushtet ekonomike janë aq të vështira për shumicën e njerëzve, dhe kur komuniteti i krishterë ka 11 vende të ndryshme kulti dhe këto përdoren nga shumë më pak njerëz nga ç’dto të përdorej xhamia. Ju mendoni se ndihmesa që i ka dhënë komuniteti juaj qytetës nuk vlerësohet, se njerëzit e komunitetit tuaj janë diskriminuar padrejtësisht në aspekte të ndryshme të jetës dhe se, duke refuzuar lejin e kësaj xhamie, Këshilli po u mohon anëtarëve të komunitetit tuaj të drejtën e tyre themelore të lutjes fetare. Ju jeni të vetëdijshëm se disa nga anëtarët tuaj kanë pikëpamje më ekstremiste sesa pikëpamjet zyrtare të Shoqatës dhe jeni të shqetësuar se disa myslimanë u janë përgjigjur me dhunë sulmeve ndaj komunitetit të tyre. Ju shqetësoheni se përmbysja e vendimit do t’i ftohë më shumë banorët myslimanë dhe mund të sjellë si pasojë rritjen e mëtejshme të dhunës ndërmjet pjesëtarëve të komunitetit. Ju duhet të përgatisni argumentimin fillestar për pozicionin tuaj që duhet të postohet në grupin e faqeve të internetit përpara hapjes së konsultimeve për publikun. Mos u zgjatni!

QYTETARËT E SLEEPYVILLE-ËS

Ju jeni të shqetësuar lidhur me konfliktin që duket se ka përfshirë qytetëzën e Sleepyville-ës. Ju ende nuk e dini se cilin pozicion mbështesni: ju doni të kuptoni më mirë pozicionet e organizatave joqeveritare dhe të palëve të përfaqësuara në Këshill; më pas, ju planifikoni që ta ndani mendjen. Ju mund të mos postoni komente deri në hapjen e konsultimeve për publikun (30 minuta pas fillimit), por ju mund t’i lexoni argumentimet fillestare ndërsa ato postohen dhe duhet të përpiqeni që të takoheni me banorë të tjerë dhe përfaqësues të Shoqatave apo anëtarë të Këshillit të Qytetit për të dëgjuar argumentet e tyre. Mendoni çfarë do të kishit dashur të thoshit kur të hapen konsultimet për publikun – dhe mbani parasysh që çdo koment nuk duhet t’i kalojë 150 fjalë. Pasi të gjithë të kenë pasur rast që të bëjnë komentet e tyre, ju mund të bëni një koment të dytë nëse e koha e lejon..

Kjo veprimtari është krijuar nga “Një xhami në Sleepyville” tek “Busulla”, Manuali “Për edukimin e të rinjve me të drejtat e njeriut” - www.coe.int/compass

NIVELI 4

GRUPI
ANY

KOHA
SHIH MË
POSHTË

VEPRIM DHE FUSHATË HAP PAS HAPI

Këtu përmbledhen 4 aktivitete që rezultojnë në veprim kundër gjuhës së urrejtjes dhe krimit për shkak të urrejtjes. Pjesët e ndryshme mund të zhvillohen veçmas, por edhe mund të përdoren të ndërthurura me aktivitete të tjera të Manualit.

TEMAT	Racizmi dhe diskriminimi, strategjitë për të bërë fushatë, të drejtat e njeriut
VËSHTIRËSIA	Niveli 4
MADHËSIA E GRUPIT	Çfarëdo
KOHA	3 seanca nga 90 minuta, 60 minuta dhe 45 minuta për Pjesët 1, 2 dhe 3. Nevojitet kohë edhe për veprimin për fushatë.

PJESA 1 (60 minuta) merr në analizë vuajtjet gjatë historisë të romëve, përfshirë gjatë kohës së holokaustit nazist. Aktiviteti mund të zhvillohet pa pjesët e tjera. Synimi është që grupi të kuptojë krimet e nxitura nga urrejtja kundër romëve, krime që nuk janë pranuar dhe vazhdojnë të kenë pasoja sot.

PJESA 2 (60 minuta) përfshin planifikimin e një veprimi për ndërgjegjësimin e publikut lidhur me këtë vuajtje dhe për të shprehur solidaritet me romët. Kjo pjesë mund të përdoret për të planifikuar çdo veprimtari në kuadër të fushatës dhe si aktivitet për të ndjekur ecurinë e veprimtarive të tjera të këtij Manuali.

PJESA 3 është vetë veprimi. Udhëzimet janë hartuar nga grupi juaj!

PJESA 4 (45 minuta) është raportimi për veprimin. Pyetjet mund të përdoren në formë të përgjithshme për të thirrur në raport grupin tuaj për një veprim që ka ndërmarrë në kuadër të fushatës.

PJESA 1: MËSIMET E HISTORISË

KOHA 60 minuta

- OBJEKTIVAT**
- Të rritet ndërgjegjësimi lidhur me viktimat rome të holokaustit nazist dhe të krijohet solidaritet me romët
 - Të evidentohet një shembull ekstrem i paragjyqimeve të rrënjosura thellë dhe gjuhës të urrejtjes dhe të shqyrtohen pasojat sot
 - Të krijohet solidaritet me romët dhe të motivohet grupi që të veprojë kundër racizmit dhe diskriminimit
- MATERIALET**
- Letër për tabelën me fletë të lëvizshme dhe lapustila
 - Kopje të materialit të shtypur “Histori e shkurtër e persekutimit të X-it” (fakultative)
- PËRGATITJA**
- Thojni grupit përpara seancës se po planifikoni të diskutoni për holokaustin dhe bisedoni veçmas me këdo, të cilit kjo mund t’i duket e vështirë.
 - Bëni kopje të materialeve të shtypura, një kopje për një grup të vogël.

UDHËZIME

1. Kërkoni nga pjesëmarrësit që të krijojnë grupe të vogla me nga 2-3 vetë që ndajnë me njëri-tjetrin të njëjtën ide për identitetin. Kjo mund të lidhet me etninë apo shtetësinë e tyre, por mund të lidhet edhe me grupime të ndryshme sociale apo fetare (qoftë skuadra futbolli!). Jepuni rreth 10 minuta kohë që të ndajnë me njëri-tjetrin vetëdijen e tyre për këtë identitet brenda grupeve të vogla.
2. Jepuni pjesëmarrësve materialin e shtypur “Histori e shkurtër e persekutimit të X-it” ose paraqisni një pjesë të informacionit për t’iu dhënë atyre një ide për trajtimet mizore njëri pas tjetrit që i është dashur të durojë popullsisë rome. Mos ua tregoni ende emrin e popullsisë që ka qenë objekt.
3. Diskutoni shkurtimisht përgjigjet e tyre, nëse është e mundur me pa i larguar njerëzit nga grupet e tyre. Më pas, kërkoni nga secili grup që të bashkohet me një tjetër dhe jepuni 15 minuta kohë që të trajtojnë këto çështje:
 - Çfarë do të mendonin nëse, në një moment të caktuar të historisë së kohëve të fundit, objekt i këtij lloj trajtimi do të kishte qenë “populli i tyre”? (Kërkoni që të përqendrohen te grupi që zgjedhën te pika 1.)
 - Cilat do të kishin qenë, sipas mendimit të tyre, aspektet më të vështira për një komunitet, të cilit i duhej ta përjetonte këtë?
 - Po sikurtë kishte njerëz sot që e mohojnë se holokausti ka ndodhur? Çfarë do t’i bënte që t’i mohonin këto fakte?
4. Mblidheni grupin dhe kërkoni nga pjesëtarët që të japin opinionet e tyre vlerësuese për diskutimet e tyre. Më pas, pyesni nëse pjesëmarrësit e dinë apo mund ta marrin me mend për cilin popull bëhej fjalë në materialin e shtypur. Nëse nuk e marrin dot me mend, thojuni se bëhej fjalë për romët, dhe pyesni se çfarë dinë për situatën e romëve sot. Si trajtohen ata dhe sa njihet përsa u takon vuajtjeve të tyre gjatë historisë? Si ndikon tek ata sot gjuha e urrejtjes?
5. Thojuni pjesëmarrësve se Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut ka ndjekur çështje gjyqësore në të

cilat janë konstatuar shkelje të shumta të të drejtave të njeriut kundër këtij grupi në pothuajse çdo vend të Evropës. Kujtojuni pjesëmarrësve se media dhe popullsia në tërësi mbajnë qëndrime shumë Intolerante ndaj romëve, të cilët, shpeshherë, janë objekt i abuzimit dhe krimit për shkak të urrejtjes. Pyesni nëse pjesëmarrësit kanë hasur ndonjë shembull, në jetën e tyre “reale” apo në internet.

6. Nëse këtë aktivitet e zhvilloni si hyrje për një veprim të fushatës, jepuni pjesëmarrësve disa informacione për Dosta-n! Zhvilloni fushatë dhe thojuni atyre se në seancën vijuese do të analizohen mënyrat si mund të vepronjë ata për të trajtuar diskriminimin kundër romëve.

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Përmbajtja ekstreme, që paraqitet në këtë veprimtari, mund ta bëjë situatën shqetësuese për disa pjesëtarë të grupit. Është e qartë se, nëse në grupin tuaj ka romë, ju duhet t’i paralajmëroni ata paraprakisht dhe të jeni të përgatitur që të ofroni mbështetje nëse kërkohet. Sidoqoftë, edhe shumë grupe të tjera kanë qenë objekt i holokaustit nazist dhe përfaqësuesit e këtyre grupeve mund të preken, gjithashtu. Kjo vlen ndoshta posaçërisht për hebrenjtë, meqenëse shkalla e vuajtjeve të tyre është shumë e njohur botërisht. Sigurohuni që të merrni dijeni paraprakisht për përbërjen e grupit dhe përgjigjen e mundshme të tij ndaj veprimtarisë .
- Ju mund t’u jepni pjesëmarrësve informacione për grupe të tjera që kanë qenë objekt i regjimit nazist – ose pyetini ata nëse mund t’i përmendin. Ndër disa prej këtyre grupeve përfshihen:
 - Polakët (janë vrarë rreth 2.5 milion polakë jo-hebrenj)
 - Popuj të tjerë sllavë
 - Sovjetikët (sidomos rob të luftës)
 - “Joevropianët” – sidomos njerëz me origjinë afrikane ose aziatike
 - Të sëmurët mendorë dhe njerëzit me vështirësi për të mësuar
 - Shurdhët dhe ata me aftësi të kufizuara fizike
 - Homoseksualët dhe njerëzit transgjinorë
 - Kundërshtarët politikë– sidomos komunistët dhe majtistët
 - “Disidentët fetarë”, sidomos anëtarët e Dëshmitarëve të Jehovait
 Për më shumë informacion, shih: https://en.wikipedia.org/wiki/Holocaust_victims
- Juve dot t’ju duhet që ta trajtoni diskutimin me ndjeshmërinë dhe fleksibilitetin më të madh, dhe nuk duhet ta ngutni grupin nëse mendoni se njerëzit kanë nevojë për më shumë kohë për të shprehur ndjesitë e tyre.
- Për punën në grupe të vogla, këshillohet që të mendoni paraprakisht nëse ka gjasa që individë të caktuar të hasin vështirësi. Nëse ndodh kështu, mund të jetë më e lehtë që “të caktoni” një grup të identifikohet me të gjithë, për shembull, mund të kërkoni që pjesëmarrësit të bashkohen si “meshkuj” dhe “femra”, individë që studiojnë lëndë të ndryshme, individë që preferojnë futbollin/tenisin/atletikën e kështu me radhë.
- Në “Kronologjinë e shkurtër të holokaustit të romëve” (më poshtë) çdo referim ndaj romëve është zëvendësuar kudo me X. Kur ta përdorni këtë informacion, mund t’i referoheni “grupit” apo, madje, mund t’u kërkoni pjesëmarrësve që ta përfytyrojnë sikur është grupi i tyre.
- Qëllimi pse pjesëmarrësve u kërkohet që të zgjedhin një identitet, që të jetë i rëndësishëm për ta, është që ata të përpiqen ta perceptojnë si do t’u dukej po të ishin objekt si grup. Sidoqoftë, nëse grupi

ka paragjyqime të forta ndaj romëve, ai madje mund ta ketë të vështirë që t'i kuptojë problemet e romëve. Këtë patjetër duhet ta trajtoni, nëse ndodh: në pikën 4 të Pjesës 1 lini kohë të bollshme që pjesëmarrësit të diskutojnë për shqetësimet e tyre. Thojuni se, gjatë holokaustit, mendohet se në Evropë është vrarë 75% deri 80% e popullsisë rome dhe, në disa vende, kjo shifër ka arritur në 90%. Mund t'u kërkonti që të përfytyrojnë si do t'u dukej sikur të humbnin 90% të popullit të tyre apo 90% të personave të këtij grupi: në një grup me 20 vetë do të mbeteshin vetëm 2 veta.

- Ju mund të doni që t'u jepni pjesëmarrësve disa informacione për "krimet për shkak të urrejtjes" dhe të hulumtoni lidhjen me gjuhën e urrejtjes dhe gjuhën e urrejtjes përmes internetit. "Krimet për shkak të urrejtjes" janë krime që kryhen kundër individëve apo grupeve, të cilat nxiten nga një qëndrim urrejtjeje kundër grupit në tërësi. Ju mund të hulumtoni mënyrat se si shprehje "të buta" të urrejtjes apo shpifje raciale mund të përshkallëzohen lehtë në forma më ekstreme dhe, më pas, mund t'i bëjnë krimet kundër individëve të duken të justifikuar.
- Fjala "dosta" në gjuhën e romëve do të thotë "mjaft". Fushata "Dosta!" është fushatë ndërgjegjësimi që synon afrimin e joromëve me qytetarët romë. Informacion për fushatën mund të gjeni tek: <http://dosta.org>. Mund të jetë e dobishme nëse keni hyrje në internet, kështu që pjesëmarrësit mund të shpenzojnë pak kohë duke parë grupin e faqeve të internetit. Ekzistojnë grupe të tjera faqesh të internetit që trajtojnë holokaustin e romëve, që pjesëmarrësit mund t'i përdorin gjithashtu për të bërë kërkime: www.romagenocide.org
www.sintiundroma.de/en/sinti-roma/the-national-socialist-genocide-of-the-sinti-and-roma.html
<http://romafacts.uni-graz.at/index.php/history>
www.romasinti.eu/
www.romasintigenocide.eu/en/home

RAPORTIMI

Në fund të veprimtarisë jepuni pjesëmarrësve pak kohë që të flasin për ndjesitë e tyre si rezultat i informacionit dhe aktivitetit. Mund të filloni duke kërkuar me radhë nga secili që të përdorë një fjalë që përshkruan ndjesitë e veta.

- A fituat informacione a njohuri të reja si rezultat i veprimtarisë ?
- A i ndryshoi veprimtaria qëndrimet tuaja ndaj romëve?
- Pse mendoni se njihet kaq pak sot lidhur me vuajtjet e romëve nën regjimin nazist?
- A mendoni se, nëse do të kishte më shumë njohuri për këtë, do të ishte e rëndësishme për mënyrën si trajtohen sot romët?
- Çfarë mund të bëni ju për ta bërë këtë informacion më të njohur?
- Nëse po, çfarë kemi "mësuar" nga holokausti nazist? A mund të shpjegoni si u përhap kaq shumë gjuha e urrejtjes sa që kundër një numri të madh njerëzish janë kryer krime të tmerrshme? A shikoni ndonjë paralelizëm me gjuhën e urrejtjes në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin sot?

NDRYSHIME

Formën e kësaj veprimtarie mund ta përdorni për të analizuar çdonjërin prej grupeve të tjera, të cilët kanë qenë objekt i holokaustit dhe vuajtjet e të cilëve nuk njihen në shkallë të gjerë. Disa prej këtyre grupeve janë renditur te këshillat për koordinatorët.

PJESA 2: PLANIFIKIMI I NJË VEPRIMI

Kjo pjesë e veprimtarisë bazohet te Kapitulli 3 i “Busullës” – Marrja e masave – dhe për ide më të hollësishme mund të përdorni udhëzuesit e seksionit “Marrja e rezultateve”. Kjo gjendet tek: www.coe.int/compass.

KOHA 60 minuta

OBJEKTIVAT	• Të arrihet të kuptohet si duhet planifikuar një veprim i duhur • Të shqyrtohen mënyrat si mund të përdoret interneti si mjet i fushatës • Të hartohet një plan veprimi – që duhet zbatuar nga grupi
MATERIALET	• Kopje të diagramës (fakultative) • Letër për tabelën me fletë të lëvizshme dhe lapustila
PËRGATITJA	• Bëni kopje të diagramës – ose vizatoni një version bosh në një fletë të tabelës me fletë të lëvizshme

UDHËZIME

1. Shpjegoni se grupi do të hartojë një veprim për të trajtuar problemin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit kundër romëve (apo një grupi tjetër). Kujtojeni pjesëmarrësve shkallën dhe ndikimin e urrejtjes përmes internetit. Kërkoni nga pjesëmarrësit që të japin disa shembuj nga përvoja e tyre.
2. Kërkoni nga grupi që të sugjerojnë disa nga problemet lidhur me gjuhën e urrejtjes përmes internetit, duke menduar sidomos për ato aspekte që mund të trajtojnë. Nxitini që të mbajnë parasysh shkallët e ndryshme të urrejtjes, nga abuzimi i lehtë deri në nxitja që mund të sjellë si rezultat krimin për shkak të urrejtjes; nxitini ata që të mbajnë parasysh forumet dhe aktorët e ndryshëm që ndihmojnë në volumin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit. Shkruajini idetë në një tabelë me fletë të lëvizshme.
3. Shpjegoni se grupit do t'i duhet që të zgjedhë njërin prej “zgjidhjeve” të veta me të cilën do të punojë. Kujtojeni pjesëmarrësve se nuk është me rëndësi të veçantë cilën zgjedhin, por ajo duhet të jetë e arritshme dhe nuk duhet të jetë tepër ambicioze!
4. Diskutoni shkurtimisht zgjidhjet më të njohura dhe provoni të arrini pëlqim për njërin me të cilën të gjithë anëtarët e grupit do të jenë të kënaqur të punojnë.
5. Dorëzoni kopje të diagramës në faqen 48 – ose përdorni një version bosh mbi një fletë letër të tabelës me fletë të lëvizshme. Përdorni titujt e diagramës në faqen 48 dhe punoni për çdo kuti bashkë me pjesëmarrësit. Verifikoni që:
 - Veprimi që kanë përcaktuar do të ndihmojë për zgjidhjen e problemit.
 - Veprimi është realist, duke pasur parasysh burimet e grupit dhe pengesat me të cilat mund të ndeshet.
 - “Zgjidhja” është shumë konkrete, kështu që pjesëmarrësit do ta kuptojnë nëse e kanë arritur ose jo.
6. Përpiloni një Fletë të Vendimeve, në mënyrë që gjithsecili ta dijë se çfarë duhet të bëjë dhe kur. Si model shih fundin e seksionit “Marrja e masave” të “Busullës”: www.coe.int/compass.
7. Përdoreni raportimin për të verifikuar që të gjithë janë të kënaqur me procesin dhe rezultatin – dhe të gatshëm për zbatimin e planit.

RAPORTIMI

- Çfarë mendoni për planin e veprimit që keni paraqitur?
- A mendon gjithsecili se ka një rol që duhet ta luajë – dhe a jeni ju i kënaqur me rolin tuaj?
- A ka ndonjë gjë tjetër që duhet ta mbajmë parasysh apo për të cilën duhet të kemi njohuri përpara se të kryejmë veprimin?
- Si do ta kuptojmë nëse veprimi ynë ka qenë “i suksesshëm”?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Veprimtarinë “Rrënjët dhe degët” mund ta zhvilloni duke u përqendruar që të zgjidhni një problem me të cilin të punojë grupi. Kjo do t’u japë pjesëtarëve të grupit një pamje më të gjerë të mënyrave si janë të ndërlidhura disa prej problemeve të tyre dhe do të sjellë si rezultat një plan më të plotësuar veprimi.
- Përpiquni t’i lini grupit sa më shumë vetëveprim që të jetë e mundur në zgjedhjen e problemit dhe gjatë punës me diagramën. Veprimi do të jetë më efektiv nëse ndjejnë se e zotërojnë planin. Sidoqoftë, ju duhet të siguroheni që të mbani parasysh vështirësitë e mundshme gjatë kryerjes së veprimit dhe mendoni si mund të minimizohen ato.
- Këshillohet fuqimisht që, nëse është e mundur, në fazën e planifikimit dhe përpara veprimit faktik, ju të përpiqeni të përfshini pjesëtarë të komunitetit rom ose grupin tuaj që është objekt, nëse ky është i ndryshëm. Nëse keni mundësi që të ftoni ndokënd që të flasë përpara grupit, kjo do ta bënte të gjithë veprimtarinë më reale dhe, me siguri, do të ishte një burim i dobishëm idesh. Të paktën, ju duhet t’i pyesni pjesëtarët e komunitetit nëse veprimi që po planifikon grupi juaj, do të pritë mirë. Përndryshe, kontaktoni ndonjë grup të zonës që punon ose mbështet grupin tuaj të synuar.
- Kur të punoni me diagramën, nëse nuk doni që t’u jepni pjesëmarrësve sugjerime te kutitë, ju mund të përdorni versionin më të përgjithshëm të “Marrjes së veprimit” të “Busullës” ose të ndërtoni versionin tuaj në një fletë të tabelës me fletë të lëvizshme. Nëse pjesëmarrësve iu duket e vështirë që të gjejnë mënyra për trajtimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit, përdorni disa nga sugjerimet e strategjive për të bërë fushatë për t’iu dhënë atyre ide.

NDRYSHIME

Është e qartë se aktiviteti mund të zhvillohet me një grup të ndryshëm rëndom objekt i gjuhës së urrejtjes përmes internetit. Këshillohet që ju të zhvilloni një veprimtari si hapje përpara planifikimit të ndonjë veprimi, meqenëse kjo do të ndihmojë që pjesëmarrësit të kuptojnë më shumë dhe të jenë të nxitur për të punuar me problemet që kanë përcaktuar. Për shembull, ju mund të përdorni shumë prej këtyre veprimtarive si hyrje:

- “Ndryshimi i lojës” mund të përdoret për të analizuar gjuhën e urrejtjes mbi baza gjinore
- “Ç’është më e keqja që është thënë” mund të përdoret për të analizuar homofobinë
- “Sulm në grupin e faqeve të internetit” mund të përdoret për të analizuar gjuhën e urrejtjes kundër azilkërkuesve dhe komuniteteve të emigrantëve.

Sigurisht, gjuha e urrejtjes përmes internetit mund të trajtohet nëpërmjet veprimeve në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin. Kur të shqyrtoni veprimet që mund të ndërmerren, mund të sugjeroni që grupi të kufizohet në veprimet përmes internetit.

PJESA 3: VETËVEPRIMI

PJESA 4: REFLEKTIMI DHE NXJERRJA E MËSIMEVE NGA PROCESI

- Është me rëndësi që raportimi të bëhet menjëherë pas kryerjes së veprimit, si dhe procesit që çoi tek ai. Nëse është një fushatë në vazhdim, ju duhet të gjeni pak kohë që të mendoni për procesin pak pas fillimit të tij. Kjo është shumë e rëndësishme, meqenëse mund të duket se shumë veprime, që kryhen vetëm një herë, kanë pak pasoja dhe grupi mund të shkurohet. Përdoren seancën për të trajtuar ndonjë shqetësim që kanë pjesëmarrësit se veprimi “nuk ia vlen të bëhet” apo se veprimi “shkoi keq”. Kujtojeni atyre se, përgjithësisht, fushatat konsistojnë në veprime dhe aktivitete të shumta, të cilat, të marra së bashku, mund të ndihmojnë për ndryshimin e sjelljeve dhe qëndrimeve.
- Përdorini mendimet e tyre si një pikë për të nxjerrë mësim për planifikimin e veprimeve në të ardhmen.
- Fillojeni seancën duke u kërkuar pjesëmarrësve që të bëjnë një përshkrim të ndjesive të tyre pas ditës së veprimit. Kjo mund të bëhet duke iu drejtuar pjesëtarëve të grupit me radhë njëri pas tjetrit.
- Ndajini pjesëmarrësit në grupe prej 4-5 vetash dhe jepuni këto pyetje që t’i diskutojnë në grupet e vogla.
 - Çfarë mendoni se shkoi mirë?
 - A kishte ndonjë gjë që ishte më e vështirë nga ç’e përfytyronit të ishte apo ndonjë të papritur?
 - Cilat mendoni se ishin arritjet kryesore të veprimit? A përputhen ato me objektivat që keni caktuar në fillim?
 - A mendoni se ka ndonjë mësim që mund të nxjerrim për herën tjetër?
- Bashkoni grupet e vogla dhe diskutoni për përgjigjet e ndryshme të pyetjeve. Përfundojeni seancën me disa përshtypje të përgjithshme për gjithë procesin:
 - A ndiheni të kënaqur me punën tuaj për planifikimin dhe kryerjen e këtij veprimi?
 - Çfarë do të rendisnit si “pika për të mësuar” nëse do të organizonit një veprim tjetër (për çfarëdo teme)?
 - Cilat kanë qenë rezultatet më të rëndësishme për ju personalisht? A mendoni se pikëpamjet apo qëndrimet tuaja kanë ndryshuar në ndonjë mënyrë?
 - Si mendoni se do të ishte e mundur që të mbështeteshit tek ajo që keni bërë? A do të kishit dëshirë që ta provonit për ta bërë këtë?

IDE PËR VEPRIM (TË MËTEJSHËM)

Nxiteni grupin që të vazhdojë të punojë me problemet që ka përcaktuar! Pjesëmarrësit mund të përdorin probleme të tjera nga lista e hartuar në fillim të Pjesës 2 ose mund të provojnë qasje të tjera ndaj problemit që kanë zgjedhur. Puna paraprake, që është bërë gjatë procesit të planifikimit të kësaj veprimtarie, do të jetë e dobishme për përgatitjen e veprimeve të tjera dhe mund t’i ketë shtyrë ata për të bërë më shumë në kuadër të fushatës.

Siguroni që pjesëmarrësit t’i dërgojnë një raport të veprimit të tyre Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES. Gjithashtu, ata mund të lidhen me grupe të tjera – përfshirë grupe në vende të ndryshme – dhe të planifikojnë vazhdimin e punës së kryer tashmë.

MATERIALE TË SHTYPURA

HISTORI E SHKURTËR E PERSEKUTIMIT TË X-SAVE

- 1890 Organizohet në Gjermani konferenca për "Llumin X". Ushtarakët autorizohen që të kontrollojnë Lëvizjet e X.
- 1909 Mbahet një konferencë për "Çështjen X". Rekomandohet që të gjithë X-sat të damkosen me një identifikim të lehtë.
- 1920 Dy akademikë paraqesin nocionin e "jetëve të padenja për t'u jetuar" dhe sugjerojnë që X-sat duhet të sterilizohen dhe të zhduken si popull.
- 1922 (Dhe gjatë gjithë viteve 1920-të): Të gjithë X-sat në territoret gjermane fotografohen dhe iu merren gjurmët e gishtave.
- 1926 Miratohet një ligj për të kontrolluar "murtajën X". (Ky trajtim është shkelle e drejtpërdrejtë e klauzolave të Kushtetutës.)
- 1927 Në Bavari ndërtohen kampe të posaçme për të burgosur X-sat. Në këto kampe janë futur tetë mijë X-sa.
- 1928 Të gjithë X-sat vihen nën mbikqyrjen e përhershme të policisë. Një profesor boton një dokument ku sugjeron se "kanë qenë X-sat ata që futën gjakun e huaj në Evropë". Ndërtohen më shumë kampe për të futur X-sat.
- 1934 X-sat merren për sterilizim me injeksion dhe tredhje dhe dërgohen në kampe në Dakau, Diezelshtrese, Sahsenhauzen dhe vende të tjera. Në këtë vit dalin dy ligje që ndalojnë martesën e gjermanëve me "hebrejtë, X-sat dhe zezakët".
- 1938 Në periudhën 12-18 qershor, në mbarë Gjermaninë dhe Austrinë, arrestohen, rrihen dhe burgosen qindra X-sa. X-sat janë popullata e parë e vënë në shënjestër që ndalohet të ndjekë shkollën.
- 1939 Zyra e Higjienës Raciale bën një deklaratë ku thuhet se: "Të gjithë X-sat duhen trajtuar si të sëmurë gjenetikisht; e vetmja zgjidhje është spastrimi. (Për këtë arsye, synimi duhet të jetë spastrimi pa hezitim i këtij elementi difektoz të popullsisë.)"
- 1940 Veprimi i parë masiv prej gjenocidi i holokaustit: 250 fëmijë X përdoren si kavje për të testuar gazin cianur kristal në kampin e përqendrim të Bukenvaldit. Në të njëjtin vit X-save iu ndalohet çdo lloj punësimi.
- 1941 Në korrik, gjen zbatim zgjidhja përfundimtare naziste për "të vrarë të gjithë hebrejtë, X-sat dhe të sëmurët mendorë". Fillon holokausti. Në një operacion natën e 24 dhjetorit në Krime vriten tetëqind X-sa.
- 1944 1 gusht: në një operacion masiv në Aushvic-Birkenau vriten me gaz dhe digjen 4.000 X-sa.
- 1945 Deri në fund të luftës, nazistët kanë shfarosur 70-80% të popullsisë X. Asnjë nga X-sat nuk u thirr për të dëshmuar në Gjyqet e Nurembergut, askush nuk dëshmoi në emër të tyre. Për X-sat si popull nuk është paguar asnjë dëmshpërblim lufte.
- 1950 Deklarata e parë, midis shumë të tjerave që do të vijonin më pas, e Qeverisë Gjermane se ajo nuk i detyrohet asgjë popullit X si dëmshpërblim për krime lufte.
- 1992 Gjermania ia "shet" azilkërkuesit X Rumanisë për 21 milion dollarë dhe më 1 nëntor fillon kthimi i tyre në pranga. Disa persona X preferojnë më mirë të vetëvriten sesa të kthehen. Agjencia gjermane e shtypit u kërkon gazetarëve përëndimorë që të mos e përdorin fjalën "dëbim" pasi kjo fjalë ka "ngjyrimë" të pakëndshme historike".

Version i redaktuar i "Kronologji e shkurtër e holokaustit të romëve", nga Ian Hancock

Veprimtari e shkëputur nga "Dosta!" që trajtohet tek "Busulla" – Manuali "Për edukimin e të rinjve me të drejtat e njeriut", Këshilli i Evropës, 2012

MATERIAL I SHTYPUR – DIAGRAMA

ÇFARË PROBLEMI DONI TË TRAJTONI?

- Se njerëzit nuk kanë njohuri për holokaustin e romëve
- **Stereotipet lidhur me popullsinë rome**
- Se holokausti i romëve nuk është pranuar zyrtarisht
- **Se sistemi arsimor i shpërfill viktimat rome të holokaustit**
- Se shumë pak kanë marrë dëmshpërblim
- Se ata ndihen të huaj dhe pa përkrahje

CILI është publiku ku synoni ju?

- Banorët e komunitetit tonë
- **Të rinjtë**
- Politikanët vendas
- **Mësuesit e shkollave vendore**
- Të mbijetuarit nga holokausti
- Romët (të rinjtë)

ÇFARË NDRYSHIMESH SHPRESONI TË SHIHNI?

- Pranimin e holokaustit të romëve
- **Më shumë mirëkuptim dhe tolerancë**
- Përkujtimore për viktimat rome të holokaustit
- **Një aktivitet të organizuar shkollor për holokaustin e romëve**
- Të paktën një kërkesë të suksesshme për dëmshpërblim
- Lidhje të vendosura me të rinjtë e komunitetit rom

SI PRITET TË NDODHË NDRYSHIMI?

- Ata do të paraqesin prova
- **Ata do të dëgjojnë pikëpamjen e romëve**
- Presion e publicitet në gjithë vendin
- **Kërkesa nga të rinjtë në shkollat e tyre**
- Kërkesa formale për dëmshpërblim
- **Më shumë mirëkuptim për zakonet dhe interesat e njëri-tjetrit**

ÇFARË MJETESH DO TË PËRDORNI për të ushtruar ndikim tek publiku juaj?

- Shkrimi i një artikulli dhe organizimi i një veprimtarie publike
- **Bibliotekë me njerëz të gjallë pjesëtarë të komunitetit rom**
- Kontaktimi i mediave vendase me anë të një peticioni firmosur nga të paktën 1.000 emra
- **Dhënia e informacioneve të rinjve të komunitetit**
- Informacion komunitetit për të drejtat e tyre, ndihmë për bërjen e kërkesave
- Një veprimtari e përbashkët kulturore

NIVELI 3

GRUPI
15+KOHA
60'

NDRYSHIM I LOJËS

Pjesëmarrësit njihen me fushatën dhe improvizojnë një “mini-fushatë” kundër seksizmit në lojërat përmes internetit.

TEMAT	Racizmi dhe diskriminimi, njohuri për internetin, strategjitë për të bërë fushatë, demokracia dhe pjesëmarrja
VËSHTIRËSIA	Niveli 3
MADHËSIA E GRUPIT	15 e lart
KOHA	60 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> • Të hulumtohet problemi i abuzimit seksist përmes internetit, sidomos në komunitetin pjesëmarrës në lojëra • Të zhvillohen shprehje për të bërë fushatë përmes internetit • Të përfshihen pjesëmarrësit në Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none"> • Letër për tabelën me fletë të lëvizshme dhe lapustila
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none"> • Fotokopjoni “skedat e udhëzimeve” (f. 52-53) dhe shembujt e gjuhës së urrejtjes • në faqen 54 (ose përdorni diapozitivin e përgjithshëm) • Familjarizohuni me Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES (Kapitulli 2 i këtij Manuali • ose shkoni në platformën e fushatës: www.nohatespeechmovement.org)

UDHËZIME

1. Tregojuni pjesëmarrësve materialin e shtypur në faqen 54 dhe pyesni çfarë mendojnë. Nxitini, sipas rastit, me disa pyetje, për shembull:
 - Si mendoni se mund të ndihej një grua nëse merrte diçka të tillë?
 - A mendoni se ky lloj shpërdorimi është i zakonshëm?
 - Si mendoni se mund të ndihej një grua nëse do të kishte dëshirë të hynte në lojë dhe do të shihte se lojtareve të tjera u drejtoheshin shumë komente të tilla?
2. Thojuni pjesëmarrësve se abuzimi ndaj grave është tejet i zakonshëm, jo vetëm në komunitetin e lojërave përmes internetit, por dhe në ndërveprime të tjera përmes internetit. Ju mund të pyesni nëse ndokush ka parë shembuj në veprimtarinë e vet përmes internetit dhe nëse ndonjë pjesëmarrëseje femër i janë drejtuar me abuzime të tilla.
3. Shpjegoni se këto të gjithë janë shembuj të gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe se gjuha e urrejtjes është shkelje e të drejtave të njeriut. Nëse pohime të tilla do t’u drejtoheshin grave apo vajzave në *kushte jo të lidhura me internetin*, shpeshherë, ato do të ishin të kundërligjshme.

4. Thojuni pjesëmarrësve se Këshilli i Evropës ka planifikuar në gjithë Evropën një fushatë për mobilizimin e të rinjve që të ndërmarrin veprime kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit. Jepuni disa informacione për fushatën duke përdorur informacionin më poshtë apo informacione nga Kapitulli 2 i këtij Manuali. Gjithashtu, ju mund të përdorni grupin e faqeve të internetit të fushatës tek: www.nohatespeechmovement.org

Fushata e Këshillit të Evropës kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit është organizuar për të trajtuar problemin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit. Ajo po bëhet gjithnjë e më e zakonshme në internet dhe mund t'u shkaktojë dëme serioze atyre që janë objekt i saj, dhe shoqërisë në tërësi. Pikësynimi i fushatës është që të punojë në një sërë mënyrash të ndryshme, për shembull, duke rritur ndërgjegjësimin lidhur me problemin, duke punuar për trajtimin e qëndrimeve dhe paragjytimeve që nxisin urrejtjen përmes internetit, duke i mobilizuar të rinjtë që të ndërmarrin veprime kundër saj, duke mbështetur dhe krijuar solidaritet me viktimat e urrejtjes përmes internetit e kështu me radhë. Të gjithë të rinjtë të nxiten që të bashkohen me lëvizjen..

5. Shpjegoni se aktiviteti do të hulumtojë disa rrugë si mund të përfshihet grupi në fushatë duke analizuar çështjen e veçantë të abuzimit seksist ndaj lojtareve femra. Pjesëmarrësit do të improvizojnë "mini-fushatën" e tyre rreth kësaj çështjeje. Ata do të punojnë në grupe të vogla për të hulumtuar mënyrat si t'i drejtohen publikut të ndryshëm të synuar që ka njëfarë lidhje me problemin.
6. Tregojuni pjesëmarrësve listën e "publikut të synuar" dhe ftojini që të zgjedhin një punë me të cilën të punojnë për këtë aktivitet. Përpiqini që të siguroni që çdo grup të ketë afërsisht të njëjtin numër pjesëmarrësish.
- **Grupi 1:** lojtare femra
 - **Grupi 2:** ata që abuzojnë me lojtaret femra apo ka gjasë të abuzojnë me to
 - **Grupi 3:** lojtarë të tjerë (ata që nuk përfshihen detyrimisht në abuzim, por e lejojnë që të ndodhë)
 - **Grupi 4:** politikëbërës, përfaqësues të parlamenteve lokale apo kombëtare, ministrive e kështu me radhë
 - **Grupi 5:** ofrues të shërbimeve dhe përmbytjes përmes internetit, si: pronarë dhe prezantues të grupeve të faqeve të internetit, menaxherë të komunitetit të internetit
 - **Grupi 6:** publiku i përgjithshëm, në mënyrë që ai të arrijë të kuptojë seriozitetin e problemit dhe të ndihmojë për të mbështetur fushatën
7. Jepini çdo grupi një fletë të tabelës me fletë të lëvizshme dhe skedën e udhëzimeve. Thojuni se kanë rreth 20 minuta që të mendohen për metodat e veçanta që do të përdorin për të nxitur publikun e tyre. Kujtojuini se të tjerët po punojnë me një publik të ndryshëm: ata duhet të përpiqen të përqendrohen te metodat dhe mesazhet që me shumë gjasë do të kenë si synim që të tërheqin vëmendjen e publikut të tyre dhe të japin një ndihmë pozitive në fushatë. Një fushatë e mirë angazhon numrin më të madh të mundshëm të njerëzve!
8. Pas rreth 20 minutash, ftojini grupet që të paraqesin sugjerimet e tyre. Lejoni pak kohë për pyetje për sqarime dhe komente.
9. Shpjegojuini pjesëmarrësve se një strategji fushate e vërtetë kërkon më shumë se 15 minuta! Shumë shpesh, sugjerimet fillestare ndryshohen apo, madje, hidhen poshtë në favor të ideve të ndryshme. Shpeshherë, për një strategji të mirë një numër njerëzish punon shumë muaj dhe ajo mund të testohet përpara se të zbatohet faktikisht. Gjatë raportimit do të analizohen mendimet e pjesëmarrësve lidhur me "skica e parë" e strategjisë!

RAPORTIMI

PYETJE PËR STRATEGJINË DHE FUSHATËN PËRMES INTERNETIT:

- Sa të vështirë e patët që të mendoheshit për veprime përmes internetit? Cilat janë epërsitë dhe mangësitë e ndërmarrjes së veprimeve përmes internetit?
- A mbetet i kënaqur nga strategjia që propozohet? A parashikoni ndonjë problem lidhur me zbatimin e saj?
- A mendoni se fushata juaj mund të ishte forcuar me shtimin e disa veprimeve në kushte jo të lidhura me internetin? A mund të sugjeroni ndonjë?
- A mendoni se ia arritët të “përqendroheshit” me sukses te publiku juaj? Si ia arritët?

PYETJE PËR SEKSIZMIN DHE ABUZIMIN PËRMES INTERNETIT:

- A ka rëndësi trajtimi i problemit të seksizmit në lojën përmes internetit? Pse apo pse jo?
- A ka rëndësi trajtimi i gjuhës së urrejtjes përmes internetit, përgjithësisht? Pse apo pse jo?
- A mendoni se mund të ndikoni në këto probleme? A ndiheni i nxitur për ta bërë këtë?
- A mendoni se “keni mësuar” ndonjë gjë nga kjo veprimtari? A ndryshuan opinionet tuaja në ndonjë mënyrë apo a arritët të kuptonit ndonjë gjë në mënyrë më të plotë?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Ju mund të mendoni se shembujt e abuzimit nuk janë të përshtatshëm për grupin tuaj. Ju mund t’i ndryshoni ato, mund të hiqni ato që janë më shumë fyese ose mund të krijoni shembujt tuaj. Gjithashtu, mundet që disa pjesëmarrëse femra të kenë përjetuar abuzim seksist përmes internetit: mund t’i pyesni ato për të dhënë shembuj.
- Veprimtaria do të përfitonte nëse do të lihej më shumë kohë në dispozicion: nëse kjo është një mundësi, mund t’u jepni grupeve 30 minuta kohë për të diskutuar strategjitë e tyre dhe t’i lejoni që të shikojnë në internet grupin e faqeve të internetit të fushatës apo fushata të tjera në internet.
- Nëse grupi është i vogël, nuk është nevoja që të përdorni publik të ndryshëm të synuar: zgjidhni atë publik që duket më i rëndësishëm për pjesëmarrësit tuaj.
- Shumë metoda ose mesazhe do të jenë të ngjashme për publik të ndryshëm të synuar: qëllimi i përqendrimit te një publik është që pjesëmarrësit ta përqendrojnë vëmendjen në mesazhe të caktuara që me shumë gjasë do të tërheqin publikun e tyre.
- Mbani parasysh raportin e gjinive në punën në grupe të vogla. Në rastin më të mirë, duhet të ketë një numër afërsisht të barabartë.
- Kur pjesëmarrësit të paraqesin strategjitë e tyre, nxitni grupet e tjera që të bëjnë “kritika konstruktive”. Mund të sugjeroni se ata mund të gjejnë gjithmonë diçka pozitive për të thënë për strategjinë dhe, më pas, ofroni ndonjë ide si mund të përmirësohet ajo.

NDRYSHIME

Puna në grup mund t’u jepet pjesëmarrësve si projekt për të punuar gjatë javës. Ata mund të nixten që të bëjnë kërkime në grupe të tjera të faqeve të internetit, të hulumtojnë shkallën e problemit dhe të analizojnë ligjet apo rregulloret mbi abuzimin seksist përmes internetit.

Pjesëmarrësit mund të marrin një çështje tjetër për t’u përqendruar gjatë planifikimit, për shembull, racizmi përmes internetit, bullizmi përmes internetit apo seksizmi në gjithë fushat e internetit. Gjithashtu, grupet mund

të zgjedhin një çështje të tyre për t'u përqendruar, por, në këtë rast, ajo megjithatë do të përdoret që ata të identifikojnë një publik të veçantë të synuar.

IDE PËR VEPRIM

Pjesëmarrësit mund ta ndjekin ecurinë e çështjes së seksizmit në lojëra, për shembull, duke bërë kërkime nga ana e tyre lidhur me shkallën e problemit. Grupe të vogla pjesëmarrësish mund të marrin lojëra të caktuara dhe të vëzhgojnë ndonjë rast të gjuhës së urrejtjes. Këto raste mund të denoncohen te "Hate Speech Watch", si dhe te vetë grupet e faqeve të internetit, sipas rastit.

Pjesëmarrësit mund të shtjellojnë më tej strategjitë më premtuese dhe, më pas, t'i zbatojnë ato! Ata mund të përdorin profilet e tyre sociale në media, forumet përmes internetit apo hapësira të tjera për të bërë komente me qëllim përhapjen e informacionit dhe rritjen e ndërgjegjësimit lidhur me problemin.

Nëse pjesëmarrësit luajnë përmes internetit, ata mund ta diskutojnë edhe këtë problem me të tjerë që luajnë përmes internetit. Gjithashtu, pjesëmarrësit mund krijojnë mesazhe kryesore që mund t'i përdorin kur përfshihen në lojëra dhe kur ndodh një abuzim i tillë. Ftojini pjesëmarrësit që të paraqesin disa prej lojërave që njohin dhe të diskutojnë për gjuhën e urrejtjes gjatë lojërave.

MATERIALE TË SHTYPURA

GRUPI 1: MBËSHTETJA E LOJTAREVE FEMRA

Grupi juaj do të përqendrohet te lojtaret femra, si te ato që kanë përjetuar abuzim, ashtu dhe ato që mund të jenë të shqetësuara mos e përjetojnë atë.

- Cilat janë mesazhet tuaja kryesore?
- Si mund t'i bëni lojtaret femra të ndihen se kanë mbështetje?
- Çfarë mund të sugjeroni që të bëjnë?

Mendoni për mjetet e internetit që mund t'i përdorni për të krijuar solidaritet mes lojtareve femra.

GRUPI 2: KONTAKTIMI I "ABUZUESVE"

Grupi juaj do të përpiqet që t'u drejtohet atyre që, zakonisht, abuzojnë me lojtaret femra apo ata që mund të tundohen që të veprojnë kështu.

- Cilat janë mesazhet tuaja kryesore?
- Si mund t'i bindni që të ndryshojnë sjellje?
- Çfarë informacioni ju duhet?

Mendoni për mjetet e internetit që mund të përdorni për të kontaktuar sa më shumë anëtarë të publikut tuaj të synuar që të jetë e mundur.

MATERIALE TË SHTYPURA

GRUPI 3: NXITJA E VEPRIMIT NGA ANA E LOJTARËVE PËRMES INTERNETIT

Grupi juaj do të përqendrohet tek ata pjesëtarë të komunitetit të lojtarëve përmes internetit, të cilët dëshmojnë gjuhë urrejtjeje kundër lojtarëve, por nuk përfshihen vetë në të.

- Çfarë duhet të dinë?
- Çfarë doni që të bëjnë ata?
- Si mund t'i bindni që ta bëjnë këtë?

Mendoni për mjetet e internetit që mund t'i përdorni për të nxitur veprimin e sa më shumë lojtarëve që të jetë e mundur.

GRUPI 4: KONTAKTIMI I POLITIKËBËRËSVE

Grupi juaj do të përqendrohet tek ata që mund të jenë të aftë ta trajtojnë problemin, pasi ata janë politikëbërës apo pjesëtarë të qeverisë së vendit tuaj.

- Cilat janë mesazhet tuaja kryesore?
- Si mund ta bindni publikun tuaj të synuar që të trajtojë problemin?
- Çfarë këshilloni si veprim që duhet të ndërmarrin ata?

Mendoni për mjetet që mund të përdorni për të kontaktuar sa më shumë pjesëtarë të publikut tuaj të synuar që të jetë e mundur.

GRUPI 5: KONTAKTIMI I OFRUESVE TË SHËRBIMEVE DHE PËRMBAJTJES PËRMES INTERNETIT

Grupi juaj do të përqendrohet tek ata që mund të jenë të aftë ta trajtojnë problemin drejtpërsëdrejti, për shembull, pronarët e grupeve të faqeve të internetit, ofruesit e internetit dhe menaxherët e komunitetit të internetit.

- Cilat janë mesazhet tuaja kryesore?
- Si mund ta bindni publikun tuaj të synuar që të trajtojë problemin?
- Çfarë këshilloni si veprim që duhet të ndërmarrin ata?

Mendoni për mjetet që mund të përdorni për të kontaktuar sa më shumë pjesëtarë të publikut tuaj të synuar që të jetë e mundur.

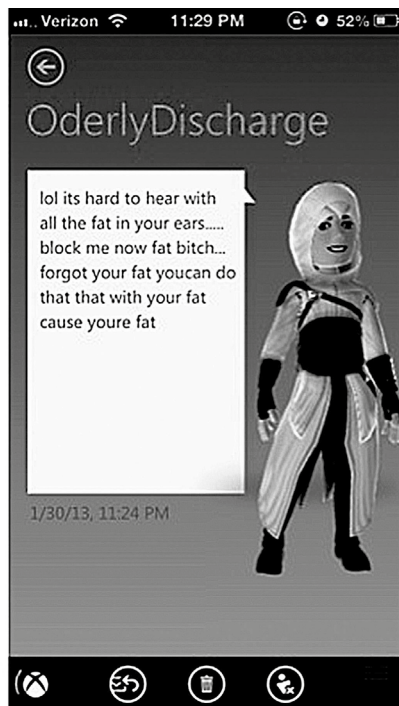
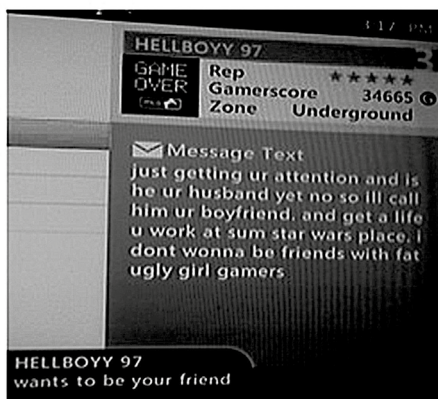
GRUPI 6: RRRITJA E NDËRGJEGJËSIMIT

Grupi juaj do të përqendrohet tek zotimi i pjesëtarëve të publikut për trajtimin e problemit.

- Cilat janë mesazhet tuaja kryesore?
- Çfarë doni që të bëjnë njerëzit?
- Çfarë informacioni ju duhet?

Mendoni për mjetet e internetit që mund të përdorni për të mobilizuar njerëzit që t'i bashkohen fushatës suaj.

MATERIALE TË SHTYPURA

FramedAdam 03/08/2011

Get back in the kitchen.

Message will expire in 30 days

ON 4:29:2012 AT 1:43 PM

Garry Garry69 wrote:

am gonna slit your throat you fucking slut for having a full friends list you fucking cunt i hate you go an fucking die you slag!

Message will expire in 30 days | Block user

Say something here...

Burime të citimeve: <http://fatuglyorslutty.com/> (marrë më 9 tetor 2013)

Niveli 4

GRUPI
10-20KOHA
60'

VERIFIKIM I FAKTEVE

Pjesëmarrësve u kërkohet që të luajnë rolin e "hulumtuesve" për politikanët për çështjen e abuzimit homofobik. Ata vlerësojnë besueshmërinë e informacionit të postuar përmes internetit dhe hartojnë strategji për praktikën e tyre.

TEMAT	Njohuri për internetin, racizmi dhe diskriminimi, strategjitë për të bërë fushatë
VËSHTIRËSIA	Niveli 4
MADHËSIA E GRUPIT	10-20
KOHA	60 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> • Të vlerësohet besueshmëria e informacionit që gjendet në internet • Të hulumtohet ndonjë nga vështirësitë me të cilat përballen të rinjtë homoseksualë përsa i takon gjuhës së urrejtjes përmes internetit • Të vlerësohet sjellja e tyre lidhur me përbajtjen e internetit
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none"> • Lidhje me internetin • Letër dhe stilolapsa • Tabelë me fletë të lëvizshme dhe lapustila
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none"> • Siguroni qasje në internet për pjesëmarrësit • Bëni kopje të detyrave të hulumtuesve dhe të faqes së monitoruesve (faqe 59). • <i>Fakultative:</i> Kërkoni paraprakisht vullnetarë që të kryejnë detyrën e "vëzhgimit". Rreth gjysma e grupit do të duhen si monitorues. Tregojuni fletën e detyrave të vëzhgimit dhe verifikoni që ata e kuptojnë informacionin që do të kërkojnë dhe si duhet ta mbushin rrjetin.

UDHËZIME

1. Shpjegoni se gjatë veprimtarisë do të hulumtohet përdorimi i internetit si burim informacioni. Pyesni sa pjesëmarrës e përdorin internetin për këtë qëllim dhe nëse kanë grupe "të preferuara" të faqeve të internetit që përdorin.
2. Jepuni këtë skenar dhe verifikoni që të gjithë e kanë kuptuar detyrën.

Në vijim të një numri sulmesh homofobike kundër të rinjve homoseksualë – sidomos në grupe faqesh dhe video në internet – dhe lobimit të fuqishëm nga OJQ-ëtë, në parlament do të zhvillohet një debat për këtë çështje. Qeveria ka propozuar projektligjin për të dhënë para nga buxheti me qëllim bërjen e përpjekjeve edukative për t'iu kundërpërgjigjur qëndrimeve homofobike dhe për të dhënë mbështetje për të rinjtë homoseksualë. Ligjin e ri e kundërshtojnë të gjitha partitë kryesore të opozitës.

Ju duhet të përfytyroni se punoni si hulamtues për një politikane, e cila kërkon të marrë fjalën në debat. Ajo ju ka kërkuar që të përgatisni një përmbledhje të fjalës së saj me disa pika kryesore që duhen ngritur gjatë debatit. Keni 20 minuta kohë për të bërë disa kërkime paraprake.

3. Shpjegoni se njerëzit do të punojnë në grupe prej 4 vetash, 2 nga të cilët do të luajnë rolin e “hulamtuesve” dhe 2 të tjerë do të vëzhgojnë “metodologjinë” e hulamtuesve. Thojuni se hulamtimet kërkojnë një metodologji të saktë! Pyetini nëse mund të sugjerojnë disa vlerësime të rëndësishme për kryerjen e hulamtive dhe bëni një listë të tyre në një tabelë me fletë të lëvizshme.
4. Kërkoni vullnetarë që të luajnë rolin e vëzhguesve, nëse kjo nuk është bërë paraprakisht. Jepuni kopje të fletës së detyrave të vëzhguesve dhe siguroni që e kuptojnë detyrën. Ndajeni pjesën tjetër të grupit në mënyrë që të keni afërsisht një numër të barabartë që punojnë për qeverinë dhe për partitë e ndryshme opozitare. Jepini çdo grupi një skedë me përshkrimin e detyrës.
5. Thojuni pjesëmarrësve se kanë 30 minuta kohë për të bërë kërkimet e tyre. Sugjeroni që 20 minutat e para t’i përdorin për të gjetur informacion bazë dhe 10 minuta t’i lënë për në fund që të bien dakord për pikat kryesore që do t’i paraqesin përfaqësuesit të tyre në parlament.
6. Pasi grupet të kenë mbaruar detyrën, ftojini që të largohen nga kompjuterët. Jepuni edhe 5-10 minuta të tjera në mënyrë që vëzhguesit e grupit të kenë mundësi të japin opinionet e tyre vlerësuese për disa nga vëzhgimet kryesore që kanë bërë.
7. Ftojini hulamtuesit që të paraqesin pikat kryesore që kanë zgjedhur për fjalimin e anëtares së tyre të parlamentit. Këto mund të paraqiten me “pika”: pjesëmarrësit duhet të përfytyrojnë se po i bëjnë një përmbledhje anëtares së parlamentit, jo se po e mbajnë vetë fjalimin!
8. Pas çdo paraqitjeje parashikoni pak kohë që vëzhguesit të shfaqin rezultatet e tyre dhe për ndonjë pyetje nga grupet e tjera për informacionin që u paraqit apo për strategjinë që është përdorur. Më pas, ftojini pjesëmarrësit që të rishqyrtojnë veprimtarinë.

RAPORTIMI

PYETJE LIDHUR ME HULAMTIMET DHE RAPORTIMI NGA PËRFAQËSUESIT E PARLAMENTIT

- A ju duk e vështirë detyra? Çfarë ju duk më e vështirë?
- Si vendosët se cilin grup të faqeve të internetit do të përdornit për të marrë informacion? Sa shqetësim përbënte për ju “besueshmëria” e grupeve të faqeve të internetit apo “e vërteta” e informacionit që zgjodhët?
- A i dhatë më shumë rëndësi gjetjes së informacionit që do të mbështeste qëndrimin e përfaqësueses suaj, apo dhënies së një përshkrimi “objektiv” të çështjes? Çfarë mendoni se duhet të bëjë një hulamtues i vërtetë?
- A bëtë hulamtive për të gjetur shembuj të gjuhës së urrejtjes kundër homoseksualëve? Nëse disa grupe nuk kanë bërë hulamtive, a mendojnë ato se kjo do të kishte qenë e rëndësishme?
- A mendoni se përfaqësuesja juaj do të mbetet e kënaqur nga hulamtimet tuaja? A mendoni se ata që përfaqëson ajo do të jenë të kënaqur?

PYETJE PËR PËRDORIMIN E INTERNETIT PËR QËLLIME HULUMTIMI

- A gjetët ndonjë gjë të rëndësishme përsa i takon përdorimit të internetit për hulumtime? Do të kishit dëshirë t'i shtoni ndonjë gjë listës së vlerësimeve që është përpiluar në fillim të veprimtarisë?
- A u befasuat nga informacionet e ndryshme që arritën të gjenin njerëzit? Si e shpjegoni këtë?
- Cilat janë disa nga mënyrat për të verifikuar nëse një grup faqesh i internetit është i besueshëm apo nëse mund t'i besohet informacionit? A e bëni zakonisht këtë?

PYETJE PËR HOMOFOBINË / GJUHËN E URREJTJES PËRMES INTERNETIT

- A gjetët ndonjë shembull të diskriminimit apo shpërdorimit?
- A mendoni se gjetët ndonjë informacion që ka qenë "i rremë" apo i padrejtë?
- Cilat janë rreziqet që kushdo të lejohet të postojë opinionet e veta përmes internetit? A mund të mendoni se çfarë gjërash mund të bëni për të pakësuar rrezikun që njerëz të tjerë t'i marrin këto opinione si "fakte"?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Aktiviteti do të jetë më efektiv nëse "vëzhguesit" informohen paraprakisht. Nëse është e mundur, ju mund të keni vetëm një që të vëzhgojë çdo grup të vogël dhe mund të rrisni numrin e "hulumtuesve".
- Hulumtuesit nuk duhet të mendojnë se po "testohen" nga vëzhguesit. Mund t'u thoni se vëzhguesit kanë detyrë që të analizojnë metodat e ndryshme të hulumtimit dhe të sigurojnë se ekzistojnë një sërë mënyrash për ta bërë këtë detyrë!
- Ju mund të vendosni që të mos ua tregoni hulumtuesve fletën e detyrave të vëzhguesve: në këtë rast, ata nuk do të ishin të paralajmëruar lidhur me disa prej vlerësimeve kryesore dhe rezultati mund të paraqiste interes më të madh. Sidoqoftë, kjo, gjithashtu, mund të ushtrrojë më shumë presion ndaj hulumtuesve. Të treguarit e fletës do të siguronte një marrëdhënie më të mirë bashkëpunimi në punë ndërmjet hulumtuesve dhe vëzhguesve.
- Gjatë raportimit ju mund të hulumtoni nëse ka gjasë që kërkimet të jenë të anshme nga rezultati që "kërkojmë" të gjejmë. Mund ta përdorni këtë për të pyetur si ndërveprojnë përgjithësisht pjesëmarrësit me informacionin që shohin, por që nuk duan ta besojnë!
- Një nga rreziqet e keqinformimit apo e anshmërisë së fortë, që është aq shumë e përhapur në internet, është se ai mund të përhapet lehtësisht si "fakt". Ju mund të hulumtoni nëse pjesëmarrësit mendojnë se kanë përcjellë "fakte" që kanë parë në internet, dhe nëse ndonjëri prej këtyre informacioneve mund të ketë shërbyer për përhapjen e paragjykimeve për grupe a individë të caktuar.
- Për të plotësuar idetë e pjesëmarrësve si mund ta verifikojnë besueshmërinë e informacionit të postuar në internet, mund të shihni listën e plotë në informacionin përkatës lidhur me njohuritë për internetin. Theksoni se pjesa më e madhe e asaj që shohim përmban një element "opinionit". Ekzistojnë shumë mënyra për paraqitjen e informacionit për të përforcuar një pikëpamje të caktuar. Për shembull, heqja e shembujve të gjuhës homofobike të urrejtjes jep përshtypjen se ky nuk është problem!
- Ju mund të bëni kërkime për të ndjekur mashtrimet në internet dhe të diskutoni me pjesëmarrësit si ndihmojnë lajmet e rreme për nxitjen e gjuhës së urrejtjes.

NDRYSHIME

Ju mund të zgjidhni një "grup të synuar" të ndryshëm për pjesëmarrësit që të bëjnë kërkime, për shembull, gratë, romët apo një pakicë tjetër etnike, azilkërkuesit e kështu me radhë.

Gjithashtu, ju mund ta zhvilloni veprimtarinë pa monitorues, por ku gjithsecili të luajë rolin e “monitoruesit” të vet. Në këtë rast, ju duhet ta studioni paraprakisht fletën e detyrave të monitoruesve bashkë me grupin dhe t’u kërkonit pjesëtarëve të grupit që të verifikojnë metodat e tyre teksa bëjnë kërkime.

IDE PËR VEPRIM

Pjesëmarrësit mund ta përpunojnë listën e çështjeve për kryerjen e kërkimeve përmes internetit dhe të krijojnë listën e tyre të udhëzuesve. Gjithashtu, ata mund të përpilojnë një listë të plotë për ndarjen e informacionit me të tjerë dhe ta ndajnë atë me aktivistë në grupin e faqeve të internetit të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES. Gjuha e urrejtjes në pjesë të madhe përhapet nga njerëz, të cilët pa u menduar ndajnë me të tjerë opinione që shprehin anshmëri dhe lëndojnë të tjerët.

Ata mund ta provojnë listën e plotë në faqen 59 – ose listën e tyre – në disa grupe të njohura të faqeve të internetit të lajmeve. Për përhapjen në shoqëri të paragjykimeve lidhur me grupe të caktuara përgjegjësi në një masë të madhe ka gazetaria. Ajo mund t’i nxitë lexuesit që të mendojnë se është “e pranueshme” që këto grupe të abuzohen. Veprimtari të tjera edukative, që mund të zhvilloni me grupin lidhur me strategjitë e keqinformimit, mund të gjeni këtu: <http://mediasmarts.ca/sites/default/files/tutorials/facing-online-hate/index.html>

Ftojini pjesëmarrësit që të paraqesin grupet e faqeve të internetit që përdorin më shpesh për të marrë informacion përmes internetit dhe verifikoni së bashku sa të besueshme dhe të paanshme janë këto grupe të faqeve të internetit.

MATERIALE TË SHTYPURA

POLITIKANI 1:

Politikania juaj është anëtare e qeverisë. Asaj i duhet të shprehet fuqimisht pro të ligjit të ri. Bëni një kërkim në internet për të gjetur ndonjë informacion që do të ishte i dobishëm për të në fjalimin që do të mbajë. Më pas, bëni një listë të afërsisht 5 pikave kryesore që mendoni se ajo duhet të trajtojë.

POLITIKANI 2:

Politikani juaj është anëtar i opozitës. Ai është kundër ndërshtëpërndarjes së parave nga buxheti për trajtimin e këtij problemi. Bëni një kërkim në internet për të gjetur ndonjë informacion që do të ishte i dobishëm për të në fjalimin që do të mbajë. Më pas, bëni një listë të afërsisht 5 pikave kryesore që mendoni se duhet të trajtojë ai.

POLITIKANI 3:

Politikania juaj është anëtare e një partie të pakicës. Partia juaj ende nuk ka vendosur nëse duhet ta mbështesë apo ta kundërshtojë ligjin. Bëni një kërkim në internet për të gjetur ndonjë informacion që mund të jetë i dobishëm që ajo të marrë një vendim. Më pas, bëni një listë të afërsisht 5 pikave kryesore që mendoni se duhet të trajtojë ajo..

MATERIALE TË SHTYPURA

VËZHguesIT

Ju keni detyrë që të përpiqeni të bëni një analizë të qasjes që kanë përdorur hulumtuesit. Përpiquni që të mblidhni sa më shumë informacion që të jetë e mundur për çështjet që përmban fleta e detyrave të vëzhguesve. Ju mund të kërkonti që hulumtuesit të shpjegojnë çfarë po bëjnë apo pse kanë zgjedhur atë qasje të caktuar, mjaft që të mos i shkëpusni për një kohë të gjatë!

FLETA E DETYRAVE TË VËZHguesVE

Kërkoni fjalë që janë përdorur për të gjetur informacione	
PËR ÇDO GRUP FAQESH TË INTERNETIT QË ËSHTË PËRDORUR:	
Emri i grupit të faqeve të internetit	
Afërsisht numri i minutave të shpenzuara në grupin e faqeve të internetit	
“Orientimi politik” (pro homoseksualëve, kundër homoseksualëve, asnjans)	
Pse është zgjedhur grupi i faqeve të internetit?	
“Autoriteti” i grupit të faqeve të internetit: – Pse i duhet besuar grupit të faqeve të internetit? – A e ka verifikuar këtë grupi	
Për çdo informacion Që është nxjerrë, a është dhënë një burim apo referim dhe a e ka verifikuar këtë grupi?	
Çdo gjë tjetër lidhur me mënyrën si e kanë trajtuar detyrën e tyre hulumtuesit:	

NIVELI 4

GRUPI
10-20

KOHA
120'

MOSPAJTIM I LIRIVE

Veprimtaria është një simulim që përfshin dy komunitete me pikëpamje të kundërta përsa i takon lirisë së shprehjes, por ato janë të detyruara që të jetojnë së bashku në të njëjtin ishull.

TEMAT	Demokracia dhe pjesëmarrja, liria e shprehjes, racizmi dhe diskriminimi
VËSHTIRËSIA	Niveli 4
MADHËSIA E GRUPIT	10-20
KOHA	120 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none">• Të hulumtohen çështje lidhur me diversitetin, pluralizmin dhe gjuhën e urrejtjes• Të shqyrtohet si ndihmon liria e shprehjes në funksionimin e një shoqërie demokratike• Të diskutohen epërsitë dhe mangësitë dhe e të mos pasurit asnjë kufizim në lirinë e shprehjes• Të praktikohen shprehitë e negociimit
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none">• Letër dhe stilolapsa• Hapësirë ku të takohen dy komunitetet (veçmas)• 2 koordinatorë (në rastin më të mirë)
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none">• Bëni kopje të informacionit për të dy ishujt (faqet 63 dhe 64)• Bëni kopje të problemeve që duhen trajtuar (faqe 65)

UDHËZIME

1. Shpjegoni se veprimtaria do të përfshijë një simulim dhe ndajeni grupin në dy komunitete të ndryshme. Komuniteti Ixprat duhet të jetë më i madh: rreth dy të tretat e pjesëmarrësve. Një e treta e grupit që mbetet do të përfaqësojë Pastik-ësat. Shpjegoni se pjesa e parë e simulimit do të përfshijë punën në komunitetet e ndara. Pas 20 minutash, grupet do të bashkohen sërish.
2. Një nga grupet duhet të sistemohet në një dhomë tjetër. Koordinatori i çdo grupi duhet të lexojë me zë të lartë informacionin për komunitetin përkatës dhe, më pas, mund të shpërndajë kopjet që pjesëmarrësit t'i kenë si referim.
3. Filloni diskutimin në secilin grup duke kërkuar të dini çfarë mendojnë pjesëmarrësit për jetën në ishull. Pyetini nëse do t'u pëlqente që të jetonin atje. Pasi të mendojnë pak, grupeve duhet t'u bëhen këto pyetje:

Grupi Pastik

Çfarë ju shqetëson lidhur me transferimin në ishullin e ri?

Grupi Ixprat

Çfarë ju shqetëson lidhur me pranimin e një numri të madh emigrantësh që nuk kanë njohuri për kulturën apo traditat tuaja?

4. Pas 20 minutash, të dy grupet duhen bashkuar sërish. Ftojini ishullorët që të prezantohen, duke i nxitur që të thonë shkurtimisht diçka nëse kanë dëshirë. Mos lejoni që kjo të zgjasë më shumë se 10 minuta.
5. Afërsisht 10 minuta më pas, jepuni pjesëmarrësve këtë informacion:

Ka kaluar një vit dhe kanë lindur një sërë problemesh. Mosmarrëveshjet ndërmjet komuniteteve janë bërë gjithnjë e më të mprehta dhe shumë njerëz janë të shqetësuar lidhur me trazirat e mëdha sociale. Presidenti ju ka ftuar që të krijoni një grup pune në përpjekje për t'i zgjidhur këto probleme.

6. Ndajeni të gjithë komunitetin në grupe pune më të vogla, në mënyrë që çdo grup pune të ketë (afërsisht) 2 pjesëtarë Pastik-ë dhe 4 pjesëtarë Ixprat-ë. Jepini secilit grup një nga problemet në faqen 65.
7. Thojuni grupeve se kanë 20 minuta kohë që të marrin vendim si do ta zgjidhin problemin. Shpjegoni se çdo propozim duhet hedhur në votim dhe duhet miratuar nga shumica e pjesëmarrësve (në grupin e punës) me qëllim që të pranohet. Kujtojeni se, në rast se nuk mund ta miratojnë vendimin e ri, status quo-ja do të vazhdojë!
8. Pas 20 minutash, mblidhni sërish të gjithë që të paraqesin vendimet e tyre. Secilit grup pune jepini 2-3 minuta që të japë opinionet vlerësuese dhe të bëjë një përmbledhje të zgjidhjes që propozon, dhe pyesni nëse do të jepet ndonjë përgjigje e shkurtër. Më pas, kaloni te raportimi.

RAPORTIMI

Filloni duke i shkëputur pjesëmarrësit nga roli dhe duke u kujtuar se tani ata do të diskutojnë veprimtarinë në tërësi. Ata duhet të përpiqen që të mos kthehen te debatet e mëparshme.

- Çfarë mendimi patët për veprimtarinë ? Çfarë ju pëlqeu apo nuk ju pëlqeu?
- Sa të vështirë e patët që ta luanit rolin tuaj – dhe të qëndronit në të – kur u bashkuan ishullorët?
- Çfarë menduat për procesin e negocimit dhe procesin e vendimmarrjes në fund?
- Cilat ishin gjërat më të rëndësishme për ju ndërsa përpiqeshit që të gjenit një zgjidhje?
- A ishte e drejtë që, faktikisht, komuniteti Ixprat duhej të vendoste veton për çdo propozim, sepse përbën shumicën? Si mund të sigurojmë që opinionet dhe të drejtat e pakicave të përfaqësohen në mënyrë objektive në jetën “reale”?
- A ndryshoi veprimtaria ndonjë nga pikëpamjet tuaja? Nëse po, cilën në mënyrë të veçantë, dhe pse?
- A mendoni se veprimtaria ishte afër realitetit: a ju kujtoi ndonjë nga problemet që ka shoqëria sot?
- Si mendoni se duhet ta trajtojmë problemin e njerëzve, të cilët thonë gjëra që janë fyese, intolerante dhe, nganjëherë, të rrezikshme?

MATERIALE TË SHTYPURA

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Përshkrimet e jetës në të dy ishujt janë relativisht të gjata, me qëllim që pjesëmarrësit të rrokin frymën e komunitetit të tyre. Ato duhen lexuar me zë të lartë jo si "informacion", por më shumë si tregim!
- Grupit të punës, që merr problemin për fushatën në internet, mund t'i kërkohet që të përqendrohet tek aspekti i problemit në kushte të lidhura me internetin. Të paktën, grupi duhet drejtuar që këtë aspekt ta shqyrtojë krahas ndonjë propozimi në kushte jo të lidhura me internetin.
- Lejoni që simulimi të zhvillohet me sa më pak udhëzime nga ana juaj që të jetë e mundur. Siguroni që pjesëmarrësit t'i kuptojnë afatet kohore dhe natyrën e detyrës, por lejoni që ata t'i trajtojnë detyrat në mënyrën që mendojnë se është më e mira. Ndërpritini vetëm nëse duket se nuk i kanë kuptuar sa më sipër apo nëse tensionet ose konflikti e pengojnë procesin.
- Pjesëmarrësit do të përfitonin nga ndonjë informacion për lirinë e shprehjes. Nëse keni kohë në dispozicion, përdorni një pjesë të informacioneve.

NDRYSHIME

Nëse koha është e shkurtër, përshkrimet mund të shkurtohen dhe në negociatat përfundimtare të gjithë grupeve të punës mund t'u jepet problemi i parë për diskutim. Kjo do të përshpejtojë negociatat.

Nëse koha e lejon në takimet e para (të veçanta) të grupeve, mund të keni dëshirë që t'i pyesni pjesëmarrësit nëse do të donin të përcillnin ndonjë mesazh kur të bashkohen. Atëherë, këto mesazhe mund të shërbejnë si "hyrje" të shkurtra, që do të bëhen gjatë 10 minutave të para të takimit.

Nëse grupi është i madh, mund të jetë e nevojshme që komuniteti "i ri" të ndahet në grupe më të vogla, në mënyrë që gjithsecili të ketë rast që të japë ndihmesë. Çdonjëri nga grupet e reja duhet të ketë afërsisht këtë përbërje: një e treta Pastik-ësa, dy të tretat Ixprat-ësa. Gjithashtu, grupet mund të kenë dëshirë që të caktojnë 1 a 2 zëdhënës të komunitetit të tyre.

IDE PËR VEPRIM

Pjesëmarrësit mund të hartojnë një propozim për grupin e tyre, të ngjashëm me ato që kanë bërë si rezultat i negociatave. Kjo mund të hidhet në votë dhe të përdoret si një grup parimesh orientuese për sjelljen në kushte të lidhura ose jo me internetin.

Pjesëmarrësit mund të bëjnë kërkime për grupet kryesore emigrante në vendin e tyre. Ata mund të mësojnë disa prej arsyeve pse njerëzit kanë shkuar atje, dhe të analizojnë nëse mendojnë se të drejtat dhe opinionet e tyre respektohen nga pjesa tjetër e shoqërisë dhe si jepet përshkrimi i tyre në media, në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin. Gjithashtu, mund të ftoni disa përfaqësues të komuniteteve të ndryshme që të flasin me grupin.

Nëse vendi juaj nuk konsiderohet vend emigracioni, mund të verifikoni si shihen në vendet pritëse njerëzit që kanë emigruar nga vendi juaj.

MATERIALE TË SHTYPURA

ISHULLI PASTIK

Ju jetoni në një ishull të vogël që i ka kufijtë e mbyllur, nuk e ka rrahur emigracioni dhe, me sa mbahej mend, është vizituar nga shumë pak turistë. Shoqëria juaj është e qetë dhe paqësore: paqja dhe mungesa e konfliktit kanë një traditë të fortë dhe vlerësohen si "përparësi kombëtare". Madje, në një nen të Kushtetutës thuhet se:

"Askush nuk duhet të thotë apo të bëjë ndonjë gjë që mund të jetë e dhimbshme apo shqetësuese për të tjerët."

Ky nen vëzhgohet me kujdes dhe shkeljet dënohen rëndë. Ai shkelet rrallëherë; është shumë më e lehtë që të pajtohesh me të tjerët. Mosmarrëveshja është bërë e dhimbshme për Pastik-ësat meqenëse ajo turbullon mendjen.

Vendi juaj e quan veten demokraci. Zgjedhjet mbahen çdo vit dhe gati të gjithë votojnë. Sidoqoftë, prirja është se zgjidhen të njëjtët njerëz, meqenëse diskutohet pak për politika alternative.

Në përgjithësi, bisedat, prononcimet publike dhe, madje, mediat nuk devijojnë nga opinionet që janë të pranueshme përgjithësisht nga shoqëria, ndërsa njerëzit, kryesisht, nuk ia vënë veshin kësaj meqenëse kanë harruar ose nuk janë të aftë që të përfitojnë një mënyrë të ndryshme për t'i bërë gjërat. Jepen pak lajme për vende të tjera të globit, nuk ka letërsi nga kulturat e tjera dhe ka shumë pak ndryshim, pasi është konstatuar se ndryshimi është shqetësues.

Me kalimin e viteve njerëzit kanë vërejtur se anëdeti ka ndryshuar: është ngritur niveli i detit dhe shumë pjesë të vendit, që ishin dikur të banueshme, tani ndodhen nën ujë. Fillimisht, kjo nuk prishte punë: kishte tokë të mjaftueshme për të gjithë dhe komunitetet që jetonin në afërsi të bregut thjesht u zhvendosën më në brendësi të tokës. Sidoqoftë, vitet e fundit, problemi u bë më i mprehtë. Disa individë filluan të diskutonin mes tyre, por u konstatua se kjo ishte shqetësuese, kështu që qeveria e ndaloi.

Jeta vazhdonte, kryesisht e qetë, e parashikueshme dhe pa konflikt dhe mosmarrëveshje, derisa një ditë të tmerrshme me erë një uragan i fortë goditi ishullin. Godinat u shkatërruan, njerëzit vdiqën dhe pjesa më e madhe e tokës u përmyt. Kur u qetësuan valët, kishin mbijetuar vetëm pak të lashta dhe ato, që kishin mbijetuar, tani po shkatërroheshin nga uji i kripur. Pothuajse e gjithë infrastruktura ishte shkatërruar. Ushqimi u rrallua, infeksioni dhe sëmundjet filluan të përhapeshin dhe rezervat mjekësore ishin të pamjaftueshme. Ishulli u përfshi nga kaosi. Madje, njerëzit filluan të kishin mosmarrëveshje se cila ishte gjëja më e mirë që duhej bërë!

Pikërisht kur u duk se kishte humbur e gjithë shpresa, nga një ishull fqinj, Ishulli i Ixprat-it, mbërriti një mesazh. Mesazhi shprehte shqetësim të sinqertë për të gjithë Pastik-ësat dhe përmbante një ofertë për të sistemuar këdo që dëshironte të transferohej në Ixprat. Ju jeni nga ata që kanë vendosur të zhvendosen.

MATERIALE TË SHTYPURA

ISHULLI I IXPRAT-IT

Ju jetoni në Ishullin e Ixprat-it, që gjendet në Oqeanin Paqësor dhe në rrugën e njërës prej vijave më të vjetra detare nëpër oqean. Ishulli juaj është mbështetur tradicionalisht te tregtia dhe komunikacioni me vende të tjera dhe për qindra vite ju keni ndjekur një politikë të kufijve të hapur. Kjo ka nënkuptuar se udhëtarët dhe emigrantët nga kultura të ndryshme kanë qenë një tipar i rëndësishëm i jetës në ishull. Si rezultat popullsia është shumë e larmishme, me një gamë të gjerë opinionesh, bindjesh dhe praktikash kulturore.

Kultura juaj kombëtare e përqafton këtë diversitet: njerëzit janë shumë të interesuar për mënyra të tjera si mund të bëhen gjërat, bindje dhe ideologji të ndryshme. Sigurisht, me këtë diversitet, jo çdo ide apo ideologji mund të përqafohet nga të gjithë. Mosmarrëveshja dhe konflikti janë mënyrë jetese në Ixprat. Pothuajse çdo takim i dy mendjeve njerëzore përmban rrahje të mendimeve, bindjeve dhe ideve. Për më tepër, pothuajse çdo takim kalon përmes apo përfundon në mosmarrëveshje. Mosmarrëveshja gati është pasion kombëtar.

Për këtë arsye, nuk ekzistojnë ligje që të kufizojnë çfarë mund t'i thonë personat apo grupet njëri-tjetrit, apo që të kufizojnë çfarë mund të thonë personat apo grupet për njëri-tjetrin. Disa njerëz thonë gjëra të tmerrshme. Nganjëherë, kjo sjell si rezultat që njerëzit bëjnë gjëra të tmerrshme. "Të bërit" dënohet me ligj; të thënit jo.

Jeta në Ixprat është interesante, sfiduese dhe vazhdimisht në ndryshim. Ju vlerësoni pasurinë e kulturës dhe faktin se mund të thoni çdo gjë që ju pëlqen. Ju e dini se argumenti dhe mosmarrëveshja e pafund nuk sjell gjithmonë gëzim. Në fakt, shpeshherë, mosmarrëveshja ju duket shumë e lodhshme dhe shumë e dhimbshme: nuk është përherë e lehtë të dëgjosh njerëz, të cilët thonë gjëra që ju mendojnë se janë të gabuara, për të mos thënë gjëra që mendoni se janë mizore. Gjithashtu, ju keni parë se prirja është që disa grupe të shoqërisë të jenë më shumë se të tjerët viktimë më të shpeshta të gjuhës mizore dhe jotolerante.

Madje, për ju duket e rëndësishme që askush të mos ndalohej asnjëherë që të shprehë bindjet e veta.

Një ditë me erë, ishulli juaj mori lajmin se një uragan shumë i fortë kishte goditur një nga ishujt e tjerë të Paqësorit. Ju keni shumë pak njohuri për atë ishull: njerëzit atje gjithmonë nuk kanë komunikuar shumë me të tjerët. Ju keni dëgjuar të thuhet se njerëzit që jetojnë në atë ishull, janë shumë budallenj dhe shumë të prapambetur, por ju nuk keni takuar asnjëherë ndokënd nga ai ishull. Ju e dini se është pothuajse e pamundur që të vizitohet.

Qeveria ka njoftuar se Ishulli i Pastik-ut është prekur aq rëndë si rezultat i uraganit sa që pjesa më e madhe e banorëve, të cilët kanë mbijetuar, do të zhvendosen në Ixprat. Ata ndoshta do të sistemohen, por kjo do të thotë se banorëve aktualë do t'u duhet që të bëjnë një punë të madhe për t'u risistemuar. Do të shpërndahen vendet e punës dhe mund të mos ketë strehim të mjaftueshëm për të gjithë.

MATERIALE TË SHTYPURA

PROBLEMET PËR GRUPET E PUNËS

PROBLEMI 1:

Ka nisur një fushatë për të “gjetur një gjuhë pastik-e” dhe ka mbytur papritur dhe fuqishëm internetin. Në grupin e faqeve të internetit të fushatës përfshihen parulla, si:

- *Cyt një kokëtrashë Pastik: shiko nëse këlthet!*
- *Pa gjuhë, pa tru!*
- *Gjej një gjuhë, fito një telefon inteligjent!*

Njerëzit ftohen që të paraqesin fotografi të gjuhëve të Pastik-ësave. Ekziston një “galeri e gjuhëve” me fotografi dhe video të njerëzve që ua hapin me forcë gojën Pastik-ësave, duke parë me pishhtar në gojë e tyre, duke vendosur teleskopë apo duke treguar me gisht gjuhën. Fushata po merr vrull dhe kanë ndodhur një numër ngjarjesh gjatë të cilave Pastik-ësat janë sulmuar në rrugë. Pastik-ësat janë përgjigjur duke thënë se nuk pranojnë të përfshihen në një bisedë fyese me njerëz që nuk i respektojnë.

PROBLEMI 2:

Një grup djemsh nga Ixprat-i i bërtiti në rrugë një vajze të re nga komuniteti Pastik. Ata e quajtën “pisanjose trashanike”, “zhulse e ndyrë” dhe i thanë se nuk kishte gjuhë në kokën e saj dhe mendim të vetin. Vajza u ndie keq dhe dy javë nuk doli nga shtëpia apo nuk foli me njeri. Tri ditë nuk vuri gjë në gojë. Prindërit e saj janë shumë të shqetësuar.

PROBLEMI 3:

Ka dalë një raport ku thuhet se niveli i papunësisë tek Pastik-ësat është shumë më i lartë sesa tek popullsia në përgjithësi, në parlament nuk ka asnjë përfaqësues Pastik dhe pak syresh vëzhguar faktorë të tjerë socialë, për shembull, nivelet e stresit dhe sëmundjes mendore, kualifikimet arsimore dhe nivelet e krimit. Në të gjithë treguesit, duket se Pastik-ësat paraqiten më keq se në çdo segment tjetër të shoqërisë. Gjithashtu, qëndrimet e pjesës tjetër të shoqërisë ndaj Pastik-ësave janë tejet negative.

NIVELI 1

GRUPI
10-20

KOHA
45'

PËRBALLJA ME BULLIZMIN PËRMES INTERNETIT

Kjo është një veprimtari në të cilin pjesëmarrësit njëjtësojnë përgjigjen e tyre të gjashme ndaj skenarëve të ndryshëm të ushtrimit të bullizmit – dhe diskutojnë rrugë alternative veprimi.

TEMAT	Bullizmi përmes internetit, demokracia dhe pjesëmarrja, njohuri për internetin
VËSHTIRËSIA	Niveli 1
MADHËSIA E GRUPIT	10-20
KOHA	45 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> • Të kuptohen format e ndryshme që mund të marrë bullizmi dhe lidhjet • ndërmjet bullizmit në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin • Të përcaktohen mënyra të ndryshme për t'iu përgjigjur bullizmit, bullizmit përmes internetit dhe gjuhës së urrejtjes përmes internetit • Të rritet ndërgjegjësimi lidhur me rëndësinë e përgjigjes
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none"> • Bëni 4 shenja në copa letre A4 dhe ngjiteni secilën në një cep të ndryshëm të dhomës. Shenjat duhet të lexojnë: <ul style="list-style-type: none"> – Asgjë – Përgjigjuni ndaj bullizmit – Denonconi sjelljen – Diçka tjetër • Siguroni që të ketë hapësirë të mjaftueshme që pjesëmarrësit të lëvizin lirishit nëpër dhomë.

UDHËZIME

1. Filloni duke i pyetur pjesëmarrësit se çfarë kuptojnë me bullizëm. Nxitini që të mendojnë për mënyra të ndryshme si mund të ushtrojnë bullizëm tek të tjerët.
2. Tregoni shenjat tek cepat e dhomës dhe shpjegoni se do të lexoni me zë të lartë një numër skenarësh të ndryshëm. Secili duhet të zgjedhë cila nga këto alternativa i përshtatet më mirë asaj që ata bëjnë:
 - Nuk bëjnë asgjë
 - Kundërpërgjigjen ndaj agresorëve (për shembull, marr pjesë në diskutim, ua kthej goditjen ose diçka tjetër. Nëse agresori është i panjohur, kjo alternativë mund të mos jetë e rëndësishme.)
 - Denoncojnë sjelljen (për shembull, tek një mësues, prind, administrator i grupit të faqeve të internetit apo autoritet tjetër)
 - Diçka tjetër (për shembull, ftojnë të tjerë në diskutim, krijojnë një “grup të solidaritetit” etj. Ju mund t’i pyesni nëse kanë ide të tjera.).

3. Shpjegoni se, pasi çdo skenar të jetë lexuar me zë të lartë, pjesëmarrësit duhet të shkojnë tek cepi që është më afër mënyrës që ndoshta ata do të reagonin. Thojuni që të tregohen të ndershëm lidhur me atë që mendojnë se do të bënin!
4. Lexoni me zë të lartë skenarin e parë dhe jepuni pjesëmarrësve kohë që të zgjedhin cepin ku do të shkojnë. Pasi të kenë zgjedhur një pozicion, pyesni disa në secilin grup që të shpjegojnë pse zgjedhën atë përgjigje. Më pas, lexoni me zë të lartë skenarin vijues dhe vazhdoni derisa të mendoni se është diskutuar një numër i mjaftueshëm rastesh.

RAPORTIMI

Përdorni disa nga këto pyetje për raportimin pas mbarimit të veprimtarisë:

- Si ju duk veprimtaria? Cilët skenarë ju dukën më të vështirë për t'iu përgjigjur dhe pse?
- A mendoni se të gjithë ishin shembuj të bullizmit?
- A keni hasur ndonjëherë bullizëm përmes internetit – si viktimë ose si i spektator? Ç' mund të thoni për lidhjen ndërmjet nëpërkëmbjes në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin? A ka ndonjë ndryshim të rëndësishëm?
- A ju ka bërë veprimtaria që nëpërkëmbjen/nëpërkëmbjen përmes internetit ta analizoni në një mënyrë të ndryshme? A ju ka bërë që të mendoni se mund të reagoni në mënyrë të ndryshme në të ardhmen?
- Çfarë mund të bëni kundër nëpërkëmbjes?
- Kush duhet të ndërmarrë veprime për të parandaluar gjuhën e urrejtjes përmes internetit? Cili duhet të jetë roli i rrjeteve mediatike, ofruesve të shërbimeve, policisë, prindërve, autoriteteve shkollore e kështu me radhë?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Nëse grupi është i madh apo i pamësuar me diskutimin e përgjithshëm, mund të jetë e dobishme që të përdoret një shkop magjik apo mikrofon imagjinar në mënyrë që njerëzit që duan të flasin, të presin radhën.
- Pjesëmarrësit mund të duan të zgjedhin më shumë se një alternativë, për shembull, reagimin ndaj nëpërkëmbjes dhe denoncimin e abuzimit. Nëse ndodh kështu, thojuni të zgjedhin cepin që duket më i rëndësishëm, më pas, jepuni mundësi që të shpjegojnë pozicionin e tyre.
- Mbani parasysh se disa pjesëmarrës mund të provojnë nëpërkëmbje, ndoshta, nga pjesëtarë të tjerë të grupit. Juve do t'ju duhet që të tregoheni të ndjeshëm ndaj nevojave apo konflikteve të ndryshme personale dhe nuk duhet të shtyni askënd që të përgjigjet nëse duket se nuk është i gatshëm që të përgjigjet.
- Nëse ka pjesëmarrës, të cilët provojnë nëpërkëmbje, shqetësimet e tyre mund të ngrihen gjatë aktivitetit, duke i bërë kështu që të pranojnë nevojën për mbështetje të mëtejshme. Ju duhet ta bëni të qartë se mund ta jepni këtë mbështetje – në mirëbesim – ose duhet të keni sisteme alternative mbështetëse që mund t'ua tregoni. Përpara aktivitetit, ju mund të doni të hulumtoni shërbimet ekzistuese në nivel lokal ose kombëtar, për shembull, shërbime të ndihmës me telefon apo organizata që japin mbështetje për viktimat.
- Nëse pjesëmarrësit nuk e njohin nëpërkëmbjen përmes internetit apo nuk duket se e njohin natyrën e tij dëmtuese, ju mund të përdorni disa nga informacionet rrethore për të rritur ndërgjegjësimin e tyre lidhur me çështjen dhe qasjet që kanë përdorur të tjerët. Sipas rastit, duhen bërë lidhjet ndërmjet gjuhës së urrejtjes dhe nëpërkëmbjes (sidomos kur nëpërkëmbja bashkohet me gjuhën e urrejtjes).

NDRYSHIME

Veprimtaria mund të thjeshtohet, ndërsa pjesëmarrësve u duhet që të zgjedhin ndërmjet dy alternativave: “Nuk bëj asgjë” apo “Bëj diçka”. Të dyja shenjat mund të vendosen në secilin cep në fund të dhomës dhe pjesëmarrësit vihen në radhë ndërmjet dy shenjave, duke pasur mundësi të zgjedhin alternativën që duan.

IDE PËR VEPRIM

Çdo veprim i mëtejshëm do të jetë më i efektshëm nëse pjesëmarrësit kanë vendosur bashkërisht të veprojnë si grup. Ju mund të diskutoni mënyra të ndryshme për ndjekjen e ecurisë së veprimtarisë, për shembull, rritjen e ndërgjegjësimit lidhur me problemin (në kushte të lidhura ose jo me internetin), krijimin e një grupi për mbështetje apo solidaritet, zbatimin e një politike kundër nëpërkëmbjes për grupin / klasën / shkollën ose krijimin e një fushate JO NËPËRKËMBJES PËRMES INTERNETIT e kështu me radhë.

Gjithashtu, ju mund t'i bashkoheni Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES dhe të përdorni grupin e faqeve të internetit të fushatës për të ndarë me të tjerë video mesazhet e solidaritetit me viktimat e nëpërkëmbjes përmes internetit. Gjithashtu, ju mund të përdorni grupin e faqeve të internetit për të ndarë me të tjerë këshillat për çdo përdorues të internetit për atë që duhet bërë në situata të nëpërkëmbjes përmes internetit.

MATERIALE TË SHTYPURA

SKENARË

Ju keni marrë një numër mesazhesh abuzive me postë elektronike dhe mesazhesh me tekst nga adresa apo numra që nuk i njihni. Disa kanë qenë kërcënues: duket se agresorët ju johanin. Çfarë bëni?

Disa persona nga shkolla juaj kanë modifikuar disa fotografi tuajat dhe i kanë postuar përmes internetit me komente të shëmtuara. Ju mendoni se e dini kush ka qenë. Çfarë bëni?

Një djalë nga një vend tjetër sapo ka ardhur në klasën tuaj. Miqtë tuaj tallen me të dhe kanë filluar të postojnë shaka raciste për të në rrjetet e tyre sociale. Ata ju thonë vazhdimisht që t'i rikomunikoni nëTwitter apo t'i ripostoni shakatë. Çfarë bëni?

Një grup fëmijësh në klasën tuaj kanë përhapur në faqet e rrjeteve sociale një thashethem fyes për ju. Tani shumë fëmijë nuk luajnë me ju apo, madje, nuk ju flasin. Edhe shokët tuaj kanë filluar të mendojnë se thashethemet janë të vërteta. Çfarë bëni?

Mësuesja i thotë klasës se disa individë po nëpërkëmben keqas dhe një i ri ishte sulmuar gjatë rrugës nga shkolla për në shtëpi. Ajo pyet mos ndokush di ndonjë gjë për këtë që të bisedojë vetëm për vetëm me të pas mësimin. Ju mendoni se e dini, por jeni të frikësuar pasi ju keni marrë plot mesazhe me tekst, ku paralajmëroheni që të mos thoni ndonjë gjë. Çfarë bëni?

Ju shikoni një fëmijë në këndin e lojërave që rri vetëm dhe qan. Ju e dini se atë e ngacmojnë fëmijët e tjerë, pasi ajo ka vështirësi për të mësuar, dhe e thërrasin "kokëtrashë" dhe "derr i shëmtuar". Shokët e shoqet tuaja janë disa nga më të këqijtë dhe, shpeshherë, e përqeshin kur jeni të gjithë bashkë. Çfarë bëni?

Kjo veprimtari është përshtatje e aktivitetit "Skena nëpërkëmbjeje" nga "Compassito", Manual "Për edukimin e fëmijëve me të drejtat e njeriut" – www.coe.int/compass

NIVELI 2

GRUPI
12-20KOHA
45'

LIRI E PAKUFIZUAR?

Pjesëmarrësit hulumtojnë idenë e lirisë së shprehjes duke përdorur një numër rastesh studimore. Atyre u duhet që të marrin vendim se çfarë duhet të bëjnë me komentet apo komunikimet që janë të diskutueshme, abuzive apo, ndoshta, të rrezikshme.

TEMAT	Liria e shprehjes, demokracia dhe pjesëmarrja, të drejtat e njeriut
VËSHTIRËSIA	Niveli 2
MADHËSIA E GRUPIT	12-20
KOHA	45 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> • Të hulumtohet koncepti i lirisë së shprehjes • Të kuptohet pse liria e shprehjes është e rëndësishme – për individët dhe Shoqërinë • Të analizohen arsyet pse kufizimi i lirisë së shprehjes mund të nevojitet për të • Mbrojtur të drejtat e njeriut, sidomos kur është e përfshirë gjuha e urrejtjes
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none"> • Tabelë me fletë të lëvizshme dhe lapustila • Kopje të skedave të faqes 72
PËRGATITJA	• Bëni kopje të skedave të faqes 72 (mjaftueshëm për çdo grup pune të vogël)

UDHËZIME :

1. Pyetini pjesëmarrësit çfarë nënkupton për ta “liria e shprehjes”. Mblidhni idetë në një tabelë me fletë të lëvizshme, duke nxitur diskutimin e disa prej këtyre pikave nëse nuk janë ngritur nga pjesëmarrësit:
 - A nënkupton liria e shprehjes se mund të themi çfarë të duam?
 - Nëse mendoni se “shprehje” të caktuara nuk duhen lejuar, si mund ta përcaktojmë se çfarë duhet ndaluar? Kush duhet të vendosë?
 - Përveçse përmes të folurit apo të shkruarit, cilat janë mënyrat e tjera me anë të të cilave “shprehemi” (muzika, drama, pamjet, gjuha e shenjave etj.)?
2. Mos u përpiqni që t’i “zgjidhni” çështjet në këtë moment: mblidhni disa opinione dhe shpjegoni se, shpeshherë, këto janë çështje të diskutueshme që do të hulumtohen në mënyrë më të hollësishme gjatë veprimtarisë.
3. Pyesni nëse ndokënd e kanë penguar ndonjëherë që të thotë diçka që ka dashur – në shtëpi, shkollë apo në publik. Si ju bëri të ndiheni? Pse ishte e rëndësishme që të kishit mundësi të shprehnit pikëpamjen tuaj?

4. Jepni një informacion të shkurtër për lirinë e shprehjes. Përdorni informacionin më poshtë ose shtojni atij informacione nga materialet bazë (faqe 160):from the background materials (page 160):

LIRIA E SHPREHJES

E drejta për të qenë i lirë për të shprehur mendimet ose opinionet tona është një e drejtë e rëndësishme e njeriut dhe është pjesë e legjisllacionit ndërkombëtar mbi të drejtat e njeriut. E drejta vlerësohet sepse mendimet, opinionet dhe aftësia jonë për të komunikuar janë pjesë kryesore e asaj që do të thotë të jesh njeri, dhe sepse komunikimi dhe diskutimi janë thelbësore për ndërtimin e një shoqërie demokratike efektive. Të kuptuarit dhe të jetuarit krahas me të tjerët varen nga komunikimi i hapur dhe i lirë – edhe sikur, nganjëherë, të na duhet të dëgjojmë opinionet me të cilat nuk pajtohemi. Megjithatë, liria e shprehjes nuk është një e drejtë “absolute” që ushtrohet, pa kufi. Ajo është një e drejtë që duhet të jetë e ekuilibruar kundrejt të drejtave të të tjerëve apo kundrejt të mirës së shoqërisë, në tërësi. Kur është tejet dëmtues për individë të caktuar apo ka gjasë të jetë dëmtues për shoqërinë, të shprehurit mund të kufizohet.

5. Thojuni pjesëmarrësve se do të punojnë në grupe të vogla (4-5 veta) dhe do të diskutojnë një numër rastesh në të cilat njerëzit postojnë përmes internetit gjëra që janë të dëmshme për të tjerët dhe të drejtat e tyre të njeriut. Grupet duhet të vendosin nëse në këtë rast ndonjë material duhet hequr nga interneti – me fjalë të tjera, nëse liria e shprehjes duhet kufizuar.
- Nëse vendosin se duhet kufizuar: çfarë duhet hequr nga interneti dhe pse?
 - Nëse vendosin se nuk duhet kufizuar, pse jo? Çfarë mund të bëhet tjetër dhe nga kush?
6. Ndajini pjesëmarrësit në grupe prej 4 ose 5 vetash dhe jepini çdo grupi një kopje të rasteve të faqes 72. Jepuni rreth 20 minuta kohë për të diskutuar secilën prej çështjeve. Ato duhet të përpiqen që të japin arsyet për vendimet.

RAPORTIMI

Shqyrtojeni çdo rast studimor duke kërkuar përgjigjet e grupeve. Diskutoni shkurtimisht arsyet për vendimet që kanë marrë. Përdorni disa nga këto pyetje për të nxitur pika të tjera kryesore:

- A pati ndonjë çështje për të cilën nuk mund të arrinin marrëveshje në grup? Cilat ishin ndryshimet kryesore në opinionet e grupit?
- A ishte e rëndësishme se kush ishte përgjegjës për postimet? A ishte e rëndësishme sa veta u përgjigjën apo si u përgjigjën?
- A përcaktuan ndonjë parim të përgjithshëm për të vendosur kur mund (apo duhet) kufizuar liria e shprehjes? Cilat janë rreziqet e kufizimit me tepri? Cilat janë rreziqet e lejimit me tepri?
- A mendoni se mbyllja e grupeve të faqeve të internetit apo heqja e postimeve të dëmshme është mënyra e duhur për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit?
- Në vendin tuaj, a ekzistojnë kufizime se çfarë lejohet të thonë njerëzit – në kushte të lidhura ose jo me internetin? A ndryshojnë rregullat për të shprehurit përmes internetit?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Kur të diskutojnë rastet, kujtojeni pjesëmarrësve që të shqyrtojnë sa material do të hiqnin nga interneti, nëse vendosin që të veprojnë kështu. Për shembull, ata mund të vendosin ta heqin të gjithë

grupin e faqeve të internetit (ose profilin) apo mund të heqin një postim / video të vetme, mund ta ndalojnë përdoruesin që ka bërë postimin e kështu me radhë.

- Mund t'ia vlejë që t'u kujtohet pjesëmarrësve se Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut e vlerëson çdo kufizim të lirisë së shprehjes si një veprim shumë serioz! Kjo gjë duhet bërë vetëm kur ka një justifikim të fortë.
- Ju mund të keni dëshirë që të hulumtoni bashkë me pjesëmarrësit shkallën në të cilën vetë diskutimet kanë qenë të dobishme dhe i kanë ndihmuar që të krijojnë opinionin e tyre, dhe çfarë mund të na tregojë kjo përsa i takon lirisë së shprehjes.
- Nëse është e nevojshme, apo nëse e lejon koha, ju mund të keni dëshirë që të shpjegoni se legjislati i mbi të drejtat e njeriut dhe liria e shprehjes, në të vërtetë, lidhen me atë se si duhet të sillen qeveritë. Shpeshherë, kufizimi i të shprehurit në internet është më i ndërlikuar, pasi një pjesë e madhe e internetit “zotërohet” nga shoqëri private (p.sh.: ofruet privatë të shërbimeve kompjuterike qendrore, grupe të faqeve të internetit të lajmeve që “zotërohen” nga shoqëri etj.). Ekzistojnë pyetje nëse apo sa duhet dhe mund ta mbikëqyrin gjuhën në internet qeveritë. Hidhni një sy Kapitullit 5, “Informacion bazë”, për lirinë e shprehjes.
- Ju mund të keni dëshirë që të shpjegoni se legjislati i mbi të drejtat e njeriut dhe liria e shprehjes, në të vërtetë, lidhen me atë se si duhet të sillen qeveritë. Shpeshherë, kufizimi i lirisë së shprehjes në internet është më i ndërlikuar, pasi një pjesë e madhe e internetit “zotërohet” nga shoqëri private (p.sh.: ofruet privatë të shërbimeve kompjuterike qendrore, grupe të faqeve të internetit të lajmeve që “zotërohen” nga shoqëri etj.). Familjarizohuni me pikat kryesore që reflektohen te Kapitulli 5, “Informacion bazë”, për lirinë e shprehjes, apo seksioni “Liria e shprehjes dhe informacionit” tek Udhëzuesi “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit”.
- Përpikuni të mësoni përpara se të filloni veprimtarinë nëse ndonjëri prej rasteve do të ishte i kundërligjshëm në bazë të ligjeve tuaja vendase.
- Mund të jetë e dobishme që veprimtarinë ta mbyllni duke shqyrtuar mënyra të tjera të përgjigjes ndaj rasteve. Për ide referojuni materialit lidhur me fushatën për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES te Kapitulli 2. Kujtojeni pjesëmarrësve se heqja e materialit fyes apo e grupit të faqeve të internetit nuk është përgjigjja e vetme! Gjithashtu, mund të jetë shumë vështirë që të zbatohet në praktikë, duke pasur parasysh sasinë e materialit që postohet përmes internetit.

NDRYSHIME

Rastet studimore mund të zhvillohen si interpretim rolesh: çdo grup i vogël mund të përgatisë një nga skenarët dhe t'ia interpretojë atë të tjerëve. Më pas, në grupin e bashkuar do të zhvillohet një diskutim për përgjigjen më të përshtatshme.

IDE PËR VEPRIM

Sa njohuri kanë pjesëmarrësit për përfaqësuesit e tyre në parlament? Pjesëmarrësit mund të bëjnë ca kërkime lidhur me deklarata publike që kanë bërë ata për pakicat apo grupe të tjera të cënueshme dhe, më pas mund të shkruajnë për të shprehur mbështetjen apo mospajtimin e tyre. Një letër individuale nga gjithsecili në grup, madje, mund të nxisë një përgjigje!

Diskutoni me grupin për veprime të mundshme që duhen ndërmarrë nëse ndonjëri prej pjesëmarrësve has postime raciste në internet. Shtjelloni bashkërisht disa argumente dhe mesazhe të shkurtra që pjesëmarrësit mund t'i përdorin kurdoherë që hasin shembuj të gjuhës së urrejtjes përmes internetit.

MATERIALE TË SHTYPURA

RASTE PËR DISKUTIM

1. Një grup i quajtur “Kërkojmë kthimin e vendit tonë” krijon një grup faqesh të internetit ku shpall “vlerat tradicionale”. Shumë prej postimeve janë me përmbajtje raciste. Në grupin e faqeve të internetit regjistrohen një numër i madh komentesh dhe një debat i zjarrtë. Një pjesë e debatit përmban gjuhë shumë abuzive, por është një komunitet i madh komentuesish që e kundërshtojnë ideologjinë raciste të grupit të faqeve të internetit.
 - A duhet hequr ndonjë gjë nga interneti? Nëse po, sa dhe pse?
 - Nëse jo, çfarë mund të bëhet tjetër?
2. Nikolaji, një politikan, e përdor grupin e faqeve personale të internetit për të bërë thirrje për dëbimin e komunitetit rom në zonën e tij zgjedhore, ndërsa i fajëson për nivelet e larta të krimeve. Në vijim të thirrjeve të tij, në mbarë vendin regjistrohen një sërë sulmesh kundër romëve. Një pjesë e mirë e mediave fillon të botojë ngjarje që flasin për krime të kryera nga romë – por jo për krimet e kryera kundër tyre.
 - A duhet hequr ndonjë gjë nga interneti? Nëse po, sa dhe pse?
 - Nëse jo, pse jo? Çfarë mund të bëhet tjetër?
3. Në një log personal, Rroi poston një vizatim satirik që tregon një politikan të mirënjohur me gjak që i pikon nga gishtat dhe trupa të vdekur rreth e rrotull. Shumë njerëz komentojnë, kryesisht në mbështetje të vizatimit satirik.
 - A duhet hequr ndonjë gjë nga interneti? Nëse po, sa dhe pse?
 - Nëse jo, pse jo? Çfarë mund të bëhet tjetër?
4. Elas publikon një video në profilin e saj publik që tallet me njerëz me aftësi të kufizuara, duke i portretizuar ata si qenie “të huaja” të paafata. Statistikat për grupin e faqeve të internetit tregojnë se pothuajse askush nuk e ka parë videon dhe nuk ka asnjë koment nga shikuesit.
 - A duhet hequr ndonjë gjë nga interneti? Nëse po, sa dhe pse?
 - Nëse jo, pse jo? Çfarë mund të bëhet tjetër?
5. Një gazetar sheh videon (tek shembulli 4) dhe fillon një fushatë për heqjen e profilit të ELAS nga grupi i faqeve të internetit të medieve sociale. Si rezultat, videoja shënon mijëra klikime. Njerëzit fillojnë të komentojnë se kjo është “videoja më e mirë e bërë ndonjëherë”, “duhet të fillojmë të tregohemi realistë përsa u takon njerëzve me aftësi të kufizuara” e kështu me radhë.
 - A duhet hequr ndonjë gjë nga interneti? Nëse po, sa dhe pse?
 - Nëse jo, pse jo? Çfarë mund të bëhet tjetër?
6. Dita, person i famshëm i mirënjohur, boton një artikull në një grup të faqeve të internetit të lajmeve, ku pretendon se gratë transgjimore janë “një shpërdorim ndaj njerëzimit”. Krijohet një grup i faqeve të internetit për ta “rënuar Ditën”, ku publikohen hollësi të jetës së saj personale. Ajo fillon të marrë qindra mesazhe për të personalisht abuzive me postë elektronike dhe në Twitter. Disa përmbajnë kanosje.
 - A duhet hequr ndonjë gjë nga interneti? Nëse po, sa dhe pse?
 - Nëse jo, pse jo? Çfarë mund të bëhet tjetër?

NIVELI 4

GRUPI
12-24KOHA
60'

GRUPI X

Pjesëmarrësit bëjnë një hartë të të drejtave nxjerrë nga Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut kundrejt një numri shpërdorimesh që përjetojnë rëndom të rinjtë romë.

TEMAT	RACIZMI DHE DISKRIMINIMI, TË DREJTAT E NJERIUT, JETA PRIVATE DHE SIGURIA
VËSHTIRËSIA	Niveli 4
MADHËSIA E GRUPIT	12-24
KOHA	60 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> • Të shqyrtohet si u ndalohen shpeshherë viktimave të gjuhës së urrejtjes shumë të drejta të tjera të njeriut • Të rritet ndërgjegjësimi lidhur me të drejtat e romëve dhe abuzimet me të drejtat e njeriut që përjetojnë ata zakonisht • Të lidhen të drejtat që parashikohen në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) me shembuj konkretë abuzimi
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none"> • Kopje të informacionit për Grupin X (një kopje për çdo grup të vogël) • Disa kopje të KDNJ-ësë (version i shkurtuar). Do t'ju duhen të paktën 2 kopje për çdo grup të vogël • Fletë për tabelën me fletë të lëvizshme dhe lapustila • Gërsërë dhe ngjitës (fakultative)
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none"> • Përgatitni një fletë nga tabela me fletë të lëvizshme për çdo grup të vogël. Ngjiteni informacionin për Grupin X në mes të fletës nga tabela me fletë të lëvizshme.

UDHËZIME

1. Lexoni me zë të lartë ngjarjen për Grupin X (faqe 76). Shpjegoni se të gjithë shembujt në ngjarje janë përvoja tipike të njerëzve nga një pakicë e caktuar, një pakicë që nuk ka vendin e vet, por që ekziston në shumë vende të botës. Jepuni pjesëmarrësve rastin që të hamendësojnë lidhur me pakicën dhe, më pas, konfirmoni se shembujt janë të gjithë tipikë për përvojat e romëve në vendet në mbarë Evropën.
2. Kërkoni përgjigje të shkurtra ndaj tekstit. Shpjegoni se shembujt në pjesën më të madhe janë të kundërligjshëm në bazë të legjislacionit mbi të drejtat e njeriut dhe të kundërligjshëm në çdo shtet

të Evropës. Rifreskoni kujtesën e pjesëmarrësve, nëse është rasti, lidhur me të drejtat e njeriut, në përgjithësi, dhe Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ), në mënyrë të veçantë. Përdorni informacionin bazë në faqen 201.

3. Shpjegoni se pjesëmarrësit do të punojnë në grupe të vogla (4-5 veta) dhe do të përdorin një version të shkurtuar të KEDNJ-ësë për të ndërtuar një hartë të shembujve në tekst e të drejtave që përcaktohen në Konventë.
4. Jepuni të gjithëve nga një kopje të KEDNJ-ësë dhe lexojeni së bashku nëse pjesëmarrësit kanë nevojë që t'ua kujtoni. Trajtoni çfarëdo pyetje që lidhet me përmbajtjen e të drejtave.
5. Kërkoni që pjesëmarrësit të krijojnë grupe të vogla pune – afërsisht 5 veta në çdo grup – dhe jepini çdo grupi një nga fletët nga tabela me fletë të lëvizshme me tekstin për Grupin X. Kërkojuni që të shënojnë në fletën nga tabela me fletë të lëvizshme, afër tekstit, çdo lidhje ndërmjet pjesëve të ngjarjes së fëmijës dhe të drejtave të veçanta të njeriut.
6. Jepuni grupeve rreth 20 minuta kohë për të përfunduar ndërtimin e hartës. Ngjritini në mur fletët e përfunduara nga tabela me fletë të lëvizshme dhe jepuni pjesëmarrësve mundësinë që të studiojnë ato që kanë bërë grupet e tjera – dhe mbani shënim ndonjë ngjashmëri ose ndryshim.
7. Vazhdoni me raportimin.

RAPORTIMI

Kthejini pjesëmarrësit te grupi dhe për raportimin lidhur me aktivitetin përdorni disa prej këtyre pyetjeve.

- A u befasuati nga numri i abuzimeve të ndryshme që pjesëtarët e komunitetit rom përjetojnë zakonisht? A mendoni se ndonjë/të gjithë këto shembuj ndodhin në këtë vend?
- A keni dëgjuar a dëshmuar ndonjë shembull të gjuhës abuzive kundër komuniteteve romë? A keni parë ndonjë gjë në internet?
- Përfytyroni që hasni një koment të shëmtuar për romët në profilin e dikujt në internet në një rrjet social: çfarë do të bënit? A mendoni se do të ishte e rëndësishme nëse njerëzit do të fillonin t'i kundërshtonin komente të tilla apo, përkundrazi, do të postonin ngjarje pozitive?

Përdorni disa prej këtyre pyetjeve për të zbuluar paragjykimet që mund të kenë pjesëmarrësit për romët:

- Ata që hartuar Deklaratën Universale për të Drejtat e Njeriut (dhe KEDNJ) kanë menduar se ne nuk duhet të shprehim asnjëherë gjykime për dikë në bazë të "grupit" të cilit i përket. A jeni dakord?
- Çfarë do të mendonit për komentin e fëmijës se në çdo komunitet ka kriminelë, por, megjithatë, ne nuk e përdorim atë për të thënë se çdo njeri në atë komunitet duhet të jetë kriminel? Pse e themi këtë për "të gjithë romët" nëse nuk i njohim "të gjithë romët"?
- Gjithashtu, ata që hartuan DUDNJ-ënë kanë menduar se janë disa gjëra që ne s'duhet t'ia bëjmë askujt, sidoqoftë, ata mund të kenë qenë të sjellshëm. A jeni dakord?
- Si mendoni se do të ndiheshit nëse të tjerët në komunitet do t'ju abuzonin vazhdimisht? Si mund të ishit sjellë?
- Çfarë dini për jetën e komuniteteve romë? Po përsa u takon problemeve me të cilat përballen?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Ju mund të konstaton se shumë pjesëmarrës kanë paragjyqime të forta kundër romëve. Përpiquni ta shmangni diskutimin lidhur me këtë përpara se grupi të ketë punuar me tabelat me fletë të lëvizshme. Përdorni disa pyetje nga raportimi për ta hulumtuar këtë pas veprimtarisë.
- Kur grupet punojnë me tabelat me fletë të lëvizshme, thojuni se mund të përdorin çfarëdo metode për të pasqyruar lidhjet me të drejtat e njeriut: ata mund ta presin fletën që përmban informacion apo t'i presin skadat dhe t'i ngjisin në fletën e tabelës me fletë të lëvizshme. Ose ata mund të përdorin lapustila për të shkruar nene, për të vizatuar shigjeta e kështu me radhë. Nëse iu mbarojnë skadat që përfaqësojnë të drejta të caktuara, thojuni që të përdorin përfytyrimin e tyre për të pasqyruar lidhje të mëtejshme!
- Në të vërtetë, ngjarja nuk është denoncim i ndonjë fëmije rom, por secili prej shembujve për të cilin flitet është shumë real në pothuajse çdo vend evropian. Ju mund të përdorni disa prej lidhjeve në fund për të folur më shumë për abuzimet për të cilat jepen përskrime.
- Ju mund të keni dëshirë që t'u shpjegoni pjesëmarrësve se në skeda nuk janë përfshirë të gjitha të drejtat e njeriut që kemi. Në KEDNJ përcaktohen vetëm disa nga të drejtat tona të njeriut dhe vetëm disa nga të drejtat janë përfshirë në KEDNJ.
- Përdorni fletën e burimeve "Të drejtat e përfshira" në faqen 77 për të dhënë opinione vlerësuese në tabelat me fletë të lëvizshme të përgatitura. Vini re se shumë nga abuzimet në ngjarje kanë të bëjnë me më shumë se një të drejtë dhe se pothuajse në të gjitha ato përfshihet e drejta për të mos u diskriminuar.
- Kujtojeni pjesëmarrësve se abuzimet me të drejtat e njeriut ndryshojnë pak nga krimet "normale": ato ndodhin në sjelljen e qeverive ose të atyre në pozita zyrtare, si: mësuesit, oficerët e policisë apo zyrtarët e burgjeve. Zyrtarët publikë kanë përgjegjësi që të mos i shpërdorojnë njerëzit, por ata kanë gjithashtu përgjegjësi të sigurojnë që njerëzit nuk shpërdorohen nga të tjerët. Nëse nuk e merr seriozisht një ankesë për shpërdorim, policia mund të dështojë në ushtrimin e përgjegjësive të saj lidhur me të drejtat e njeriut.

NDRYSHIME

Në vend të Konventës Evropiane në veprimtari mund të përdoret Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut.

IDE PËR VEPRIM

Kërkoni që pjesëmarrësit të bëjnë kërkime për gjendjen e romëve në vendin e tyre. Grupe të ndryshme mund të punojnë me tema të ndryshme.

Nga ana tjetër, pjesëmarrësit mund të vëzhgojnë grupet e faqeve të internetit ku hyjnë shpesh dhe të bëjnë kërkime për komente negative për romët. Shembujt mund t'i paraqiten "Hate Speech Watch" në grupin e faqeve të internetit të fushatës:

www.nohatespeechmovement.org/hate-speech-watch

Për të njohur pjesëmarrësit me situatën e kaluar dhe të tanishme të romëve në Evropë, ju mund të përdorni skadat informuese për historinë e romëve që ka përgatitur Këshilli i Evropës. Për më shumë informacion:

www.coe.int/t/dg4/education/roma/histoCulture_en.asp

MATERIALE TË SHTYPURA

GRUPI X

Unë jam një fëmijë nga Grupi X. Në shkollë, më kanë vënë në një klasë të veçantë për fëmijët me vështirësi në të mësuar. Neve nuk na lejohet që të jemi në klasa "normale". Shpeshherë, fëmijët e tjerë më ngacmojnë sepse jam Grupi X – po kështu ngacmohen edhe shokët e mi. Mësuesit nuk bëjnë asgjë lidhur me këtë. Madje, disa mësues na përndjekin. Ata asnjëherë nuk ndëshkohen. Në një vend, e di se të gjithë fëmijët e Grupit X i dërguan në shkolla për fëmijë me vështirësi në të mësuar.

Njerëzit nuk na duan nëpër këmbë. Ata, madje, nuk na njohin, thjesht na bërtasin ose na rrahin sepse jemi të tillë – apo sepse mendojnë se jemi të tillë. E, pra, ne jemi fëmijë, njësoj si ata. E si duhet të sillemi nëse dikush na bërtet apo na rreh? Mos duhet t'i pëlqejmë për këtë?

Po të shkojmë në polici, shpeshherë, atje nuk na e vënë veshin. Na thonë se fajin duhet ta kemi ne pasi të gjithë jemi ngatërrestarë. Nga e dinë ata? Kam menduar se këtë duhet ta vendosin gjykatat. Gjithë kohës policia na ndalon në rrugë pa asnjë arsye. Policia mendon se kemi vjedhur ndonjë gjë dhe duhet të na kontrollojë. Nganjëherë, më ndalon 6 herë në javë, por unë asnjëherë nuk kam vjedhur ndonjë gjë.

Kam dëgjuar për njerëz nga komuniteti im, që kanë qenë në burg dhe janë rrahur nga oficerët e burgut. Pse dikush, që rreth dikë tjetër, nuk duhet të ndëshkohet? Edhe oficerët e burgut duhet t'i binden ligjit.

Vjet në verë, grupe njerëzish veshur njësoj marshuan në fshatin tonë duke kënduar këngë kundër nesh. Ne të gjithë u frikësuam dhe u mbyllëm në shtëpi. Ata i goditën shtëpitë tona me gurë dhe rrahën disa nga të rinjtë që u përpoqën t'i largonin. Policia nuk bëri asgjë...

Shpeshherë, anëtarët e qeverisë na fyejnë, sikur të gjithë nga Grupi X të ishin njëlloj dhe të gjithë nga Grupi X janë kriminelë. Epo, nuk jemi. Çdo komunitet ka disa persona që kryejnë krime. Qeveria nuk i fyen të gjithë në një komunitet tjetër, vetëm pse disa prej tyre kryejnë krime. Pse nuk tregojnë disa ngjarje të mira për njerëzit nga Grupi X, të cilët janë si gjithë të tjerët?

Në televizion dhe internet, njerëzit thjesht thonë çfarë të duan për ne. Jam lodhur duke parë grupe në internet që na thonë se jemi pisanjosë, budallenj apo gjëra shumë më të këqija. Na thonë që të largohemi nga vendi, të shkojmë në shtëpi dhe të zëmë një punë si gjithë të tjerët. Babai im do të donte të kishte një punë. Askush nuk i jep punë sepse është nga Grupi X.

Si mendohet të jetojmë ne? Si duhet të ndihemi kur dikush thotë gjëra të shëmtuara për ne, edhe kur nuk na njohin? Është e rëndë: nganjëherë, nuk kam dëshirë të dal në rrugë, pasi kam frikë se mund të më bërtasin apo të më rrahin.

MATERIALE TË SHTYPURA

TË DREJTAT E PËRFSHIRA

Ka gjasë që të gjithë shembujt të përfshijnë të drejtën për të mos u diskriminuar (Neni 14 ose Protokollin 12 i KEDNJ-ësë). Të tjera të drejta që mund të jenë të përfshira:

Klasa ose shkolla të veçanta për fëmijët romë	Protokollin 1, Neni 2
Mësuesit përndjekin fëmijët	Ndoshta Neni 8 (Jeta private). Kur shpërdorimi është shumë i rëndë, ndoshta Neni 3. Nëse ai prek shkollimin e tyre, mund të përfshijë edhe Protokollin 1, Nenin 2
Mësuesit nuk "ndëshkohen"	Kur ankesat s'merren seriozisht, ndoshta Neni 8 (ose Neni 3, kur shpërdorimi është shumë i rëndë). Ndoshta Protokollin 1, Neni 2
Njerëzit "u bërtasin" romëve, njerëzit marshojnë në fshatra ku jetojnë romë	Ndoshta Neni 8, kur shpërdorimi është i rëndë, ndodh rregullisht dhe nëse policia nuk bën asgjë për këtë
Njerëzit i rrahin ata	Ndoshta Neni 8, kur policia nuk u përgjigjet ankesave. Nëse rrahja është shumë e rëndë ose ndodh rregullisht, ndoshta Neni 3
Policia nuk ua vë veshin ankesave	Neni 8 ose 3, në varësi sa e rëndë është ankesa. Nëse bëhen kanosje ndaj jetës së njerëzve, ndoshta Neni 2
Policia i ndalon dhe u bën kontroll romëve	Ndoshta Neni 5 (Liria), nëse njerëzit i ndalojnë rregullisht pa ndonjë arsye. Gjithashtu, Neni 8 (Jeta private)
Oficerët e burgut rrahin romët	Ndoshta Neni 3, për rrahje shumë të rëndë. Edhe Neni 8
Oficerët e burgut nuk "ndëshkohen"	Ndoshta Neni 3, për rrahje shumë të rëndë. Edhe Neni 8
Anëtarët e qeverisë abuzojnë me romët	Ndoshta Neni 8, kur shpërdorimi është shumë i rëndë dhe ndikon si i trajtojnë të tjerët romët
Shpërdorimi në internet / në media	Kjo mund të mos jetë shkelje e mirëfilltë e të drejtave të njeriut, pasi përgjegjës nuk është një zyrtar publik. Shpërdorimi do të duhej të ishte shumë i rëndë dhe duheshin bërë ankesa formale që zyrtarët publikë i kanë injoruar.
Nuk arrijnë të gjejnë punë "sepse janë romë"	Ndoshta Neni 8 – sidomos kur një organizatë qeveritare nuk pranon të punësojë dikë sepse është rom
Kanë frikë të dalin në rrugë	Kur ekziston një kanosje reale për fëmijët romë në rrugë dhe policia s'bën asgjë për këtë, zbatohet Neni 8 ose 3 (ose 2)

NIVELI 3

GRUPI
6+

KOHA
60'

PYETËSOR PËR TË DREJTAT E NJERIUT NË INTERNET

Kjo veprimtari është një pyetësor për të drejtat e njeriut në internet. Ai shërben që pjesëmarrësit të njohin të drejtat e tyre në internet duke përdorur Udhëzuesin "Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit".

TEMAT	Të drejtat e njeriut
VËSHITIRËSIA	Niveli 3
MADHËSIA E GRUPIT	6 e lart
KOHA	60 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none">• Të kuptohet si zbatohen të drejtat e njeriut në internet• Të zgjerohet kuptimi i universalitetit të të drejtave të njeriut• Të mendohet për mbrojtjen e të drejtave të njeriut në botën e internetit
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none">• Material i shtypur• Udhëzuesi "Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit"• Stilolapsa ose lapsa, një për grup

UDHËZIME

HAPJE E VEPRIMTARISË (FAKULTATIVE) (PËR GRUPE PA NJOHURI PËR TË DREJTAT E NJERIUT)

Pyesni pjesëmarrësit çfarë kuptojnë me të drejta të njeriut. Idetë shkruajini në një fletë të tabelës me fletë të lëvizshme dhe nxisni pyetje të mëtejshme, nëse është e nevojshme. Për shembull:

- Kush gëzon të drejta të njeriut?
- A mund të përmendni ndonjë të drejtë të njeriut?
- Nga burojnë të drejtat e njeriut?
- A zbatohen të drejtat e njeriut në internet? Bëni një përmbledhje të shkurtër të të drejtave të njeriut, për shembull:

Të drejtat e njeriut u përkasin të gjithëve dhe ato janë "ligje për qeveritë". Të drejtat e njeriut nënkuptojnë se qeveritë duhet të sigurojnë që, ndër të tjera, individët të mbrohen nga trajtimi i padrejtë, abuzimi i tejskajshëm dhe dhuna. Të drejtat e njeriut janë të rëndësishme, pasi na mbrojnë dhe nënkuptojnë se nuk duhet të sillemi ndaj të tjerëve në një mënyrë që nuk i respekton të drejtat e tyre.

VEPRIMTARIA KRYESORE

1. Shpjegoni se veprimtaria është një pyetësor për të drejtat e njeriut në internet dhe se ai nënkupton një lojë me skuadra për të mësuar lidhur me të drejtat në internet.
2. Shpërndani versionin e thjeshtuar të Udhëzuesit “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit” ose jepni adresën e tij në internet. Jepuni pjesëmarrësve kohë që ta lexojnë deri në fund dhe të bëjnë pyetje nëse nuk i kuptojnë disa prej të drejtave.
3. Kur të gjithë të jenë gati, ndajeni grupin në skuadra me 2 deri 6 veta. Çdo skuadër jepini një kopje të materialit të shtypur.
4. Thojuni pjesëmarrësve se ata do ta bëjnë pyetësorin si skuadër dhe duhet të zgjedhin një person që t’i shkruajë përgjigjet në një material të shtypur. Më pas, thojuni se do të kenë afërsisht 30 minuta kohë për ta përfunduar pyetësorin duke përdorur Udhëzuesin si burim për pyetjet.
5. Pasi ta kenë mbaruar pyetësorin, verifikoni përgjigjet e sakta bashkë me pjesëmarrësit dhe vendosni cila ka qenë skuadra më e mirë. Përgjigjet e sakta janë: 1B, 2A dhe B, 3B, 4C, 5A, 6B, 7B, 8C, 9C, 10B, 11C, 12C, 13A, 14B.

RAPORTIMI

REFLEKTIME LIDHUR ME PYETËSORIN:

- Cila nga pyetjet ishte më e vështira? Pse?

REFLEKTIME LIDHUR ME TË DREJTAT E NJERIUT:

- A ishte ndonjëra nga të drejtat posaçërisht e vështirë për t’u kuptuar?
- A mendoni se mund “të bëni pa” ndonjëren prej këtyre të drejtave? Nëse po, cilat janë ato?
- A mendoni se këto të drejta vlejnë për botën e internetit, si dhe për botën “reale”? A mund të mendoni shembuj ku disa prej këtyre të drejtave lidhen me aktivitetin në internet?
- A mendoni se të drejtat e njeriut respektohen në internet?

REFLEKTIME LIDHUR ME GJUHËN E URREJTJES:

- Shpjegoni shkurtimisht se gjuha e urrejtjes është një “shprehje” urrejtjeje ndaj një grupi a pjesëtarë të një grupi, e cila është e shëmtuar, fyese dhe ka gjasë të sjellë si rezultat reagime të dhunshme kundër pjesëtarëve të grupit. Kërkoni disa shembuj për ta sqaruar.
- Cila nga drejtat në pyetësor mund të lidhet me gjuhën e urrejtjes? Pse?
- Nëse do të ishit objekt i gjuhës së urrejtjes përmes internetit, për cilat të drejta mund të kishit më shumë nevojë?
- Çfarë mund të bëhet lidhur me përhapjen e gjuhës së urrejtjes përmes internetit?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Pjesëmarrësit mund të punojnë dyshe-dyshe për të përcjellë të drejtat. Kjo mund të jetë e dobishme për të mundësuar diskutimin se çfarë nënkuptojnë të drejtat, por edhe mund të zgjasë kohën e aktivitetit.
- Ju mund të keni dëshirë që të përqendrohemi në një a dy fusha të “reflektimit” me qëllim që t’i hulumtoni çështjet në mënyrë më të plotë.

- Për të drejtat e njeriut dhe të drejtat e njeriut në internet mund të mësoni më shumë nga informacioni përkatës në faqen 155.
- Për temat lidhur me Udhëzuesin mund të mësoni më shumë nga studimi në mënyrë më të hollësishme i seksionit përkatës.

IDE PËR VEPRIM

- Kërkoni që pjesëmarrësit të shkruajnë një përditësim statusi apo një pjesë me përmbajtje në blog që lidhet me Udhëzuesin për të rritur ndërgjegjësimin si zbatohen të drejtat e njeriut në internet.

MATERIALE TË SHTYPURA

PJESA I: HYRJE

1. Kur është botuar Udhëzuesi?
 - A. 1990
 - B. 2014
 - C. 2010.
2. Pse u bë Udhëzuesi?
 - A. Për të pasur një mjet për përdoruesit e internetit
 - B. Për të rritur ndërgjegjësimin lidhur me të drejtat e njeriut në internet
 - C. Për t'i bërë njerëzit që të lexojnë më shumë.
3. Udhëzuesi mbështetet tek
 - A. Traktati i Lisbonës i Bashkimit Evropian
 - B. Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut
 - C. Një përmbledhje idesh të mira.
4. Kush duhet t'i ndjekë udhëzimet e Udhëzuesit?
 - A. Vetëm Vendet Anëtare të BE-së
 - B. Të gjitha vendet e botës
 - C. Të gjithë shtetet anëtare të Këshillit të Evropës
5. Çfarë bën Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut?
 - A. Siguron të drejtat e njeriut
 - B. Bind njerëzit
 - C. Siguron të drejta vetëm për të rriturit.
6. Kujt i përkasin të drejtat e njeriut?
 - A. Njerëzve që janë sjellë mirë
 - B. Të gjithëve
 - C. Vetëm atyre që paguajnë taksat.

MATERIALE TË SHTYPURO

PJESA II:: QASJA DHE MOSDISKRIMINIMI / LIRIA E SHPREHJES DHE INFORMACIONIT / TUBIMI, ORGANIZIMI DHE PJESËMARRJA

7. Kur kaloni nga një faqe në një faqe tjetër në internet apo kur përdorni kanale të ndryshme të rrjeteve sociale, ju nuk duhet të diskriminoheni për shkak të
 - A. Ngjyrës së syve
 - B. Gjinisë dhe gjuhës, për shembull
 - C. Përdorimit të një telefoni smart apo kompjuteri.
8. Çfarë do të thotë liri e shprehjes në internet?
 - A. Të kesh lirinë për t'u shprehur, por vetëm me shkrim
 - B. Të kesh lirinë për t'u shprehur në disa kanale
 - C. Të kesh lirinë për t'u shprehur përmes internetit dhe të kesh qasje ndaj informacionit.
9. Cila nga këto nuk përfshihet në lirinë e shprehjes?
 - A. Fjalimi politik
 - B. Pikëpamjet për fenë
 - C. Shprehje që nxisin diskriminim, urrejtje apo dhunë.
10. Çfarë do të thotë të kesh të drejtë të marrësh pjesë përmes internetit?
 - A. Të kesh lirinë për të zgjedhur çfarëdo grupi të faqeve të internetit apo aplikim të internetit, por të marrësh pjesë vetëm në katër të ndryshme njëherazi. B. Të kesh lirinë për të zgjedhur çfarëdo grupi të faqeve të internetit, aplikim apo shërbim tjetër të internetit për të formuar, për t'iu bashkuar, për të mobilizuar dhe për të marrë pjesë në grupe dhe tubime sociale
 - C. Të kesh lirinë për të zgjedhur çfarëdo grupi të faqeve të internetit apo aplikim të internetit, por pa lejuar që të protestohet përmes internetit.

MATERIALE TË SHTYPURA

PJESA III:FSHEHTËSIA E INFORMACIONIT DHE MBROJTJA E TË DHËNAVE / EDUKIMI DHE ARSIMIMI/FËMIJËT DHE TË RINJTË/ MJETET JURIDIKE TË DUHURA

11. Në bazë të Udhëzuesit, kushdo gëzon të drejtën e arsimit. Çfarë do të thotë kjo përsa i takon internetit?
 - A. Për shembull, çdo fëmijë duhet t'i bëjë detyrat e shtëpisë në kompjuter
 - B. Për shembull, kushdo duhet të ketë qasje ndaj gazetave përmes internetit
 - C. Për shembull, kushdo duhet të ketë qasje ndaj kurseve përmes internetit dhe arsimit digjital.
12. Kush ka të drejtë të ketë mbrojtje dhe udhëzime të posaçme kur përdor internetin?
 - A. Të gjithë
 - B. Vetëm fëmijët dhe të rinjtë e moshës 14-16 vjeç
 - C. Fëmijët dhe të rinjtë.
13. Ofruesit e shërbimeve të internetit
 - A. Duhet t'u japin informacion njerëzve si të denoncojnë dhe ankohen për kufizimin e të drejtave të tyre
 - B. Duhet t'u japin informacion njerëzve sa raste diskriminimi ka
 - C. Duhet t'u japin informacion njerëzve sa njerëz punojnë në çdo shoqëri.
14. Kush ka autoritetin, të cilit duhet t'i drejtoheni, para së gjithash, për mbrojtje nga veprat kriminale që kryhen përmes internetit ose duke përdorur internetin?
 - A. Autoritetet ndërkombëtare
 - B. Autoritetet kombëtare
 - C. Autoritetet evropiane.

NIVELI 3

GRUPI
ANY

KOHA
45'

PJESËMARRJE PËRMES INTERNETIT

Kjo veprimtari ndihmon pjesëmarrësit që të mendojnë për mënyrën si e përdorin internetin dhe si marrin pjesë përmes internetit. Pjesëmarrësit do të njëjtësojnë dhe përcaktojnë nivelin e pjesëmarrjes së tyre përmes internetit, si dhe planifikojnë çfarë roli do t'u pëlqente të luanin përmes internetit në të ardhmen. Gjithashtu, pjesëmarrësit mësojnë si ta trajtojnë gjuhën e urrejtjes dhe si t'i mbrojnë të drejtat e njeriut në internet në një mënyrë më të efektshme.

TEMAT Njohuri për internetin, jeta private dhe siguria, të drejtat e njeriut

VËSHITRËSIA Niveli 3

MADHËSIA E Çfarëdo

GRUPIT

KOHA 45 minuta

- OBJEKTIVAT
- Të përcaktojnë nivelin e pjesëmarrjes dhe rolet që luajnë përmes internetit
 - Të mësojnë si ta trajtojnë gjuhën e urrejtjes dhe si t'i mbrojnë të drejtat e njeriut
 - përmes internetit në mënyrë më të efektshme
 - Të kuptojnë rrezikun që mund të ndodhë kur ndërmerren veprime kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit
- MATERIALET
- Kartonë të mëdhenj
 - Fletë për tabelën me fletë të lëvizshme
 - Stilolapsa/lapustila me ngjyra
 - Letra për shënime
 - Kopje të materialit të shtypur "Shkalla e pjesëmarrjes" në faqen 86
- PËRGATITJA
- Përgatitni disa fletë të mëdha për rolet që do të luhen përmes internetit dhe vendosini në dysheme. Në to mund shkruani role, si: krijues, kuvendar / diskutues, kritik, koleksionist, "montues", spektator, mosveprues, shikues dhe anëtar.
 - Bëni kopje të materialit të shtypur në faqen 86.

UDHËZIME

1. Shpjegojuni pjesëmarrësve se keni vendosur fletë në dyshemenë e dhomës dhe se të gjitha fletët përfaqësojnë rolet e ndryshme në internet: krijues, kuvendar / diskutues, kritik, koleksionist, "montues", spektator, mosveprues, shikues dhe anëtar. Jepni shembuj se çfarë nënkupton çdo rol.

2. Kërkoni që pjesëmarrësit të vendosen në njërën prej skedave sipas asaj që ata bëjnë në internet “në përgjithësi”. Si e shohin ata rolin e tyre në internet? Si marrin pjesë ata përmes internetit?
3. Pasi të kenë zgjedhur vendin e tyre, kërkoni që të hedhin sytë përreth dhe t’i kushtojnë vëmendje ku janë vendosur të tjerët. Gjithashtu, ju mund të kërkoni shembuj të veprimeve që bëjnë përmes internetit pjesëmarrësit.
4. Kërkoni që pjesëmarrësit të vendosen sërisht te skedat, në varësi të asaj që bëjnë në internet për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit. Pasi të kenë zgjedhur vendin e tyre, kërkoni që të hedhin një sy përreth dhe t’i kushtojnë vëmendje ku janë vendosur të tjerët. Gjithashtu, ju mund të kërkoni shembuj të veprimeve të tyre për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit.
5. Kërkoni që pjesëmarrësit të vendosen sërisht tek skedat, sipas asaj se ku do të dëshironin ta shihnin pjesëmarrjen e tyre përmes internetit pas një viti kur është fjala për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit. Pasi të kenë zgjedhur vendin e tyre, ju mund të kërkoni sqarim pse e kanë zgjedhur atë rol të veçantë.
6. Kërkoni që pjesëmarrësit të formojnë grupe të vogla me 2-4 vetë. Kërkoni që grupet të propozojnë veprime që do të kishin dëshirë t’i ndërmerrnin për të arritur nivelin e pjesëmarrjes që kanë zgjedhur për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit.
7. Kërkoni që grupet të ndajnë veprimet me të tjerë.

8. RAPORTIMI

- Çfarë mendimi patët për aktivitetin?
- Si ju duk të përcaktonit rolin tuaj në internet? Çfarë zbuluat lidhur me sjelljen tuaj në internet?
- Si ju duk të përcaktonit rolin tuaj në internet përsa u takon veprimeve kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit?
- Si ju duk të përcaktonit ç’lloj roli në internet do t’ju pëlqente të kishit kur është fjala për të luftuar gjuhën e urrejtjes?
- Si ju duk të mendoni për çka mund të bëni më shumë përmes internetit?
- Çfarë mendoni për këta shembuj të pjesëmarrjes përmes internetit? Cila është lidhja e tyre me pjesëmarrjen “në kushte jo të lidhura me internetin”? A mund të marrin njerëzit pjesë në kushte të lidhura me internetin siç veprojnë në kushte jo të lidhura me internetin?
- A është e rëndësishme që të trajtohet gjuha e urrejtjes përmes internetit, në përgjithësi? Pse apo pse jo?
- Sa të vështirë e patët që të mendoni për veprime përmes internetit kundër gjuhës së urrejtjes?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Ju mund të mësoni më shumë për pjesëmarrjen përmes internetit në Kapitullin 5.6, “Demokracia dhe pjesëmarrja” në faqen 174.
- Ju mund të mësoni për të drejtat e njeriut në internet edhe duke lexuar Udhëzuesin “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit” dhe, në mënyrë të veçantë, “Tubimi, organizimi dhe pjesëmarrja”. Gjithashtu, mund t’ia vlejë që Udhëzuesi t’u përmendet edhe pjesëmarrësve. Përdoruesit e internetit kanë nevojë për të drejtat e njeriut për të qenë të mbrojtur në internet. Njohja e të drejtave të tyre dhe kundërshtimi i abuzimeve është me rëndësi për të siguruar që kjo të bëhet realitet. Udhëzuesi gjendet tek: www.coe.int/en/web/internet-users-rights/guide.

IDE PËR VEPRIM

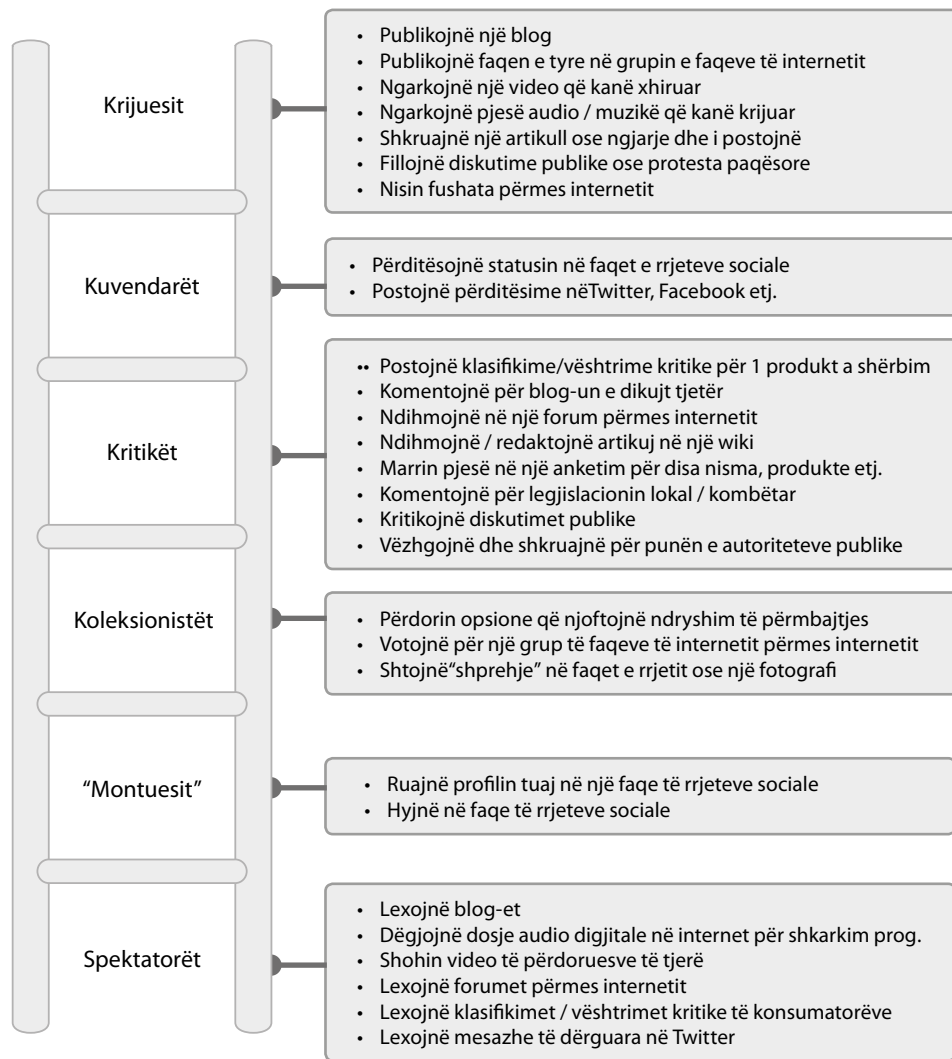
Participants could make their own “map of online participation” to plan how to be more active online and how to combat hate speech online.

Invite participants to imagine an activity or action to share with the activists of the No Hate Speech Movement youth campaign.

Ky aktivitet është krijuar gjatë kursit të parë rajonal të trajnimit mbi bazën e Manualit “Faqeshënuesit në internet”, që u zhvillua në Belgjikë, tetor 2014.

MATERIAL I SHTYPUR

SHKALLA E PJESËMARRJES PËRMES INTERNETIT*

* Bazuar në modelin e vitit 2010 të Bernoff, J. dhe Li, C. (2010), "Rivlerësimi i teknografisë sociale – krijimi i hartës së pjesëmarrjes përmes internetit". Tek "Modele të pjesëmarrjes: qytetarët, rinia, përmes internetit" që gjendet tek: www.nonformality.org/wp-content/uploads/2012/11/Participation_Models_20121118.pdf

NIVELI 2

**GRUPI
14-35**

**KOHA
60'**

TË DREJTAT TONA NË INTERNET

Pjesëmarrësit njihen me Udhëzuesin "Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit". Atyre u duhet që të analizojnë mesazhet dhe thëniet kryesore të Udhëzuesit dhe të mendojnë për zbatimin e tij në jetën e përditshme.

TEMAT	Të drejtat e njeriut, demokracia dhe pjesëmarrja
VËSHTIRËSIA	Niveli 2
MADHËSIA E GRUPIT	14-35
KOHA	60 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none">• Të hulumtohen me pjesëmarrësit të drejtat e njeriut në internet të përdoruesve të internetit• Të paraqitet versioni i thjeshtuar i Udhëzuesit "Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit"• Të diskutohen mënyra për zbatimin e Udhëzuesit në jetën e përditshme• Të reflektohet për rolin e pjesëmarrësve për promovimin e Udhëzuesit
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none">• Kopje e versionit të thjeshtuar të Udhëzuesit në faqen 90.• Stilolapsa dhe letër për të mbajtur shënime• Fletë për tabelën me fletë të lëvizshme dhe lapustila• Hapësirë ku të punojnë grupet e vogla
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none">• Kopje e versionit të thjeshtuar të Udhëzuesit që ndahet në 7 pjesë për punën me grupe të vogla.

UDHËZIME

1. Bëni një hyrje të vogël të Udhëzuesit "Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit" duke përdorur përcaktimin më poshtë ose versionin e shkurtër në faqen 206.
2. Shpjegojuni pjesëmarrësve se ata do të lexojnë dhe do të punojnë në 7 fusha të ndryshme të Udhëzuesit.
3. Ndajini pjesëmarrësit në 7 grupe të vogla. Çdo grupi jepini një fushë të versionit të thjeshtuar të Udhëzuesit në faqen 90 dhe kërkoni që ta lexojnë

Udhëzuesi *“Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit”* bën pjesë në rekomandimin që Këshilli i Evropës miratoi për 47 shtetet e tij anëtare.

Udhëzuesi është grupi i formulimeve dhe parimeve lidhur me ushtrimin e të drejtave të njeriut në internet.

Udhëzuesi është veçanërisht i dobishëm për publikun në përgjithësi, edukatorët dhe të rinjtë me qëllim që të mësojnë lidhur me të drejtat e njeriut dhe liritë që ushtrohen në internet, kufizimet e tyre të mundshme dhe mjetet e mbrojtjes në dispozicion.

Në Udhëzues nuk përcaktohen të drejta të reja të njeriut. Ai mbështetet te Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut, konventa të tjera të Këshillit të Evropës dhe instrumente të tjera për mbrojtjen e të drejtave të njeriut.

Në Udhëzues jepet një përshkrim si mund të ushtrohen dhe mbrohen të drejtat e njeriut në këto fusha: *“Qasja dhe mosdiskriminimi”*, *“Liria e shprehjes dhe informacionit”*, *“Tubimi, organizimi dhe pjesëmarrja”*, *“Fshehtësia e informacionit dhe mbrojtja e të dhënave”*, *“Edukimi dhe arsimimi”*, *“Fëmijët dhe të rinjtë”* dhe *“Mjetet juridike të duhura”*.

Në Udhëzues theksohet ç’lloj përgjegjësish kanë përdoruesit, autoritetet publike, ofruesit e shërbimeve të internetit dhe ofruesit e përmbajtjes përmes internetit kur bëhet fjalë për ushtrimin e të drejtave të njeriut në internet.

4. Kërkoni që çdo grup të përgatisë një shfaqje të shkurtër që pasqyron të drejtat e njeriut nga fusha për të cilën lexojnë. Kërkoni që grupet të mos i tregojnë njëri-tjetrit për se do të jetë shfaqja e tyre.
5. Pas 15 minutash përgatitje, kërkoni që çdo grup të paraqisë performancën e vet.
6. Pas çdo shfaqje lini disa minuta kohë për të marrë opinionet vlerësuese. Kërkoni që grupet e tjera ta gjejnë me hamendje cilat të drejta të njeriut janë pasqyruar në shfaqje.
7. Më pas, lini një minutë kohë që vetë grupi të japë një shpjegim të shkurtër se çfarë është përpjekur që të pasqyrojë nga përmbajtja që lexon. Shkruajini idetë apo mesazhet e tyre në një fletë të tabelës me fletë të lëvizshme.
8. Përsëriteni këtë për secilën shfaqje.
9. Vazhdoni me raportimin.

RAPORTIMI

- Si ishte ky ushtrim?
- Çfarë informacionesh të reja për të drejtat tuaja morët nga kjo veprimtari?
- A ka ndonjë ndryshim ndërmjet të drejtave të njeriut në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin?
- Kush e ka detyrën që t’i zbatojë këto të drejta në internet?
- Si të sigurohemi se këto të drejta zbatohen në internet? Çfarë mund të bëjmë? Çfarë duhet të bëjë qeveria jonë? Çfarë duhet të bëjnë pronarët e grupeve të faqeve të internetit?
- Pasi u njohët me përmbajtjen e Udhëzuesit, çfarë do t’u thoshit përdoruesve të tjerë të internetit kur hasin gjuhë urrejtjeje përmes internetit?
- Ç’lloj mbështetjeje mund të merret nga Udhëzuesi për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Familjarizohuni me versionin e plotë të Udhëzuesit për të qenë të përgatitur për hyrjen dhe pyetjet e pjesëmarrësve.
- Kërkoni që, ndërsa krijojnë shfaqjen, pjesëmarrësit të përqendrohen tek idetë kryesore që do të kishin dëshirë t'ua paraqisnin të tjerëve.
- Gjatë raportimit, kushtojni vëmendje fletës së tabelës me fletë të lëvizshme që përmban idetë kryesore që janë përgatitur si rezultat i shfaqjes së grupit.
- Kur pjesëmarrësit të diskutojnë rolin e tyre për promovimin e të drejtave të njeriut përmes internetit, kërkoni shembuj të veçantë se çfarë mund të bëjnë të rinjtë në veprimtarinë e tyre të përditshme përmes internetit.

NDRYSHIME

Nëse grupi nuk ndihet mirë që të bëjë shfaqjen, ju mund t'i kërkoni që të bëjë një vizatim të përmbajtjes që lexon apo t'i shprehë idetë e veta në ndonjë mënyrë tjetër të veçantë dhe krijuese.

IDE PËR VEPRIM

Bashkë me grupin mund të përcaktoni një listë të çështjeve kryesore lidhur me atë se çfarë duhet të dinë përdoruesit e internetit për të drejtat e tyre në internet.

Ju mund të pyesni grupin cilat janë institucionet dhe organizatat që merren me mbrojtjen e të drejtave të njeriut në internet në vendin tuaj.

Ftojini pjesëmarrësit që t'i bashkohen fushatës rinore të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES në nivel evropian apo në vendin e tyre. Gjithashtu, ata mund të përgatisin një foto, meme apo video për të drejtat e njeriut dhe gjuhën e urrejtjes përmes internetit, bazuar në idetë që kanë shprehur gjatë shfaqjes së tyre.

Si rezultat i kësaj veprimtarie, pjesëmarrësit mund të shtjellojnë plane veprimi me qëllim promovimin e të drejtave të njeriut në internet tek miqtë, shokët e tyre të shkollës e kështu me radhë.

MATERIALE TË SHTYPURA

UDHËZUESI “PËR TË DREJTAT E NJERIUT TË PËRDORUESVE TË INTERNETIT”

VERSION I THJESHTUAR

GRUPI 1

Qasja ndaj internetit dhe mosdiskriminimi

Kushdo duhet të ketë qasje në internet pa diskriminim për shkak të gjinisë, moshës, racës, ngjyrës, gjuhës, fesë apo besimit fetar, opinionit politik apo tjetër, etnisë apo orientimit seksual.

Nëse jetoni në zona të thella dhe të largëta nga pikëpamja gjeografike, jeni me të ardhura të ulëta dhe/ose keni nevojë të veçanta apo aftësi të kufizuara, autoritetet duhet t’ju mundësojnë qasjen në internet.

GRUPI 2

Liria e shprehjes dhe informacionit

Kushdo gëzon lirinë për t’u shprehur përmes internetit dhe për të hyrë tek informacionet përmes internetit.

Përsa i takon kësaj mund të ketë kufizime në rastin e shprehjeve që nxisin diskriminim, urrejtje apo dhunë.

Ju mund ta fshihni identitetin tuaj në internet, për shembull, duke përdorur pseudonim; por, në disa raste, identiteti juaj mund t’u bëhet i ditur autoriteteve.

GRUPI 3

Tubimi, organizimi dhe pjesëmarrja

Kushdo gëzon të drejtën të shoqërohet me të tjerët duke përdorur internetin dhe të protestojë në mënyrë paqësore përmes internetit. Ju mund të zgjidhni çfarëdo mjeti të internetit për t’u bashkuar grupeve sociale ose për të marrë pjesë në debate publike për politikën..

GRUPI 4

Konfidencialiteti dhe mbrojtja e të dhënave

Kushdo ka të drejtë të ketë jetë private dhe familjare në internet. Këtu përfshihet fshehtësia e letërkëmbimit dhe komunikimeve private përmes internetit. Informacioni personal duhet përdorur përmes internetit vetëm kur njerëzit kanë dhënë paraprakisht pëlqimin për këtë.

Autoritetet publike dhe shoqëritë private kanë detyrimin që të respektojnë rregulla dhe procedura specifike kur përpunojnë të dhënat tuaja personale.

GRUPI 5

Edukimi dhe arsimimi

Kushdo ka të drejtën e arsimit, kulturës dhe njohurive përmes internetit.

Ju duhet të merrni mbështetje me qëllim krijimin e shprehive për të kuptuar dhe përdorur mjete të ndryshme të internetit, dhe për të verifikuar saktësinë dhe vërtetësinë e përmbajtjes dhe shërbimeve tek të cilat hyni.

MATERIALE TË SHTYPURA

GRUPI 6

Fëmijët dhe të rinjtë

- Fëmijët dhe të rinjtë kanë të drejtë për mbrojtje dhe udhëzime të posaçme kur përdorin internetin.
- Ju mund të prisni trajnim nga mësuesit, edukatorët dhe prindërit lidhur me përdorimin e sigurt të internetit.
- Ju keni të drejtë që të merrni, nga autoritetet, ofruesit e shërbimit dhe përmbajtjes së internetit, informacione të qarta për përmbajtje apo sjellje të kundërligjshme përmes internetit që mund t'ju dëmtojë.

GRUPI 7

Mbështetja dhe ndihma

- Kushdo ka të drejtë të marrë mbështetje dhe ndihmë kur të drejtat e tij nuk respektohen në internet, përfshirë mundësinë për të pasur qasje ndaj një gjykate.
- Një ofrues i shërbimit të internetit (ofruesit e qasjes ndaj përmbajtjes përmes internetit) duhet t'ju informojnë për të drejtat tuaja dhe si të ankoheni lidhur me shkeljet.
- Autoritetet mbrojnë identitetin tuaj digjital, kompjuterin dhe të dhënat që ai përmban, nga hyrja në mënyrë të kundërligjshme, falsifikimi dhe manipulim tjetër i rëndë.

NIVELI 2

GRUPI
10-20

KOHA
60'

RI-INTERPRETIM I SKENARIT

Kjo veprimtari bazohet tek interpretimi i roleve: dikush përfshihet në aktin e ushtrimit të bullizmit nga trysnia e bashkëmoshatarëve. Pjesëmarrësve u kërkohet që ta ri-interpretojnë skenarin me qëllim arritjen e një rezultati të ndryshëm.

TEMAT	Bullizmi përmes internetit, demokracia dhe pjesëmarrja, racizmi dhe diskriminimi
VËSHTIRËSIA	Niveli 2
MADHËSIA E GRUPIT	10-20
KOHA	60 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none">• Të kuptohet si funksionon bullizmi• Të krijohet solidaritet dhe mirëkuptim për viktimat e bullizmit• Të nxiten pjesëmarrësit që veprojnë kundër bullizmit dhe gjuhës së urrejtjes përmes internetit
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none">• Përpara fillimit të veprimtarisë caktoni 4 vullnetarë. Atyre do t'u kërkohet që të bëjnë një interpretim të shkurtër rolesh për pjesën tjetër të grupit (jo më shumë se 5 minuta). Jepuni atyre kopje të skenarit në faqen 95 që të kenë mundësi të përgatiten më përpara. Ndihmohjini për të filluar interpretimin, nëse është e nevojshme.• Sigurohuni që të ketë hapësirë të mjaftueshme për interpretimin e roleve

UDHËZIME

1. Thojini grupit se veprimtaria do të nisë me një interpretim të shkurtër rolesh. Lexoni me zë të lartë këtë pjesë të skenarit e, më pas, paraqitni vullnetarët dhe ftojini që të fillojnë interpretimin e roleve.

Skenar:

Alberti është i qetë dhe shikohet si pak "i ndryshëm". Ai nuk ka shumë shokë dhe, shpeshherë, shqetësohet se të tjerët në klasë nuk e pëlqejnë. Nganjëherë, luan rolin e budallait për t'i bërë fëmijët e tjerë për të qeshur dhe është shumë i zoti për këtë (edhe pse mësuesi nuk e miraton gjithmonë!).

Pas një ore mësimi, kur e kishte bërë gjithë klasën për të qeshur me të madhe, teksa po dilte nga shkolla iu afruan Dereku dhe Xharedi, dy nga djemtë më të njohur të klasës. Që të tre bashkë qeshën lidhur me sjelljen e tij dhe, më pas, u larguan për në shtëpi së bashku. Alberti u ndie shumë krenar, sikur, më në fund, e kishin pranuar.

2. Tani bëni interpretimin e roleve.
3. Pas interpretimit të roleve, kërkoni të dini përgjigjet e pjesëmarrësve. Nxitini me disa pyetje, nëse është e nevojshme, për shembull:
 - A mendoni se skenari është realist?
 - Çfarë mendoni për sjelljen e Albertit?
 - Si mendoni se duhet të jetë ndierë Ahmeti?
4. Ftojini pjesëmarrësit që të mendojnë si mund të ishin sjellë ata po të ishin në vendin e Albertit. Më pas, thojuni se ri-interpretimi i roleve do të përsëritet, por kësaj here ju do të kishit dëshirë që të ftonit të tjerë për t’i zëvendësuar dhe të shihnit nëse këta mund të japin një rezultat më mirë lidhur me Ahmetin (dhe Albertin).
5. Filloni sërisht interpretimin e roleve (me të njëjtët vullnetarë), por ndalojeni në momente të caktuara dhe kërkoni vullnetarë për të zëvendësuar ndonjërin prej personazheve. Ju mund të keni dëshirë që këtë ta bënit disa herë me qëllim që në veprimtari të marrin pjesë më shumë njerëz.
6. Pas interpretimit të roleve, ftojini të gjithë që të propozojnë diçka tjetër që Alberti mund të kishte postuar në internet në fund të skenarit fillestar – diçka që mund të kishte shërbyer për të rregulluar dëmin. Kjo mund të jetë një mesazh në Twitter, një mesazh personal, një koment apo diçka tjetër. Më pas, kaloni te raportimi.

RAPORTIMI

Sigurohuni që pjesëmarrësit janë shkëputur nga rolet e tyre, nëse kanë marrë pjesë në interpretimin e roleve. Theksoni se pyetjeve më poshtë duhet t’u përgjigjen nga këndvështrimi i tyre, jo nga këndvështrimi i personazheve që morën pjesë në interpretimin e roleve.

- Çfarë menduat për këtë aktivitet?
- Cilat ishin gjërat që e bëjnë Albertin të bëhej pjesë e ushtrimit të bullizmit?
- A ju duket vështirë që t’i përballoni këto trysni në jetën tuaj?
- Po sikur kjo të ndodhte përmes internetit? Ç’do të ishte njëllorj? Ç’do të ishte ndryshe?
- A keni parë ndonjëherë në profilin personal të ndokujt apo diku tjetër në internet postime që i pike-tojnë njerëzit siç ndodhte me Albertin në këtë skenar?
- A ka ndonjë gjë që mund të bëni për të ndaluar postimin e gjërave të tilla apo për të pakësuar ndikimin e tyre?
- A mësuat ndonjë gjë nga ky aktivitet, apo a ju bëri ai që të mendoni ndryshe për bullizmin?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Përpara zhvillimit të veprimtarisë sigurohuni që të merrni dijeni për ndonjë mosmarrëveshje të mundshme brenda grupit. Juve mund t’ju duhet që të ndryshoni skenarin, që të mos pasqyrojë ndonjë qëndrim të ashpër negativ ndaj njerëzve brenda grupit. Në mënyrë të veçantë, ju mund të keni dëshirë të ndryshoni shtetësinë e Ahmetit ose të ndryshoni komentet që bën Alberti, apo mund të keni dëshirë që t’i zëvendësoni me personazhe femra në skenar.

- Kini kujdes kur zgjidhni vullnetarët: përpuni që të zgjidhni vullnetarë, të cilët nuk ka gjasë të kenë ndonjë lidhje me çështjet që ngrihen në skenar. Udhëzohuni vullnetarët e parë se nuk është nevoja që interpretimi i roleve të jetë i gjatë.
- Ju mund të keni dëshirë që pas interpretimit të roleve të lini pak kohë në dispozicion të njerëzve, të cilët nuk patën mundësi që të merrnin pjesë për të bërë sugjerimet e tyre. Ri-interpretimi i roleve mbi 3 herë do të bëhet përsëritës, por pjesëmarrësve mund t'u kërkohet që të përshkruajnë mënyra të tjera të mundshme për ndryshimin e rezultatit përfundimtar.
- Nëse interpretimi i roleve shkakton emocione të forta tek pjesëmarrësit, mund të jetë e dobishme që, përpara raportimit, të zhvillohet një veprimtari tjetër e shkurtër për t'u dhënë atyre mundësi që të distancohen nga rolet e tyre. Normalisht, është e mjaftueshme që t'u kërkoni të thonë me zë të lartë emrat e tyre ose të bëjnë një ushtrim fizik për të marrë energji.
- Përpuni që të mos jepni gjykimin tuaj për ndonjë sjellje që haset në interpretimin e roleve: në fakt, përdorni pyetje për t'i bërë pjesëmarrësit që të shohin një këndvështrim të ndryshëm. Është me rëndësi që pjesëmarrësit të ndihen të lirë që të flasin me ndershmëri për qëndrimet apo sjelljen e tyre, përfshirë ndonjë vështirësi që mund të ndiejnë për të mos iu nënshtruar trysnisë së bashkëmoshatarëve.

NDRYSHIME

Në vend që të përdorni interpretimin e roleve, shembulli mund të përdoret si rast studimor, ku skenarët alternativë diskutohen në grupe të vogla apo brenda gjithë grupit.

IDE PËR VEPRIM

Ftoni pjesëmarrësit që të përpilojnë mesazhe solidariteti me viktimat e bullizmit përmes internetit apo një listë sugjerimesh për njerëzit që ndihen "të detyruar" për t'u bërë pjesë e ushtrimit të bullizmit. Këto mesazhe mund të ndahen me të tjerë në grupin e faqeve të internetit të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES: www.nohatespeechmovement.org

Hartoni një plan veprimi për rastet kur pjesëmarrësit hasin në internet bullizmin përmes internetit, si viktima apo si vëzhgues. Pjesëtarët e grupit mund të bëjnë një marrëveshje se, nëse hasin raste të ushtrimit të bullizmit përmes internetit, do të bëjnë gjithmonë diçka që përmban plani i veprimit.

Në internet mund të gjeni shumë organizata apo grupe faqesh të internetit që trajtojnë bullizmin që ushtrohet përmes internetit. Sigurohuni që pjesëmarrësit të marrin dijeni për ndonjë sistem mbështetës, të cilit mund t'i drejtohen pas veprimtarisë, nëse ky e nxit një nevojë të tillë. Përdorni një motor kërkimi për të gjetur nisma lokale apo për të kërkuar informacion të përgjithshëm për këto grupe faqesh të internetit: www.stopcyberbullying.org dhe <http://yp.direct.gov.uk/cyberbullying>.

MATERIAL I SHTYPUR (PËR VULLNETARËT)

UDHËZIME

Përgatisni një interpretim të shkurtër të roleve për të ilustruar këtë skenar. Ai duhet të fillojë në momentin kur Xharedi dhe Dereku i afrohen Albertit pas shkolle. Caktoni kush do t’i interpretojë rolet e Derekut, Xharedit, Albertit dhe Ahmetit.

- Dereku, Xharedi – djem të njohur në shkollë. Ata e nisin bullizmin.
- Alberti – një djalë që ka vështirësi për të zënë shokë. Atë e marrin Dereku dhe Xharedi.
- Ahmeti – një djalë i ri, me origjinë nga Etiopia.

FILLONI INTERPRETIMIN E ROLEVE KËTU:

Rrugës për në shtëpi, Dereku, Xharedi dhe Alberti shohin përpara tyre Ahmetin, që ecën vetëm. Ahmeti ka ardhur kohët e fundit në klasën e tyre dhe vjen nga një vend tjetër. Disa nga fëmijët e vënë në lojë ngaqë e flet keq gjuhën që flasin në shkollë, është më i vogël sesa shumica e të tjerëve në klasë dhe rrobat që vesh i ka të vjetra.

Dereku dhe Xharedi ecin pak më shpejt që të kapin Ahmetin. Më pas, ata fillojnë t’i drejtohen me fyerje që i thonë me zë të lartë, ndërsa i tërheqin çantën dhe e pyesin nëse të gjithë në Etiopi vishen me rroba si të tijat dhe mos vallë ai duhet të shkojë në klasën për bebet meqenëse nuk mund të flasë gjuhën që përdoret në shkollë.

Alberti nuk ndihet aspak mirë. Dereku dhe Xharedi i mbajnë sytë nga ai, teksa e nxitin që t’u bashkohet dhe e pyesin çfarë mendon. Më në fund, Alberti bën çka mendon se është një koment i zgjuar për njerëzit në Etiopi të cilët jetojnë në pemë dhe flasin gjuhë majmunësh. Dereku dhe Xharedi qeshin me të madhe, por Alberti arrin të kuptojë se Ahmeti është shumë i shqetësuar dhe i frikësuar nga të tre djemtë.

Kur mbërrin në shtëpi, Alberti ndihet keq. Ai e di ç’do të thotë që fëmijët e tjerë të të vënë në lojë, dhe ajo që i kishte thënë Ahmetit kishte qenë shumë më e keqe se ç’i kishin thënë njerëzit atij. Por kishte qenë gjë e bukur që kishte qeshur me Derekun dhe Xharedin, dhe miqësia e tyre ia vlente, madje shumë. Ai hyri në internet dhe Derekun dhe Xharedin “i shtoi në listën e kontakteve të internetit”. Më pas, ai e postoi në profilin e vet komentin e tij për etiopianët..

NIVELI 1

GRUPI
10-16KOHA
60'

GARË PËR TË DREJTAT!

Kjo veprimtari jep njohje fillestare me të drejtat e njeriut nëpërmjet lojës në skuadër. Pjesëmarrësit duhet t'u bëjnë pjesëtarëve të skuadrës së tyre një përshkrim të të drejtave të ndryshme duke përdorur çdo gjë që duan – veç fjalëve!

TEMAT	Të drejtat e njeriut, racizmi dhe diskriminimi, jeta private dhe siguria
VËSHTIRËSIA	Niveli 1
MADHËSIA E GRUPIT	10-16
KOHA	60 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> • Të kuptohen të drejtat që parashikohen në Deklaratën Universale për të Drejtat e Njeriut (DUDNJ) • Të mendohet për mbrojtjen e të drejtave të njeriut në botën e internetit • Të diskutohen lidhjet ndërmjet të drejtave të njeriut dhe gjuhës së urrejtjes përmes internetit
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none"> • Kopje të skedave të të drejtave: bëni nga 1 kopje për çdo skuadër • Kopje të skedave të hamendjes: bëni 5 kopje të faqes 100 • Kopje të DUDNJ-ësë (përmbledhje): bëni kopje të mjaftueshme për të gjithë • Fletë për tabelën me fletë të lëvizshme dhe lapustila (fakultative) • Hapësirë që 2 a më shumë skuadra të punojnë të ndara, në rastin më të mirë, në dhoma të ndryshme • 2 koordinatorë (në rastin më të mirë)
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none"> • Pritini skedat e të drejtave dhe skedat e hamendjes • Ju mund të keni dëshirë që të kopjoni “Skedën e raportimit për koleksionistët” ose vendoseni tekstin në një tabelë me fletë të lëvizshme / video-projektor

UDHËZIME

HAPJE E VEPRIMTARISË (FAKULTATIVE) (PËR GRUPE PA NJOHURI PËR TË DREJTAT E NJERIUT)

1. Pyetini pjesëmarrësit çfarë kuptojnë me të drejtat e njeriut. I detë shkruajini në një fletë të tabelës me fletë të lëvizshme dhe nxisni pyetje të mëtejshme, nëse është e nevojshme. Për shembull:
 - A mund të përmendni ndonjë të drejtë të njeriut?
 - Kush duhet të sigurojë që të respektohen të drejtat e njeriut?

- Nga burojnë ato?
- A zbatohen të drejtat e njeriut në internet?

2. Bëni një përmbledhje të shkurtër të të drejtave të njeriut, për shembull:

Të drejtat e njeriut u përkasin të gjithëve dhe ato janë "ligje për qeveritë". Të drejtat e njeriut nënkuptojnë se qeveritë duhet të sigurojnë që, ndër të tjera, individët të mbrohen nga trajtimi i padrejtë, abuzimi i tejskajshëm dhe dhuna. Të drejtat e njeriut janë të rëndësishme, pasi na mbrojnë dhe nënkuptojnë se nuk duhet të silllemi ndaj të tjerëve në një mënyrë që nuk i respekton të drejtat e tyre.

VEPRIMTARIA KRYESORE

3. Shpjegoni se veprimtaria është një lojë me skuadra për t'u kujtuar pjesëmarrësve të drejtat që parashi-kohen në Deklaratën Universale për të Drejtat e Njeriut. Bëni një përmbledhje të synimit dhe rregullave të lojës (faqe 99) dhe ndajeni grupin në skuadra me 5-8 vetë. Secilës skuadër jepini:
 - Kopje të përmbledhje së DUDNJ-ësë
 - 2 skeda të hamendjes
 - Informacion për koleksionistët ose shkruajeni këtë në një tabelë me fletë të lëvizshme.
 - Fletë për tabelën me fletë të lëvizshme për çdo skuadër dhe lapustila (fakultative)
4. Nëse pjesëmarrësit nuk kanë njohuri për DUDNJ-ënë, jepuni pak kohë që të lexojnë nenet dhe bëni pyetje nëse nuk kuptojnë ndonjë të drejtë.
5. Kalojini rregullat (faqe 99) dhe sigurohuni që të gjithë i kuptojnë ato. Më pas, filloni lojën!
6. Loja mbaron kur një skuadër i gjen të gjitha të drejtat apo kur një skuadër i mbaron skedat e hamendjes. Kërkoni opinione vlerësuese dhe lëriini pjesëmarrësit që të çlodhen pas gjallërisë së garës! Gjatë raportimit për veprimtarinë përdorni disa nga këto pyetje.

RAPORTIMI

MENDIME LIDHUR ME LOJËN:

- Cilat nga të drejtat ishin më të vështira për tu komunikuar? Pse?
- Çfarë përfundimesh mund të nxirni lidhur me komunikimin: pse, shpeshherë, është vështirë për të kuptuar njëri-tjetrin? Është faji i "bashkëbiseduesit" apo i "dëgjuesit" apo i të dyve?
- Çfarë emocionesh ndieni ndaj skuadrës tuaj tani? Çfarë ndieni ndaj skuadrës tjetër?
- Mendoni për lojërat konkurruese: pse, shpeshherë, ne lidhemi me një skuadër në vend që të lidhemi me një tjetër?
A është e bazuar kjo lidhje tek arsyeja? A mund të mendoni për ndonjë paralelizëm në jetën reale?

MENDIME LIDHUR ME TË DREJTAT E NJERIUT:

- A ishte ndonjë nga të drejtat veçanërisht e vështirë për tu kuptuar?
- A mendoni se mund "të bëni pa" ndonjëren prej këtyre të drejtave? Nëse po, cilat?
- A mendoni se këto të drejta duhen zbatuar në botën e internetit, si dhe në botën "reale"? A mund të mendoni për shembuj ku disa prej këtyre të drejtave lidhen me veprimtarinë në internet?
- A mendoni se të drejtat e njeriut respektohen në internet?

MENDIME LIDHUR ME GJUHËN E URREJTJES:

- Shpjegoni shkurtimisht se gjuha e urrejtjes është një “shprehje” e urrejtjes kundër një grupi a pjesëtari të një grupi që është e shëmtuar, e dëmshme dhe mund të sjellë si rezultat reagime të dhunshme ndaj pjesëtarëve të grupit. Kërkoni disa shembuj për sqarim.
- Cilat nga të drejtat në lojë mund të lidhen me gjuhën e urrejtjes? Pse?
- Nëse do të ishit objekt i gjuhës së urrejtjes, për cilat të drejta ndoshta do të kishit nevojë?
- Çfarë mund të bëhet për përhapjen e gjuhës së urrejtjes përmes internetit?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Loja do të jetë më e efektshme me 2 koordinatore. Koordinatorëve do t’u duhet të sigurohen që koleksionistët të mos përgjigjen ndaj hamendjeve “jozyrtare” (për shembull, duke pohuar me kokë apo duke marrë pamje inkurajuese).
- Pjesëmarrësit mund të punojnë dyshe-dyshe për të përcjellë të drejtat. Kjo mund të jetë e dobishme për mundësimin e diskutimit se çfarë nënkuptojnë të drejtat, por edhe mund të zgjasë kohën e veprimtarisë.
- Kur koleksionistët paraqiten për të marrë skedën e të drejtave, kujtojeni se ata duhet të dorëzojnë çfarëdo skede të hamendjes që kanë përdorur. Kontrolloni çfarë është shkruar në skeda dhe shpërndani skeda të hamendjes nëse është e nevojshme.
- Ju mund të keni dëshirë që të përqendrohemi në një a dy fusha të “reflektimit” me qëllim që çështjet të hulumtohen në mënyrë më të plotë. Mos u përipiqi që të trajtoni të gjitha pyetjet!
- Mendimet për “lidhjet” mund të përdoren për të reflektuar për lidhje të tjera, për shembull, me vendin apo grupe etnike. Ju mund të hulumtoni lidhjet emocionale që, shpeshherë, njerëzit kanë me grupin “e tyre” dhe mund ta përdorni këtë për të hulumtuar pyetje lidhur me racizmin dhe diskriminimin.
- Në rast se keni kohë për të folur më shumë sesi zbatohen të drejtat e njeriut në internet, ju dhe pjesëmarrësit mund të familjarizoheni me Udhëzuesin “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit” të Këshillit të Evropës.

NDRYSHIME

Veprimtaria mund të zhvillohet thjesht si vizatim apo thjesht si aktrim, apo të dyja bashkë, si në udhëzimet më sipër.

IDE PËR VEPRIM

Kërkoni që pjesëmarrësit të përcaktojnë një artikull të lajmeve në internet që flet për shpërdorim me të drejtat e njeriut. Kujtojeni se shpërdorimet e të drejtat të njeriut nuk janë detyrimisht krime “të zakonshme”: ato duhet të tregojnë dështimin nga ana e një qeverie për të mbrojtur njerëzit.

MATERIALE TË SHTYPURA

LOJË NË SKUADËR: RREGULLAT E LOJËS

Synimi i lojës: të zbulohen të gjitha skedat e të drejtave të njeriut në prani të skuadrës tjetër (skuadrave të tjera) – ose të përfundohet me numrin më të madh të skedave të hamendjes që mbeten

Rregullat:

- 1 person nga çdo skuadër (“Koleksionisti”) merr nga koordinatori një skedë të të drejtave të njeriut. Detyra e tij është që t’ia përcjellë të drejtën e shkruar në skedë pjesës tjetër të skuadrës së vet pa folur. Ai lejohet që të bëjë vizatime, të përdorë gjeste ose mimikën, por nuk mund të përdorë mjete të tjera mbështetëse për të komunikuar të drejtën e shkruar në skedë.
- Pjesa tjetër e skuadrës ka një listë të të drejtave, që parashikohen në DUDNJ, dhe duhet të gjejë cila e drejtë e njeriut është në skedë. Kjo duhet diskutuar dhe përpara se të bëhet hamendja “zyrtare” e gjithë skuadra duhet të bjerë dakord për të. Pasi pjesëtarët të bien dakord, hamendja e skuadrës duhet të shënohet në njërën prej skedave të hamendjes dhe duhet t’i jepet koleksionistit. Më pas, koleksionisti përgjigjet.
- Për çdo të drejtë, mund të përdoren maksimumi 2 skeda të hamendjes. Pas kësaj, e drejta konsiderohet si “e pa gjetur” dhe koleksionisti tjetër shkon të tërheqë një skedë të re nga koordinatori. Çdo skedë e hamendjes që është përdorur, duhet dorëzuar.

Nëse hamendja e parë ka qenë e saktë, skuadrës do t’i jepen 2 skeda të reja të hamendjes.

Nëse hamendja e dytë ka qenë e saktë, skuadrës do t’i jepet 1 skedë e re e hamendjes.

Nëse e drejta “nuk është gjetur” (me 2 hamendje), nuk jepet asnjë skedë tjetër e hamendjes.

- Një koleksionist tjetër duhet të dërgohet për çdo skedë. Pasi secili e ka kaluar radhën e vet, fillon rrethi i dytë.
- Loja përfundon kur njëra skuadër i ka gjetur saktë të gjitha skedat ose kur njërës skuadër i mbarojnë skedat e hamendjes.

Mbani parasysh!

- Në lojë nuk përfshihen të gjitha të drejtat: në DUDNJ përmbahen 30 të drejta të ndryshme, ndërsa janë vetëm 12 skeda të hamendjes.
- Çdo skuadër fillon vetëm me 20 hamendje. Skuadrat duhet të tregohen të vëmendshme që të mos i çojnë dëm hamendjet! Ajo skuadër që i mbaron skedat e hamendjes e para, humb lojën.

SKEDA E INFORMIMIT PËR KOLEKSIONISTËT

Kur të vijë radha juaj si koleksionist juve nuk ju lejohet që të flisni! Ju mund të bëni vizatime dhe të përdorni gjeste apo mimikën për ta ndihmuar skuadrën tuaj që të marrë me mend çfarë është shkruar në skedë. Përpiquini që të mos përdorni mjete të tjera mbështetëse.

Nëse skuadra juaj bën një hamendje “jozyrtare” – me fjalë të tjera, nëse nuk e shkruajnë atë në skedë – ju nuk duhet të përgjigjeni! Ju mund ta nxitni skuadrën dhe të pohoni apo të mohoni me kokë nëse anëtarët e skuadrës bëjnë pyetje për diçka tjetër, për shembull, “a jeni duke larë dyshtemen?”, “a jeni në burg?”, “a është akullorë?”, por JO ME FJALË!

MATERIALE TË SHTYPURA

SKEDË E HAMENDJES

Skedë e hamendjes	Skedë e hamendjes
<i>Write your guess here</i>	<i>Write your guess here</i>
Skedë e hamendjes	Skedë e hamendjes
<i>Shkruajeni këtu hamendjen</i>	<i>Shkruajeni këtu hamendjen</i>
Skedë e hamendjes	Skedë e hamendjes
<i>Shkruajeni këtu hamendjen</i>	<i>Shkruajeni këtu hamendjen</i>
Skedë e hamendjes	Skedë e hamendjes
<i>Shkruajeni këtu hamendjen</i>	<i>Shkruajeni këtu hamendjen</i>
Skedë e hamendjes	Skedë e hamendjes
<i>Shkruajeni këtu hamendjen</i>	<i>Shkruajeni këtu hamendjen</i>
Skedë e hamendjes	Skedë e hamendjes
<i>Shkruajeni këtu hamendjen</i>	<i>Write your guess here</i>

MATERIALE TË SHTYPURA

SKEDAT E TË DREJTAVE TË NJERIUT

Neni 1	Neni 14
Të gjithë qeniet njerëzore gëzojnë të njëjtat të drejta të njeriut	Kushdo ka të drejtë të kërkojë në një vend tjetër azil nga përndjekjet
Neni 2	Neni 18
Asnjë nuk duhet diskriminuar	Kushdo ka të drejtën e besimit fetar
Neni 3	Neni 19
Kushdo ka të drejtë të jetojë	Kushdo ka të drejtë të gëzojë lirinë e shprehjes (të thotë çfarë do)
Neni 5	Neni 20
Kushdo ka të drejtë të mos i nënshtrohet torturës	Kushdo ka të drejtë të bashkohet me një shoqatë dhe të takohet me të tjerët
Neni 11	Neni 21
Kushdo ka të drejtë të konsiderohet i pafajshëm derisa të deklarohet fajtor	Kushdo ka të drejtë të votojë në zgjedhje dhe të marrë pjesë në qeverisje
Neni 12	Neni 27
Kushdo ka të drejtë të ketë jetë private	Kushdo ka të drejtë të marrë pjesë në jetën kulturore të komunitetit

NIVELI 3

GRUPI
ANYKOHA
60'

INTERPRETIM I RREGULLAVE

Pjesëmarrësit zbulojnë kushtet e përdorimit apo udhëzuesit për komunitetin e një grupi faqesh interneti dhe ndërmarrin hapa për të denoncuar përmbajtjen e papërshtatshme të grupit të faqeve të internetit. Gjithashtu, pjesëmarrësit diskutojnë cilat janë përfitimet dhe pengesat e denoncimit, sidomos lidhur me mundësitë e Web 2.0.

TEMAT	Strategjitë për të bërë fushatë, njohuri për internetin, demokracia dhe pjesëmarrja
VËSHITRËSIA	Niveli 3
MADHËSIA E GRUPIT	Çfarëdo
KOHA	60 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> Të kuptohen disa nga mënyrat si rregullohet përmbajtja e internetit, përfshirë rregullat që ndalojnë gjuhën e urrejtjes përmes internetit Të shqyrtohen kushtet dhe klauzolat e disa prej grupeve të faqeve të njohura të internetit dhe të vlerësohet përshtatshmëria e tyre Të diskutohet dobishmëria e përdorimit të mekanizmave të denoncimit përmes internetit për të luftuar gjuhën e urrejtjes
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none"> Kompjuterë me lidhje në internet Stilolapsa dhe pyetësorët në faqet 106-107
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none"> Kopjoni pyetësorin në faqet 106-107. Për çdo grup të vogël (4 veta) do t'ju duhet 1 kopje.

UDHËZIME

- Pyetini pjesëmarrësit kush i bën rregullat për internetin. A ekzistojnë rregulla? Ku janë të shkruara?
- Përdorni një pjesë të informacionit në faqet 105-106 për të shpjeguar se ekzistojnë rregulla në “nivele” të ndryshme në internet: mund të jenë rregullat që vendosin pronarët e grupeve të faqeve të internetit (ose ofruesit e shërbimeve kompjuterike qendrore), rregullat që vendosin qeveritë e vendeve dhe rregullat që përcaktohen nga legjislacioni ndërkombëtar, në mënyrë të veçantë, ligji mbi të drejtat e njeriut. Veprimtaria do të përqendrohet në nivelin e parë, rregullat që vendosin vetë grupet e faqeve të internetit.
- Pyesni nëse ndokush i ka shqyrtuar ndonjëherë “rregullat” e grupeve të faqeve të internetit që përdor! A i ka përdorur ndonjëherë ndokush, për shembull, a ka denoncuar tek pronari i grupit të faqeve të internetit ndonjë koment apo postim abuziv, në rast se rregullat e ndalojnë këtë? A i ka bërë ndonjëherë ndokush pyetjen vetes nëse kjo është e mundur apo si duhet bërë?
- Shpjegoni se, zakonisht, rregullat për përdoruesit e grupeve të faqeve të internetit njihen si “kushte dhe klauzola” dhe pjesa më e madhe e grupeve të faqeve të internetit i ka ato! Shpeshherë, kushtet dhe klauzolat

mund të jenë një instrument i dobishëm për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit, pasi shumë grupe të faqeve të internetit kanë dispozita që nuk e lejojnë atë. Problemi është se njerëzit nuk i përdorin gjithmonë në mënyrën e duhur rregullat, ndërsa pronarët e grupeve të faqeve të internetit nuk e mbikëqyrin gjithmonë përmbajtjen sipas rregullave të veta.

5. Ndajini pjesëmarrësit në grupe me afërsisht 4 vetë dhe jepini çdo grupi një kopje të pyetësorit në faqet 106-107. Shpjegoni se secili grup duhet të zgjedhë një grup të faqeve të internetit që përdoret shpesh nga pjesëtarët e grupit dhe të përpiqet që t'i përgjigjet pyetësorit. Nëse është e nevojshme, shqyrtojini pyetjet me shpejtësi me grupin për t'u siguruar që pjesëmarrësit ta kuptojnë se çfarë duhet të kërkojnë.
6. Jepuni afërsisht 20 minuta që të përfundojnë detyrën, më pas mbledhni për raportimin.

RAPORTIMI

Filloni me shqyrtimin e pyetësorit, duke krahasuar çfarë kanë gjetur pjesëmarrësit.

- A kishte ndryshime të ndjeshme ndërmjet rezultateve tuaja, për shembull, në llojin e përmbajtjes që lejohet apo lehtësinë e denoncimit?
- A gjeti ndokush një shembull të “përsosur” të kushteve dhe klauzolave?
- A ndjeu ndonjë grup se kushtet dhe klauzolat ishin krejtësisht të papërshtatshme, pasi ato nuk trajtonin gjuhën e urrejtjes apo pasi rregullat dhe procedura e denoncimit ishin mjaft të ndërlikuar?
- Tani që i shqyrtuat kushtet dhe klauzolat, a mendoni se nuk do ta denonconit ndonjëherë një postim abuziv në një grup faqesh të internetit? Pse ose pse jo?
- Po sikur askush të mos i denonconte ndonjëherë postimet abuzive!?
- A mendoni se, si përdorues i një grupi faqesh të internetit, ju mund të arrini t'i përmirësoni kushtet dhe klauzolat apo të siguronit që ato të zbatohen me rreptësi? Si mund ta bëni këtë?
- Ç'gjë tjetër ju vjen në mendje që mund ta bëjë denoncimin më të efektshëm? Për shembull, a ka ndonjë ndryshim nëse një përmbajtje e papërshtatshme denoncohet nga një përdorues apo 1.000 përdorues njëherazi? Po sikur një shoqëri, që e përdor këtë grup të faqeve të internetit për reklama, do të paralajmëronte se do t'i tërhiqte reklamat nga grupi i faqeve të internetit nëse grupi i faqeve të internetit nuk do ta hiqte informacionin abuziv?
- Përveç përdorimit të procedurës së denoncimit, a mund të mendoni për disa mënyra të tjera për t'u kundërpërgjigjur gjuhës së urrejtjes përmes internetit? Kur mund të jenë më të përshtatshme metodat e tjera?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Ju mund të keni dëshirë të shqyrtoni një shembull me pjesëmarrësit përpara se t'u kërkonit që të bëjnë kërkimet e veta. Ju mund të zgjidhni një grup të faqeve të internetit dhe të jepni shembuj si kërkohen kushtet dhe klauzolat dhe si kontrollohen me shpejtësi për të gjetur klauzolat përkatëse. Vini në dukje se jo gjithë grupet e faqeve të internetit kanë kushte dhe klauzola dhe, nganjëherë, këto mund të kenë emër tjetër, për shembull, “udhëzues për komunitetin” apo “udhëzues për postimin”. Pjesëmarrësit duhet të mbajnë shënime kur ndodh kështu.
- Ju mund të zgjidhni grupe të caktuara të faqeve të internetit për pjesëmarrësit për të siguruar që ata të gjithë shohin grupe të ndryshme të faqeve të internetit, apo ju mund t'u lini disa minuta kohë përpara se të nisni kërkimin me qëllim që të vendosin lidhur me grupin e faqeve të internetit. Përpiquni që të siguroheni që keni bërë një zgjedhje të mirë të grupeve të faqeve të internetit, për shembull, një grup faqesh të internetit që ndan videot me të tjerë, një grup faqesh të internetit të mediave sociale, një qendër kryesore lajmesh, një grup faqesh të internetit për lojëra bixhozi e kështu me radhë. Pjesa e shënimeve në pyetësor mund të

përdoret për të regjistruar çdo faktor tjetër të rëndësishëm, për shembull, nëse ekziston ndonjë lidhje në faqen kryesore, nëse ekziston ndonjë formular për ankesat, nëse grupet e faqeve të internetit deklarojnë nëse do t'u përgjigjen ankesave brenda një afati të caktuar kohor e kështu me radhë.

- Kujtojeni pjesëmarrësve se, nëse kushtet dhe klauzolat janë të gjata, ata mund të kërkojnë për fjalë kyç, si: “gjuha e urrejtjes”, “abuzim”, “racizëm” dhe fjalë e fraza të tjera të ngjashme.
- Shqyrtimi i pyetësorit si grup mund të jetë me intensitet të lartë në kohë dhe i mërztishëm për disa pjesëmarrës!
- Ju mund t'u jepni 5 minuta kohë pasi të kenë mbaruar kërkimet që të bashkohen dyshe-dyshe me një grup tjetër dhe të krahasojnë rezultatet. Apo pyetësorët mund të kalohen ndërmjet grupeve në mënyrë që t'i shqyrtojnë përpara se të fillojë diskutimi.
- Theksojuni pjesëmarrësve se është me rëndësi që për rregullat e një grupi të faqeve të Internetit të merren njohuri përpara bërjes së ankesës, por kjo nuk do të thotë se ata nuk mund të bëjnë ankesë për diçka që iu duket abuzive dhe që nuk është duke u trajtuar siç duhet nga grupi i faqeve të internetit (ose nuk trajtohet në kushtet dhe klauzolat). Si shembull, ju mund t'i drejtoni pjesëmarrësit tek fushata lidhur me seksizmin kundër Facebook-ut. Shih: www.bbc.co.uk/news/technology-22689522 dhe www.bbc.co.uk/news/technology-22699761.
- Gjithashtu, ia vlen që pjesëmarrësve t'u kujtohet se denoncimi nuk është e vetmja strategji për trajtimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe se, shpeshherë, ajo nuk është strategjia më mirë. Për mënyra të tjera përgjigjjeje, referojuni informacionit në Kapitullin 5 për strategjitë për të bërë fushatë.
- Gjithashtu, mund të jetë me interes të mësoni më shumë si zbatohen të drejtat e njeriut në internet duke përdorur Udhëzuesin “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit”.

NDRYSHIME

Gjithashtu, pjesëmarrësit mund të shpenzojnë kohë duke bërë kërkime në grupin e faqeve të internetit që kanë zgjedhur për shembull lidhur me gjuhën e urrejtjes. Kjo do t'u japë një ide sa mirë funksionojnë faktikisht kushtet dhe klauzolat. Ata mund të bëjnë kërkime në grupin e faqeve të internetit duke përdorur fjalë kyç, si: “zezak”, “pederast”, “zuskë” apo terma të tjerë abuzivë. Kjo kërkon më shumë kohë, por do të jepte material të dobishëm për përdorimin e procedurës së denoncimit për të bërë ankesa në grupin e faqeve të internetit.

Denoncimi i përbajtjes së papërshtatshme në grupin e faqeve të internetit është vetëm hapi i parë që mund të merret. Një hap tjetër është denoncimi i përbajtjes drejtpërsëdrejti pranë një organi shtetëror që merret me diskriminimin, apo në polici. Ju mund të zhvilloni një variant të veprimtarisë duke u kërkuar pjesëmarrësve që të bëjnë ankesë për përbajtje abuzive në grupin e faqeve të internetit në polici apo pranë organeve të tjera që merren me barazinë në vendin tuaj. OJQ-ë të tilla si INACH janë aktive në disa vende dhe përdorin procedura denoncimi. Gjithashtu, ju mund të merrni shembullin e “True Vision” në Mbretërinë e Bashkuar: www.report-it.org.uk.

IDE PËR VEPRIM

Nëse “varianti” më sipër nuk përdoret në veprimtari, ju mund t'u kërkonit pjesëmarrësve që të hulumtojnë më tej grupet e faqeve të internetit që shqyrtojnë gjatë aktivitetit. Ata mund të bëjnë një analizë të çfarëdo shembulli të gjuhës së urrejtjes që hasin, duke mbajtur shënim numrin e rasteve, publikun që është objekt dhe sa “të rëndë” janë shembujt. Nëse konstatojnë një numër të konsiderueshëm rastesh, sugjeroni disa prej këtyre rrugëve të mundshme të veprimtari pasi të kenë bërë analizën e tyre:

- Shembujt dhe analizën t'i postojnë tek “Hate Speech Watch” dhe të diskutojnë me aktivistë të tjerë se çfarë duhet bërë lidhur me këtë. (www.nohatespeechmovement.org/hate-speech-watch)
- Shembujt më të rëndë dhe analizën t'ia dërgojnë pronarit të grupit të faqeve të internetit, duke përdorur kushtet dhe klauzolat e grupit të faqeve të internetit për të përforcuar ankesën e tyre.

- Nëse grupi i faqeve të internetit është grupi i faqeve të internetit të mediave sociale, ata mund të krijojnë një profil në grupin e faqeve të internetit dhe t'i publikojnë rezultatet e tyre atje (shih shembuj, si: www.nohatespeechmovement.org/hate-speech-watch dhe <https://en-gb.facebook.com/WOH247>.)
- T'i përzgjedhin shembujt duke gjykuar sa të tejskajshme janë (për orientim, shih "E thënë në mënyrën më të keqe"). Më pas, të përcaktojnë strategji për raste të ndryshme, për shembull, duke iu përgjigjur disa prej postimeve apo postuesve kur këto bazohen në informacion të rremë.
- Të kontrollojnë përmes internetit mjetin e quajtur EULalyzer (www.brightfort.com/eulalyzer.html), që bën të mundur që përdoruesit t'i këqyrin imtësisht kushtet dhe klauzolat, ndërsa nënvizon ndonjë gjuhë a fjalë me interes dhe ndonjë pikë kryesore për të cilën përdoruesit duhet të marrin dijeni.

MATERIALE TË SHYTPURA

LIGJE QË RREGULLOJNË PËRDORIMIN E INTERNETIT

Interneti është më së shumti në pronësi të shoqërive private. Normalisht, edhe një blog privat ruhet në një server privat. Shoqëria, që ka në zotërim serverin, mund të marrë vendim ta kufizojë ose jo llojin e gjërave që postohen në blog! Zakonisht, rregullat që duhet të respektojnë përdoruesit e një grupi faqesh të internetit parashikohen shpeshherë të "kushtet dhe klauzolat". Ato mund të jenë shumë të ndryshme nga njëri grup faqesh i internetit tek tjetri.

Përveç kushteve dhe klauzolave, mund të ketë edhe ligje që kanë nxjerrë qeveritë dhe që zbatohen për përdoruesit e internetit dhe pronarët e grupeve të faqeve të internetit. Ndër disa shembuj përfshihen ligje mbi fshehtësinë e informacionit dhe sigurinë apo ligje që parashikojnë gjuhën e tejskajshme të urrejtjes. Edhe nëse një qeveri nuk ka ligje të posaçme për të mbrojtur sigurinë e njerëzve në fushën e internetit, shpeshherë, kjo parashikohet nga legjislacioni ndërkombëtar mbi të drejtat e njeriut (shih shembullin më poshtë). Për këtë arsye, një pjesë e mirë e internetit i ngjan paksa një zone me dyqane apo një klubi nate! Edhe sikur të mos ekzistojë ligj që ta ndalojë veshjen e xhinseve apo pamjen e çrregullt, prapëseprapë, mund ta shohësh veten jashtë një klubi nate nëse rregullat thonë se xhinset nuk lejohen. Po ashtu, edhe grupet e faqeve të internetit mund të vendosin rregullat e veta për "hapësirën e vet private" në fushën e internetit. Por, gjithashtu, rregullat e tyre duhet të jenë në përputhje me ligjet e vendit në tërësi.

Shembull: Qeveritë duhet t'i mbrojnë njerëzit në kushte që lidhen apo nuk lidhen me internetin

"K.U. KUNDËR FINLANDËS"

Në mars 1999, në një grup të faqeve të internetit për organizimin e takimeve mes njerëzve u postua një njoftim që pretendohet se vinte nga një djalë 12-vjeçar. Njoftimi përmbante një lidhje të faqes që kishte djali në internet dhe në të thuhej se ai ishte në kërkim të një marrëdhënieje intime me ndonjë djalë të moshës së tij apo më të madh "për t'i treguar rrugën". Djali mësoi lidhur me njoftimin vetëm kur mori një mesazh me postë elektronike nga një burrë i interesuar. Ofruesi i shërbimit nuk pranoi të identifikonte personin përgjegjës për postimin e njoftimit, duke pretenduar se kjo do të përbënte shkelje të konfidencialitetit. Gjykatat finlandeze vendosën se, nga pikëpamja ligjore, ofruesi i shërbimit nuk mund të detyrohet që ta bëjë publik informacionin.

Çështja u dërgua në Gjykatën Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Gjykata u shpreh se shteti finlandez kishte dështuar në detyrën e tij për mbrojtjen e fëmijëve dhe individëve të tjerë të cenusëm. Njoftimi e kishte bërë fëmijën shënjestër për pedofilët dhe nuk kishte arritur të mbronte jetën e tij private dhe familjare. (Neni 8 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut).

MATERIALE TË SHTYPURA

SHTRESAT E LIGJEVE

Grupi i faqeve të internetit X, në pronësi të një shoqërie private

Legjisllacioni ndërkombëtar – përfshirë legjisllacionin për të drejtat e njeriut

Ligjet vendase mbi fshehtësinë e e informacionit, sigurinë etj.

Kushtet dhe klauzolat e vendosura nga grupi i faqeve të internetit

PYETËSOR

1. A është vështirë të gjenden kushtet dhe klauzolat?

Shumë e lehtë

Fare e lehtë

E vështirë

Shumë e vështirë

Shënime:

2. A është vështirë të kuptohen kushtet dhe klauzolat?

Shumë e lehtë

Fare e lehtë

E vështirë

Shumë e vështirë

Shënime:

3. A është e qartë çfarë duhet të bëni për të paraqitur një ankesë?

Shumë e qartë

Fare e qartë

Jo shumë e qartë

Shumë e paqartë

Shënime:

4. A është e qartë çfarë duhet të bëjnë ata kur të marrin një ankesë?

Shumë e qartë

Fare e lehtë

Mjaft e vështirë

Shumë e vështirë

Shënime:

MATERIALE TË SHTYPURA

GJUHA E URREJTJES

5. A parashikohet te kushtet dhe klauzolat ndonjë gjë që lidhet me gjuhën e urrejtjes?

Po

Jo

Jo e sigurt / Diçka tjetër

Shënime: Nëse te kushtet dhe klauzolat renditen lloje të ndryshme të abuzimit, për shembull, abuzimi racist, abuzimi homofobik e kështu me radhë, bëni një shënim lidhur me këtë..

6. A përmendet bullizmi përmes internetit?

Po

Jo

Jo e sigurt / Diçka tjetër

Shënime:

PËRMBAJTJE E PAPËRSHTATSHME

7. A thuhet te kushtet dhe klauzolat ndonjë gjë tjetër për përmbajtjen e papërshtatshme, për shembull, a lejohet pornografia në grupin e faqeve të internetit?

Po

Jo

Jo e sigurt / Diçka tjetër

Shënime:

UDHËZUES PËR KOMUNITETIN

8. A përfshihet në grupin e faqeve të internetit ndonjë gjë tjetër që ju thotë ç' lloj përmbajtjeje nxitet? Për shembull, ndonjë deklaram i shkurtër në një vend ku lejohet të hyhet më lehtë, diçka tek seksioni "Rreth nesh", "Udhëzues për postimin" a diçka tjetër?

Po

Jo

Jo e sigurt / Diçka tjetër

Shënime:

NIVELI 2

GRUPI
12-20KOHA
45'

RRËNJËT DHE DEGËT

Pjesëmarrësit hulumtojnë shkaqet dhe efektet e gjuhës së urrejtjes përmes internetit duke përdorur qasjen e “pëmës së problemit”. Kjo veprimtari mund të përdoret si aktivitet pasues për veprimtarinë “Grupi X” ose si aktivitet më vete.

TEMAT Racizmi dhe diskriminimi, të drejtat e njeriut, strategjitë për të bërë fushatë

VËSHTIRËSIA Niveli 2

MADHËSIA E GRUPIT 12-20

KOHA 45 minuta

OBJEKTIVAT

- Të kuptohen shkaqet dhe efektet e gjuhës së urrejtjes përmes internetit
- Të shqyrtohen lidhjet ndërmjet gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe sjelljes në kushte jo të lidhura me internetin
- Të hulumtohen mënyrat për trajtimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit duke shqyrtuar rrënjët e problemit

MATERIALET • Fletë për tabelën me fletë të lëvizshme dhe lapustila

PËRGATITJA • Bëni për pjesëmarrësit kopje të “Pëmës së gjuhës së urrejtjes” (faqe 111) ose vizatojeni në një fletë të tabelës me fletë të lëvizshme

UDHËZIME

1. Nëse kjo është veprimtaria e parë që zhvillon, bëni një hyrje të shkurtër për gjuhën e urrejtjes përmes internetit dhe të fushatës së Këshillit të Evropës. Përdorni pikat 1 dhe 2 të veprimtarisë “E thënë në mënyrë më të keqe” për të paraqitur gjuhën e urrejtjes, si dhe disa informacione nga Kapitulli 2 për t’ju treguar për fushatën.
2. Shpjegoni se, për të kuptuar dhe për t’iu përgjigjur gjuhës së urrejtjes përmes internetit, ne duhet ta shohim atë si një problem me shumë lidhje me çështje të tjera dhe me botën “reale”. Në mënyrë të veçantë, kur përpiqemi që të luftojmë gjuhën e urrejtjes, mund të jetë e dobishme që të analizohen shkaqet bazë. Shpeshherë, trajtimi i tyre është më i efektshëm sesa përpjekja për të trajtuar rastet e vetë gjuhës së urrejtjes.
3. Tregojuni pjesëmarrësve “Pëmën e gjuhës së urrejtjes” dhe thojuni se ata do të punojnë në grupe për të përcaktuar disa nga gjërat, që sjellin si rezultat gjuhën e urrejtjes përmes internetit (“rrënjët” e pëmës), dhe disa nga efektet e gjuhës së urrejtjes (“degët”).
4. Shpjegoni si funksionon pema. Çdo kuti që ngjit pemën për te një kuti tjetër i përgjigjet pyetjes “pse”? Kjo vlen për degët dhe për rrënjët. Për ta ilustruar këtë në mënyrë më të hollësishme, mund të merrni një shembull të gjuhës së urrejtjes (shih këshillat për koordinatorët).

5. **Lidhur me rrënjët:** kur pjesëmarrësit punojnë poshtë pemës, duke nisur nga vetë gjuha e urrejtjes, ata hulumtojnë përgjigjet e pyetjes “pse ndodh kjo”? Ata duhet t’i mbushin “rrënjët” me sa më shumë arsye që të jetë e mundur. Jepuni një shembull se një “shkak” ka arsyet e veta. Për shembull, pyetini pse “të gjithë thonë gjëra negative” për grupe të caktuara. Nxitini me pyetje se ku i “mësojmë” gjërat negative që i besojmë për grupe të caktuara (ndër shembujt mund të përfshihen mediati, figurat publike, paragjykimet e rrënjësura thellë apo padituria në shoqëri në tërësi).
6. **Lidhur me degët:** këtu pjesëmarrësit duhet të hulumtojnë pasojat e mundshme të gjërave më poshtë degës. Pyetini se çfarë mund t’i ndodhë një individ apo një grupi që bëhet objekt i gjuhës së urrejtjes. Pyetini çfarë mund të ngjasë si rezultat i kësaj.
7. Ndajini pjesëmarrësit në grupe dhe jepuni një fletë të tabelës me fletë të lëvizshme për të vizatuar pemën e tyre. Thojuni që në “trungun” e pemës të shkruajnë tekstin më poshtë ose një shembull të vetin e, më pas, ta plotësojnë me sa më shumë degë dhe rrënjë që të munden. Ata duhet ta përfytyrojnë se teksti është postuar në internet:
“[Grupi X] janë kriminelë të ndyrë. Ata vjedhin dhe nuk e kanë vendin këtu. Lëri të ikini!”
8. Jepuni grupeve rreth 15 minuta kohë që të përfundojnë pemët e tyre. Më pas, kërkoni që grupet të paraqesin rezultatet e tyre ose t’i ekspozojnë pemët rreth dhomës për njerëzit që kalojnë përpara tyre dhe t’i shohin.

RAPORTIMI

- A vini re ndonjë ndryshim me interes ndërmjet pemëve që kanë bërë grupet? A keni ndonjë pyetje për grupet e tjera?
- A ju dukën të vështira “rrënjët” e gjuhës së urrejtjes? Shpjegoni ndonjë vështirësi apo ndryshim opinionesh brenda grupeve.
- A shkante ndonjëra prej rrënjëve a degëve tuaja në botën “reale”? Ç’na tregon kjo për gjuhën e urrejtjes përmes internetit?
- A ju ndihmoi aktiviteti për ta kuptuar më thellë çështjen? Sa e rëndësishme është sipas jush që të gjejmë mënyrat për të ndaluar përhapjen e gjuhës së urrejtjes në internet?
- A ju ndihmoi aktiviteti për ta bërë këtë? Si mund ta përdorni pemën tuaj të problemit për ta bërë më pak të gjasshme gjuhën e urrejtjes kundër [grupit tuaj të synuar]?

Për t’i dhënë veprimtarisë një aspekt më praktik, ju mund të merrni disa nga rrënjët dhe të nxisni ide për trajtimin e tyre. Për shembull, nëse pjesëmarrësit kanë përcaktuar si shkakun bazë “paragjykimin” apo “paditurinë e Grupit X”, pyetini si mund të trajtohet ky problem. Shpjegoni se, shpeshherë, në planifikimin e fushatave përdoret qasja e pemës së problemit me qëllim përcaktimin e mënyrave të zbrërthimit të problemit dhe gjetjen e mënyrave për trajtimin e tij.

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- A Pema e problemit është një mënyrë shumë e zakonshme për të kuptuar më thellë një çështje të caktuar. Është më lehtë që të shpjegohet me një shembull, kështu që ju mund të përdorni një formulim tjetër për të paraqitur pemën, për shembull: “Të rinjtë janë dembelë dhe egoistë. Ata duhet të fshihen nga shoqëria derisa të bëhen qenie njerëzore normale”.

- Kur pjesëmarrësit punojnë me “pemën” e tyre, ju mund t’u jepni një kopje të materialit të shtypur –fotokopjuar në letër A3 – ose të kërkoni që ta vizatojnë pemën e tyre në një fletë të tabelës me fletë të lëvizshme. Metoda e dytë do t’u japë atyre më shumë mundësi për t’i shtrirë më shumë rrënjët dhe degët, por mund të duket më e vështirë sesa mbushja e një numri kutish. Sigurohuni që grupet të marrin në konsideratë efektet tek individët dhe në shoqëri.
- Me qëllim që teksti të diskutohet nga pjesëmarrësit, ju duhet ta zëvendësoni “Grupin X” me një grup që shoqëria zakonisht e bën objekt. Gjithashtu, mund të merrni një rast të bullizmit përmes internetit dhe të keni një individ imagjinar si objekt.
- Nëse duket se pjesëmarrësve u kanë shpëtuar shkaqet apo efektet e rëndësishme, ju mund të keni dëshirë që t’i nxisni për t’i shqyrtuar këto. Gjithashtu, ju mund t’u jepni listen më poshtë si material mbështetës kur të vizatojnë pemët e tyre. Ata mund të shqyrtojnë nëse faktorët apo aktorët në listë kanë ndonjë lidhje me problemin dhe ku mund të përshtaten në pemë:
 - Mediat
 - Politikanët / figurat publike
 - Gjuha e urrejtjes në kushte jo të lidhura me internetin
 - Ndërveprim i vogël ndërmjet Grupit X dhe pjesës tjetër të shoqërisë
 - Trysnia e bashkëmoshatarëve
 - Diskriminimi në vendin e punës
 - Faktorët ekonomikë
 - Shkollat / edukimi
- Gjithashtu, ju mund të gjeni më shumë informacion si zbatohen të drejtat e njeriut në internet duke lexuar Udhëzuesin “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit”. Në rastin konkret, seksioni “Qasja dhe mosdiskriminimi” jep një ide se ç’lloj të drejtash zbatohen në internet për ata që janë objekt i gjuhës së urrejtjes.

IDE PËR VEPRIM

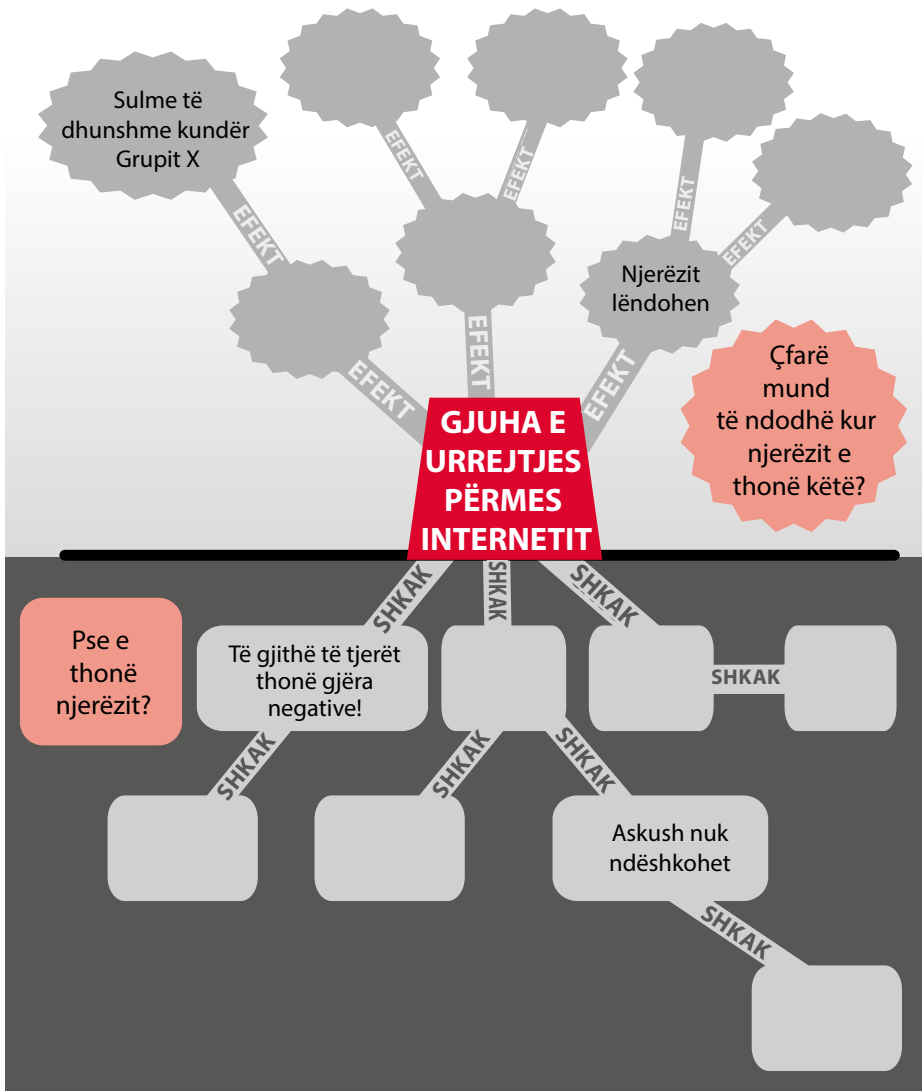
Pjesëmarrësit mund të marrin njërin prej shkaqeve që kanë përcaktuar dhe të hartojnë një strategji për trajtimin e këtij problemi. Ata mund të zgjedhin një veprim përmes internetit dhe një veprim në kushte jo të lidhura me internetin që ta kryejnë si grup.

Mësoni më shumë si të ndërmerrni veprime lidhur me të drejtat e njeriut në internet duke hyrë në grupin e faqeve të internetit të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES ose duke kontaktuar Komitetin tuaj Kombëtar të Fushatës.

Nëse ju duhet më shumë informacion si të ndërmerrni veprime lidhur me të drejtat e njeriut, lexoni “Bullëllën”, Manualin e Këshillit të Evropës “Për edukimin e të rinjve me të drejtat e njeriut”, www.coe.int/compass, një kapitull i plotë i të cilit i kushtohet hapave të nevojshëm për të ndërmarrë veprime.

MATERIALE TË SHTYPURA

PEMA E PROBLEMIT

NIVELI 1

GRUPI
10-25KOHA
45'

E THËNË NË MËNYRËN MË TË KEQE

Kjo është një veprimtari prezantuese për gjuhën e urrejtjes përmes internetit. Pjesëmarrësit i rendisin shembujt e ndryshëm të gjuhës së urrejtjes kundër homoseksualëve sipas asaj që mendojnë se është “thënë në mënyrën më të keqe”.

TEMAT Racizmi dhe diskriminimi, demokracia dhe pjesëmarrja

VËSHTIRËSIA Niveli 1

MADHËSIA E GRUPIT 10-25

KOHA 45 minuta

OBJEKTIVAT

- Të kuptohen format e ndryshme e gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe të
- Vlerësohet ndikimi i tyre
- Të trajtohen stereotipat dhe paragjykimet kundër homoseksualëve
- Të shqyrtohen përgjigjet e përshtatshme ndaj rasteve të ndryshme të gjuhës së urrejtjes përmes internetit

MATERIALET

- Skedat në faqen 116
- Tavolinë apo hapësirë në dysheme për të shtruar skedat për grupet

PËRGATITJA

- Për çdo grup të vogël bëni një kopje të skedave (4-5 vetë).
- Pritini skedat dhe zgjidhni 11 prej tyre që t'i diskutojnë grupet (hiqeni një skedë).

UDHËZIME

1. A1. Pyetini pjesëmarrësit çfarë nënkuptojnë me gjuhë të urrejtjes. Pyesni nëse ndokush ka hasur gjuhë të urrejtjes përmes internetit, të drejtuar kundër një individi apo kundër përfaqësuesve të grupeve të caktuara (për shembull, homoseksualëve, të zinjve, myslimanëve, hebrenjve, grave etj.) Çfarë mendojnë njerëzit kur e hasin atë? Si mendojnë se duhet të ndihen viktimat?
2. Shpjegoni se fjala “gjuhë e urrejtjes” përdoret për të përmbledhur një gamë të gjerë përmbajtjeje:
 - Së pari, ai përmbledh më shumë se “gjuhën” në kuptimin e zakonshëm dhe mund të përdoret lidhur me forma të tjera të komunikimit, si: video, pamje, muzikë e kështu me radhë.
 - Së dyti, fjala mund të përdoret për të dhënë përshkrimin e një sjelljeje shumë abuzive e madje kanosëse dhe të komenteve që janë “thjesht” fyese. Mund të mos ekzistojë një mirëkuptim universal se çfarë përbën gjuha e urrejtjes, por nuk ka dyshim se ajo përbën një shpërdorim dhe shkelje të të drejtave të njeriut.

3. Paraqiteni Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES, fushatën e Këshillit të Evropës kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit, dhe thojuni se synimi i kësaj fushate është që të trajtohen të gjitha format e gjuhës së urrejtjes – nga forma shumë e lehtë deri te forma shumë abuzive. Shpjegoni se, shpeshherë, të dish si t'i përgjigjesh gjuhës së urrejtjes përmes internetit varet nga sa i aftë je të vlerësosh sa "e keqe" është ajo: ndonjëse e gjithë gjuha e urrejtjes është e keqe, disa shembuj mund të jenë më të këqij sesa të tjerët.
4. Nëse pjesëmarrësit nuk kanë dijeni për sistemin e klasifikimit të diamantit, tregojuni si funksionon (shih diagramën dhe shpjegimin të këshillat për koordinatorët). Shpjegoni se atyre do t'u jepet një numër shembujsh të postimeve në rrjet kundër personave homoseksualë dhe ata duhet të përpiqen t'i renditin këto nga "më pak i keq" deri te "më i keqi". Shembujt "më të këqij" duhet të jenë ato që pjesëmarrësit do të kishin më shumë dëshirë që të mos ishin aspak në internet në të ardhmen.
5. Ndajini pjesëmarrësit në grupe dhe jepini secilit grup një kopje të skedave.
6. Thojuni se kanë 20 minuta kohë të diskutojnë skedat dhe përpiquni të arrini marrëveshje si duhen renditur ato. Pas 20 minutash, ftojini pjesëmarrësit që të shqyrtojnë "diamantet" e grupeve të tjera. Më pas, ftojini të gjithë grupin për pjesën e raportimit.

RAPORTIMI

PYETJE LIDHUR ME VEPRIMTARINË:

- Si ju duk veprimtaria? A ishte vështirë për të vlerësuar shembujt e ndryshëm?
- A pati kundërshtime të forta brenda grupit tuaj, apo a vutë re ndryshime të dukshme ndërmjet diamantit tuaj dhe atij të grupeve të tjera?
- A zbatuat ndonjë kriter në marrjen e vendimit se cilat raste ishin "më të këqija"? Për shembull, a e morët parasysh se e kujt ishte thënia apo numrin e njerëzve që kishte gjasë ta shihnin?

PYETJE SI DUHET TRAJTUAR GJUHA E URREJTJES PËRMES INTERNETIT:

- A mendoni se thënie të tilla duhen lejuar në internet? Cilat janë argumentet pro dhe kundër?
- A mendoni se duhet të ekzistojnë rregulla të ndryshme për shprehjet "më të këqija" të urrejtjes? A duhet ndaluar krejtësisht ndonjëra?
- Nëse mendoni se disa duhen ndaluar, ku do ta vinit kufirin?
- Çfarë metodash të tjera mendoni se mund të përdoren për trajtimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit?
- Si do të përgjigjeshit nëse do t'i hasnit këta lloj shembujsh të gjuhës së urrejtjes përmes internetit?

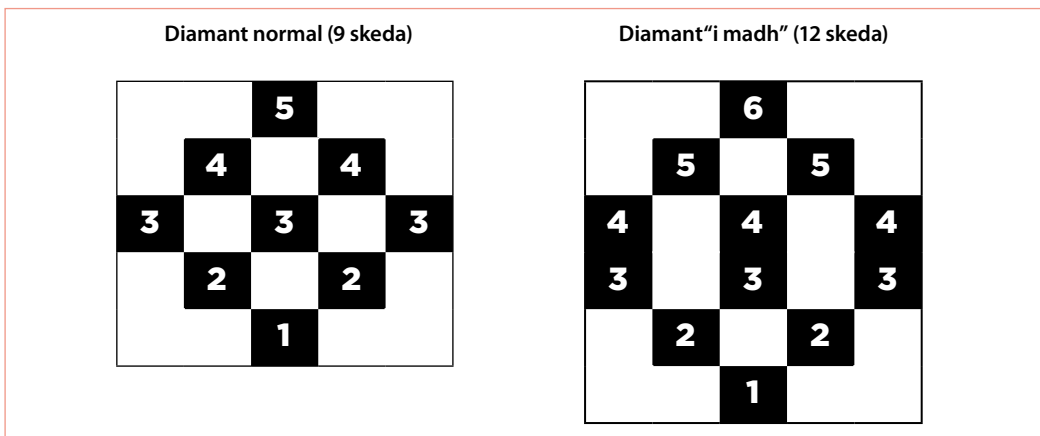
PYETJE LIDHUR ME HOMOFOBINË

- Pse homoseksualët janë shënjestër e zakonshme e gjuhës së urrejtjes? A mendoni për ndonjë mënyrë për trajtimin e paragjykimin?
- A mendoni se është e drejtë që njeriu të trajtohet kështu, cilado qofshin pikëpamjet tuaja personale?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Juve do t'ju duhet që të mbani parasysh ekzistencën brenda grupit të ndonjë ndjesie të rrënjosur thellë kundër homoseksualëve, si dhe pjesëmarrësit që mund të shqetësohen nga kjo veprimtari (apo nga pjesëmarrësit e tjerë). Nëse mendoni se ekziston ky rrezik, provoni në fillim të zhvilloni veprimtarinë "Verifikim i fakteve", që përmban ky Manual, ose shqyrtoni disa prej veprimtarive tek "Çështjet gjinore" apo "Paketa për edukimin" (www.coe.int/compass).

- Më shumë informacion për fushatën kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit mund të gjeni te Kapitulli 2 apo grupin e faqeve të internetit të fushatës (www.nohatespeechmovement.org). Informacion bazë për gjuhën e urrejtjes përmes internetit mund të gjendet te Kapitulli 5.
- Tek Udhëzuesi "*Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit*" mund të gjeni më shumë informacion për të drejtat e njeriut në internet. Sidomos pjesa "Qasja dhe mosdiskriminimi" jep informacion më të hollësishëm për të drejtën për një internet pa diskriminim.
- Sistemi i klasifikimit të diamantit është një metodë për krahasimin e rasteve të ndryshme nga "më i miri" deri te "më i keqi" (apo më pak i keq dhe më i keqi). Skedat duhen vendosur si në diagramën më poshtë, sipas kësaj skeme:
 - Shembulli më pak i keq duhet vendosur në fund të diagramës (pozicioni 1) dhe shembulli më i keq duhet vendosur në krye (pozicioni 5 në diagramën e parë, pozicioni 6 në të dytën). Skedat që mbeten duhen vendosur tek radhët e tjera, ku skedat tek radha më sipër janë më të këqija sesa ato tek radha më poshtë (skedat te radha 4 janë më të këqija sesa ato tek radha 3).

- Informacioni për gjuhën e urrejtjes përmes internetit te Kapitulli 5 përmban disa "kriteret" për vlerësimin e rasteve të gjuhës së urrejtjes. Ndër to përfshihen këto më poshtë:
 - **Përmbytja** apo **toni** i shprehjes: këtu përfshihet lloji i gjuhës që është përdorur
 - **Synimi** i personit që bën formulimin, me fjalë të tjera, nëse ka dashur të lëndojë ndokënd
 - **Publiku i synuar**. Kjo ka më pak lidhje me këtë veprimtari meqenëse publiku i synuar është po i njëjti (homoseksualët).
 - Konteksti i shprehjes. Në këtë rast, këtu mund të përfshihet fakti se propozohet legjislaion kundër homoseksualëve (skeda 6) apo fakti se në vend ekziston një ndjesi e rrënjosur fort kundër homoseksualëve.
 - **Ndikimi**, me fjalë të tjera, çfarë efekti mund të ketë formulimi tek individë apo shoqëria në tërësi.
- Gjithashtu, ju mund të keni dëshirë që, kur të diskutoni çfarë duhet bërë lidhur me shembujt, të jepni informacione për lirinë e shprehjes. Materiale të tjera bazë mund të gjeni te Kapitulli 5. Informacion bazë mund të gjeni edhe tek Udhëzuesi "*Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit*", sidomos tek seksioni për "Lirinë e shprehjes dhe informacionin".

NDRYSHIME

Klasifikimi mund të bëhet në vijë të drejtë në vend që të bëhet si diamant – me fjalë të tjera, në çdo “radhë” lejohet vetëm një skedë. Kjo është paksa më e vështirë dhe mund të kërkojë kohë.

Ju mund t’i përdorni të 12 skedat, por kjo do të kërkojë më shumë kohë, ndërsa diamanti do të jetë paksa i shtrembër! Nga ana tjetër, ju mund të zgjidhni 9 skeda, duke hequr ato që mendoni se janë më pak të përshtatshme apo të dobishme për grupin tuaj. Dy diagramet më sipër tregojnë si funksionon klasifikimi i diamantit për secilën zgjedhje.

IDE PËR VEPRIM

Gjatë diskutimit të metodave për trajtimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit, ju mund t’u tregoni pjesëmarrësve grupin e faqeve të internetit “Heqja e homofobisë nga Facebook”u (<https://en-gb.facebook.com/WOH247>), që përdor humorin për t’iu përgjigjur gjuhës së urrejtjes. Ky grup i faqeve të internetit ka krijuar një lëvizje të fuqishme solidariteti me homoseksualët përmes internetit.

Bashkoni Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES që të denonconi çdo shembull të gjuhës së urrejtjes përmes internetit. Për këtë mund të përdorni “Hate Speech Watch”: www.nohatespeechmovement.org.

MATERIALE TË SHTYPURA

1. Saidu në një mesazh privat me postë elektronike një shoku –për “shaka”.

Duhet t’u vëmë fshesën homoseksualëve!

3. Koment në një grup neo-nazist të faqeve të internetit, votuar nga 576 vota

Hitler kishte të drejtë që i çoi homoseksualët në dhomën e gazit

5. Editoriali i një gazete elektronike ankohet lidhur me një vendim të Gjykatës Evropiane

Është një shoqëri e sëmurë që e quan “të natyrshme” të jesh homoseksual

7. Koment në fund të një artikulli të një gazetari të njohur si homoseksual

**Në djall ti dhe jot’ëmë.
Je një b***** i ndyrë**

9. Grupi i njohur i faqeve të internetit që “demaskon” homoseksualët; shoqëruar me një foto dhe emrin e shkollës.

**Ky person është HOMOSEKSUAL.
Dhe ky u ka dhënë mësim fëmijëve! Ankohuni këtu**

11. Mesazh në Twitter që një politikan u dërgon 350.000 ndjekësve

Asnjë homoseksual nga shkolla ime e vjetër s’ka qenë i suksesshëm në jetë

2. Peticion postuar në një faqe të Facebook-ut me mbi 1.000 “miq”

Ndalojini homoseksualët nga jeta publike. Firmosni këtu për t’iu treguar politikanëve tanë

4. Refreni i një kënge kundër homoseksualëve. Videoja në internet ka patur 25.000 klikime.

T’u vëmë fshesën homoseksualëve!

6. Një intervistë me Ministrin e Brendshëm që flet për një propozim për legjislacionin e ri

Duhet të përqendrohemi te kurimi i homoseksualëve, jo te tolerimi i tyre

8. Diçitura e një imazhi të një njeriu të famshëm që dihet se është homoseksual; në një blog personal me pak lexues.

**Homoseksual apo i vonuar?
Homoseksualët më së shumti janë të vonuar**

10. Video kundër homoseksualëve që sugjeron se të qenit homoseksual është më e rrezikshme sesa duhanpirja (për shkak të SIDË-s)

Ju do të vdisni më shpejt

12. Vizatim satirik që tregon një “homoseksual” stereotipik me brirë dhe bisht

Homoseksualët janë pushtuar nga djajtë

NIVELI 1

GRUPI
12+KOHA
45'

TË SHPREHURIT HAPUR

Në këtë veprimtari përdoret diskutimi “akuarium” me qëllim hulumtimin e paragjytimeve të zakonshme për grupe të caktuara të shoqërisë, gjatë të cilit pjesëmarrësit marrin përsipër të mendojnë në mënyrë kritike lidhur me bindjet që hasen zakonisht dhe të ndërtojnë argumente kundër gjuhës së urrejtjes.

TEMAT	Strategjitë për të bërë fushatë, racizmi dhe diskriminimi, njohuri për internetin
VËSHTIRËSIA	Niveli 1
MADHËSIA E GRUPIT	12 e lart
KOHA	45 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> • Të reflektohet lidhur me paragjykimet personale dhe stereotipat negativë ndaj grupeve të caktuara • Të ndërtohen argumente dhe të hulumtohen përgjigje ndaj shprehjeve të urrejtjes përmes internetit • Të plotësohen boshllëqet në të kuptuarit e grupeve shpeshherë të keqkuptuar nga shoqëria dhe të krijohet mirëkuptim ndaj tyre
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none"> • 3 karrige • Hapësirë ku pjesëmarrësit mund të ulen në formë rrethi dhe të lëvizin lirisht • Copa të vogla letre dhe stilolapsa • Një kapelë (ose mbajtës të vogël)
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none"> • Prisni një numër copa letre të vogla – afërsisht 2 për çdo pjesëtar të grupit (disa mbajini rezervë). • Mbani parasysh përfaqësuesit brenda grupit, të cilët mund të bëjnë pjesë në ndonjë “grup të synuar” të zakonshëm. Nëse mendoni se mund të ketë vështirësi, merrini individët mënjane më përpara dhe shpjegojuni veprimtarinë. Bëjuni me dije se ata mund të jenë një burim i dobishëm për grupin dhe sigurohuni që të mos ndihen në ankth lidhur me veprimtarinë. • Mund të jetë e dobishme që të përgatisni disa përgjigje për disa nga shqetësimet apo konceptimet e zakonshme të gabuara që ka gjasë të ngrejë grupi.

UDHËZIME

HAPJE E VEPRIMTARISË (FAKULTATIVE)

1. Vendosini këto formulime të sajua, nën emërtimin “Fakte të vërteta”, në një tabelë me fletë të lëvizshme / diapozitiv, në mënyrë që pjesëmarrësit të kenë mundësi t’i lexojnë. Gjithashtu, ju mund të përgatisni dhe të shtoni të tjera nga vetja.

Fakte të vërteta:

- Nëse të gjithë emigrantët do të ktheheshin në vendet e tyre, do të kishte vende të mjaftueshme pune për të gjithë.
- Vajzat nuk janë aq mirë sa djemtë në lojërat përmes internetit.
- Studimet shkencore kanë treguar se evropianët e kanë trurin më të vogël sesa aziatikët.
- Të qenit homoseksual është një aftësi e kufizuar që mund të kurohet.

2. Kërkoni përgjigje nga pjesëmarrësit. Pas disa përgjigjeve, thojuni se këto formulime janë krejtësisht të sajura! Në fakt, çdo formulim është i rremë. Kërkoni sërish reagime dhe hulumtoni shkurtimisht pse pjesëmarrësit i besuan këto formulime (nëse i besuan!).
3. Pyesni pjesëmarrësit nëse kanë lexuar ndonjëherë ndonjë gjë në internet dhe nëse e kanë ditur që është e pavërtetë apo kanë pyetur veten mos vallë mund të ishte e pavërtetë. Çfarë kanë bërë lidhur me këtë?

VEPRIMTARIA KRYESORE

4. Shpjegoni se gjuha e urrejtjes në masë të madhe dhe shumë qëndrime raciste nxiten nga padituria. Njerëzit besojnë apo i bëjnë që të besojnë gjëra për grupe njerëzish të tjerë që nuk i kanë takuar kurrë! Ose ata besojnë gjëra për komunitete të tëra në bazë të informacionit vetëm për 1 person! Kur këto bindje diskutohen gjerësisht dhe nuk kundërshtohen, ato fillojnë të pranohen si “fakt”. Ne mund të harrojmë ku e kemi dëgjuar diçka dhe harrojmë se ajo mund të ketë qenë e rreme apo thjesht opinioni i dikujt tjetër, dhe fillojmë ta besojmë vetë.
5. Thojuni pjesëmarrësve se kushdo mund të luajë përmes internetit një rol të rëndësishëm duke vënë në pikëpyetje “faktet” apo opinionet që has. Të pyeturit pse – apo të shpjeguarit pse jo – është një nga gjërat më të rëndësishme që të gjithë ne mund t’i bëjmë për t’i thënë ndal përhapjes së ideve të gabuara apo dashakeqe. Kjo, gjithashtu, është mënyra më e mirë për të arritur në opinione të besueshme për veten!
6. Shpjegoni se gjatë veprimtarisë do të hulumtohen disa prej “fakteve” apo opinioneve negative për grupe të caktuara, të cilat janë pranuar në shkallë të gjerë sot. Pjesëmarrësit do të përipiqen që të ndërtojnë argumente dhe “të rrëzojnë” mite të zakonshme duke përdorur njohuritë dhe përvojën e grupit. Ata duhet ta shohin këtë si një mundësi për të kuptuar më mirë dhe si një mundësi për të ndarë me të tjerë njohuritë / përvojën e tyre.
7. Shpërndajini copat e letrave, dy për çdo pjesëmarrës, dhe të tjerat lëri në rregull mënjane, duke shpjeguar se ata mund të kenë të tjera shtesë nëse do të kishin nevojë. Kërkoni që pjesëmarrësit të shkruajnë opinione negative apo formulime të “faktit”, të cilat i kanë parë të shprehura për grupe të caktuara dhe për të cilat do të kishin dëshirë të diskutonin. Jepni disa shembuj:
 - Njerëzit duhet të jetojnë në vendet e tyre dhe të mos i vijnë rrotull planetit!
 - Vendi i gruas është në shtëpi: gratë duhet të mos pranojnë më punë larg burrave.
 - Romët duhet të fillojnë të jetojnë sipas zakoneve të vendit në të cilin ndodhen.
8. Thojuni pjesëmarrësve se ata vetë nuk duhet t’u besojnë formulimeve; thjesht mund të kenë dëshirë

- që të hulumtojnë përgjigjet ndaj “bindjeve” që pranohen rëndom. Copat e letrave nuk duhen firmosur dhe të gjitha duhen hedhur në një kapelë apo një mbajtës tjetër kur të jenë gati.
9. Vendosni tri karriget në formë gjysmërrethi përballë grupit. Vetëm ata që ulen në njërin prej karrigeve do të marrin pjesë në diskutim; pjesa tjetër e grupit janë vëzhgues.
 10. Shpjegoni se do të filloni duke ftuar tre vullnetarë për të marrë pjesë në bashkëbisedim. Nëse, në një moment, ndokush tjetër do të kishte dëshirë që të merrte pjesë, mund të marrë pjesë, por, meqenëse do të jenë vetëm 3 bashkëbisedues njëherazi, dikush duhet të këmbëjë vendin me të. Kushdo që dëshiron të marrë pjesë në bashkëbisedim, duhet të dalë përpara dhe ta prekë lehtë në sup njërin prej “bashkëbiseduesve”. Këta dy persona këmbëjnë vendet dhe bashkëbiseduesi fillestar bëhet vëzhgues.
 11. Nxitini pjesëmarrësit që të dalin të shprehin opinionet e tyre, por edhe të shprehin opinionet e tjera, të cilat nuk janë detyrimisht të tyre. Në këtë mënyrë, mund të shprehen pikëpamje që janë të debatueshme, “të pasakta nga pikëpamja politike” apo të pamendueshme, dhe tema mund të diskutohet plotësisht nga shumë këndvështrime të ndryshme. Nuk lejohen komente fyese apo lënduese të drejtuara ndaj individëve brenda grupit.
 12. Kërkojini një vullnetari që të marrë një pyetje nga kapela dhe të fillojë ta diskutojë atë. Lëreni diskutimin të vazhdojë derisa pjesëmarrësit ta kenë shteruar temën rreth tjetër bashkëbisedimi sipas rregullave të mëparshme.
 13. Diskutoni sa më shumë pyetje që të lejojë koha. Lini pak kohë në fund për “çlodhje” pas diskutimit dhe mendoni lidhur me veprimtarinë në tërësi.

RAPORTIMI

Përdorni këto pyetje për t’u dhënë mundësi pjesëmarrësve që të mendojnë nëse veprimtaria i ka ndryshuar pikëpamjet e tyre apo i ka pajisur me argumente për t’iu kundërpërgjigjur shembujve të paragjykit:

- A ka mësuar ndokush ndonjë gjë që nuk e dinte më parë?
- A ka ndryshuar opinionin i ndokujt për ndonjë grup a çështje të caktuar?
- A ndiheni më të aftë të përfshiheni në diskutimin e pikëpamjeve paragjykuese? A mendoni se mund ta bëni këtë në kushte të lidhura ose jo me internetin? Pse apo pse jo?
- Si mund të përfshiheni në një diskutim të ngjashëm përmes internetit? Çfarë mund të jetë e ngjashme? Çfarë do të ishte e ndryshme?
- Çfarë mund të bëjë dikush kur ka dyshime për një bindje lidhur me të cilën nuk është i sigurt?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Juve do t’ju duhet që të mbani shumë mirë parasysh ndjeshmëritë apo përkatësitë e ndryshme brenda grupit dhe duhet t’i nxitni pjesëmarrësit që ta mbajnë këtë parasysh gjatë diskutimeve të tyre.
- Mund të ketë një numër çështjesh apo formulimesh që ju bëjnë juve ose pjesëmarrësit të ndiheni të paafte për t’i trajtuar drejtpërsëdrejti. Shkruajini këto në tabelën me fletë të lëvizshme dhe hulumtojini vetë, për të dhënë opinionin vlerësues më pas, ose caktojani pjesëmarrësve që të bëjnë kërkime dhe të japin opinione vlerësuese.
- Nëse duket se 3 kuvendarët nuk gjejnë argumente kundër formulimeve paragjykuese, mos u druani

që të hyni edhe vetë në bashkëbisedim. Shmangeni këtë gjë mjaft shpesh: mund t'ia vlejë që ta ndërprisni bashkëbisedimin herë pas here dhe të pyesni nëse të tjerët brenda grupit ndihen të aftë për të dhënë ndonjë mendim alternativ. Është me rëndësi që diskutimi të mbahet i hapur dhe pjesëmarrësit të ndihen të lirë të shprehin pikëpamjet që mund të kenë vetë apo që vlerësohen si të diskutueshme, por që shprehen zakonisht në media apo në shoqëri në tërësi. Në të njëjtën kohë, bashkëbisedimi nuk duhet të bjerë në një seri përsëritjesh të pakëndshme dhe të pajustificueshme stereotipesh negative. Nxitini pjesëmarrësit që të shprehen me ton kureshtar dhe t'i formulojnë komentet e tyre në mënyrën sa më të ndjeshme që të jetë e mundur, edhe kur shprehin një opinion negativ për grupe të caktuara. Jepuni disa formulime, nëse është e nevojshme, për shembull:

- “Kam dëgjuar të thuhet se ...”
- “Disa njerëz duket se mendojnë se ...”
- “A mund të më ndihmoni të kuptoj ...?”
- “Pse kjo pikëpamje mund të jetë gabim?”

- Përpiquni që t'i nxitni të gjithë të hyjnë në bashkëbisedim në një moment të caktuar!

NDRYSHIME

Pasi të mblidhni pyetjet nga pjesëmarrësit, ju mund të keni dëshirë që t'u lini kohë të bëjnë kërkime lidhur me disa nga komentet përpara se të përfshihen në diskutim. Formulimet mund të shpërndahen dhe pjesëmarrësve mund t'u kërkohet që të përgatisin argumente të shkurtra për të trajtuar çështjen. Më pas, diskutimi do të zhvillohej mbi bazën e një niveli më të lartë të njohjes së përgjithshme.

Gjithashtu, ky aktivitet mund të organizohet si një seri aktivitete, për shembull, duke zgjedhur që të analizojnë paragjykimet që cenojnë një grup të veçantë në shoqëri në secilin prej tyre. Çdo herë ju mund të përgatisni apo të kërkoni nga një grup vullnetarësh brenda grupit që të përgatisin informacione për situatën e atij grupi të veçantë në vendin tuaj.

Pjesëmarrësit mund të prodhojnë video edukative që ofrojnë informacione alternative duke bërë krahasimin me bindjet që pranohen në shkallë të gjerë. Përdorni grupin e faqeve të internetit të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES që t'i ndani këto video mesazhe me të tjerë dhe të informoni edhe të tjerët për realitetin.

IDE PËR VEPRIM

Pjesëmarrësit mund të nxitin që të bëjnë kërkime për çështje që nuk janë trajtuar plotësisht gjatë diskutimit dhe, më pas, jepini grupit opinionin vlerësues.

Ata mund të fillojnë me përpilimin e një liste për “thyerjen e miteve”. Kjo mund të përfshijë disa prej paragjykimeve më të zakonshme për një objekt të caktuar të urrejtjes, krahas argumenteve, informacioneve apo statistikave që i zhvlerësojnë këto paragjykime. Lista mund të postohet në grupin e faqeve të internetit të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES për të ndihmuar aktivistë të tjerë përmes internetit. Gjithashtu, mund të filloni që të përpiloni bashkë me grupin një listë kundër argumenteve që pjesëmarrësit mund të përdorin kur shohin paragjykime ose gjuhë raciste përmes internetit. Është me rëndësi, gjithashtu, që të diskutohet si mund t'i paraqesin këto argumente përmes internetit nëpërmjet humorit, informacionit apo shkëmbimit të lidhjeve, e kështu me radhë.

NIVELI 2

GRUPI
20-25

KOHA
60'

NGJARJET QË TREGOJNË

Pjesëmarrësit punojnë në grupe të vogla për të analizuar një botim lajmesh, duke u përqendruar tek përshkrimi i emigrantëve dhe emigracionit. Rezultatet paraqiten si kolazh.

TEMAT	Racizmi dhe diskriminimi, të drejtat e njeriut, liria e shprehjes
VËSHIRËSIA	Niveli 2
MADHËSIA E GRUPIT	20-25
KOHA	60 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> • Të analizohet mënyra si i paraqet emigrantët media e shtypur dhe të diskutohet si mund të ndikojë kjo në qëndrimet e shoqërisë ndaj tyre • Të përcaktohen format më pak të dukshme të racizmit, si: mesazhet “e fshehura”, dhënia e lajmit në mënyrë të përzgjedhur apo përdorimi i pamjeve dhe si e ushqejnë gjuhën e urrejtjes • Të diskutohen / të bëhen kërkime për ngjarje “pozitive” lidhur me emigrantët dhe emigracionin
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none"> • Afërsisht 3 kopje të 5 gazetave / revistave të ndryshme (në varësi të madhësisë së grupit) • Disa fletë të tabelës me fletë të lëvizshme • Lapustila, ngjites, gërshtë • Shumë hapësirë për 4 ose 5 grupe që të punojnë për të krijuar një kolazh të madh • Lidhje në internet (fakultative)
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none"> • Për çdo grup pune ngjitni së bashku 4 fletë të tabelës me fletë të lëvizshme. • Pajisni çdo grup me lapustila, ngjites, gërshtë dhe kopje të njërit prej botimeve të përzgjedhura të lajmeve. • Për çdo grup bëni kopje të listës së plotë në faqen 124..

UDHËZIME

1. Pyetini pjesëmarrësit çfarë kuptojnë me këto fjalë:
Stereotip, racizëm, diskriminim
2. Shpjegojini fjalët shkurtimisht (referojuni informacionit bazë në faqet 166-170, nëse është e nevojshme), duke e bërë të qartë se:
 - Shumë rrallë përgjithësimet e gjera për grupe njerëzish (“stereotipet”) janë të vërteta për çdokënd!

- Kur përgjithësimet të tilla pranohen në shkallë të gjerë, shpeshherë, ato përdoren për të justifikuar diskriminimin, viktimizimin, shpërdorimin – dhe më keq.
- 3. Pyesni nëse pjesëmarrësit mund të përmendin ndonjë grup të caktuar që e trajtojnë pa të drejtë si stereotip dhe, shpeshherë, e bëjnë shënjestër të praktikave diskriminuese, ngacmimit apo gjuhës së urrejtjes. Shpjegoni se gjatë veprimtarisë do të analizohet mënyra si e paraqet zakonisht media një grup të tillë, atë të emigrantëve.
- 4. Tregojuni pjesëmarrësve botimet që keni zgjedhur dhe shpjegoni se ata do të punojnë në grupe për të analizuar mënyrën si i paraqet media emigrantët. Thojuni se atyre do t'u duhet që të mendohen për botime të ndryshme që i paraqesin emigrantët ...
 - në dritë përgjithësisht pozitive
 - në dritë përgjithësisht negative, ose
 - në mënyrë asnjane.
- 5. Kalojeni listën e plotë (faqe 124) dhe sigurohuni që pjesëmarrësit e kuptojnë se çfarë do të kërkojnë kur të bëjnë analizën. Nxitini që të përfshijnë çdo informacion tjetër që mendojnë se mund të jetë i rëndësishëm!
- 6. Ndajini pjesëmarrësit në grupe me 5 ose 6 vetë dhe jepini çdo grupi 2 ose 3 kopje të së njëjtës gazetë, fletët e mëdha nga tabela me fletë të lëvizshme, si dhe stilolapsa, ngjitës, gërsërë e kështu me radhë. Shpjegoni se kërkohet që ata të përdorin listën e plotë për të përcaktuar ndonjë anshmëri të mundshme dhe, më pas, duhet të paraqesin rezultatet e analizës së tyre në formën e një kolazhi. Ata duhet t'i presin gazetatat, të bëjnë shënime dhe të përfshijnë pamjet apo tekstin e tyre. Shpjegoni se gjithë kolazhet do të ekspozohen në fund të veprimtarisë.
- 7. Kur të kenë mbaruar grupet, ekspozojini afishet dhe jepini gjithsecilit kohë që t'i studiojë dhe të analizojë çfarë ka bërë secili grup. Më pas, bashkoni grupet për raportimin.

RAPORTIMI

- Pyetini pjesëmarrësit lidhur me përshtypjet e përgjithshme për veprimtarinë: a iu duk e dobishme / befusuese? Cila është përshtypja e tyre e përgjithshme për mënyrën si i paraqet media emigrantët dhe a mendojnë ata se kjo paraqitje është “e drejtë”?
- Nëse grupet nuk e kanë trajtuar këtë në kolazhet e tyre, pyetini ç’lloj artikujsh me “lajme të mira” mund të përfshihen për të dhënë një pikëpamje alternative. A ka pasur, për shembull, artikuj me lajme të mira për “jo emigrantët”?
- Pse pjesëmarrësit mendojnë se emigrantët janë bërë objekt i diskriminimit, ngacmimit dhe gjuhës së urrejtjes në vende të ndryshme në mbarë botën? Çfarë roli luan media në përforcimin e stereotipave negativë?
- A kanë hasur pjesëmarrësit anshmëri apo qëndrime intolerante të ngjashme në grupet e faqeve të internetit ku hyjnë? Kërkoni shembuj.
- Cili ka mundësi të jetë ndikimi tek vetë emigrantët, familjet dhe fëmijët e tyre dhe tek shoqëria në tërësi i një kulture ku ata “fajësohen” për shumë probleme të shoqërisë? Si pasqyrohet kjo te gjuha e urrejtjes që ka si objekt emigrantët?
- A ka ndonjë gjë që mund të bëjnë të rinjtë për të promovuar një pikëpamje më pozitive për emigrantët? A kanë hasur ata në grupet e faqeve të internetit dhe faqet e rrjetit lajme pozitive për emigrantët?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Përpiquni që të zgjidhni gazeta apo revista që paraqesin një gamë të konsiderueshme pikëpamjesh politike / kulturore. Ka mundësi që edhe ata, të cilët janë më të ndjeshmit ndaj emigrantëve, nuk do të bëjnë përpjekje për të kundërshtuar apo kundërpeshuar ndjesitë e forta negative në shoqëri, për shembull, duke dhënë “lajme të mira” për komunitetet apo individët emigrantë.
- Ka të ngjarë që shumë pjesëtarë të grupit do të kenë po ato qëndrime negative që shfaqen në botime dhe mund të kenë mendimin se qëndrime të tilla janë të justifikuara. Nxitini pjesëmarrësit që të shprehin opinionet e tyre në mënyrë që këto të trajtohen nga grupi. Mund t’ju duket e dobishme që të bëni paraprakisht kërkime për të gjetur “artikuj me lajme të mira”, që mund të kenë botimet, ose të analizoni disa prej kushteve në vendet prej të cilave kanë mbërritur emigrantët. Kërkoni, për shembull, që pjesëmarrësit të përfytyrojnë se janë të rinj në Irak ose Afganistan, ku një pjesë e mirë e vendit është shkatërruar nga lufta.

NDRYSHIME

Gjithashtu, në vend të botimeve të shtypura, pjesëmarrësit mund të hulumtojnë burime mediatike përmes internetit. Mund të jetë e nevojshme që të këshillohen faqe të caktuara, për shembull, faqja e parë për një periudhë 5-ditore, me qëllim që të kufizohet sasia e materialit të mundshëm. Qasje e ngjashme mund të përdoret me lajmet televizive.

IDE PËR VEPRIM

Ndihmohuni pjesëmarrësit që të krijojnë një profil në grupin e faqeve të internetit apo në mediat sociale ku të tregohen ngjarje pozitive për emigrantët. Ata mund të bëjnë kërkime për disa prej komuniteteve të caktuara të emigrantëve në zonën e tyre, dhe të analizojnë kushtet në vendet a rajonet e tyre amtare, disa prej arsyeve pse kanë emigruar dhe disa prej ngjarjeve të përditshme lidhur me jetesën e emigrantëve në një vend të ri. Dërgojuani lidhjen për grupin e faqeve të internetit gazetarëve të gazetave që kanë qenë pjesë e vështrimit kritik, dhe thojuni atyre se kjo faqe e internetit është frymëzuar nga imazhi negativ që jepet në botimin e tyre!

Nëse keni lidhje në internet, ju mund të merrni parasysh që të bëni një analizë të grupeve të faqeve të internetit të gazetave kryesore dhe ta zhvillonin ushtrimin drejtpërsëdrejti përmes internetit. Në këtë rast, ju mund të ngrini edhe çështjen lidhur me rolin e forumeve përmes internetit lidhur me artikuajt përmes internetit, ku përdoruesit mund të bëjnë komente. Nganjëherë, këto komente mund të jenë të një natyre raciste. Në këtë rast, mund të diskutoni me grupin tuaj nëse këto forume duhet të jenë të pranueshme dhe në çfarë kushtesh.

Gjithashtu, ju mund t’i bëni ndryshime ushtrimit, duke ndryshuar grupin që i referohet ai, sipas rrethanave tuaja.

MATERIALE TË SHYTPURA

LISTË E PLOTË PËR GRUPET

A ka fotografi / pamje që paraqesin emigrantë?

- A është ndonjëri/a prej tyre "pozitiv/e"?
- A ka ndonjë "negativ/e"?

Sa artikuj përmban gazeta që lidhen me emigrantët?

- A janë ata artikuj me "lajme të mira", ku emigrantët tregohen në një dritë pozitive?
- A janë ata artikuj negativë?

Çfarë fjalësh përdoren për të dhënë një përshkrim të emigrantëve në gazetën tuaj?

- A janë ato kryesisht pozitive, kryesisht negative apo kryesisht asnjëse?

A ka ndonjë formulim haptas racist?

- Nëse po, a janë bërë këto nga figura publike apo ato janë "opinionit" i gazetarëve?

Çfarë do të kishit ndier po të ishit emigrant dhe ta lexonit këtë gazetë? A ka ndonjë gjë që mund të kishit dëshirë ta shtonit apo ta ndryshonit?

NIVELI 2

**GRUPI
10-25**

**KOHA
60'**

TË KUPTUARIT E GJUHËS SË URREJTJES

Pjesëmarrësit analizojnë shembuj të gjuhës së urrejtjes dhe diskutojnë pasojat e saj të mundshme tek individët dhe shoqëria.

TEMAT	Të drejtat e njeriut, racizmi dhe diskriminimi
VËSHTIRËSIA	Niveli 2
MADHËSIA E GRUPIT	10-25
KOHA	60 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none">• Të kuptohen format e ndryshme të gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe pasojat e tyre për viktimat dhe shoqërinë• Të hulumtohen përgjigjet e mundshme ndaj gjuhës së urrejtjes përmes internetit
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none">• Fotokopje të shembujve të gjuhës së urrejtjes• Letra dhe stilolapsa• Fleta nga tabela me fletë të lëvizshme
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none">• Bëni kopje të shembujve të gjuhës së urrejtjes.• Përgatitni dy fletë nga tabela me fletë të lëvizshme, me titull “Pasojat për viktimat” dhe “Pasojat për shoqërinë”.

UDHËZIME

1. Pyetini pjesëmarrësit çfarë kuptojnë me gjuhë të urrejtjes përmes internetit. Pyesni nëse ndokush ka parë ndonjëherë gjuhë të urrejtjes përmes internetit, drejtuar ndaj një individi apo ndaj përfaqësuesve të grupeve të caktuara (për shembull, homoseksualëve, të zinjve, myslimanëve, hebrejve, grave etj.). Çfarë ndiejnë pjesëmarrësit kur e hasin atë? Si duhet të ndihen viktimat sipas tyre?
Shpjegoni se fjala “gjuhë e urrejtjes” përdoret për të përmbledhur një gamë të gjerë të përmbajtjes:
 - Së pari, ajo nuk përmbledh thjesht “gjuhën” në kuptimin e zakonshëm dhe mund të përdoret lidhur me forma të tjera të komunikimit, si: videot, pamjet, muzikën e kështu me radhë.
 - Së dyti, fjala mund të përdoret për të dhënë një përshkrim të sjelljes shumë abuzive dhe madje kanosëse, si dhe të komenteve që janë “thjesht” fyes.
2. Shpjegojuni pjesëmarrësve se ata do të analizojnë disa shembuj realë të gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe do të shqyrtojnë sidomos ndikimin te vetë viktimat dhe te shoqëria.

3. Ndajini pjesëmarrësit në grupe dhe çdo grupi jepini një shembull të gjuhës së urrejtjes përmes internetit nga rastet studimore (faqet 127-130).
4. Kërkoni që ata të diskutojnë rastin e tyre dhe t'u përgjigjen pyetjeve. Thojuni që për këtë detyrë kanë 15 minuta kohë.

RAPORTIMI

Shqyrtojeni secilin shembull duke kërkuar reagimet e grupeve. Përgjigjet e pyetjeve shënojeni në një tabelë me fletë të lëvizshme. Nëse grupet japin përgjigje të ngjashme, tregojeni këtë duke nënvizuar rastin e parë, ose shkruani një numër përbri për të treguar se më shumë se një grup ka dhënë të njëjtën përgjigje. Pasi të gjithë grupet t'i kenë paraqitur rezultatet e tyre, shqyrtoni dy fletët nga tabela me fletë të lëvizshme dhe përdorini këto pyetje për të reflektuar për veprimtarinë me të gjithë grupin:

- Ç 'mendim keni për veprimtarinë? Cili është opinionin tuaj për shembullin që analizuat?
- Cilat ishin "pasojat" më të zakonshme të gjuhës së urrejtjes që renditën grupet?
- A kishin ndonjë gjë të përbashkët grupet shënjestër të gjuhës së urrejtjes tek shembujt?
- A kishte ngjashmëri të pasojave, pavarësisht nga grupi i synuar i gjuhës së urrejtjes?
- Cilat mund të jenë disa prej pasojave nëse kjo sjellje përhapet përmes internetit dhe askush nuk bën asgjë për ta trajtuar problemin?
- Për çfarë mjetesh a metodash mund të mendoni me qëllim trajtimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit?
- Çfarë mund të bëjmë nëse hasim shembuj si këta në internet?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Më shumë informacion për fushatën kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit mund të gjeni te Kapitulli 2 ose te grupi i faqeve të internetit (www.nohatespeechmovement.org). Informacion bazë për gjuhën e urrejtjes përmes internetit mund të gjeni te Kapitulli 5.
- Gjithashtu, ju mund t'u jepni pjesëmarrësve më shumë informacion për të drejtat e njeriut në internet, duke përdorur Udhëzuesin "Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit".

NDRYSHIME

Nëse premtan koha, pjesëmarrësve mund t'u kërkohet që të përpilojnë mesazhe solidariteti për viktimat e prekura nga gjuha e urrejtjes në secilin prej shembujve.

Ju mund të përdorni rastet studimore për të analizuar edhe lidhjet ndërmjet gjuhës së urrejtjes dhe lirisë së shprehjes. Në këtë rast, ju mund të diskutoni me pjesëmarrësit kufizimet (apo mungesën e tyre) që mund të zbatohen në çdo rast.

IDE PËR VEPRIM

Ftojini pjesëmarrësit që të zbulojnë Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES dhe t'i bashkohen lëvizjes me qëllim që të tregojnë se janë kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit. Ata mund të përdorin grupin e faqeve të internetit të fushatës për të ndarë me të tjerë pohime lidhur me pasojat e gjuhës së urrejtjes dhe rëndësinë

për të dalë kundër saj në solidaritet me viktimat.

Nëse pjesëmarrësit kanë hasur shembuj të gjuhës së urrejtjes përmes internetit, denoncojini ato tek “Hate Speech Watch” në grupin e faqeve të internetit të fushatës dhe diskutojini këto shembuj me përdorues të tjerë. Gjithashtu, ju mund të lexoni bashkë me pjesëmarrësit tek “Hate Speech Watch” dhe të diskutoni shembujt e postuar nga përdorues të tjerë. Pjesëmarrësit mund të hartojnë “Kartën” kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit për shkollën a qendrën e tyre rinore. Gjithashtu, mund të organizojnë një ditë mësimi kundër gjuhës së urrejtjes dhe të përdorin krentrimet ekzistuese për të drejtat e njeriut për rritjen e ndërgjegjësimit lidhur me problemin. Ata mund të shfrytëzojnë 21 marsin, Ditën Ndërkombëtare kundër Racizmit dhe Diskriminimit, për të organizuar veprimtari kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit.

MATERIALE TË SHTYPURA

SHEMBULL 1:

Një djalë afishon në profilin e tij në mediat sociale një flamur të madh të partisë nacionaliste dhe poston komente, si: “Islami jashtë vendit tim – Mbroni popullin tonë”. Ai poston fotografi me simbolin e një gjysmëhëne dhe ylli në shenjë ndalimi. Ai e përhap këtë informacion nëpërmjet mediave sociale dhe grupit personal të faqeve të internetit.

- Cilat janë viktimat e gjuhës së urrejtjes në këtë shembull? Çfarë pasojash ka tek ato gjuha e urrejtjes?
- Çfarë pasojash mund të ketë ky shembull i gjuhës së urrejtjes tek njerëzit që e njëjtësojnë veten me komunitetet ku ndodh kjo dhe shoqërinë, në përgjithësi?

SHEMBULL 2:

A. boton një shkrim në të cilin ai jo vetëm tregon se holokausti “nuk ka ndodhur kurrë”, por bën edhe vërejtje abuzive dhe raciste për popullin hebraik. A. e ndan me të tjerë botimin e tij në blog-un e tij personal dhe në disa grupe të faqeve të internetit kundër hebrenjve. A., gjithashtu, e përfshin përm-bajtjen në wiki-të përmes internetit, duke e prezantuar atë si “informacion shkencor” për holokaustin.

- Cilat janë viktimat e gjuhës së urrejtjes në këtë shembull? Çfarë pasojash ka tek ato gjuha e urrejtjes?
- Çfarë pasojash mund të ketë ky shembull i gjuhës së urrejtjes tek njerëzit që e njëjtësojnë veten me komunitetet ku ndodh kjo dhe shoqërinë, në përgjithësi?

MATERIALE TË SHTYPURA

SHEMBULLI 3:

Një artikull i një gazetari të rëndësishëm të një gazete të afërt me partinë politike kryesore i quan romët “kafshë” dhe bën thirrje për çrënjosjen e tyre me çdo mjet. Në forumin e lidhur me versionin elektronik të gazetës, janë bërë shumë komente që pajtohen me vërejtjet e gazetarit. Gazeta nuk i shpjegon apo nuk kërkon ndjesë për vërejtjet. Në rrjet publikohen artikuj të tjerë që mbajnë të njëjtin qëndrim dhe përdorin të njëjtin ton dhe një numër gjithnjë e më i madh njerëzish fillon të bëjë komente në forum.

- Cilat janë viktimat e gjuhës së urrejtjes në këtë shembull? Çfarë pasojash ka tek ato gjuha e urrejtjes?
- Çfarë pasojash mund të ketë ky shembull i gjuhës së urrejtjes tek njerëzit që e njëjtësojnë veten me komunitetet ku ndodh kjo dhe shoqërinë, në përgjithësi?

SHEMBULLI 4:

Përmes internetit organizohet një fushatë që sugjeron se kriza ekonomike në vend është faji i emigrantëve dhe refugjatëve. Në platformat e mediave sociale fillojnë të qarkullojnë postime: fotografi që i paraqesin refugjatët si agresivë, pamje me refugjatë në situata poshtëruese dhe komente se si i rrëmbejnë vendet e punës nga vendasit. Faqet e internetit të mediave sociale dëshmojnë përhapje të madhe të keqinformimit, përfshirë statistika të rreme që tregojnë se emigrantët janë të dhunshëm dhe shkaktojnë probleme.

- Cilat janë viktimat e gjuhës së dhunës në këtë shembull? Çfarë pasojash ka tek ato gjuha e urrejtjes?
- Çfarë pasojash mund të ketë ky shembull i gjuhës së urrejtjes tek njerëzit që e njëjtësojnë veten me komunitetet ku ndodh kjo dhe shoqërinë, në përgjithësi?

SHEMBULLI 5:

Në faqet e internetit të gazetave të ndryshme postohen komente abuzive ku pretendohet se të huajt nuk kanë asnjë të drejtë që të jenë në vend. Në disa prej komenteve bëhet thirrje për dhunë kundër të huajve jo të bardhë.

- Cilat janë viktimat e gjuhës së urrejtjes në këtë shembull? Çfarë pasojash ka tek ato gjuha e urrejtjes?
- Çfarë pasojash mund të ketë ky shembull i gjuhës së urrejtjes tek njerëzit që e njëjtësojnë veten me komunitetet ku ndodh kjo dhe shoqërinë, në përgjithësi?

MATERIALE TË SHTYPURA

SHEMBULLI 6:

Përmes internetit shfaqen video që sugjerojnë se personat LGBT janë “pervers” dhe “të sëmurë” dhe duhen mbajtur larg shoqërisë, pasi ata prishin traditat dhe vazhdimësinë e kombit. Videot iu referohen “kërkimeve shkencore”, por, shpeshherë, referimet citohen gabim ose janë përzgjedhës. Disa prej videove tregojnë fotografi të familjeve LGBT me fëmijët e tyre.

- Cilat janë viktimat e gjuhës së urrejtjes në këtë shembull? Çfarë pasojash ka tek ato gjuha e urrejtjes?
- Çfarë pasojash mund të ketë ky shembull i gjuhës së urrejtjes tek njerëzit që e njëjtësojnë veten me komunitetet ku ndodh kjo dhe shoqërinë, në përgjithësi?

SHEMBULLI 7:

Një ndeshje futbollit ndërpritet për shkak të fyerjeve dhe këngëve të tifozëve kundër njërit prej lojtarëve që konsiderohet “i zi”. Një video e këngës dhe e ndeshjes që ndërpritet ngarkohet në internet dhe përhapet me shpejtësi. Komente raciste gjejnë jehonë në disa grupe faqesh të internetit. Kur bëhen ankesa, një numër njerëzish që mbështesin komentet pretendojnë se kanë qenë viktimat të censurës.

- Cilat janë viktimat e gjuhës së urrejtjes në këtë shembull? Çfarë pasojash ka tek ato gjuha e urrejtjes?
- Çfarë pasojash mund të ketë ky shembull i gjuhës së urrejtjes tek njerëzit që e njëjtësojnë veten me komunitetet ku ndodh kjo dhe shoqërinë, në përgjithësi?

SHEMBULLI 8:

Për njëfarë kohe qarkullon në internet një reklamë për bluxhinset. Ajo tregon një skenë ku një grua rrethohet nga meshkuj. Skena ka nënkuptime seksuale, por përshlytja e përgjithshme që jepet është ajo e dhunës seksuale dhe përdhunimit. Në një vend, disa organizata ankohen. Lajmi për rastin në internet tërheq shumë komente, shumë prej të cilave përforcojnë idenë se gratë janë gjëra me të cilat meshkujt mund të luajnë dhe me të cilat mund të jenë të dhunshëm.

- Cilat janë viktimat e gjuhës së urrejtjes në këtë shembull? Çfarë pasojash ka tek ato gjuha e urrejtjes?
- Çfarë pasojash mund të ketë ky shembull i gjuhës së urrejtjes tek njerëzit që e njëjtësojnë veten me komunitetet ku ndodh kjo dhe shoqërinë, në përgjithësi?

MATERIALE TË SHTYPURA

SHEMBULLI 9:

Një politikan akuzon myslimanët si shkakun kryesor të krimeve kundër vajzave. Ai i bën thirrje "asaj që e dinë të gjithë" dhe jep disa "shembuj kuptimplotë". Videoja e lidhur me artikullin tërheq shumë komente, disa të një natyre raciste dhe të dhunshme. Fjalimi citohet nga njerëz të tjerë, të cilët mbështesin të njëjtën pikëpamje, dhe paraqitet si një opinion i respektueshëm dhe i informuar.

- Cilat janë viktimat e gjuhës së urrejtjes në këtë shembull? Çfarë pasojash ka tek ato gjuha e urrejtjes?
- Çfarë pasojash mund të ketë ky shembull i gjuhës së urrejtjes tek njerëzit që e njëjtësojnë veten me komunitetet ku ndodh kjo dhe shoqërinë, në përgjithësi?

SHEMBULLI 10:

Videot e konflikteve të dhunshme në të kaluarën ndërmjet dy vendeve mbeten në një kanal videosh në internet. Shtohen shumë komente, duke përdorur gjuhë raciste për njerëz në njërin prej vendeve. Racizmi dhe abuzimi ndërmjet përfaqësuesve të të dy komuniteteve vazhdon për një kohë të gjatë.

- Cilat janë viktimat e gjuhës së urrejtjes në këtë shembull? Çfarë pasojash ka tek ato gjuha e urrejtjes?
- Çfarë pasojash mund të ketë ky shembull i gjuhës së urrejtjes tek njerëzit që e njëjtësojnë veten me komunitetet ku ndodh kjo dhe shoqërinë, në përgjithësi?

SHEMBULLI 11:

Përmes një kanali muzikor në internet përhapet muzikë me përmbajtje nacionaliste. Disa këngë janë postuar nga pjesëtarë të dy komuniteteve etnike që kanë pasur një konflikt të dhunshëm në të kaluarën. Shpeshherë, këngët nxitin dhunë kundër njerëzve të grupit tjetër etnik.

- Cilat janë viktimat e gjuhës së urrejtjes në këtë shembull? Çfarë pasojash ka tek ato gjuha e urrejtjes?
- Çfarë pasojash mund të ketë ky shembull i gjuhës së urrejtjes tek njerëzit që e njëjtësojnë veten me komunitetet ku ndodh kjo dhe shoqërinë, në përgjithësi?

NIVELI 3

GRUPI
12+KOHA
60'

VEPRIM VIRTUAL

Kjo është një veprimtari gjatë së cilës pjesëmarrësit do të marrin frymëzimin nga disa veprime kundër racizmit dhe do të mendojnë bashkërisht si mund të ndërmarrin veprime të ngjashme përmes internetit.

TEMAT	Strategjitë për të bërë fushatë, racizmi dhe diskriminimi, të drejtat e njeriut
VËSHTIRËSIA	Niveli 3
MADHËSIA E GRUPIT	12 e lart
KOHA	60 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> • Të kuptohet roli i internetit si hapësirë për të rinjtë që të veprojnë me respekt dhe liri • Të merren parasysh kufijtë e internetit dhe lidhjet e tij me hapësirat në kushte jo të lidhura me internetin në mobilizimin e të rinjve për vlerat dhe parimet e të drejtave të njeriut
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none"> • Letër dhe stilolapsa • Lidhje në internet (fakultative)
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none"> • Hyni në grupet e faqeve të internetit të organizatave, të cilat merren me nismat që pjesëmarrësit do të analizojnë gjatë veprimtarisë për t'u familjarizuar me punën e të rinjve kundër racizmit • Fotokopjoni materialet e shtypura për pjesëmarrësit

UDHËZIME

1. Pyetini pjesëmarrësit nëse kanë dijeni për ndonjë nismë a veprim ku njerëzit kanë marrë masa kundër racizmit dhe formave të tjera të diskriminimit. Diskutojini shkurtimisht shembujt e tyre.
2. Thojuni pjesëmarrësve se ata do të analizojnë disa shembuj të veprimeve kundër racizmit dhe do të mendojnë si mund të shndërrohen në veprimtari përmes internetit.
3. Ndajini pjesëmarrësit në grupe të vogla (deri në 5 pjesëmarrës për grup) dhe jepini çdo grupi një nga rastet studimore të materialeve të shtypura. Kërkojini që ta lexojnë rastin e tyre studimor dhe t'i diskutojnë këto pyetje:
 - Cili është problemi që shqyrton projekti?
 - Cili është synimi i projektit?
 - Çfarë metodash përdor projekti për të arritur pikësynimin e vet?
4. Jepuni grupeve rreth 10 minuta kohë për të diskutuar pyetjet. Pas 10 minutash, jepuni atyre një detyrë

të re: kërkoni që të diskutojnë si mund të trajtojnë një çështje të ngjashme duke përdorur internetin në vend që të punojnë në kushte jo të lidhura me internetin. Kërkoni të mendojnë për llojet e veprimeve që mund të ndërmerren përmes internetit, të cilat do të pasqyronin aktivitetet në kushte jo të lidhura me internetin që shpjegohen në rastet studimore. Ata duhet të trajtojnë këto pyetje:

- Cilat metoda përmes internetit mund të përdornin ata për të arritur pikësynimin e tyre?
- Cilët janë kufijtë e përdorimit të internetit për të arritur rezultatet e tyre?

5. Jepuni pjesëmarrësve rreth 20 minuta kohë për detyrën dhe, më pas, ftojini që t'i ndajnë idetë e tyre me grupet e tjera në seancën plenare.

RAPORTIMI

Përdorni raportimin për të shqyrtuar rezultatet e grupeve të punës me pjesëmarrësit dhe për të menduar lidhur me përfitimet dhe pengesat e përdorimit të internetit për trajtimin e racizmit dhe diskriminimit.

Përdorni disa prej këtyre pyetjeve:

- A mendoni se idetë e grupeve mund të zbatohen në mënyrë të suksesshme?
- A mendoni se ato do të shërbenin për arritjen e pikësynimit?
- Cilat janë përfitimet e përdorimit të internetit si mjet për të bërë fushatë?
- Cilat janë pengesat apo kufizimet e bërjes së fushatës përmes internetit?
- A keni dijeni për mjete apo nisma të tjera përmes internetit që mund të mbështesin fushata si këto të rasteve studimore?
- A keni dijeni për ndonjë fushatë përmes internetit kundër racizmit dhe diskriminimit?
- Si mund ta përdorni internetin për të bërë fushatë kundër racizmit dhe diskriminimit?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Nëse pjesëmarrësit kanë njohuri fare të thjeshta për gjuhën e urrejtjes dhe racizmin dhe diskriminimin, ju mund ta nisni veprimtarinë duke shkëmbyer mendime për këto koncepte.
- Nëse pjesëmarrësit e kanë vështirë për t'i përfytyruar këto nisma përmes internetit, jepuni disa shembuj si mund të përdoret interneti për të ndërmarrë veprime.
- Lidhur me strategjitë për të bërë fushatë dhe pjesëmarrjen përmes internetit mund të gjeni më shumë informacion në informacionin përkatës të Manualit, Kapitujt 5.6 dhe 5.7. Gjithashtu, në faqen 86 mund të gjeni "Shkallën e pjesëmarrjes".
- Gjithashtu, mund të familjarizoheni me Udhëzuesin "*Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit*" dhe sidomos seksionin "Tubimi, organizimi dhe pjesëmarrja".

NDRYSHIME

Ju mund t'i përshtatni shembujt e rasteve me qëllim që të pasqyrojnë realitetin në zonën apo vendin tuaj dhe mund të zgjidhni shembujt të tjerë veprimi që mund të jenë më të përshtatshëm për grupin tuaj. Mbani parasysht që të zgjidhni nisma të larmishme në mënyrë që pjesëmarrësit të kuptojnë se ekzistojnë shumë mënyra për të ndërmarrë veprime. Ju mund ta kryeni veprimtarinë edhe në rend të përkundërt: mund të zgjidhen veprime përmes internetit për t'u shqyrtuar nga grupi.

Kështu, detyra do të ishte kthimi i tyre në veprimtari në kushte jo të lidhura me internetin.

IDE PËR VEPRIM

Lidhuni me organizatat vendase që zhvillojnë veprimtari kundër racizmit dhe ftojini që të flasin përpara pjesëmarrësve për atë që bëjnë dhe si punojnë.

Diskutoni me pjesëmarrësit nëse mund të vihet në jetë ndonjëra nga idetë që propozuan dhe nxitini që të veprojnë kështu! Gjithashtu, ju mund të krijoni një blog për grupin tuaj dhe t'i ftoni ata që të postojnë informacion për grupe rëndom objekt i racizmit me qëllim korrigjimin e paragjyqimeve që ekzistojnë zakonisht, dhe rritjen e ndërgjegjësimit lidhur me efektet e tyre të dëmshme.

Nxiteni grupin që t'i bashkohet Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES me qëllim që të tregojë solidaritet me viktimat e gjuhës së urrejtjes përmes internetit! Kjo mund të bëhet në grupin e faqeve të internetit të fushatës: www.nohatespeechmovement.org. Pjesëmarrësit mund të paraqesin shembuj të gjuhës së urrejtjes dhe t'i ndajnë shembujt e përvojës pozitive me aktivistë të tjerë nga vende të ndryshme.

MATERIALE TË SHTYPURA

SHEMBULLI 1. RACIZMI NË SPORT

“Ishte e ankthshme. Përpara se të shkoja, nuk e përfytyroja dot se do të prekesh aq shumë emocionalisht”

Tifoz futbollit 22-vjeçar

Tifozët gjermanë të futbollit vazhdimisht këndojnë parulla dhe këngë antisemite gjatë ndeshjeve të futbollit. Synimi i nismës “Dem Ball Ist Egal Wer Ihn Tritt” (“Topi nuk do t’ia dijë se kush e shkelmon”) është që ta trajtojë këtë, dhe në kuadër të saj, organizohen vizita të tifozëve nga klube të ndryshme futbollit në ish kampin e përqendrimit në Aushvic.

Pse Aushvici? Iniciativa lindi nga kënga e tifozëve “Do të ndërtojmë një metro nga Mwnçenglatbah në Aushvic”. Tani “Kënga e Aushvicit” është bërë e njohur në gjithë vendin dhe mund të dëgjohet në gjithë stadiumet e futbollit dhe në klubet në mbarë vendin.

Organizata nisi një projekt pilot kur tifozët e grupmohës 18-28 nga klube të ndryshme morën pjesë në një udhëtim tregtar për në kampet e vdekjes me qëllim nxitjen e një diskutimi të thellë mbi antisemitizmin dhe racizmin në futboll. Tifozëve u bëri shumë përshtypje kjo përvojë dhe shumë vazhduan që t’i ndanin përshtypjet e tyre me një publik më të gjerë. U publikuan fletushka që u drejttoheshin grupeve të faqeve të internetit të klubeve dhe nisma u shoqërua me një fushatë të gjerë në media.

(Të frymëzuar nga iniciativa e Organizatës “Amadeu Antonio”)

www.amadeu-antonio-stiftung.de/eng/we-are-active/topics/against-anti-semitism/football

SHEMBULLI 2. SHKRIME RACISTE ME GRAFIT

Organizata antiraciste “Never Again” (“Kurrë më”), me seli në Krakov, ka organizuar veprime në nivel lokal kundër shkrimeve të urrejtjes me grafit sipas motos së fushatës “Të lyejmë muret e Krakovit!” Gjatë një periudhe njëvjeçare, “Never Again” ka punuar me organizata partnere lokale me qëllim përfshirjen e sa më shumë aktivistëve dhe qytetarëve që të ishte e mundur:

- Të rinjtë mblidheshin dhe i lyejin muret me bojë mbi afishet e ngjitura në mur dhe shkrimet raciste me grafit.
- Pronarët e shtëpive u ftuan që të përfshiheshin në veprimet e lyerjes së mureve me bojë.
- Brenda shkollave, me ndihmën e mësuesve dhe nxënësve, u shkruan me grafit parulla antiraciste.
- U ftuan gazetarë që të bënin reportazhe për fushatën dhe të botonin artikuj në gazetatat dhe revistat lokale.

Në këtë mënyrë, shumë veprimtari të veçanta u bënë një veprim i madh dhe arritën të përhapnin një mesazh të fuqishëm:

“Ta bëjmë Krakovin pa shkrime të urrejtjes me grafit”.

www.unitedagainstracism.org/pages/thema05.htm, www.nigdywiecej.org

MATERIALE TË SHTYPURA

SHEMBULLI 3. BIBLIOTEKË ME NJERËZ TË GJALLË

Biblioteka me njerëz të gjallë është një ide e Këshillit të Evropës që kërkon të sfidojë paragjykimet dhe diskriminimin. Një bibliotekë me njerëz të gjallë funksionon njëjloj si një bibliotekë normale: vizitorët mund të shfletojnë katalogun e titujve në dispozicion, të zgjedhin librin që duan të lexojnë dhe ta marrin atë për një periudhë të kufizuar kohe. Pasi e lexojnë, ata e kthejnë librin në bibliotekë në mënyrë që të mund ta lexojnë njerëz të tjerë. Nëse duan, më pas, mund të marrin një libër tjetër. I vetmi ndryshim është se në bibliotekën me njerëz të gjallë, "librat" janë njerëz dhe leximi konsiston në një bashkëbisedim me një "libër". Biblioteka me njerëz të gjallë përqipet që të sfidojë paragjykimet duke mundësuar një bashkëbisedim ndërmjet dy njerëzve: Librave dhe Lexuesve. Librat janë vullnetarë, të cilët kanë qenë vetë objekt i diskriminimit ose përfaqësojnë grupe a individë brenda shoqërisë që rrezikojnë të vuajnë nga abuzimi, damkosja, paragjykimi ose diskriminimi. Shpeshherë, "Librat" kanë përvoja personale të diskriminimit apo përjashtimit social që ata janë të gatshëm t'i ndajnë me Lexuesit. Më e rëndësishmja, Librat u japin Lexuesve leje që të hyjnë në dialog me ta, me shpresë se këndvështrimet dhe përvojat e tyre do të sfidojnë perceptimet dhe stereotipet që ekzistojnë në shkallë të gjerë dhe, për këtë arsye, ndikojnë në qëndrimet dhe sjelljet e shoqërisë në shkallë më gjerë.

"Mos e gjykoni një libër nga kopertina" gjendet tek: <http://eycb.coe.int>

SHEMBULLI 4. TË DUAM MUZIKËN, TË URREJMË RACIZMIN

"Muzika jonë është dëshmi e gjallë e faktit se kulturat mund të ndërthuren dhe vërtet ndërthuren." Synimi i "të duam muzikën, të urrejmë racizmin" (LMHR) është që të krijojë një lëvizje kombëtare kundër racizmit dhe fashizmit përmes muzikës. LMHR lindi në vitin 2002 si rezultat i rritjes së niveleve të racizmit dhe sukseseve zgjedhore të partisë së ekstremit të djathtë, Partia Nacionaliste Britanike (PNB). Organizata përdor energjinë e skenës muzikore për të festuar diversitetin dhe për t'i përfshirë njerëzit në veprimtari antiraciste dhe antifashiste, si dhe për t'i nxitur njerëzit që të votojnë kundër kandidatëve fashistë në zgjedhje.

Aktivitetet LMHR numërohen me qindra, nga festivalet masive në natyrë tek dëfrimet dhe klubet e lokale të natës. Në veprimtari të LMHR kanë interpretuar artistët më të mirë, përfshirë Ms Dynamite, "Hard-Fi", "Babyshambles", Akala, "Get Cape Wear Cape Fly", Estelle, "The View", "Lethal Bizzle", "Roll Deep" dhe "Basement Jaxx". Gjithashtu, shumë grupe, DJ dhe MC të suksesshëm kanë dhënë shfaqje apo organizuar netët e tyre lokale të LMHR-ësë.

<http://lovemusichateracism.com/about>

NIVELI 1

GRUPI
ANY

KOHA
40'

NDAJE ME KUJDES ME TË TJERË

Pjesëmarrësit plotësojnë një diagramë për të treguar preferencat e tyre duke ndarë me të tjerë informacione të caktuara përmes internetit dhe diskutojnë si mund të tregohen më të kujdesshëm kur ndajnë informacion personal me të tjerë përmes internetit.

TEMAT	Jeta private dhe siguria, njohuri për internetin, bullizmi përmes internetit
VËSHTIRËSIA	Niveli 1
MADHËSIA E GRUPIT	Çfarëdo
KOHA	40 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none">• Të vlerësohen “marrëdhëniet” e ndryshme përmes internetit• Të arrihet përcaktimi i “standardeve” personale për ndarjen e informacionit dhe komunikimin me të tjerë përmes internetit• Të rritet ndërgjegjësimi lidhur me shqetësimet për fshehtësinë e informacionit përmes internetit dhe të merret informacion për masat që mund të marrim për të mbrojtur fshehtësinë e informacionit dhe të drejtat tona përmes internetit
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none">• Kopje të diagramës në faqen 137• Tabelë me fletë të lëvizshme dhe lapustila
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none">• Bëni kopje të mjaftueshme të diagramës për çdo pjesëmarrës.

UDHËZIME

1. Pyetini pjesëmarrësit çfarë masash paraprake marrin për të mbrojtur fshehtësinë e informacionit nga njerëz, të cilët nuk i njohin, për shembull, në një qendër tregtare. Nxitini me pyetje, nëse është e nevojshme:
 - Mos vishni të njëjtat rroba që vishni në plazh?
 - Mos e shkruani numrin tuaj të celularit në ballë?
 - Mos ia tregoni njeriu fjalëkalimin tuaj të veprimtarisë përmes internetit?
2. Shpjegoni se këto gjëra mund të duken të vetëkuptueshme në jetën “reale”, por ne nuk marrim gjithmonë masa paraprake në veprimtaritë përmes internetit. Pyetini pjesëmarrësit nëse mendojnë se janë të kujdesshëm në veprimtari në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin përsa i takon mbrojtjes së informacionit personal. Shpjegoni se gjatë veprimtarisë do të hulumtohet lloji i informacioneve që ndihemi gati për t’i ndarë përmes internetit me njerëz të ndryshëm.
3. Vendosi në mur një kopje të diagramës në faqen 137 (ose vizatojeni në tabelën me fletë të lëvizshme) dhe kaloni disa shembuj me pjesëmarrësit për të treguar si duhet ta trajtojnë detyrën. Shpjegoni se përgjigjet duhet të jenë individuale, pasi njerëz të ndryshëm mund të kenë gjëra të ndryshme për veten që ndihen gati ti ndajnë me të tjerë.

4. Jepuni atyre rreth 15 minuta kohë për të përfunduar detyrën dhe, më pas, kërkoni që ta ndajnë diagramën e tyre me dy ose tre persona të tjerë. Pjesëmarrësit mund të kalojnë përpara të tjerëve duke ua treguar diagramën e tyre ose ju mund të keni dëshirë që t'i ndani në grupe të vogla, në varësi të kohës / hapësirës dhe madhësisë së grupit.
5. Pasi t'i kenë krahasuar diagramat e tyre me disa të tjerë, mbledhni grupin për një diskutim të përgjithshëm.

RAPORTIMI

Filloni duke bërë disa pyetje të përgjithshme:

- A kishte ndonjë informacion që nuk ishit i përgatitur për ta ndarë me ndokënd? Kërkoni arsyet.
- A kishte ndonjë informacion që ishit i përgatitur për ta ndarë me të gjithë? Hulumtoni ndonjë ndryshim të opinioneve brenda grupit.
- A vutë re ndonjë ndryshim kur krahasuat diagramën tuaj me ato të tjerëve, dhe a mund t'i shpjegoni këto ndryshime?
- Pse mendoni se mund të jetë me rëndësi që të tregohesh i vëmendshëm në ndarjen e të dhënave personale me të panjohur? Cilat mund të ishin disa nga pasojat?
- Pse mendoni se mund të jetë me rëndësi që të tregohesh i kujdesshëm në ndarjen e të dhënave për “të tjerët” me të tjerë?
- A ka ndarë ndonjëherë ndokush me të tjerë të dhëna për ju, që nuk do të kishit dashur që të ishin ndarë me të tjerë? A mund të jetë kjo shkelje e të drejtave tuaja të njeriut? A mund të përdoret kjo për gjuhën e urrejtjes përmes internetit?

Mbylleni veprimtarinë duke i pyetur pjesëmarrësit nëse ajo i ka bërë më të vetëdijshëm për mënyrën si ndërveprojnë përmes internetit. A ka ndokush për qëllim që të bëjë ndryshime? Çfarë mund të përcaktojnë pjesëmarrësit si disa prej gjërave që gjithmonë duhen mbajtur parasysht përpara ndarjes së informacionit personal me të tjerë përmes internetit?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT :

- Për shumë nga lidhjet në diagramë mund të mos ketë një përgjigje “të saktë”; kjo, pjesërisht, do të varet nga preferencat individuale. Sidoqoftë, është me rëndësi që pjesëmarrësit të paralajmërohen lidhur me disa nga rreziqet e mosmarrjes së masave paraprake për të mbrojtur fshehtësinë e informacionit përmes internetit. Nëse ata nuk i ngrenë çështjet vetë, ju duhet t'i paralajmëroni për rreziqet e bullizmit përmes internetit dhe shfrytëzimit financiar. Mungesa e vëmendjes ndaj fshehtësisë së informacionit dhe sigurisë personale mund t'i rrisë së tepërmi këto rreziqe. Për më shumë informacion për bullizmin përmes internetit, konfidencialitetin e informacionit dhe sigurinë, shih Kapitullin 5.
- Gjatë raportimit, ju mund të keni dëshirë që të vini në dukje se mbrojtja e fshehtësisë së informacionit tonë përmes internetit është me rëndësi, pjesërisht, për arsye sigurie dhe, pjesërisht, për arsye që kanë të bëjnë me integritetin / dinjitetin personal. Ne mund të mos e rrezikojmë veten (nëse jemi me fat) duke ardhur rrotull gjysmë lakuriq apo duke bërë komente të trasha / të pasjellshme për të tjerët; sidoqoftë, mund të ndiejmë keqardhje për këtë më pas! Përmbajtja që postojmë në internet është shumë më “e përhershme” sesa gjërat që bëjmë në botën jovirtuale dhe, shpeshherë, nuk jemi të aftë ta heqim atë.
- Udhëzuesi “*Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit*” jep më shumë informacion për të drejtën e gjithsecilit për fshehtësinë e informacionit dhe mbrojtjen e të dhënave.

NDRYSHIME

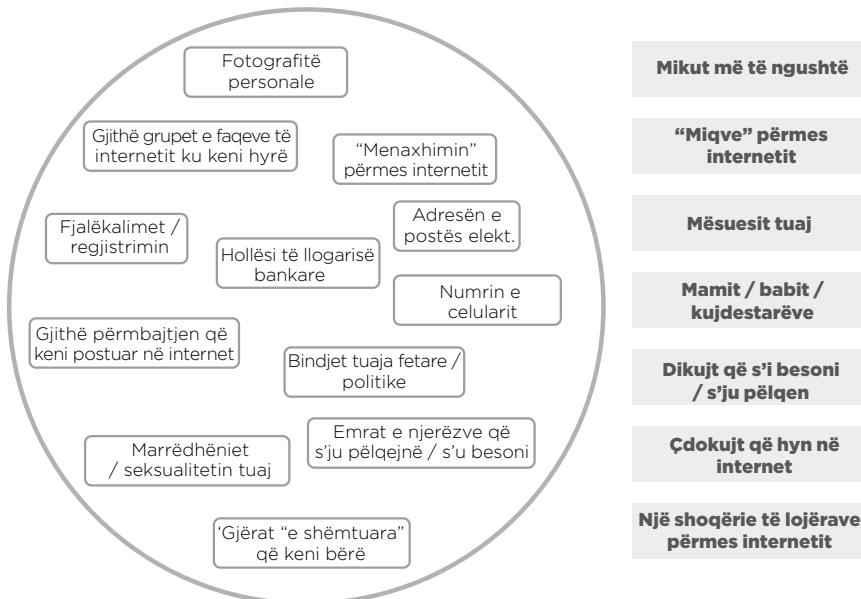
Ndonëse qendra e veprimtarisë është mbrojtja e mirëbesimit tonë, ju mund ta përdorni atë edhe për të hulumtuar çështje lidhur me respektimin e fshehtësisë së informacionit të të tjerëve. Për shembull, ju mund të pyesni nëse pjesëmarrësit kërkojnë leje përpara ndarjes me të tjerë të informacionit për njerëz të tjerë, dhe pse mund të jetë me rëndësi që të veprohet kështu. Për të folur për aspekte të të drejtave të njeriut të kësaj, përdorni disa nga informacionet për jetën private dhe sigurinë te Kapitulli 5.

IDE PËR VEPRIM

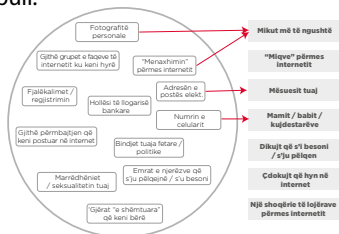
Përgjatë një jave, pjesëmarrësit mund të mbajnë një regjistër të atyre që “ndajnë me të tjerë”: ç’lloj informacioni kanë ndarë me të tjerë dhe me sa vetë? Atyre nuk u duhet që të japin hollësi të përpikta të përmbajtjes, por mund të vëzhgojnë ç’lloj gjërash kanë vënë në dispozicion të grupeve që përcaktohen në diagramë (prindër, miq, mësues etj.). Ata mund të regjistrojnë informacionin për veten që ndajnë me të tjerë dhe informacionin për persona të tjerë që ndajnë me të tjerë.

MATERIALE TË SHTYPURA

MARRËDHËNIET QË MBANI PARASYSH KUR NDANI INFORMACIONE ME TË TJERË: KUJTI DO T’IA THONI?

Lidhni çdo kuti me tekst brenda rrethit me kutitë me tekst në anën e djathtë, duke përdorur shigjeta. Shembull:

NIVELI 3

GRUPI
10-20TIME
90'

SULM NË GRUPIN E FAQEVE TË INTERNETIT

Pjesëmarrësit bëjnë nga e para projektin e një grupi (imagjinar) të faqeve të internetit të fushatës për t'u përballur me një valë komentesh raciste nga komuniteti lokal.

TEMAT	Njohuri për internetin, strategjitë për të bërë fushatë, racizmi dhe diskriminimi
VËSHTIRËSIA	Niveli 3
MADHËSIA E GRUPIT	10-20
KOHA	90 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none"> • Të shqyrtohen mesazhet kryesore për trajtimin e racizmit • Të hulumtohen rrugë për të bërë fushatë kundër racizmit dhe gjuhës së urrejtjes përmes internetit • Të zhvillohen shprehje të paraqitjes, bindjes dhe komunikimit përmes internetit
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none"> • Fletë për tabelën me fletë të lëvizshme dhe stilolapsa/lapustila me ngjyra • Lidhje në internet (fakultative)
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none"> • Fotokopjoni materialet e shtypura (faqet 140-141). • Përpara veprimtarisë, kërkoni që pjesëmarrësit të përcaktojnë disa nga grupet “me të mira” dhe “me të këqija” të faqeve të internetit (fakultative)..

UDHËZIME

1. Shpjegoni se veprimtaria do të përfshijë ridizenjimin e grupit të faqeve të internetit për një fushatë të shkollës. Jepuni pjesëmarrësve këtë informacion bazë:

Shkolla juaj gjendet në një zonë me një komunitet të madh emigrantësh. Shkolla krenohet me përpjekjet e saj për të krijuar marrëdhënie të mira etnike, ndërsa vërehen disa raste racizmi ndërmjet nxënësve. Sidoqoftë, marrëdhëniet jashtë mjediseve shkollore vazhdojnë të jenë shumë të trazuar. Shpeshherë, pakicat etnike janë viktime të abuzimit dhe dhunës që ushtron popullsia “e bardhë”, që përbën shumicën, dhe është në rritje numri i grupeve neonaziste. Drejtorja e shkollës vendosi që ta trajtojë këtë problem duke ndërmarrë një fushatë përmes internetit për rritjen e ndërgjegjësimit pse është me rëndësi që të përfshihen të gjithë pjesëtarët e komunitetit. U krijua me shpejtësi një grup i faqeve të internetit me një forum për komente dhe pyetje nga publiku. Sidoqoftë, nuk u kërkua që njerëzit të regjistroheshin në forum dhe shpejt në të vërshuan komente raciste.

2. Tregojuni pjesëmarrësve “faqen e fushatës” dhe pyetini çfarë mendojnë për të. Nxitini duke bërë disa pyetje:
 - A është i qartë mesazhi i fushatës?
 - Çfarë mendoni për faqosjen e përgjithshme dhe mënyrën si është paraqitur informacioni?
 - A është kjo një faqe e mirë fushate? Pse ose pse jo?

3. Shpjegoni se veprimtaria do të përfshijë ridizenjimin e grupit të faqeve të internetit dhe rishqyrtimin e politikës për forumin përmes internetit, nëse është e nevojshme. Dorëzoni fletën me detyrat (faqe 140) dhe ndajini pjesëmarrësit në grupe (maksimumi 6 vetë në çdo grup).
4. Jepuni grupeve rreth 20 minuta kohë për t'i diskutuar pyetjet dhe, më pas, jepini çdo grupi një fletë nga tabela me fletë të lëvizshme dhe disa stilolapsa me ngjyra.
5. Pas 20 minutash, jepini çdo grupi një fletë nga tabela me fletë të lëvizshme dhe stilolapsa me ngjyra. Thojuni se kanë edhe 15 minuta kohë për të krijuar një model të faqes së parë. Sugjeroni që t'i ndajnë detyrat e ndryshme dhe të caktojnë disa nga pjesëtarët e grupit që të punojnë me përmbajtjen dhe të tjerët me dizajnin (shih këshillat për koordinatorët).
6. Kur të kenë mbaruar grupet, ekspozojini "grupet e faqeve të internetit" në dhomë dhe mblidhni sërish pjesëmarrësit për raportimin.

RAPORTIMI

- A ju duk e vështirë detyra? Çfarë ishte më e vështirë dhe çfarë shkoi mirë brenda grupit tuaj?
- A mbetët të kënaqur me produktin përfundimtar?
- Sa e mbajtët parasysh publikun tuaj të synuar gjatë dizenjimit të grupit të faqeve të internetit: a bëtë ndonjë gjë për t'iu drejtuar këtij grupi të caktuar? (Për shembull, që të zbatonit një stil të veçantë të shkruarit?)
- A gjetët ndonjë gjë që mund të bëjnë përdoruesit e grupeve të faqeve të internetit për t'u angazhuar në fushatë apo për të ndërvepruar me grupin e faqeve të internetit? Sa rëndësi ka kjo sipas jush?
- Krahasoni politikat e ndryshme të forumeve ndërmjet grupeve. Pyetini pse e kanë zgjedhur atë politikë. Cilët kanë qenë faktorët më të rëndësishëm?
- A mendoni se racizmi është problem në komunitetin tuaj? (Kërkoni arsye)
- A keni hasur ndonjëherë abuzim racist në internet? A do të bënit ndonjë gjë nëse do ta hasnit?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Përpiquni që t'i mbani shënim pikëpamjet e pjesëmarrësve se çfarë mendojnë se mungon në "faqen e fushatës" të shkollës. Çështjet mund t'i shkruani në një fletë të tabelës me fletë të lëvizshme, që e keni ndarë në dy gjysma me anë të një vize nga lart poshtë: "pluset" mund të shënohen në njërin gjysmë të faqes, "minuset" në gjysmën tjetër.
- Nëse ekzistojnë opinione të ndryshme, sigurohuni që edhe këto të mbahen shënim: një grup i faqeve të internetit mund të tërheqë disa njerëz dhe të tjerë jo. Edhe kjo mund t'ia vlejë që të nxitet ndërsa pjesëmarrësit mendohen për publikun e tyre të synuar dhe punojnë me grupet e tyre të faqeve të internetit.
- Grupit mund t'i duhet më shumë kohë. Në fazën e dizenjimit, ju mund t'i lejoni pjesëmarrësit që ta përdorin internetin për të analizuar grupet "reale" të faqeve të internetit. Kjo do t'ju jepte një ide lidhur me sasinë e përmbajtjes që mund të hidhet në një faqe dhe rrugët e ndryshme të paraqitjes së informacionit.
- Kur grupet fillojnë të punojnë me tabelat me fletë të lëvizshme, nxitini që t'i ndajnë detyrat ndërmjet pjesëtarëve të grupit. Për shembull, disa mund të punojnë për përmirësimin e mesazhit të fushatës, disa mund të punojnë me lidhjet që propozohen për grupet e tjera të faqeve të internetit (ose faqet), ndërsa disa mund të punojnë me dizajnin aktualë. Kujtojeni se përmbajtja dhe stili janë të paktën njësoj të rëndësishme sa dizajni!
- Më shumë informacion dhe shembuj për strategjitë për të bërë fushatë mund të gjeni te Kapitulli

5.7. Grupin e faqeve të internetit të fushatës rinore për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES mund ta hulumtoni tek: www.nohatespeechmovement.org për shembuj dhe ide lidhur me bërjen e fushatës përmes internetit.

NDRYSHIME

Ju mund ta ndryshoni fushatën me qëllim që të trajtojë lloje të ndryshme të objektit të urrejtjes, për shembull, gratë, të rinjtë me aftësi të kufizuara, një pakicë fetare apo romët.

Nëse pjesëtarët e grupit kanë aftësi të mira për përdorimin e teknologjisë së informacionit, dizajno e grupit të faqeve të internetit mund të bëhet duke përdorur një program kompjuterik në formatin Word ose një shërbim falas për krijimin e blog-eve, si: Wordpress apo Blogger. Kjo do të kërkonte më shumë kohë. Në varësi sa kohë keni në dispozicion, pas kësaj mund të kërkonte që pjesëmarrësit të përmendin disa prej grupeve të tyre të preferuara të faqeve të internetit dhe disa prej atyre aspak të preferuara. Kjo mund të nxjerrë në pah çështje të tjera që ata mendojnë se janë të rëndësishme për dizajnimin e faqes së fushatës.

Diskutimi i politikës së forimit mund të nisë në të gjithë grupin, nëse ka kohë të mjaftueshme. Ju mund të hartoni një listë të përparësive dhe të metave të një politike që lejon të gjitha komentet dhe nuk kërkon regjistrim.

Ju mund të përdorni grupin e faqeve të internetit të fushatës për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES dhe ta analizoni gjatë aktivitetit, sikur grupi juaj të ishte grupi që e drejton këtë fushatë

IDE PËR VEPRIM

Pas raportimit, jepni pak informacion për Lëvizjen e Këshillit të Evropës JO! GJUHËS SË URREJTJES dhe nxitini pjesëmarrësit që të bëjnë kërkime në rrjet dhe të regjistrohen në fushatë në vendin e tyre.

Planet e grupeve për grupin e faqeve të internetit mund të përdoren si bazë për një grup të vërtetë të faqeve të internetit të fushatës. Është e nevojshme që të mblidhen idetë me qëllim që produkti përfundimtar të ishte puna e gjithë grupit dhe pjesëmarrësit të punonin për prodhimin e përmbajtjes për grupin e faqeve të internetit. Ky mund të jetë një projekt në një periudhë më afatgjatë dhe do të kërkonte njerëz të aftë për ta hedhur përmbajtjen në rrjet. Gjithashtu, ata mund të krijojnë një faqe të grupit në një rrjet të mediave sociale. Pjesëmarrësit mund të bëjnë kërkime lidhur me gjendjen reale të marrëdhënieve etnike në komunitetin e tyre. Si pikënisje e mirë shërbejnë edhe OJQ-ëtë lokale.

MATERIALE TË SHTYPURA

FILETA E DETYRAVE

Diskutoni në grupin tuaj këto më poshtë:

1. Cili është publiku juaj kryesor i synuar? P.sh.: të rinjtë, të gjithë pjesëtarët e komunitetit lokal, pjesëtarët e pakicave etnike, pjesëtarët e shumicës "së bardhë", ... bota?
2. Cili është pikësynimi i fushatës suaj dhe si mund të angazhohen në të njerëzit?
3. Cila është politika juaj për postimin e komenteve?
 - A duhet të kërkohet që njerëzit të regjistrohen përpara postimit të një komenti?
 - Cila është "politika" e forimit tuaj: a mund të postojnë ndonjë gjë njerëzit apo a janë komente të caktuara të papranueshme?

MATERIALE TË SHTYPURA

FAQJA E FUSHATËS

Shkolla e mesme e Siddlefield-it

Fushatë për nxitjen e mirëkuptimit ndëretnik në një periudhë afatgjatë dhe të drejtat e njeriut

Forumi

Ju mund të thoni çfarë t'ju pëlqejë në këtë forum. Ne besojmë te liria e fjalës!

Diskutimet kryesore:

• A ju pëlqen ajo që bëjmë?	7.345 postime
• Të pastrojmë shkollat tona (firmos këtu)	3.231 postime
• Ktheje **** në shtëpi	3.123 postime
• Të bardhët kundër arsimimit miks	2.898 postime
• Përgëzime, Siddlefield!	1.002 postime
• Qërohuni. S'kërkuam që të vinit këtu	976 postime
• Si mund të mësoni pa tru	535 postime
• Peticion i prindërve kundër racizmit	812 postime

[Klikoni këtu](#) për të marrë pjesë në diskutim!

Blogu ynë

Shkolla e Mesme e Siddlefield-it i kushton rëndësi të madhe mirëkuptimit ndërmjet kulturave në një mjedis të shëndetshëm mësimor. [Lexoni këtu](#)

Siddlefield i paraqet një raport të përkohshëm Komisionit për Konsultimet më të fundit mbi Barazinë Raciale për Programin e Mundësive të Barabarta në Vende të Arsimit të Mesëm. [Lexoni më shumë](#)

Seksione e tjera

- [Deklaratë e Kryemësuesit](#)
- [Deklaratë e autoritetit vendor](#)
- [Dokumente zyrtare](#)
- [Treguesit ekonomikë](#)
- [Statistika dhe shënimet bazë](#)

Për fushatën

Fushata jonë synon të nxisë mirëkuptimin ndëretnik në shkollë dhe komunitetin lokal. Ne zbatojmë një qasje proaktive ndaj krijimit të një mjedisi pozitiv për mësimnxënien për të gjithë nxënësit, pavarësisht nga raca, origjina etnike, lidhjet fetare apo identiteti kulturor. [Lexoni më shumë](#)

NIVELI 1

GRUPI
10-20

KOHA
60'

PROFILET NË GRUPIN E FAQEVE TË INTERNETIT

Veprimtaria zhvillohet në një forum imagjinar në internet. Pjesëmarrësve u kërkohet që të përshëndesin njëri-tjetrin sipas stereotipave të zakonshëm për grupe të caktuara. Ata e përdorin këtë veprimtari për të hartuar një seri udhëzuesish për ndërveprimin përmes internetit.

TEMAT	Racizmi dhe diskriminimi, njohuri për internetin, demokracia dhe pjesëmarrja
VËSHTIRËSIA	Niveli 1
MADHESIA E GRUPIT	10-20
KOHA	Pjesa I: 35 minuta Pjesa II: 25 minuta
OBJEKTIVAT	<ul style="list-style-type: none">• Të diskutohen paragjykimet dhe gjuha e urrejtjes ndaj grupeve të caktuara• Të shqyrtohen ndryshimet ndërmjet ndërveprimit në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin• Të krijohen udhëzuesit për ndërveprimin përmes internetit
MATERIALET	<ul style="list-style-type: none">• Shirit ngjitës• Letër dhe stilolapsa (dhe mbajtëse fletësh ose diçka për të mbështetur letrën)• Tabelë me fletë të lëvizshme dhe lapustila• Hapësirë për të lëvizur lirisht
PËRGATITJA	<ul style="list-style-type: none">• Përgatisni "profile" të mjaftueshme për të gjithë pjesëtarët e grupit (përdorni ato në faqen 146 ose krijoni tuajat).• Shkruajeni çdo profil në një copë letër (afërsisht formati A5) dhe përgatisni copa shiriti ngjitës për të ngjitur letrat në kurrizin e pjesëmarrësve.• Fotokopjoni për çdo pjesëmarrës përkufizimin e Këshillit të Evropës të gjuhës së urrejtjes.• Juve do t'ju duhet hapësirë e mjaftueshme që pjesëmarrësit të lëvizin lirisht..

UDHËZIME

PJESA I. NË FORUM (15 MINUTA)

1. Kërkoni që pjesëmarrësit të përfytyrojnë se janë në një forum interneti për futbollin (ose hokej apo ndonjë sport tjetër). Shpjegoni se gjithsecilit do t'i jepet një "profil" i ri dhe ky profil do të përfaqësojë atë person. Sidoqoftë, askush nuk do ta dijë se çfarë është shkruar në profilin e tij!

2. Thojuni pjesëmarrësve se veprimtaria do të kërkojë që pjesëmarrësit të paraqiten dhe të përshëndesin të tjerët. Diskutimet duhet të jenë të shkurtra: gjatë kohës në dispozicion, pjesëmarrësit duhet të përpiqen që të përshëndesin sa më shumë pjesëmarrës në forum që të jetë e mundur.
3. Shpjegoni se qëllimi i veprimtarisë është që të hulumtohen perceptimet dhe paragjykimet e zakonshme për grupe të ndryshme në shoqëri. Kur të takojnë të tjerët, pjesëmarrësit duhet të mendojnë për ato lloj gjërash që njerëzit mund t'i thonë (përmes internetit) dikujt me identitetin e tyre, për shembull, një personi me aftësi të kufizuara në një grup sportiv, një afrikani me ngjyrë, një gruajë më të moshuar e kështu me radhë. Njerëzit nuk duhet të ndërveprojnë detyrimisht me të tjerët ashtu siç do të bënin në rastin e identitetit të tyre real, por duhet të mendojnë për llojin e opinioneve që ekzistojnë në internet dhe të përpiqen të përfaqësojnë ato. Komentet e shëmtuara lejohen: askush nuk do të fajësohet më pas për një koment që bën gjatë veprimtarisë.
4. Ngjisi një identitet në kurrizin e çdo pjesëmarrësi pa lejuar që ata ta shohin atë. Jepini gjithsecilit nga një copë letër dhe një laps që të mbajnë shënim fjalët që përdorin të tjerët lidhur me identitetin e tij.
5. Tani, ftojini që të lëvizin lirisht nëpër dhomë. Për takimet dhe përshëndetjet lejoni rreth 10 minuta kohë. Kërkoni që, ndërsa lëvizin nëpër dhomë, pjesëmarrësit të mbajnë shënim disa prej fjalëve që përdorin të tjerët kur i përshëndesin. Pas 10 minutash, kërkoni që pjesëmarrësit të ndalojnë, të heqin identitetin e dhënë dhe të vazhdojnë me raportimin.

RAPORTIMI (20 MINUTA)

Sigurohuni që pjesëmarrësit të dalin nga roli përpara raportimit për veprimtarinë: filloni duke kërkuar që të gjithë të thonë emrin real dhe të thonë një gjë për veten e tyre. Më pas, përdorni disa prej këtyre pyetjeve.

- A arriti ndokush të gjente ndonjë aspekt të profilit të vet? Kërkoni që ata të japin arsye dhe të rendisin disa nga fjalët që janë përdorur për t'i përshëndetur.
- A i pëlqeu ndokujt veprimtaria? A kishte njeri që nuk e pëlqeu? Pse?
- Ftojini pjesëmarrësit që të analizojnë profilin e tyre.
- A mbeti njeri i befasuar nga ndonjëra prej fjalëve që u përdor për t'i përshëndetur?
- A mendoni se profilet ishin "realiste"? A do ta hidhnin njerëzit këtë lloj informacioni në një profil publik?
- Sa vështirë ishte t'u thuheshin gjëra të shëmtuara të tjerëve? A ishte më lehtë për të gjetur gjëra të shëmtuara për profile të caktuara?
- A mendoni se do të kishte qenë më lehtë të thuheshin gjëra të shëmtuara nëse do të kishit qenë të lidhur me internetin, me fjalë të tjera, nëse "personin" nuk do ta kishit përpara? Pse mund të ishte e rëndësishme kjo?

PJESA II. KRIJIMI I UDHËZUESVE (25 MINUTA)

1. Tregojuni pjesëmarrësve për fushatën e Këshillit të Evropës kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe jepuni këtë përkufizim të gjuhës së urrejtjes.

Gjuha e urrejtjes përmbledh të gjitha format e shprehjes që përhapin, përkrahin, nxisin apo justifikojnë urrejtje raciale, ksenofobi, antisemitizëm apo forma të tjera të urrejtjes mbi bazën e intolerancës, përfshirë: intolerancën e shprehur nga nacionalizmi agresiv dhe etnocentrizmi, diskriminimi dhe armiqësia ndaj pakicave, emigrantëve dhe njerëzve me origjinë nga emigrantë.

(Komiteti i Ministrave, Këshilli i Evropës)

2. Kërkoni disa opinione lidhur me këto pyetje dhe shpjegoni se këto do të diskutohen më tej në grupe:
 - A mendoni se gjuha e urrejtjes duhet lejuar në internet?
 - Pse njerëzit postojnë gjuhë urrejtje për të tjerët?
 - Çfarë mund të sugjeroni ju si rrugë për vëzhgimin e postimeve tuaja, në mënyrë që ato të mos jenë fyese për të tjerët?
3. Shpjegoni se pjesëmarrësit do të punojnë në grupe të vogla (4–5 veta) për të krijuar një seri udhëzuesish për veprimtarinë përmes internetit. Për këtë detyrë jepuni rreth 10 minuta kohë dhe, më pas, bashkoni grupet për të analizuar sugjerimet e ndryshme.

RAPORTIMI

- A keni ndonjë koment për propozimet e ndryshme? A kanë kujtuar njerëzit gjëra që ju mund t'i keni harruar?
- A mendoni se do të ishte e mundur që t'u përmbaheshit udhëzimeve tuaja?

KËSHILLA PËR KOORDINATORËT

- Zgjedhja e identiteteve është me rëndësi për këtë ushtrim: ju mund të keni dëshirë që t'i përshtatni emrat apo ndonjë nga profilet, në mënyrë që të jenë më të përshtatshëm për grupin tuaj. Kur u caktoni njerëzve profile, sigurohuni që të mos i jepni ndokujt një profil që të jetë afër me identitetin e tij real.
- Ju mund të keni dëshirë që t'i thoni emrat e njerëzve kur ju caktoni profilet. Mos u jepni ndonjë informacion më shumë dhe nxitini që të mos i pyesin të tjerët që t'u tregojnë çfarë është shkruar në kartonin e vendosur në kurriz. Kur t'i udhëzoni pjesëmarrësit për forumin, nxitini që disa përsëritjet pozitive apo asnjëse t'i ndërthurin me disa përsëritjet negative. Thojuni se komentet duhen nxitur vetëm nga ajo që është shkruar në profil, jo nga ndonjë gjë që dinë për personin real. Mund të jetë e dobishme që përpara fillimit të veprimtarisë të jepen disa shembuj, për shembull:
 - “Ç’kemi, bukurosh!”
 - “Më fal, kjo nuk është për njerëz si ty!”
 - “O ufo–çfarë bën këtu?”
- Pas veprimtarisë, sigurohuni që askush nuk është lënduar apo fyer në identitetin e tij “real” nga ndonjë gjë që iu është thënë pjesëmarrësve gjatë saj. Mund të jetë me rëndësi që disa prej komenteve negative të trajtohen drejtpërsëdrejti: për shembull, duke pyetur ndokënd, që ka përdorur përsëritjet fyese, nëse vërtet mendojnë kështu për personin.
- Mund të jetë e dobishme që në dhomë të vendosen disa tavolina në rast se pjesëmarrësve u duket e vështirë që të mbajnë shënime ndërsa janë në lëvizje. Nga ana tjetër, ju mund të keni një numër vëzhguesish, të cilët nuk marrin pjesë në veprimtari, por marrin shënime për ato që thonë njerëzit (dhe për përgjigjet e njerëzve).
- Pasi grupet t'i kenë hartuar udhëzuesit e tyre, këto mund të afishohen në dhomë në mënyrë që të tjerët të mund të lëvizin nëpër dhomë dhe t'i shohin.

NDRYSHIME

Veprimtaria mund të kryhet si aktivitet me shkrim. Juve do t'ju duhej të bënit 3 a 4 kopje të profileve në faqen 146 dhe t'i prisni në formatin e skedave. Pasi t'u jepni njerëzve profilin e tyre (në kurriz), jepuni 3 a 4 skeda të rastësishme. Ata duhet t'i shkruajnë përshëndetjet e tyre në pjesën e pasme të çdo skede. Më pas, skedat do t'i jepen personit me atë profil.

Kjo metodë mund të pasqyrojë në mënyrë më të përafërt anoniminë relative që kanë njerëzit në rrjet, por mund të kërkojë pak më shumë kohë.

IDE PËR VEPRIM

Pjesëmarrësit mund të vazhdojnë të punojnë me udhëzuesit dhe të krijojnë një model të vetëm për grupin në tërësi. Ju mund t'u ktheheni udhëzuesve në një datë të mëvonshme dhe t'i pyesni pjesëmarrësit a kanë mundur t'i zbatojnë ato. Ju mund t'i ndani udhëzuesit me të tjerë në grupin e faqeve të internetit të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES. Gjithashtu, ju mund t'i diskutoni ato me të tjerë të rinj përmes internetit, në faqen e fushatës "Merrni pjesë në diskutim": www.nohatespeechmovement.org. Nëse keni vënë re paragjytime të rrënjosura fort kundër grupeve të caktuara, ju mund të keni dëshirë që t'i trajtoni këto nëpërmjet veprimtarive me objektiva më të ngushta. Për të përcaktuar veprimtari që synojnë luftën kundër paragjytimeve dhe diskriminimit, shihni "Paketën për edukimin" dhe "Busullën". Për më shumë informacion, shih: www.coe.int/compass.

MATERIALE TË SHTYPURA

Alla (F) Moshë:19 Lesbikë	Pierre (M) Moshë:9 Pëlqen lojërat e kumarit përmes internetit	Miguel (M) Moshë:16 Kampion i vendit në matematikë
Stephen (M) Moshë:33 Trajner futbollit	Hugo (M) Moshë:21 Nga Venezuela	Chris (M) Moshë:43 Polic trafiku
Dafne (F) Moshë:65 Ka biznes të vetin	Amlin (M) Moshë:27 Nga Somalia	Sonia (F) Moshë:33 E papunë
Hanzi (M) Age 23 Rom	Slava (M) Moshë:26 Flokatar	Lisa (F) Moshë:30 Kuzhinierë
Rebecca (F) Moshë:28 Me vështirësi për të mësuar	Johann (M) Moshë:31 Dëshmitar i Jehovahit	Steffi (F) Moshë:12 E shurdhër
Liana (F) Moshë:13 Luan me skuadrën e fut- bollit të shkollës	Ricardo (M) Moshë:72 Homoseksual	Sam (M) Moshë:21 Tenist profesionist
David (M) Moshë:26 Veteran lufte (me aftësi të kufizuara)	Leon (M) Moshë:29 Imam (klerik mysliman)	Joe (M) Moshë:37 Punëtor në një institucion bamirësie

KAPITULLI 5

INFORMACION BAZË

5.1 Gjuha e urrejtjes përmes internetit	148
5.2 Të drejtat e njeriut	155
5.3 Liria e shprehjes	160
5.4 Racizmi dhe diskriminimi	166
5.5 Jeta private dhe siguria	171
5.6 Demokracia dhe pjesëmarrja	174
5.7 Strategjitë për të bërë fushatë	179
5.8 Njohuri për internetin	182
5.9 Bullizmi përmes internetit	191
5.10 Këshilli i Evropës dhe gjuha e urrejtjes përmes internetit	195

5.1 GJUHA E URREJTJES PËRMES INTERNETIT

(...) Emërtimi “gjuha e urrejtjes” nënkupton një përmbledhje të të gjitha formave të shprehjes që përhapin, përkrahin, nxisin apo justifikojnë urrejtje raciale, ksenofobi, antisemitizëm apo forma të tjera të urrejtjes mbi bazën e intolerancës, përfshirë: intolerancën e shprehur nga nacionalizmi agresiv dhe etnocentrizmi, diskriminimi dhe armiqësia ndaj pakicave, emigrantëve dhe njerëzve me origjinë emigrante.

Këshilli i Evropës, Komiteti i Ministrave, Rekomandimi nr. (97) 20

PËRKUFIZIMI I GJUHËS SË URREJTJES

Rrallëherë është gjuha e urrejtjes një shqetësim bardh e zi, po apo jo. Opinionet ndryshojnë përsa i përket si duhet klasifikuar ajo dhe çfarë duhet të bëjmë lidhur me të. Pjesërisht, arsyeja e ekzistencës së opinionëve të ndryshme është se pjesa më e madhe e njerëzve i sheh këto çështje të lidhura me njëra-tjetrën: nëse diçka klasifikohet si gjuhë urrejtjeje, duket se kjo kërkon njëfarë veprimi. Nëse nuk është, supozojmë se është e pranueshme apo, të paktën, se ajo duhet toleruar. Kjo do të thotë se edhe përkufizimi që përdorim duket se na tregon se kur duhet të veprim.

Disa njerëz ngurrojnë të “veprojnë” kundër gjuhës së urrejtjes, pasi këtë e shohin si një kufi të papranueshëm për lirinë e shprehjes. Për këtë arsye, përdorin emërtimin “gjuhë e urrejtjes” për t’iu referuar vetëm rasteve më të këqija, për shembull, kur bëhen kanosje faktike ndaj jetës apo sigurisë së dikujt.

Ky Manual bazohet në përkufizimin e Këshillit të Evropës, që e vlerëson shumë më gjerë gjuhën e urrejtjes. Gjithashtu, qasja që zbatohet në këto faqe pajtohet me idenë se “duhet bërë diçka” lidhur me gjithçka që përfshihet në këtë përkufizim. Sidoqoftë, është me rëndësi që të mbahet parasysh se “të bësh diçka” nuk duhet medoemos të nënkuptojë kufizim të gjuhës apo ndalim të saj: ekzistojnë shumë mënyra të tjera si mund të përgjigjem! Në informacionin përkatës për strategjitë për të bërë fushatë kjo çështje trajtohet në mënyrë më të hollësishme.

Seksioni i fundit i këtij kapitulli analizon mënyrat e klasifikimit dhe vlerësimit të rasteve të gjuhës së urrejtjes. Përpara kësaj, sidoqoftë, bëhet pyetja pse apo nëse është e nevojshme që të trajtohet gjuha e urrejtjes përmes internetit. Disa njerëz mendojnë se “interneti do ta zgjidhë vetë” dhe se gjuhën duhet ta lëmë të shëtisë e lirë, të paktën në këtë lëmë!

Përcaktimi i gjuhës së urrejtjes që bën Këshilli i Evropës parashikon “të gjitha format e shprehjes”, me fjalë të tjera, jo vetëm përmes gjuhës, por dhe me anë të pamjeve, videove apo ndonjë forme të veprimtarisë në internet. Për këtë arsye, edhe urrejtja përmes internetit është gjuhë e urrejtjes..

PSE ËSHTË E NEVOJSHME TË TRAJTOHET GJUHA E URREJTJES PËRMES INTERNETIT?

GJUHA E URREJTJES LËNDON

Fjalët lëndojnë dhe urrejtja lëndon! Gjuha e urrejtjes është një problem serioz dhe mund të përbëjë shkelje të të drejtave të njeriut.

Gjuha e urrejtjes përmes internetit nuk është më pak serioze sesa forma në kushte jo të lidhura me internetin, por, shpeshherë, është më vështirë për ta përcaktuar dhe kundërshtuar.

QËNDRIMET USHQEJNË VEPRIMET

Gjuha e urrejtjes është e rrezikshme jo vetëm pse është e dëmshme në vetvete, por dhe pse ajo mund të sjellë si rezultat shkelje më të rënda të të drejtave të njeriut, përfshirë dhunën fizike. Nëse nuk ndalohet, gjuha e urrejtjes përmes internetit ushqen urrejtjen në botën jo të lidhur me internetin, duke nxitur më tej shqetësimin racia dhe forma të tjera të diskriminimit dhe abuzimit. Mundësia që urrejtja të përhapet me shpejtësi në botën virtuale rrit dëmtimin e saj të mundshëm.

GJUHA E URREJTJES PËRMES INTERNETIT NUK ËRBËHET VETËM NGA “FJALË”

Interneti na lejon që të komunikojmë me shpejtësi dhe në shumë mënyra, përfshirë, për shembull, përmes mediave sociale dhe lojërave përmes internetit, dhe, shpeshherë, edhe në mënyrë anonime. Urrejtja përmes internetit mund të shprehet nëpërmjet videoeve dhe fotografive, si dhe në formën e saj më të njohur “me tekst”. Shpeshherë, format me figurë apo me fjalë dhe figurë mund të kenë ndikim më të madh te qëndrimet e vetëdijshme dhe nënvetëdijshme.

*Në sa mënyra mund të “urrejnë” njerëzit përmes internetit?
Një këngë, video, mesazh në Twitter, vizatim satirik, imazh i manipuluar...*

URREJTJA SYNON SI INDIVIDËT, ASHTU DHE GRUPET

Urrejtja përmes internetit mund të drejtohet tek grupet, ndërsa prirja është që objekte të jenë ata grupe, të cilët janë pothuajse të cenueshëm në njëfarë mënyre, si: azilkërkuesit, pakicat fetare apo ato me aftësi të kufizuara. Sidoqoftë, edhe individët po bëhen gjithnjë e më shumë objekt i urrejtjes përmes internetit. Nganjëherë, ndikimi është vdekjeprurës, si në rastin e bullizmit përmes internetit, që ka sjellë si rezultat vetëvrasje në një numër rastesh të raportuara. Gjithashtu, gjuha e urrejtjes rrezikon sigurinë dhe vetëbesimin e çdokujt që e njëjtëson veten me objektin e gjuhës së urrejtjes

*A keni thënë gjëra përmes internetit që s’do t’i thoshit personalisht?
A mund të kishit vepruar kështu nëse do të kishit menduar se s’mund të identifikoheshit?*

INTERNETI NUK MBIKËQYRET LEHTË

Gjuha e urrejtjes përmes internetit tolerohet më shumë sesa gjuha e urrejtjes në kushte jo të lidhura me internetin dhe i nënshtrohet më pak kontrollit. Gjithashtu, është më lehtë (dhe më pak e rrezikshme) që “urrejtësit” të jenë më abuzivë në kushte të lidhura me internetin sesa në kushte jo të lidhura me internetin, sidomos sepse, shpeshherë, njerëzit mund të fshihen pas maskës së anonimisë.

RRËNJËT E GJUHËS SË URREJTJES PËRMES INTERNETIT JANË TË THELLA

Qëndrimet dhe mosmarrëveshjet sociale, që bëhen shkas për gjuhën e urrejtjes përmes internetit, shkojnë thellë në shoqëri dhe, përgjithësisht, janë njëlloj me ato që sjellin si rezultat gjuhën e urrejtjes në kushte jo të lidhura me internetin. Duke trajtuar urrejtjen përmes internetit, ne punojmë edhe për të pakësuar rastet e urrejtjes në kushte jo të lidhura me internetin.

INTERNETI NUK ËSHTË NJË ISHULL

Veprimtaria përmes internetit është një veçori tejet e gjerë dhe në rritje e shoqërisë moderne, por ajo nuk duhet trajtuar si një lëmë ku nuk është e nevojshme që të zbatohen rregullat normale të sjelljes njerëzore. Ekzistenca virtuale e njerëzve është e lidhur fort me ekzistencën e tyre "reale". Të dyja fushat e jetës sonë nuk janë të palidhura: bota virtuale thjesht është bërë një pjesë e rëndësishme e botës "reale". Shpeshherë, gjuha e urrejtjes përmes internetit ka pasoja në jetën e përditshme: njerëzit, ndjenjat, përvojat dhe dinamikat janë të njëjta, në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin.

INTERNETI ËSHTË ENDE NJË FENOMEN I RI!

Në shumë pikëpamje, kuptimi që kemi për botën virtuale është më pak i përparuar sesa ai që kemi për botën jovirtuale; po kështu edhe ligjet dhe rregullat që lidhen me atë që, përgjithësisht, vlerësohet si e pranueshme apo e papranueshme. Veprimtaria përmes internetit duhet analizuar nëpërmjet të njëjtit prizëm të vlerave të përgjithshme që na udhëheqin në veprimtarinë tonë në kushte jo të lidhura me internetin. Gjithashtu, veprimtaria përmes internetit duhet t'i nënshtrohet të njëjtit legjislacion: në mënyrë të veçantë, ai duhet rregulluar me ligjet ekzistuese mbi të drejtat e njeriut.

INTERNETI MUND TË JETË MË I MIRË!

Interneti s'është as më shumë e as më pak nga ç'e bëjnë qeniet njerëzore. Pikërisht si në shoqërinë reale, nëse bëhen "të pranueshme", d.m.th., normë, mënyra të caktuara sjelljeje mund të mbizotërojnë. Ne kemi nevojë për një largpamësi si do të donim të ishin mënyrat e pranuarat të sjelljes përmes internetit. Për më tepër, ne duhet të punojmë për t'i bërë të pranueshme këto mënyra dhe jo mënyra të tjera. Kjo do të thotë se ne, si qytetarë dhe të rinj të të gjitha moshave, gjithashtu, duhet të shprehim interes si qeveriset interneti dhe pse disa gjëra lejohen dhe të tjera jo.

Disa forume ose grupe të faqeve të internetit kanë "kulturën" e tyre.

Si mund të ndihmojnë të rinjtë për të krijuar "kulturën e internetit" që parapëlqejnë?

MITET E ANONIMISË DHE PANDËSHKUESHMËRISË

Gjuha e urrejtjes përmes internetit përhapet dhe shtrihet duke nënvleftësuar efektet e saj shkatërrimtare tek njerëzit dhe nga dy mite për ndërveprimin social përmes internetit: anonimia dhe pandëshkueshmëria. Çdo gjë që bëhet përmes internetit, përfundimisht, mund të çojë tek autori apo zbatuesi i saj; varet deri ku ekziston gatishmëria për ta zbatuar ligjin. Sidoqoftë, përshtypja se përmbajtja e gjuhës së urrejtjes mund të postohet apo ripostohet pa lënë gjurmë e bën më të lehtë të shprehurit me gjuhën e urrejtjes se sikur autori i veprës ta dinte se emri i tij do të jetë i arritshëm nga të gjithë.

Së bashku me anoniminë vjen ndjesia e pandëshkueshmërisë: zbatuesit e gjuhës së urrejtjes mund të jenë të vetëdijshëm se veprimet e tyre janë të kundërligjshme, të padrejta apo të pamoralshme, por ata janë të bindur se nuk do t'u ndodhë asgjë. Gjithashtu, pandëshkueshmëria është një mit, pasi gjuha e urrejtjes, në fakt, mund të japë shkas për ndjekje ligjore në shumë shtete anëtare. Mitet e anonimisë dhe pandëshkueshmërisë duhen trajtuar dhe rrëzuar.

KLASIFIKIMI I GJUHËS SË URREJTJES

URREJTJE E KEQE, URREJTJE MË E KEQE

Çdo përgjigje ndaj gjuhës së urrejtjes duhet të pranojë se “urrejtja” ka një spektër: ndonëse të gjitha shprehjet e urrejtjes mund të jenë të këqija në njëfarë mase, një rast mund të jetë gjithsesi më i keq sesa një tjetër, për shembull, mund të jetë më fytes, mund të prekë një numër më të madh njerëzish, mund të jetë më nxitës, potencialisht më dëmtues e kështu me radhë. Kjo duhet mbajtur parasysh në çdo përpjekje për t’iu përgjigjur gjuhës së urrejtjes, pasi ndryshimet përsa i takon shkallës së urrejtjes së shprehur do të kenë rëndësi për përgjigjen tonë. Përgjigja e duhur ndaj gjuhës së urrejtjes nuk do të jetë tejet kufizuese për lirinë e shprehjes, por ajo do të pranojë dhe do të përpiqet të trajtojë dëmin që gjuha e urrejtjes shkakton (ose mund të shkaktojë). Lista më poshtë ofron disa gjëra të dobishme që duhen mbajtur parasysh kur vlerësohen rastet individuale.

PËRMBAJTJA DHE TONI I SHPREHJES

Disa shprehje të urrejtjes janë më të tejskajshme, përdorin fjalë më rënda e, ndoshta madje, bëjnë thirrje për veprim nga ana e të tjerëve. Në skajin tjetër të spektrit janë fyerjet e lehta apo përgjithësimet e gjera që i tregojnë grupe apo individë të caktuar në dritë të keqe (dhe mund të jenë të gabuara). Në një klasifikim të përkohshëm, bazuar vetëm tek përmbajtja dhe toni, këto shprehje mund të renditen nga e keqe te më e keqe:

Më shumë informacion për lirinë e shprehjes, përfshirë kufizimin e saj të ligjshëm, mund të gjeni në faqen 160.

Emigrantët kanë pasur historikisht ndikim të keq.

Njerëzit me aftësi të kufizuara po e zhvatin shtetin.

Një zezak nuk është qenie njerëzore, është kafshë.

Ti je një lavire ****. Do të të përdhunoj nesër

Gjithnjë e më të rënda apo kanosëse

Në praktikë, është shumë vështirë që përmbajtja apo toni të veçohen nga rrethana e përgjithshme. Shqyrtimi i faktorëve të tjerë (më poshtë) mund ta ndryshojë mënyrën si renditen këto thënie, për shembull, ndikimi i komentit për emigrantët mund të jetë shumë më dëmtues pikërisht sepse përdor gjuhë më të peshuar.

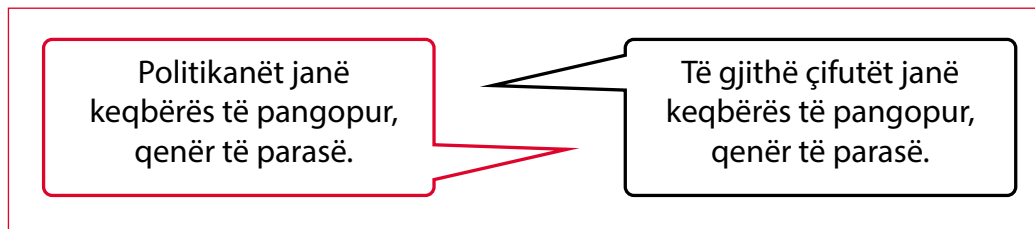
SYNIMI I PERSONIT PËRGJEGJËS PËR SHPREHJEN

Njerëzit thonë gjëra, sidomos përmes internetit, pa i peshuar mirë ato. Shpeshherë, ne fyejmë pa pasur qëllimin për të fyer dhe, më pas, ndiejmë keqardhje e, ndoshta madje, i tërheqim fjalët. Në dy shembujt në vijim, të dyja thëniet janë të padurueshme dhe të shëmtuara, por njëra thuhet me synimin për të lënduar. Më e pakta, të dy rastet kërkojnë përgjigje të ndryshme.

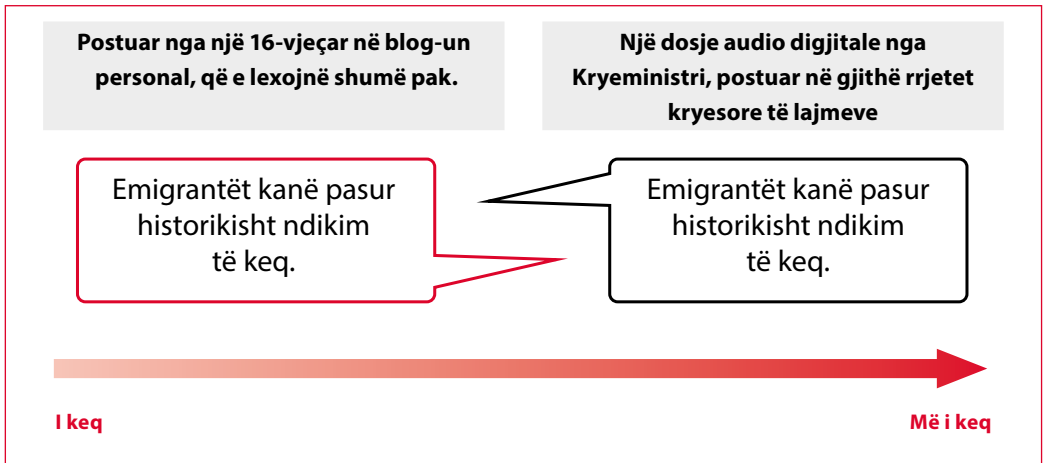
OBJEKTI OSE OBJEKTI I MUNDSHËM

Disa grupe apo individë mund të jenë më të cenueshëm se të tjerët përsa u takon kritikave të caktuara. Kjo mund të ndodhë për shkak të mënyrës si shihen përgjithësisht nga shoqëria apo të mënyrës si i paraqet media, ose mund të ndodhë për shkak se rrethanat e tyre i bëjnë më pak të aftë për të mbrojtur veten. Një shpifje kundër myslimanëve, për shembull, mund të jetë shumë më dëmtuese në një vend ku shumica dërrmuese nuk është myslimane; të krishterët mund të ndihen më shumë të kërcënuar nëse ata janë në pakicë. Në pothuajse çdo shoqëri fëmijët konsiderohen se kanë nevojë për vëmendje dhe mbrojtje të veçantë. Grupet që janë më rëndom objekt i gjuhës së urrejtjes përcaktohen në përkufizimin që jepet në fillim të këtij seksioni, por kushdo mund të jetë objekt i gjuhës së urrejtjes, edhe sikur të mos përfshihet në ndonjë prej formave të intolerancës që renditen në listë. Shembulli më poshtë pasqyron se si e njëjta shprehje, e thënë për grupe të ndryshme, mund të ketë ndikim shumë të ndryshëm. E dyta mund të jetë shumë më e dëmshme.

KONTEKSTI

Konteksti i një shprehjeje të caktuar përmblledh rrethanat historike dhe kulturore të një shprehjeje të urrejtjes. Ai mund të përfshijë edhe faktorë të tjerë, si: mjetin e komunikimit dhe publikun që mund të jetë objekt, mosmarrëveshjet apo paragjykimet ekzistuese, “autoritetin” e personit përgjegjës për shprehjen e kështu me radhë.

NDIKIMI OSE NDIKIMI I MUNDSHËM

Ndikimi faktik apo i mundshëm tek individët, grupet apo shoqëria në tërësi është një nga faktorët më të rëndësishëm në vlerësimin e një shprehjeje të urrejtjes dhe në vlerësimin e përgjigjes sonë. Shpeshherë, sa është prekur një person a grup, në fakt, është më e rëndësishme se ç' mendojnë të tjerët nga jashtë se duhet të ishin prekur ata. Për shembull, nëse një fëmijë tronditet rëndë nga komente që të tjerët pretendojnë se i bëjnë në mënyrë "miqësore", dhimbja faktike do të jetë ndoshta më e rëndësishme në thjesht lejimin e atyre të tjerëve që të "shprehin opinionet e tyre".

URREJTJA, URRËJTJA PËRMES INTERNETIT DHE LEGJISLACIONI NDËRKOMBËTAR

Ndonëse në këtë Manual theksi nuk vihet detyrimisht në përdorimin e mjeteve ligjore, vlen të përmenden disa prej ndalimeve ligjore mbi gjuhën e urrejtjes që zbatohen edhe në një botë virtuale.

- Neni 20 i **Marrëveshjes Ndërkombëtare për të Drejtat Civile dhe Politike** thotë: "Ndalohet me ligj përkrahja e urrejtjes kombëtare, raciale apo fetare që përbën nxitje për diskriminim, armiqësi apo dhunë".
- Neni 4 i **Konventës Ndërkombëtare për Çrënjosjen e të Gjitha Formave të Diskriminimit Racial** deklaron të paligjshme të gjitha veprimtaritë propagandistike që ndihmojnë dhe nxisin diskriminimin racial.
- Neni 10 i **Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut** mbron lirinë e shprehjes, por lejon që ajo të kufizohet "për mbrojtjen e reputacionit apo të drejtave të të tjerëve", si dhe për disa qëllime të tjera. Ky nen bën të mundur që shtetet anëtare të ndalojnë raste të caktuara të gjuhës së urrejtjes në vendet e tyre.

Më shumë informacion për të drejtat e njeriut dhe legjislacionin mbi të drejtat e njeriut mund të gjendet tek Seksioni 5.2 për të drejtat e njeriut..

- A e dini cilat forma të gjuhës së urrejtjes janë të ndaluara?
- Neni 17 i Konventës ndalon çdo veprim “që synon cenimin e të drejtave dhe lirive [të përcaktuara në këtë Konventë]”. Ky nen është përdorur edhe për të legjitimuar kufizimet nga ana e qeverive të disa formave të gjuhës së urrejtjes.

A e dini cilat forma të gjuhës së urrejtjes janë të ndaluara?

Një tjetër instrument i rëndësishëm i legjislacionit ndërkombëtar i Këshillit të Evropës është Konventa për Krimin në Fushën e Kibernetikës (gjithashtu, e njohur si Konventa e Budapestit, 2001). Konventa për Krimin në Fushën e Kibernetikës e Këshillit të Evropës është i vetmi instrument ndërkombëtar detyruar për këtë çështje. Ajo shërben si udhëzues që çdo vend të hartojë një legjislacion vendas gjithëpërfshirës mbi krimin kibernetik dhe si kuadër për bashkëpunimin ndërkombëtar ndërmjet Shteteve Palë në këtë Konventë.

Protokolli shtesë i Konventës për Krimin në Fushën e Kibernetikës, lidhur me ndjekjen penale të akteve të një natyre raciste dhe ksenofobe që kryhen përmes sistemeve kompjuterike (2003), është një protokoll fakultativ që duhet nënshkruar nga Shtetet Palë në Konventë. Protokolli jep këtë përkufizim: “Material racist dhe ksenofobik” është çdo “material i shkruar, çdo imazh ose paraqitje tjetër e mendimeve ose teorive që ka mundësuar, përhapur ose nxitur urrejtje, diskriminim ose dhunë kundër çdo individi ose grupi individësh, mbi bazën e racës, ngjyrës, prejardhjes apo origjinës kombëtare ose etnike, si dhe të fesë, nëse përdoret si pretekst për ndonjërin prej këtyre faktorëve”. Protokolli kërkon që shtetet anëtare të marrin masa të caktuara me qëllim ndalimin dhe ndjekjen penale të akteve të racizmit dhe ksenofobisë. Komiteti për Krimin në Fushën e Kibernetikës mbledh përfaqësuesit e Palëve në Konventë për konsultime lidhur me zbatimin e Konventës në shtetet anëtare dhe masat mbështetëse që duhen marrë.

Në vitin 2014, Komiteti i Ministrave i Këshillit të Evropës miratoi “Udhëzimin për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit” (CM/Rec(2014)6). Udhëzuesi përmban informacion se çfarë nënkuptojnë të drejtat dhe liritë në praktikë në kuadër të internetit, si mund të mbështetesh tek ato dhe të ndërmarrësh veprim mbi bazën e tyre, si dhe si mund të përdoren mjetet juridike. Udhëzuesi jep një vështrim të përgjithshëm, për shembull, si zbatohen përmes internetit mosdiskriminimi dhe liria e shprehjes. Te Kapitulli 5.2 mund të gjeni më shumë informacion për të drejtat e njeriut dhe të drejtat e njeriut në internet. Te Kapitulli 5.3 mund të gjeni më shumë informacion si gjen zbatim liria e shprehjes në internet. Kjo është lidhja për të hapur Udhëzuesin: www.coe.int/en/web/internet-users-rights/guide.

5.2 TË DREJTAT E NJERIUT

Të gjithë njerëzit lindin të lirë dhe të barabartë në pikëpamje të dinjitetit dhe të të drejtave

Neni 1, Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut

Të drejtat e njeriut lidhen me gjuhën e urrejtjes në një sërë mënyrash. Nga pikëpamja ligjore, disa të drejta të njeriut mund të përdoren si në raste të caktuara të gjuhës së urrejtjes, ashtu dhe në përpjekje për ta ndaluar apo kufizuar atë. Nga pikëpamja e qëndrimeve apo vlerave, pothuajse e gjithë gjuha e urrejtjes buron nga qëndrime që janë raciste apo diskriminuese, dhe të dyja janë çështje të të drejtave të njeriut. Nga pikëpamja e edukimit, në kuptimin më të gjerë të fjalës, të drejtat e njeriut japin një nga kuadrot më të dobishëm për të kuptuar dhe trajtuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit.

Ky seksion përmban informacion bazë për parimet e të drejtave të njeriut, legjisllacionin mbi të drejtat e njeriut dhe si zbatohen të drejtat e njeriut lidhur me gjuhën e urrejtjes përmes internetit. Në seksione të tjera trajtohen disa nga të drejtat e veçanta që lidhen në mënyrë më të drejtpërdrejtë me gjuhën e urrejtjes përmes internetit.

ÇFARË JANË TË DREJTAT E NJERIUT?

Fakte kryesore

- Të drejtat e njeriut janë standarde për të cilat është rënë dakord në shkallë ndërkombëtare, mbi bazën e një grupi vlerash universale me të cilat është pajtuar çdo qeveri në mbarë botën.
- Të drejtat e njeriut bazohen në idenë se të gjitha qeniet njerëzore meritojnë respekt dhe askujt nuk i duhet të vuajë në atë masë që t'a bëjë të ndihet më pak njerëzor. Të gjitha qeniet njerëzore janë të barabarta në këtë pikëpamje; dinjiteti i tyre duhet trajtuar si një vlerë thelbësore.
- Të drejtat e njeriut janë mishëruar në të drejtën ndërkombëtare, që krijon detyrime për qeveritë në mbarë botën. Qeveritë kanë detyrimin që të sigurojnë përmbushjen e nevojave bazë të çdo individi, përfshirë nevojën për dinjitet personal.
- Të drejtat e njeriut nuk sigurojnë një jetë luksu, pa asnjë dëm apo lëndim. Ato ofrojnë një pikënisje, një grup standardesh minimale që përcaktojnë çfarë është e nevojshme që njerëzit të bëjnë një jetë me dinjitet.
- Në rrethana të caktuara, pjesa më e madhe e të drejtave të njeriut mund të kufizohet nëse është e nevojshme me qëllim mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve, apo nëse është e nevojshme për shoqërinë në tërësi. Disa të drejta të njeriut, për shembull, e drejta e jetës dhe e drejta për të mos iu nënshtuar trajtimit çnjerëzor dhe poshtëruar, nuk mund të kufizohen asnjëherë.

TË DREJTAT E NJERIUT DHE LIGJI

Të drejtat e njeriut janë përfshirë në sisteme të ndryshme ligjore, duke krijuar detyrime për qeveritë në një sërë nivelesh. Instrumentet kryesore të të drejtave të njeriut, së bashku me disa nga të drejtat që ato parashikojnë, jepen në diagramën në faqen 157.

TË DREJTAT E NJERIUT NË NIVEL NDËRKOMBËTAR

Kombet e Bashkuara kanë hartuar një numër traktatesh për të drejtat e njeriut që përcaktojnë detyrimet e qeverive lidhur me individët. Më të rëndësishmet janë:

- **Deklarata e Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Njeriut (DUDNJ).** DUDNJ është hartuar në vitin 1948, menjëherë pas Luftës së Dytë Botërore. Ajo është pranuar nga çdo qeveri në mbarë botën dhe deklarohen të drejtat bazë dhe parimet themelore që duhen përfshirë në çdo traktat të mëpasshëm për të drejtat e njeriut.
- **Marrëveshja Ndërkombëtare për të Drejtat Civile dhe Politike (MNDCP)** u miratua nga Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara në vitin 1966. Në të shtjellohen në mënyrë të zgjeruar shumë prej të drejtave që deklarohen në UDHR, siç ilustron nga diagrama në faqen 157.
- **Marrëveshja Ndërkombëtare për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore (MNDESK)** u miratua nga Asambleja e Përgjithshme njëkohësisht me MNDCP-ënë. Marrëveshja parashikon pjesën tjetër të të drejtave që deklarohen në DUDNJ.

Të gjitha qeveritë evropiane kanë rënë dakord që të respektojnë, mbrojnë dhe përmbushin të drejtat që parashikohen në Deklaratën Ndërkombëtare të të Drejtave të Shtetasve. Gjithashtu, ato kanë nënshkruar marrëveshje të tjera të ndryshme ndërkombëtare për të drejtat e njeriut, përfshirë Konventën e Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Fëmijës.

NË NIVEL RAJONAL

Kuadri evropian i të drejtave të njeriut është krijuar dhe mbikëqyrur nga Këshilli i Evropës dhe, në masë më të vogël, nga Bashkimi Evropian.

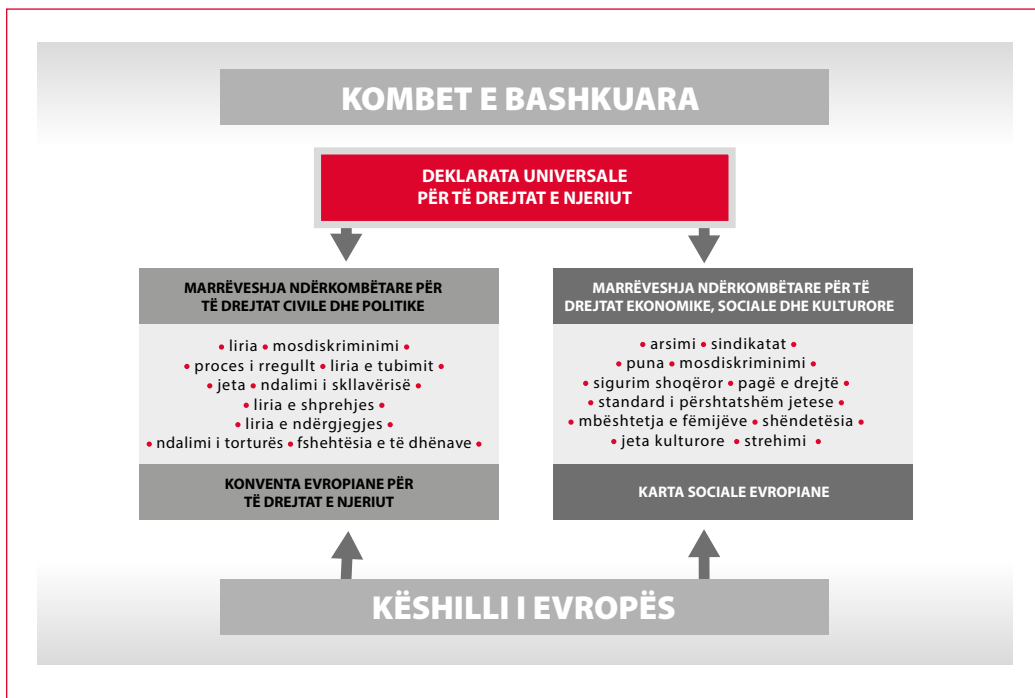
Të dyja marrëveshjet kryesore në nivel evropian i ndajnë të drejtat, që deklarohen në DUDNJ, njëlloj me dy marrëveshjet ndërkombëtare që përmenden më sipër, ndonëse marrëveshjet e Këshillit të Evropës janë miratuar në një periudhë më të hershme.

- **Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut** u miratua në vitin 1953 dhe parashikon pothuajse të njëjtat të drejta si MNDCP. Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut u krijua në vitin 1959 për të mbikëqyruar respektimin e Konventës nga ana e shteteve anëtare të Këshillit të Evropës.
- **Karta Sociale Evropiane** u miratua në vitin 1961 dhe parashikon pothuajse të drejta të njëjta me ato që parashikon MNDESK. Këto të drejta mbikëqyren nga Komiteti Evropian për të Drejtat e Njeriut që shqyrton raportet që paraqesin qeveritë (dhe, nganjëherë, aktorë të tjerë, si: sindikatat dhe OJQ-ë të tjera).

NË NIVEL KOMBËTAR

Gjithashtu, në legjisllacionin vendas shumë vende kanë përfshirë mbrojtje për të drejtat e njeriut. Kur ndodh kështu, shkeljet e mundshme të të drejtave të njeriut mund të shqyrtohen në gjykatat vendase.

CILAT TË DREJTA KEMI?

TË DREJTAT E NJERIUT DHE GJUHA E URREJTJES

Të drejtat e njeriut kanë rëndësi për gjuhën e urrejtjes në një sërë nivelesh të ndryshme:

SHKAQET THEMELORE

Gjuha e urrejtjes nxitet nga stereotipa negativë që disa grupe a individë i shohin si inferiorë, të ndryshëm dhe më pak të denjë për respekt. Të drejtat e njeriut i konsiderojnë qeniet njerëzore si të barabarta për sa i takon të drejtave të njeriut dhe njëlloj të denja për respekt. Mosdiskriminimi është një parim themelor. Krijimi i respektit për të drejtat e njeriut është një mënyrë për të siguruar që qëndrimet, të cilat nxisin gjuhën e urrejtjes, të mos lejohen të përhapen.

NDIKIMI I MENJËHERSHËM

Shprehjet më të këqija të gjuhës së urrejtjes janë vetë një formë diskriminimi dhe abuzimi me të drejtat e njeriut. Gjuha e urrejtjes tjetëron, mënjanon dhe prek dinjitetin personal, shpeshherë, të atyre që janë tashmë të cenusur në mënyra të tjera. Kur objekti i gjuhës së urrejtjes individualizohet, për shembull, në raste të bullizmit përmes internetit, gjuha e urrejtjes mund të cenojë edhe të drejtën e jetës dhe, madje, mund të përbëjë trajtim çnjerëzor dhe poshtëruës. Sidoqoftë, gjuha e urrejtjes, gjithashtu, prek besimin, dinjitetin dhe sigurinë e çdokujt që e njëjtëson veten me grupet objekt i gjuhës së urrejtjes.

PASOJAT E GJUHËS SË URREJTJES

Nëse nuk kundërshtohet, gjuha e urrejtjes nxit më tej abuzimet me të drejtat e njeriut: stereotipat negativë përhapen në gjithë shoqërinë, grupet anashkalohen dhe izolohen gjithnjë e më shumë, rritet konflikti dhe ndarja dhe abuzimi apo kanosjet shtohen teksa vihen në provë kufij të rinj. Në rastet më të këqija, thjesht “shprehja” fillon të kthehet në abuzim fizik. Gjuha e urrejtjes mund të sjellë si rezultat krime për shkak të urrejtjes, përfshirë të drejtat e njeriut që lidhen me sigurinë dhe mbrojtjen personale. Krimet për shkak të urrejtjes, përfshirë gjenocidin, shoqërohen gjithmonë me përdorim të gjuhës së urrejtjes. Jo të gjitha rastet e përdorimit të gjuhës së urrejtjes sjellin si rezultat krime për shkak të urrejtjes, por krimet për shkak të urrejtjes gjithmonë përfshijnë përdorimin e gjuhës së urrejtjes.

LIRIA E SHPREHJES?

Edhe veprimet që ndërmerren për të luftuar gjuhën e urrejtjes mund të përfshijnë të drejtat e njeriut, sepse liria e shprehjes është një e drejtë themelore e njeriut, po kështu edhe liria e mendimit, ndërgjegjes apo fesë. Shpeshherë, ata, që akuzohen se nxitin “urrejtje”, iu drejtohen këtyre të drejtave.

Kuptimi siç duhet i të drejtave të njeriut mund të shërbejë për zgjidhjen e këtij konflikti në dukje. Një nga sfidat kryesore në punën për të luftuar gjuhën e urrejtjes është aftësia për të përcaktuar barazpeshën më të mirë ndërmjet lejimit të shprehjes së lirë, duke mbrojtur ndërkohë të drejta të tjera që mund të përdoren nga format e saj më të dhunshme.

SI DUHEN PËRDORUR TË DREJTAT E NJERIUT PËR TRAJTUAR GJUHËN E URREJTJES

Edukimi me të drejtat e njeriut jep një mjet të fuqishëm për trajtimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit duke zhvilluar tek të rinjtë njohuri, aftësi dhe qëndrime për të trajtuar gjuhën e urrejtjes nga një qasje e bazuar në të drejtat e njeriut. Qasja e bazuar në të drejtat e njeriut shërben jo vetëm për të krijuar mirëkuptim dhe respekt për të tjerët; kjo qasje, gjithashtu, shërben për të nxitur pjesëmarrjen aktive dhe ndjenjën e veprimit individual.

Më shumë informacion për të drejtat e njeriut mund të gjeni te Kapitulli 4 i “Busullës”: www.coe.int/compass

TË DREJTAT E NJERIUT DHE INTERNETI

FAKTE KRYESORE

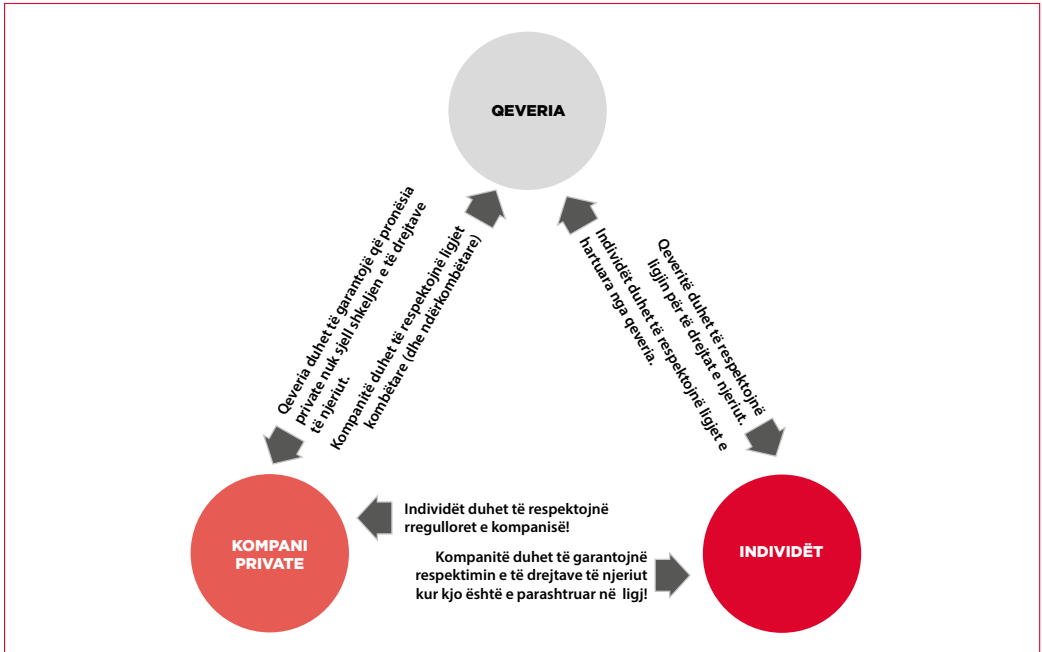
- Të drejtat e njeriut dhe mbrojtja e tyre janë gjithnjë më të rëndësishme sesa rregullat dhe rregulloret e shoqërive private.
- Duke ushtruar të drejtat e njeriut në internet, kushdo duhet të jetë i mbrojtur nga ndërhyrja e kundërligjshme apo ngacmimi.
- Kushdo, të drejtat dhe liritë e të cilit janë shkelur në internet, gëzon të drejtën të kërkojë ndihmë dhe mbështetje.

Interneti “zotërohet” dhe kontrollohet kryesisht nga shoqëri private. Kjo e bën mbrojtjen e të drejtave të njeriut më të ndërlikuar, pasi të drejtat e njeriut janë në fakt “rregulla për qeveritë”, jo për shoqëritë private. Nëse një zonë tregtare apo klube nate private duan t’i ndalojnë njerëzit që të mbajnë xhinse, të protestojnë apo të shpërndajnë informacione për një tjetër shoqëri, ku të gjitha këto janë forma të “shprehjes”, ju nuk mund të kërkonit liri të shprehjes dhe t’i çoni ato në Gjykatën Evropiane për të Drejtat e Njeriut! Po kështu, shoqëritë private mund të përcaktojnë kryesisht rregullat që njerëzit duhet t’i respektojnë kur përdorin pjesë të internetit që ato kanë në zotërim. Nëse njerëzve nuk u pëlqejnë këto rregulla, ata mund të ankohen, por masa ndëshkimore përfundimtare është thjesht që të mos përdorin shërbimin.

Sidoqoftë, kjo nuk do të thotë se ato pjesë të botës, të cilat janë në zotërim të shoqërive private, përfshirë internetin, nuk rregullohen nga legjislacioni mbi të drejtat e njeriut! Të drejtat e njeriut u diktojnë qeverive (të paktën) dy lloje

të ndryshme detyrimesh:

1. Ato përcaktojnë kufijtë e asaj çfarë lejohen të bëjnë qeveritë në mënyrë aktive, për shembull, qeveritë nuk lejohet që të ndalojnë të gjithë mendimin e kundërt politik, të përdorin torturën apo ta privojnë dikë nga liria pa arsye të drejtë.
2. Ato detyrojnë qeveritë që të ndërmarrin veprim pozitiv për të siguruar që të drejtat e njeriut të mbrohen siç duhet. Kjo mund të nënkuptojë miratimin e ligjeve që ndalojnë diskriminimin, duke u siguruar që aktet e dhunshme të ndiqen penalisht (dhe të ndëshkohen), apo duke siguruar që viktimat të kenë mbrojtjen e duhur.

Me fjalë të tjera, qeveritë, gjithashtu, duhet të sigurojnë që hapësirat “private” nuk sjellin si rezultat shkelje të të drejtave të njeriut.

Numri i çështjeve gjyqësore lidhur me shkelje të të drejtave të njeriut në internet sa vjen e rritet.

Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut ka pohuar në vendimet e saj gjyqësore se shtetet janë të detyruara që të mbrojnë të drejtat dhe liritë themelore të individëve në internet. Sidomos liria e shprehjes, mbrojtja e fëmijëve dhe të rinjve, mbrojtja e moralit dhe të drejtat e të tjerëve duhen mbrojtur duke luftuar racizmin, ksenofobinë dhe forma të tjera të diskriminimit.

Për më tepër, dallimi ndërmjet hapësirës publike dhe private është zbehur dhe meriton të diskutohet. Jo të gjitha grupet e faqeve të internetit janë në pronësi private dhe, edhe kur janë, çështja e llogaridhënies publike mbetet e rëndësishme. A është një rrjet social, që mbledh 500 milion vetë, një sipërmarrje thjesht private?

Shumë përfaqësues të të rinjve në Këshillin e Evropës kanë kërkuar nga Lëvizja JO! GJUHËS SË URREJTJES që ta afirmojë internetin si hapësirë publike me interesa që i tejkalojnë ku e ku interesat e bizneseve të internetit.

Mbani parasysh: Thjesht pse ekzistojnë relativisht pak “ligje” që rregullojnë të shprehurit përmes internetit, nuk do të thotë se individët nxiten që të thonë e të bëjnë çfarë t’u pëlqejë! Interneti do të bëhet ashtu siç do ta vendosin përdoruesit e internetit që ta bëjnë, dhe të rinjtë duhet të kenë po aq mundësi sa kushdo tjetër për të ushtruar ndikim në këtë gjë!

5.3 LIRIA E SHPREHJES

Kushdo ka të drejtën e lirisë së mendimit dhe të shprehjes; kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit pa ndërhyrje, si dhe lirinë e kërkimit, marrjes dhe përhapjes së informacionit dhe ideve me çfarëdo mjetesh, pa marrë parasysh kufijtë.

Neni 19, Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut

LIRIA E SHPREHJES DHE GJUHA E URREJTJES

Liria e shprehjes është me rëndësi themelore në çdo punë për të mbrojtur të drejtat e njeriut dhe për të trajtuar gjuhën e urrejtjes. Ndonëse të gjitha format e abuzimit apo urrejtjes janë të pakëndshme dhe shumë mund të jenë raciste, në çdo përpjekje për të kufizuar apo eliminuar shprehjet e urrejtjes duhet të merren në konsideratë të drejtat e të dyja palëve. Këtu përfshihen të drejtat e atyre që shprehin “urrejtjen”. Kjo mund të duket e çuditshme, por respektimi i të drejtave të njeriut është pothuajse gjithmonë çështje e barazpeshimit të kërkesave të ndryshme për të drejta. Pavarësisht sa shumë mund t’i urrejmë abuzuesit, kriminelët apo edhe ata që lëndojnë të tjerët nëpërmjet fjalëve të tyre, ekzistojnë mbrojtje të të drejtave të njeriut që zbatohen edhe për ata.

Liria e fjalës apo e drejta e lirisë së shprehjes vlerësohet si një e drejtë themelore e njeriut për dy arsye kryesore: së pari, sepse ajo është me rëndësi për individët, dhe së dyti, sepse është me rëndësi për shoqërinë. Liria e shprehjes është njëra nga ato “nevojat bazë” të domosdoshme për dinjitetin njerëzor dhe luan, gjithashtu, një rol kryesor në shoqërinë demokratike. Pa lirinë e shprehjes, demokracia nuk mund të funksionojë; pa demokraci, të drejtat e njeriut janë të pambrojtura.

Liria e shprehjes “përbën një nga themelet e domosdoshme [të shoqërisë demokratike], një nga kushtet bazë për progresin e saj dhe zhvillimin e çdo njeriu”.

Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut: çështja “Handyside kundër Mbretërisë së Bashkuar”

Në gjuhën e përditshme, përgjithësisht, njerëzit i referohen të drejtës së “lirisë së fjalës”. Në fakt, liria e shprehjes përbledh të gjitha format e shprehjes njerëzore, përfshirë fjalën e shkruar, imazhet pamore, dramën, videot, muzikën e kështu me radhë. Për këtë arsye, ajo është veçanërisht e rëndësishme për veprimtarinë përmes internetit: çdo gjë përmes internetit është një “shprehje” dhe, teorikisht, parashikohet nga kjo e drejtë.

PSE ËSHTË E RËNDËSISHME LIRIA E SHPREHJES?

PJESË E TË QENIT NJERËZOR!

Mendimet, opinionet dhe bindjet e njerëzve janë pjesë e rëndësishme e identitetit të tyre. Ndalimi i njerëzve për t’u “shprehur” i lë ata pa një pjesë të personalitetit të tyre, duke nënvleftësuar kështu identitetin e tyre. Të drejtat e njeriut në masë të madhe kanë të bëjnë me ruajtjen e kontrollit personal – autonominë – mbi jetën tonë.

Gjithashtu, kufizimi i lirisë së shprehjes kufizon mundësinë e tyre për të marrë pjesë në shoqëri. Pjesëmarrja është në vetvete një e drejtë kryesore e njeriut, si një formë e ndërveprimit shoqëror dhe si një mënyrë e ndikimit në vendimet që mund të merren në emrin tonë. Pjesëmarrja është me rëndësi kryesore për demokracinë dhe qytetarinë.

E RËNDËSISHME PËR DEMOKRACINË

DDebati dhe diskutimi janë pjesë thelbësore e shoqërisë demokratike. Idetë lindin nëpërmjet shkëmbimit të tyre me të tjerë dhe ne i përsosim, bashkohemi me to dhe i krahasojmë me interpretime të tjera. Krijimtaria dhe “e vërteta” varen nga ndërkëmbimi i ideve dhe shkëmbimi “i lirë” i ideve ndihmon në pasurinë e shoqërisë. Gjithashtu, debati dhe diskutimi janë mënyra për mundësimin e një ndërveprimi më të mirë njerëzor. Ne i kuptojmë të tjerët duke dëgjuar mendimet e tyre, ndoshta duke mos u pajtuar me ta, por duke gjetur një rrugë të përbashkët për të jetuar së bashku, gjë që bën të mundur që të dyja palët të bashkëjetojnë. Edhe kjo është me rëndësi për një shoqëri të bashkuar.

Pra, liria e shprehjes është me rëndësi sepse e lejon shoqërinë të zhvillohet dhe të ecë përpara, dhe sepse i lejon individët që të zhvillohen dhe të ecin përpara. Kufizimi i lirisë së shprehjes njihet si diçka për të cilën na duhet një arsye shumë e fortë për ta bërë.

ÇFARË THOTË LIGJI KUFIJTË E LIRISË SË SHPREHJES

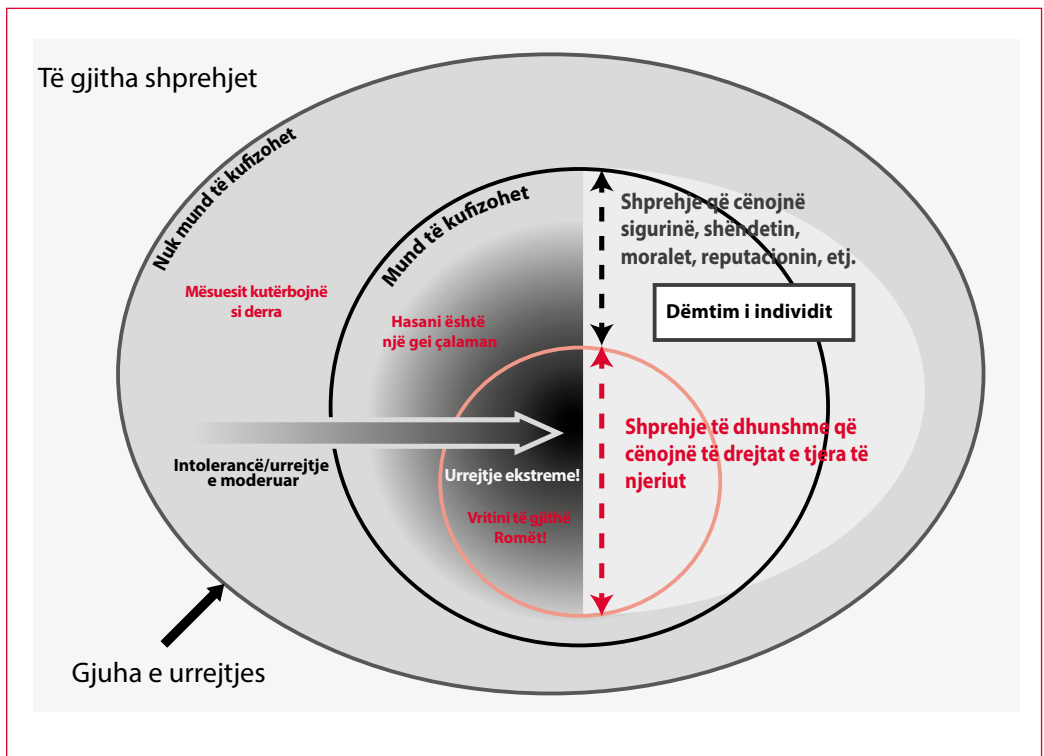

Diagrama tregon format e gjera të shprehjes që mund të kufizohen apo që duhen kufizuar sipas legjislacionit ndërkombëtar mbi të drejtat e njeriut. A jeni dakord me këto kufij dhe kufizime? A mendoni se duhet kufizuar më shumë (apo më pak) gjuhë?

Pavarësisht nga arsytet e forta për mbrojtjen e lirisë së fjalës, marrëveshjet për të drejtat e njeriut pranojnë, gjithashtu, se gjuha në vetvete është një "akt" që ka mundësinë që të dëmtojë të tjerët dhe, madje, të kanosë shoqërinë në tërësi. Për këtë arsye, liria e shprehjes është një nga drejtat që mund të kufizohet në rrethana të caktuara dhe që, herë pas here, duhet kufizuar. Duhet të ekzistojë një ekuilibër ndërmjet lejimit të njerëzve që të shprehin mendimet e tyre të brendshme dhe sigurimit që kjo të mos vërë në rrezik të drejtat e të tjerëve, apo t'i shkaktojë një dëm më të madh shoqërisë.

Si Neni 19 i DUDNJ-ësë, ashtu dhe Neni 10 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) mbrojnë lirinë e shprehjes. Neni 10 parashtron kushtet që duhen përmbushur nëse një qeveri ka dëshirë të diktojë kufij mbi lirinë e fjalës apo të ndëshkojë të shprehurit e papranueshëm. Këto kushte duhen përmbushur, përndryshe çdo kufizim do të vlerësohet si shkelje. Sidoqoftë, ekziston njëfarë fleksibiliteti (elasticiteti) për një interpretim të gjerë të kushteve, në mënyrë që vende të ndryshme t'u përgjigjen shqetësimeve të veçanta në mënyrën më të përshtatshme.

ÇFARË THOTË KONVENTA EVROPIANE PËR TË DREJTAT E NJERIUT?

Kushdo ka të drejtë të gëzojë lirinë e shprehjes. Kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë ose për të dhënë informacion edhe ide pa ndërhyrjen e autoriteteve publike dhe pa marrë parasysh kufijtë... KEDNJ. Neni 10, paragrafi 1

Së pari, Konventa thotë se liria e shprehjes është me rëndësi dhe duhet mbrojtur.

Së dyti, Konventa përfshin lirinë e shprehjes:

- Lirinë e mendimit
- Lirinë për të marrë informacione "pa ndërhyrjen e autoriteteve publike"
- Lirinë për të dhënë informacione "pa ndërhyrjen e autoriteteve publike"

Së treti, në rrethana të caktuara, kur ekziston një "nevojë urgjente nga pikëpamja shoqërore", Neni 10 merr në konsideratë disa kufizime të lirisë së shprehjes. Sidoqoftë, çdo kufizim duhet të jetë i nevojshëm me qëllim që të përmbushet një nevojë shoqërore e posaçme dhe ky kufizim duhet të jetë në përputhje me atë nevojë; me fjalë të tjera, ai nuk duhet të jetë i tepruar.

NENI 10

"Féret kundër Belgjikës"

Gjatë fushatës zgjedhore u shpërndanë disa lloj fletëpalosjesh që përmbanin parulla, përfshirë "Të ngrihem kundër islamizimit të Belgjikës", "Ndal politikës së gënjeshtërt të integritetit" dhe "T'i kthejmë mbrapsht joevropianët që kërkojnë punë". Për këtë shkak, një anëtar belg i Parlamentit dhe kryetari i partisë politike "National Front" (Fronti Kombëtar) në Belgjikë u dënua për nxitje të diskriminimit racial.

Ai u ankua në Gjykatën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, me pretendimin se ishte shkelur e drejta e tij për lirinë e shprehjes. Gjykata nuk gjeti asnjë shkelje të lirisë së shprehjes; gjithashtu, Gjykata vlerësoi se mesazhi i tij, i përcjellë në kuadrin zgjedhor, ishte haptas nxitje e urrejtjes raciale.

Kërkesa e “përputhshmërisë” do të thotë se censura, si një kufizim i përgjithshëm, nuk konsiderohet në përputhje me të drejtën e njerëzve për lirinë e shprehjes. Çështjet gjyqësore duhen vlerësuar duke marrë në konsideratë bazueshmërinë dhe, kur është e mundur, shprehja duhet lejuar. Duhet gjetur metoda alternative për të mbrojtur ata që mund të cënohen nga raste të veçanta.

NENI 17 I KEDNJ-ËSË

Përveç të drejtës së lirisë së shprehjes, në KEDNJ përfshihet edhe një nen që ndalon çdo veprim “që synon cenimin e të drejtave që parashikohen në këtë Konventë”. Këtu mund të përfshihen rastet e tejskajshme të gjuhës së urrejtjes (dhe gjuhës së urrejtjes përmes internetit).

Neni 17 do të thotë se kush bën thirrje për veprime të dhunshme kundër grupeve të caktuara nuk mund t’i drejtohet të drejtës së lirisë së shprehjes. Nuk ekziston asnjë e drejtë që lejon thirrje për të sulmuar a për të vrarë njerëz.

NENI 17

“Norwood kundër Mbretërisë së Bashkuar”

Një qytetar britanik u dënua në Mbretërinë e Bashkuar për armiqësi ndaj një grupi fetar. Ai kishte ekspozuar në dritaren e tij një afishe të madhe të Partisë Nacionaliste Britanike (PNB), ku tregohet një fotografi e Kullave Binjake në flakë, me fjalët “Islami jashtë Britanisë – të mbrojmë popullin britanik” dhe simbolin e një gjysmëhëne dhe një ylli në shenjë ndalimi. Ai u ankua në Gjykatën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, duke argumentuar se ishte shkelur e drejta e tij për lirinë e shprehjes. Gjykata Evropiane e deklaroi të papranueshme kërkesën e tij dhe gjeti se një sulm i tillë i përgjithshëm, i fortë kundër një grupi fetar, duke e lidhur grupin në tërësi me një akt të rëndë terrorizmi, ishte i papajtueshëm me vlerat që deklarohen dhe garantohen në Konventë, veçanërisht, toleranca, paqja sociale dhe mosdiskriminimi, dhe se pala kërkuese nuk mund të kërkonte mbrojtjen e Nenit 10 (Liria e shprehjes).

“Garaudy kundër Francës”

Autori i një libri të titulluar “Mitet e themelimit të Izraelit modern” u dënua në Francë për shkelje të vënies në dyshim të ekzistencës së krimeve kundër njerëzimit, të shpifjes në publik kundër një grupi personash – në këtë rast, komunitetit hebre – dhe të nxitjes së urrejtjes raciale. Ai argumentonte se ishte shkelur e drejta e tij për lirinë e shprehjes. Gjykata Evropiane e deklaroi të papranueshme kërkesën e tij dhe vlerësoi se përmbajtja e komenteve të palës kërkuese nënkuptonte mohim të holokaustit dhe vuri në dukje se vënia në dyshim e ekzistencës së fakteve historike të njohura qartë nuk përbënte hulumtim shkencor apo historik; qëllimi i vërtetë ishte për të rehabilituar regjimin Nacional Socialist dhe për të akuzuar vetë viktimat për falsifikim të historisë. Duke qenë se akte të tilla ishin haptas të papajtueshëm me vlerat themelore që kërkonte të promovonte Konventa Evropiane, Gjykata zbatoi Nenin 17 (Ndalimi i shpërdorimit të të drejtave) dhe vendosi se pala kërkuese nuk kishte të drejtë të mbështetej tek Neni 10 (Liria e shprehjes)..

KUSH E PËRDOR NENIN 10?

Ndonëse qeveritë mund të kenë detyrime për kufizimin e lirisë së shprehjes kur të shprehurit mund të jetë i dëmshëm, zakonisht, çështjet gjyqësore që shqyrtohen nga Gjykata Evropiane sipas Nenit 10 nuk kanë të bëjnë me mungesën e veprimit të qeverive. Përkundrazi, ato kanë të bëjnë me kundërshtimin e rasteve kur

një qeveri ka ndërmarrë hapa për kufizimin e lirisë së shprehjes, ndoshta, për të mbrojtur grupe a individë të caktuar, dhe kur ky kufizim mendohet se është i tepruar. E drejta e lirisë së shprehjes është me rëndësi kur ka të bëjë me gjuhën e urrejtjes, pasi na ndihmon të kuptojmë pse në shoqërinë demokratike mund të jetë e nevojshme që forma të caktuara (të lehta) të intolerancës të “tolerohen”, dhe jep kufij të caktuar sa duhen lejuar që të flasin njerëzit.

Zakonisht, viktimat e gjuhës së urrejtjes duhet t’i ngrenë shqetësimet lidhur me të drejtat e tyre në bazë të një neni tjetër, për shembull, e drejta për të mos u diskriminuar apo e drejta e jetës private.

LIRIA E SHPREHJES DHE INTERNETI

Sigurimi i respektimit të të drejtave të njeriut në botën virtuale është një fushë e re dhe problemi i gjuhës së urrejtjes përmes internetit e bën debatin veçanërisht urgjent. Këshilli i Evropës ka botuar një Udhëzues “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit” me qëllim që njerëzit t’i kuptojnë të drejtat e tyre në internet. Udhëzuesi bazohet në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) dhe është një kujtesë e mirë se të drejtat e njeriut zbatohen në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin. Gjithashtu, Udhëzuesi shpjegon në mënyrë më të hollësishme si zbatohet e drejta e lirisë së shprehjes dhe informacionit në internet. Më shumë informacion si zbatohet në botën virtuale legjislativi mbi të drejtat e njeriut mund të gjeni në seksionin për të drejtat e njeriut, faqe 155. Përsa i takon lirisë së shprehjes, më poshtë vihen në dukje disa nga çështjet kryesore:

NATYRA “JO-GJEOGRAFIKE” E INTERNETIT

Shumë ofrues shërbimesh dhe shumë nga grupet e faqeve të internetit të rrjeteve sociale më të njohura dhe motorët e kërkimit gjenden në SHBA apo në vende të tjera me mjete të kufizuara për ndjekje penale. Pikëpamjet e SHBA-së për lirinë e shprehjes ndryshojnë nga ato që parashikon legjislativi evropian mbi të drejtat e njeriut dhe, në mënyrë të veçantë, ndryshojnë nga interpretimi që u bën këtyre ligjeve Gjykata Evropiane. Në bazë të legjislativi të SHBA-së, është shumë më vështirë që të kufizohet liria e shprehjes, edhe kur të shprehurit është haptas racist apo bën thirrje për dhunë. Kjo do të thotë se grupet e faqeve të internetit në mbështetje të urrejtjes, që gjenden në serverët amerikanë, nuk mund të hiqen lehtësisht dhe mbështetësit e urrejtjes nuk mund të ndiqen gjithmonë penalisht.

VËSHTIRËSIA E VËNIES NËN KONTROLL TË BOTËS SË KIBERNETIKËS

Interneti është një hapësirë e gjerë, një pjesë e mirë e të cilës është në mbështetje të përdoruesve dhe jo objekt i vëzhgimit apo qeverisjes nga jashtë. Edhe kur ekziston një arsye e fortë për të hequr një grup të faqeve të internetit, ndoshta sepse ai përkrah dhunën kundër një komuniteti të caktuar, është relativisht lehtë që pronarët apo menaxherët e grupit të faqeve të internetit të hapin një faqe të re dhe të ripostojnë përmbajtjen fillestare.

NEVOJA PËR TË RUAJTUR PËRFITIMET E INTERNETIT

Shumë njerëz mendojnë se ky aspekt i internetit – lehtësia me të cilën njerëzit mund ta përdorin atë për të komunikuar siç dëshirojnë – është njëra nga pikat e forta kryesore. Mbikëqyrja me rreptësi dhe censura

mund të jenë të suksesshme në pakësimin e volumit të gjuhës së urrejtjes në botën virtuale, por krijimi i një sistemi të tillë do të kishte ndikime të lartë për mënyrën si janë mësuar njerëzit ta përdorin internetin. Kjo do të zvogëlonte rolin e tij të rëndësishëm si forum për debat dhe diskutim të lirë.

PRONËSIA: ROLI I SHOQËRIVE PRIVATE

Fakti se shumica e grupeve të faqeve të internetit janë “pronë” e individëve apo shoqërive private do të thotë se pa pasur ligje, që rregullojnë si duhet t’u përgjigjen ata urrejtjes apo thirrjeve për dhunë, ata janë relativisht “të lirë” që të lejojnë çfarëdo përmbajtje që dëshirojnë. Të drejtat e njeriut janë ligje që duhet t’i zbatojnë qeveritë: shoqëritë private vetëm duhet t’u binden ligjeve që qeveritë vendosin se janë të nevojshëm!

Sigurisht, shoqëritë private i binden edhe “ligjit të tregut” dhe, shpeshherë, është pikërisht trysnia e atyre, të cilët përdorin shërbimet e tyre, që ka më shumë mundësi të sjellë si rezultat ndryshimin e politikave të tyre. Kjo e bën veçanërisht të rëndësishme që të rinjtë t’ia përcjellin pikëpamjet e tyre për gjuhën e urrejtjes përmes internetit atyre që përgjigjen për grupet e faqeve të internetit që të rinjtë përdorin. Fushatat e suksesshme përmes internetit, si ajo që bënë OJQ-ë të ndryshme në vitin 2013 për të hequr nga Facebook-u përmbajtje që ligjësonte dhunën ndaj grave, vënë në dukje, megjithatë, se kufijtë ndërmjet hapësirës private dhe publike në internet po zbehen gjithnjë e më shumë. Për më tepër, fushata të tilla theksojnë se nuk është e mundur që shtetet të mbështeten vetëm tek vetërregullimi. Hapësira e internetit është gjithashtu hapësirë publike.

5.4 RACIZMI DHE DISKRIMINIMI

[Sh]prehja “diskriminim racial” nënkupton çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë mbi bazën e racës, ngjyrës, prejardhjes ose origjinës etnike ose kombëtare, që ka për qëllim apo për efekt të shkatërrojë ose të rrezikojë njohjen, gëzimin ose ushtrimin, në kushte barazie, të të drejtave të njeriut dhe lirive themelore në sferën politike, ekonomike, shoqërore, kulturore ose në çdo sferë tjetër të jetës publike.

Neni 1, Konventa për Çrrënjosjen e të Gjitha Formave të Diskriminimit Racial

LIDHJA ME GJUHËN E URREJTJES

Gjuha e urrejtjes është pothuajse gjithmonë rezultat i qëndrimeve raciste apo diskriminuese. Ajo është pothuajse gjithmonë diskriminuese në vetvete.

Diskriminimi konsiderohet më shumë si “e kundërta” e barazisë. Në bazë të legjislacionit mbi të drejtat e njeriut, njerëzit janë të barabartë nga pikëpamja e të drejtave. Kur të drejtat e dikujt çënohen pikërisht për shkak se si vlerësohen ato nga të tjerët apo si e vlerësojnë ata veten, ky është diskriminim. Abuzimi ndaj dikujt në kushte të lidhura apo jo të lidhura me internetin sepse shihet si “i huaj”, me aftësi të kufizuara, homoseksual, femër apo për ndonjë arsye tjetër, quhet diskriminim.

Shpeshherë, për nga natyra diskriminimi është racist. Kur gjuha e urrejtjes ka si objekt dikë për shkak të “racës”, origjinës etnike apo kombëtare të tij, ky është një shembull i diskriminimit dhe racizmit.

QËNDRIME DHE VEPRIME

Gjuha e urrejtjes duhet trajtuar jo vetëm kur e tregon fytyrën e vet, por dhe në thelb, me fjalë të tjera, në nivelin e qëndrimeve. Gjuhën e urrejtjes e mbajnë gjallë qëndrimet raciste dhe stereotipat negativë dhe ajo, gjithashtu, ndihmon për t’i forcuar ato. Nëse nuk kundërshtohet, ajo mund të ndikojë tek shoqëria, duke përforcuar stereotipat dhe duke bërë më të gjasshëm abuzimin e mëtejshëm, përfshirë, në disa raste, dhunën fizike. Është vërejtur se shkeljet masive të të drejtave të njeriut, si: gjenocidi dhe spastrimi etnik, gjithmonë paraprihen apo shoqërohen nga gjuha e urrejtjes.

PËRKUFIZIME

STEREOTIPA

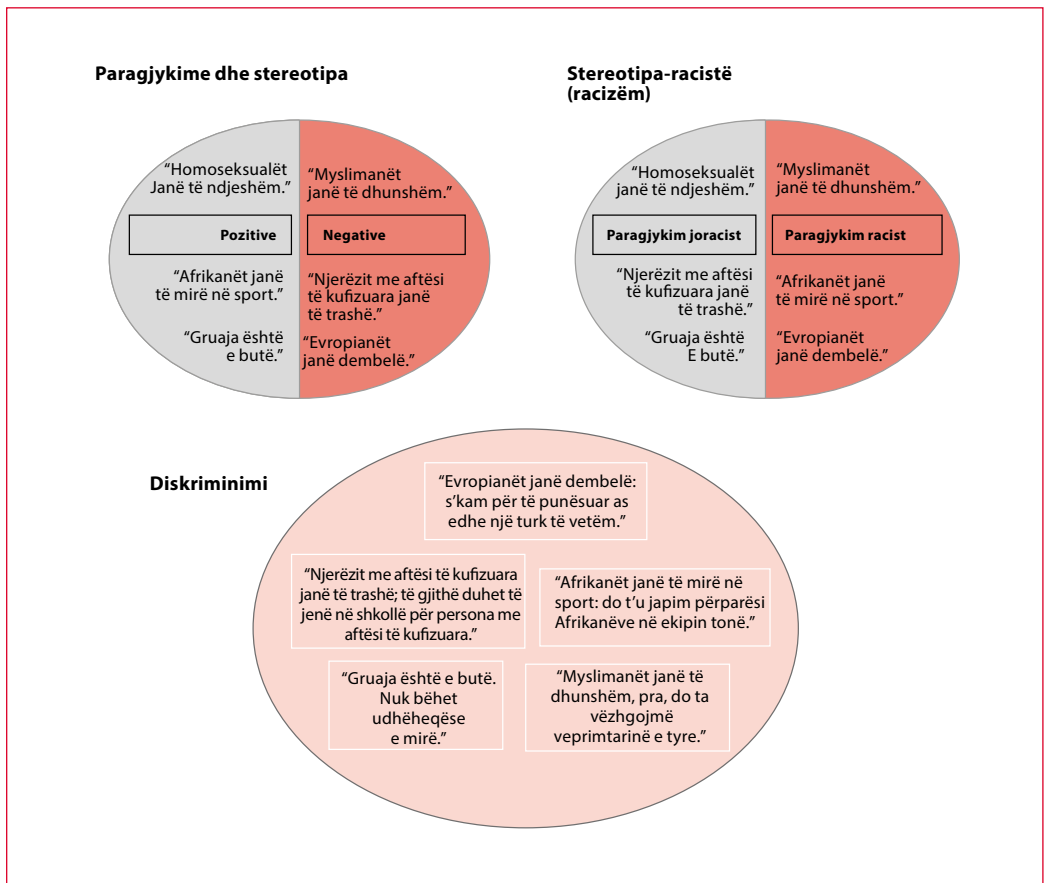
Stereotipat janë bindje apo mendime të përbashkëta për grupe të caktuara dhe mund të jenë pozitivë ose negativë (ose asnjansës). Ndonëse mund të jenë të dobishëm, stereotipat bëhen të dëmshëm kur zbatohen me rreptësi për individët dhe përdoren si shkak për trajtim apo sjellje të ndryshme. Stereotipat janë përgjithësime dhe nuk janë gjithmonë të vërteta për çdo rast individual!”.

Ndër shembujt e stereotipave përfshihen “burrat janë më të fortë sesa gratë”, “futbollistët mund të vrapojnë më shpejt se të tjerët” dhe “të gjitha mjellmat janë të bardha”.

PARAGJYKIMI

Paragjykimi është një kategori e veçantë e stereotipit, një kategori që përmban një vlerësim apo gjykim. Shumë stereotipa, që duken si asnjans, në fakt, përmbajnë një element gjykimi. Për shembull, “gratë nuk janë të mira në lojërat në kompjuter” duket si një deklaratë fakti, por, në të vërtetë, aty shprehet një gjykim për aftësinë teknike të grave.

Edhe kur duken pozitivë, stereotipat apo paragjykimet pothuajse gjithmonë kanë një aspekt negativ. Thënia “australianët janë populli më zemërgjerë në botë” është pozitive për australianët, por ajo përmban gjykimin se njerëzit e vendeve të tjera janë më pak zemërgjerë! Thënia “afrikanët janë të mirë në sport” mund të interpretohet: “afrikanët janë të mirë vetëm në sport”. Për nga natyra nacionalizmi dhe patriotizmi duken pozitivë, por ato mund të shndërrohen lehtësisht në racizëm.

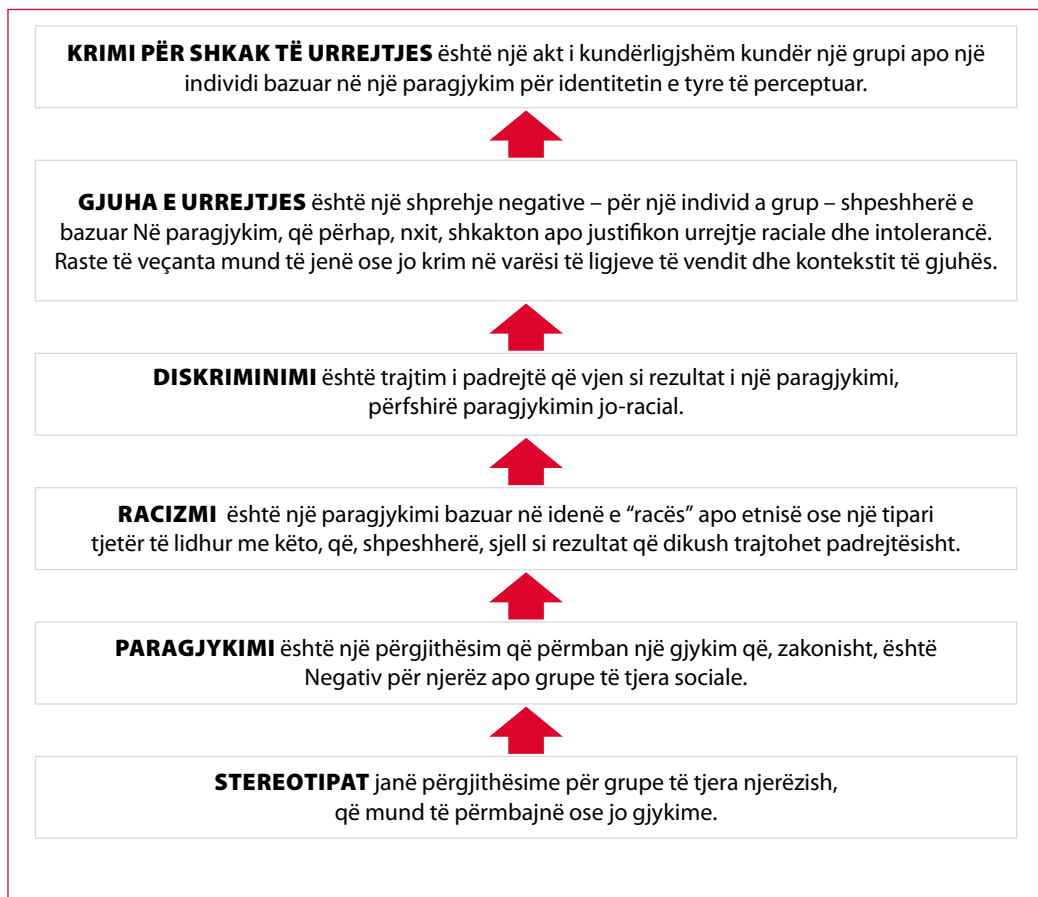
RACIZMI

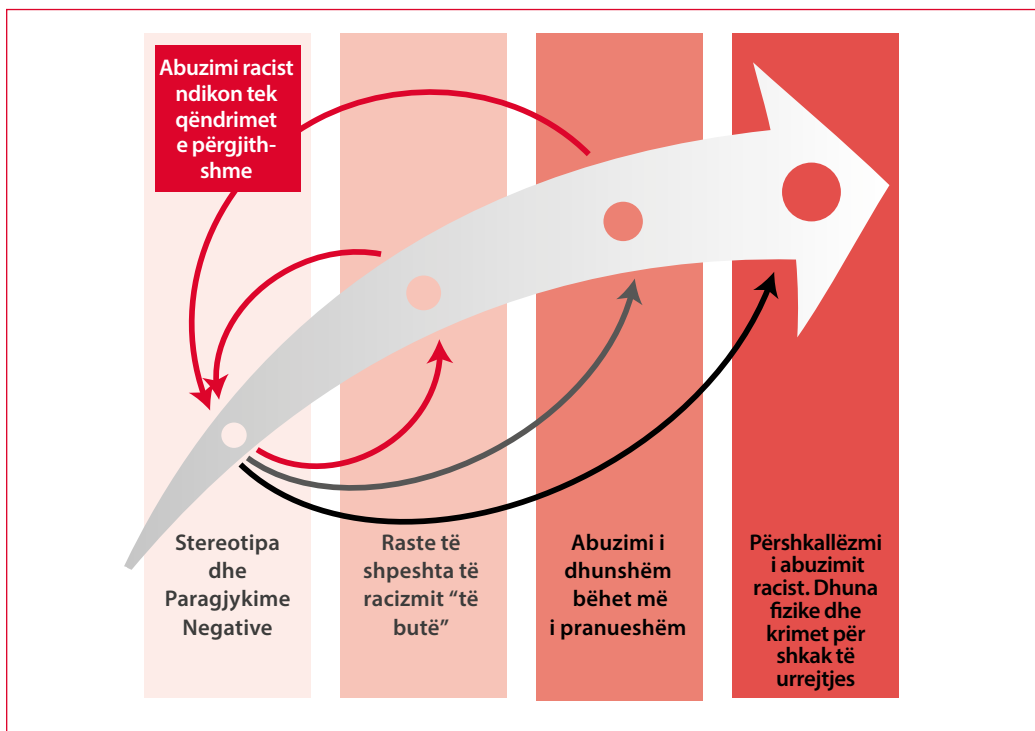
Kur bazohet në ngjyrën e lëkurës apo origjinën etnike ose kombëtare të dikujt, me gjasë një stereotip apo paragjykim është racist, pavarësisht nëse ai është pozitiv apo negativ. Racizmi është një ideologji që përfshin sjellje abuzive apo diskriminuese ndaj njerëzve për shkak të “inferioritetit” të tyre të imagjinuar. Është me rëndësi të vihet në dukje se tani “raca” konsiderohet si klasifikim social, jo biologjik. Nuk është gjetur asnjë tipar gjenotipi apo fizik që të mos jetë i zakonshëm për një “racë” dhe të mos jetë i përbashkët edhe me një tjetër.

DISKRIMINIMI

Kur qëndrimet negative ndaj një grupi të caktuar sjellin si rezultat që ai grup të mos jetë në gjendje apo të jetë më pak i aftë për të gëzuar të drejtat e tij të njeriut, kjo përbën diskriminim. Diskriminimi është në vetvete shkelje e të drejtave të njeriut dhe mund të jetë rezultat i qëndrimeve raciste apo i paragjytimeve të tjera që nuk janë raciale për nga natyra, por janë po negative përse u takon pasojave për viktimat e drejtpërdrejta dhe për shoqërinë në tërësi.

LIDHJA E KONCEPTVE

TË DREJTAT E NJERIUT DHE DISKRIMINIMI

Njohja e dinjitetit të natyrshëm dhe i të drejtave të barabarta dhe të patjetërsueshme të të gjithë anëtarëve të familjes njerëzore është themeli i lirisë, drejtësisë dhe paqes në botë.

Preambula e Deklaratës Universale për të Drejtat e Njeriut

Është e drejta e çdokujt që të gëzojë të gjitha të drejtat dhe liritë që parashikohen në [DUDNJ], pa asnjë dallim të asnjë lloji, të tilla si: raca, ngjyra, seksi, gjuha, feja, mendimi politik ose mendim tjetër, prejardhja shoqërore apo kombëtare, pasuria, lindja apo ndonjë status tjetër ...

Neni 2, Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut

Diskriminimi, si dhe racizmi, është shkelje e të drejtave të njeriut dhe ndalohet nga pothuajse të gjithë instrumentet kryesore mbi të drejtat e njeriut. Gjithashtu, ligje të veçanta vendase apo ndërkombëtare mund të mbrojnë grupe të caktuara nga diskriminimi.

- Neni 14 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) ndalon diskriminimin lidhur me çdo të drejtë tjetër – dhe të gjithë

Cilat janë ligjet kundër diskriminimit në vendin tuaj?
A e ka nënshkruar qeveria juaj Protokollin 12 të KEDNJ-ës?

shtetet anëtare të Këshillit të Evropës janë të detyruar ta zbatojnë këtë. Gjithashtu, kjo do të thotë se në ndërveprimet me autoritetet publike, ofruesit e shërbimit të internetit dhe ofruesit e përmbajtjes dhe shërbimeve përmes internetit, ose në ndërveprimin me përdoruesit apo grupet e tjera të përdoruesve, askush nuk mund të diskriminohet bazuar në shkaqe të tilla, si: gjinia, raca, ngjyra, gjuha, feja apo bindja, mendimi politik apo mendim tjetër, prejardhja shoqërore apo kombëtare, përkatësia në një pakicë kombëtare, pasuria, lindja apo status tjetër, përfshirë etninë, moshën apo orientimin seksual.

- Gjithashtu, shumë shtete anëtare kanë nënshkruar një ndalim më të gjerë të diskriminimit që parashikohet në një Protokoll (fakultativ) të KEDNJ-ësë (Protokolli 12). Ky Protokoll ndalon diskriminimin përsa u takon të gjithë ligjeve, jo vetëm atyre që lidhen me të drejtat që parashikohen në Konventë.
- Ekzistojnë marrëveshje të tjera për të drejtat e njeriut, si në nivelin evropian, ashtu dhe në nivelin e Kombeve të Bashkuara, që trajtojnë diskriminimin ndaj grupeve të caktuara të veçantë për shkak të cënueshmërisë së tyre, për shembull, gratë, fëmijët, njerëzit me aftësi të kufizuara dhe përfaqësues të grupeve të ndryshme etnike apo kombëtare. Gjithashtu, shumë vende kanë ligje vendase të veçanta që mbrojnë grupe të veçantë apo çdo grup nga diskriminimi.

5.5 JETA PRIVATE DHE SIGURIA

LIDHJA ME GJUHËN E URREJTJES

Gjuha e urrejtjes përdoret vetëm kur njerëzit mendojnë se dinë diçka për një grup a individ të synuar. Identitete krejtësisht anonime nuk bëhen objekt i gjuhës së urrejtjes, përveç, ndoshta, kur të qenit “anonim” bëhet i përcaktueshëm me disa tipare “personale”. Për shumë grupe, zbulimi i aspekteve themelore të identitetit të tyre lehtësisht mund të sjellë si rezultat të bërit e tyre objekt i gjuhës së urrejtjes. Kështu ndodh shpeshherë me gratë, personat me aftësi të kufizuara, pakicat etnike e kështu me radhë. Nëse dikush bën pjesë në një grup të synuar të tillë, zbulimi i informacionit për veten përmes internetit dhe lejimi i bërjes së lidhjeve me identitetin e tij në kushte jo të lidhura me internetin, mund të bëhet madje rrezik ndaj sigurisë.

Informacioni personal a privat mund të paraqesë një rrezik të veçantë në raste të bullizmit përmes internetit dhe gjuhës së urrejtjes përmes internetit. Shumë njerëz hedhin në internet informacione personale për veten, përfshirë fotografi personale, informacione për marrëdhëniet e tyre apo hollësi se ku banojnë apo studiojnë. Nëse ata bëhen objekt i bullizmit përmes internetit, shpeshherë, ky informacion mund të përdoret për t'i dëmtuar.

FSHEHTËSIA E INFORMACIONIT NË BOTËN VIRTUALE

Interneti është një hapësirë publike. Është publik në të njëjtin kuptim siç është rruga apo qendra tregtare: “përqark” ka njerëz të tjerë dhe mund të shohin çfarë bëjmë. Sidoqoftë, në botën virtuale jeta paraqitet në tipare të veçanta që bëjnë që shqetësimi lidhur me fshehtësinë e informacionit në internet të jetë më i madh sesa kur është fjala për ruajtjen e informacionit në rrugë.

Në rrugë, ne kryesisht e dimë se të tjerë shohin apo mund të shohin nëse duan. Në internet, jemi shumë pak të vetëdijshëm se çfarë do të thotë që të tjerët na “shohin” dhe jemi edhe më pak të vetëdijshëm si mund të mbrohem nga vështrimi i tyre. Kjo mungesë e vetëdijes mund t'i lërë njerëzit të pambrojtur ndaj kanosjeve apo shfrytëzimit, fizik dhe psikologjik. Ata, të cilët kanë dëshirë që të ushtrojnë bullizmin, të torturojnë, të kërcënojnë apo të shfrytëzojnë, do ta kenë shumë më të lehtë që ta bëjnë këtë gjë nëse kanë informacion për “viktimat” e tyre. Për këtë arsye, çështjet e fshehtësisë

MESAZHE KRYESORE

- Të rinjtë duhet të mbajnë parasysh se interneti është një hapësirë publike, ku njerëzit mund të shohin se çfarë bëjmë dhe si jemi, edhe kur mendojmë se ata nuk mund të na shohin.
- Interneti ka rreziqet e veta: ka njerëz që mund të përdorin informacione apo fakte personale për të fyer apo për të dëmtuar. Të rinjtë duhet të përpiqen ta kufizojnë këtë mundësi duke marrë disa masa paraprake.
- Çfarëdo që postohet në internet mbetet atje përgjithmonë! Të rinjtë duhet të jenë të vetëdijshëm për këtë dhe të mendojnë nëse më pas mund të ndiejnë keqardhje që kanë dhënë hollësi personale sot.
- Të rinjtë duhet të mos harrojnë që të respektojnë jetën private dhe sigurinë e të tjerëve. Kjo nuk do të thotë vetëm që ata nuk duhet të përfshihen vetë në sjellje abuzive apo të dëmshme; kjo, gjithashtu, do të thotë se ata duhet të tregohen të kujdesshëm kur ndajnë me të tjerë informacione për njerëz të tjerë, të cilat mund

të përdoren për t'i dëmtuar ata.

- Ekzistojnë mbrojtje për të drejtat e njeriut që zbatohen në raste kur të tjerë hyjnë në të dhëna për ne pa qenë të autorizuar nga ana jonë dhe kur në internet postohen gjëra për ne që dëmtojnë kuptimin tonë të integritetit personal.
- Ekzistojnë shumë institucione publike dhe organizata që mund të ndihmojnë në këto raste, sidomos kur kanë të bëjnë me të rinjtë. Të rinjtë duhet të ndihen se e kanë autoritetin për të denoncuar rastet kur ato shfrytëzohen apo shpërdorohen përmes internetit.
- Anonimia nuk ekziston. Për çdo veprim përmes internetit është e mundur që të shkohet te personi që e ka postuar. Gjithashtu, nuk ekziston mosndëshkimi; shumë forma të gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe bullizmi përmes internetit ndëshkohen me ligj.

JETA PRIVATE, JETA PRIVATE PËRMES INTERNETIT DHE TË DREJTAT E NJERIUT

Kushdo ka të drejtë t'i respektohet jeta e tij private dhe familjare, banesa dhe letërkëmbimi i tij; kjo zbatohet edhe për internetin.

Neni 8, Pjesa 1, Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut

1. Asnjë fëmijë nuk i nënshtrohet ndërhyrjeve të paligjshme ose arbitrare në jetën e tij private, në familje ose në letërkëmbimin e tij, as cënimeve të kundërligjshme të reputacionit dhe nderit të tij.

2. Fëmija ka të drejtën e mbrojtjes me ligj nga cënime ose ndërhyrje të tilla.

Neni 16, Konventa e Kombeve të Bashkuara mbi të Drejtat e Fëmijës

E DREJTA E JETËS PRIVATE

E drejta e jetës private mbrohet nga marrëveshje të ndryshme për të drejtat e njeriut. Në bazë të legjislacionit mbi të drejtat e njeriut, "jeta private" nënkupton shumë më tepër sesa thjesht jetën private dhe përfshin ato tipare të jetës personale të njeriut që janë shumë të rëndësishme për identitetin dhe kuptimin e tij të dinjitetit. Kur bëhet fjalë për internetin, jeta private përfshin letërkëmbimin, përfshirë postën elektronike në vendin e punës, fotografitë dhe video-klipet personale. Këto fusha të jetës sonë nuk duhet t'i nënshtrohen ndërhyrjes nga autoritetet shtetërore dhe, gjithashtu, shteti duhet të na mbrojë nga ndërhyrja e njerëzve të tjerë. Për të vlerësuar shumë nga kërkesat që shqyrton në bazë të Nenit 8, Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut përdor idenë e "integritetit fizik dhe psikologjik" të njeriut. Kjo zbatohet edhe për jetën dhe marrëdhëniet përmes internetit.

Qeveritë duhet të sigurojnë që njerëzit të jenë të aftë ta jetojnë jetën e tyre normalisht, sipas preferencave të tyre personale, pa u detyruar nga të tjerët që ata të bëjnë pjesë në një kallëp që "u përshtatet të gjithëve" apo pa u përndjekur pse ata kanë nevojë të ndryshme nga të tjerët. Është e rëndësishme çfarë ndikimi ka tek individit diçka që shteti ka bërë ose nuk ka bërë: jeta jonë private është çështje personale!

Sidoqoftë, e drejta e jetës private nuk është një e drejtë "absolute"; me fjalë të tjera, autoritetet shtetërore duhet të vendosin drejtpeshimin ndërmjet jetës private të personit dhe kërkesave të tjera të shoqërisë apo të individëve të tjerë. Shumë rrallë, mund të jetë e justifikueshme që shteti të hyjë në të dhënat personale të njerëzve, ndoshta për të mbrojtur të tjerët; dhe nganjëherë, shteti mund të vendosë që të mos e mbrojë jetën private të dikujt, sepse rreziku ndaj individit në fjalë nuk është aq serioz apo sepse kostoja për të tjerët është mjaft e lartë.

Vendosja e drejtpeshimit të duhur nuk është përherë e lehtë. Në çështjen gjyqësore “Copland kundër Mbretërisë së Bashkuar”, Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut vlerësoi nëse përbënte shkelje të Neni 8 që një kolegji i arsimit të mesëm të mbikëqyrte të gjithë postën elektronike dhe bisedat telefonike të punonjësve. Gjykata vendosi se kjo ishte shkelje e të drejtës së jetës private. Në çështjen gjyqësore “K.U. kundër Finlandës”, Gjykata vendosi se mbrojtja e jetës private dhe sigurisë së një të mituri ishte më e rëndësishme sesa mbrojtja e jetës private të dikujt, që kishte postuar një njoftim të rremë në emrin e tij.

Përgjithësisht, dhe siç ndodh me të gjitha të drejtat e njeriut, është detyra e autoriteteve shtetërore që të sigurojnë që jeta private dhe dinjiteti personal i njerëzve të mos u nënshtrohen ndërhyrjeve nga ana e shtetit apo të palëve të tjera. Në internet kjo zbatohet njëlloj si në kushtet jo të lidhura me internetin.

MIRËBESIMI DHE TË DREJTAT E NJERIUT

Mirëbesimi është një aspekt i veçantë i “jetës private” dhe, gjithashtu, mbrohet nga Neni 8 i KEDNJ-ësë. Ai lidhet me ato sfera të jetës sonë fizike, shoqërore apo emocionale që ne nuk duam t’i ndajmë me të tjerë publikisht. Përveç kur japim leje të posaçme ose përveç kur ekzistojnë arsye shumë të forta që kanë të bëjnë me mbrojtjen e të drejtave të njerëzve të tjerë, ato gjëra që ne dëshirojmë të mbeten private duhet të mbeten private! Askush dhe asnjë organizatë nuk ka të drejtën të dinë gjëra për jetën tonë private që ne nuk duam t’i dinë.

Sidoqoftë, cilësimet e parazgjedhura në shumë forume të internetit apo grupe të faqeve të internetit nuk janë përherë të lehta për t’u kuptuar dhe jo gjithmonë dizajnohen kryesisht për të mbrojtur fshehtësinë e informacionit të përdoruesve. Sigurimi që të dhënat private të mbeten vërtet private kërkon vëmendje dhe kujdes, si dhe njohjen e përgjithshme të rreziqeve të mundshme.

Gjithashtu, çështjet lidhur me fshehtësinë e informacionit mund të jenë të rëndësishme përsa i takon ndarjes së përbajtjes me të tjerë përmes internetit. Të rinjtë duhet të jenë të vetëdijshëm se ashtu siç është e rëndësishme fshehtësia e informacionit të tyre, po ashtu është edhe fshehtësia e informacionit të të tjerëve. Lehtësia me të cilën ndahen me të tjerë fotografitë, videot, mesazhet apo informacione të tjera mund të sjellë si rezultat shkujdesje që, nganjëherë, rezultojnë në dëm të të tjerëve. Mesazhi kryesor për të rinjtë është se materiali, që lidhet drejtpërsëdrejti me dikë tjetër, duhet ndarë me të tjerë vetëm nëse ky material është bërë tashmë publik (dhe nuk është abuziv apo i dëmshëm) ose nëse personi ka dhënë leje që ky material të ndahet me të tjerë.

Gjithashtu, vlen të shënohet se, në shumicën e rasteve të komunikimit përmes internetit, materiali asnjëherë nuk është vërtet privat. Pothuajse gjithmonë të tjerët mund të hyjnë në mesazhet që dërgohen me postë elektronike dhe çdo gjë që postohet në internet. Gjithashtu, asnjëherë nuk mund të hiqet krejtësisht nga hapësira virtuale.

Fjalëkalimet e pasigurta apo masat e pamjaftueshme paraprake të sigurisë mund të bëjnë të mundur që njerëz të tjerë të hyjnë në informacionin që depozitohet në seksionet “private” të profileve të përdoruesve apo në kutitë e postës elektronike. As një fjalëkalim i fortë nuk mund të japë garanci të plotë ndaj ndërhyrjeve të piratëve apo ndaj ndërhyrjeve të agjencive shtetërore të sigurisë!

Të rinjtë duhet të jenë të vetëdijshëm lidhur me këto rreziqe dhe duhet të tregojnë përgjegjësi dhe kujdes për të mbrojtur hollësi të jetës së tyre që nuk do të kishin dëshirë që t’i dinin të tjerët. Gjithashtu, ata duhet të jenë të vetëdijshëm se, nëse marrin masa të përshtatshme paraprake, por dikush arrin të hyjë në informacionin e tyre privat, ka shumë gjasa që kjo të jetë e kundërligjshme dhe shkelje e të drejtës së tyre për fshehtësi të të dhënave.

Seksioni për bullizmin përmes internetit trajton disa masa paraprake që mund të marrin të rinjtë me qëllim që informacionet e tyre private të mos bëhen publike.

5.6 DEMOKRACIA DHE PJESËMARRJA

LIDHJA ME GJUHËN E URREJTJES

LIRIA E SHPREHJES DHE DIALOGU DEMOKRATIK

Lidhja ndërmjet demokracisë dhe gjuhës së urrejtjes mund të analizohet nga dy këndvështrime të ndryshme. Nga një pikëpamje, mund të konsiderohet se demokracia e bën gjuhën e urrejtjes më të gjasshme apo, ndoshta, më të vështirë për t'u luftuar. Mënyra më e mirë për ta perceptuar këtë është duke përfytyruar një shoqëri jodemokratike me censurë të ashpër: teorikisht, në një shoqëri të tillë mund të jetë e mundur që të eliminohet gjuha e urrejtjes dhe gjuha e urrejtjes përmes internetit. Çdo gjë që çmohet fyese për të tjerët mund të ndalohet dhe çdo cenim mund të ndëshkohet ashpër. Por një shoqëri e tillë do të kishte shumë mangësi për shkak të mungesës së lirisë së shprehjes.

Në një demokraci, ku njerëzit janë të lirë të shprehin opinionet e tyre, me gjasë do të na duhet të dëgjojmë pikëpamje me të cilat nuk pajtohemi. Disa do të jenë acaruese, disa mund të jenë të vrazhda apo shqetësuese dhe disa mund ta tejkalojnë dhe të jenë thellësisht fyese e madje të rrezikshme. Një pjesë e vogël e gjuhës së urrejtjes mund të jetë pasojë e pashmangshme e të qenit të aftë për t'i shprehur opinionet tona lirisht dhe i marrjes së tyre parasysht. Asnjë demokraci nuk është e përsosur!

PËRFSHIRJE DHE PJESËMARRJE

Sidoqoftë, një nga epërsitë e demokracisë dhe lirisë së fjalës është se demokracia, gjithashtu, na pajis me mjetet për ta trajtuar gjuhën e urrejtjes, ndoshta, në një mënyrë më të duhur dhe, sigurisht, në një mënyrë që ruan më mirë liri të tjera. Pra, nga një tjetër pikëshikimi, vetë demokracia ofron shpresën më premtuese për ta luftuar gjuhën e urrejtjes, gjithsesi, duke mbrojtur të drejtat e njeriut.

Në një demokraci që funksionon siç duhet, ku njerëzit luajnë një rol aktiv në mbrojtjen e të drejtave dhe lirive që të gjithë i vlerësojnë, mbrojtja nga ana e shoqërisë nga gjuha e urrejtjes mund të jetë shumë më e përsosur dhe, mundësisht, shumë më gjithëpërfshirëse nga ç'do të ishte në rastin e një forme të rreptë të censurës. Nëse detyra e "vëzhgimit" të gjuhës së urrejtjes dhe trajtimit të shembujve më të këqij nuk vlerësohet vetëm si detyrë e qeverisë apo detyrë e një "policie" për internetin, dhe nëse "vëzhgimi" përfshin mbikëqyrjen e sjelljes sonë dhe sjelljes së të tjerëve, duhet të jetë mundur që të ruhet e drejta e lirisë së shprehjes, duke siguruar, gjithsesi, që individët të mbrohen nga shpërdorimi.

Përgjigjja e duhur ndaj gjuhës së urrejtjes varet nga kuptimi i plotë i përfitimeve, sfidave dhe kërkesave të shoqërisë demokratike, dhe varet nga pjesëmarrja aktive e individëve që përbëjnë atë shoqëri. Shumë prej aftësive, që janë të nevojshme që demokracia të funksionojë në mënyrën e duhur, janë gjithashtu aftësi që nevojiten për të luftuar gjuhën e urrejtjes, dhe njohja e vlerës së diversitetit dhe diskutimi demokratik mund të shërbejnë që pjesëmarrësit të përgatiten për t'iu kundërpërgjigjur shprehjeve të caktuara të intolerancës apo urrejtjes.

DEMOKRACIA, PJSËMARRJA DHE TË DREJTAT E NJERIUT

(1) Secili ka të drejtë të marrë pjesë në qeverisjen e vendit të vet, drejtpërsëdrejti ose me anë të përfaqësuesve të zgjedhur lirish.

(3) *Vullneti i popullit është bazë e pushtetit shtetëror...*

Neni 21, DUDNJ

Palët e Larta Kontraktuese marrin përsipër të mbajnë zgjedhje të lira në hapësira kohore të arsyeshme me votim të fshehtë, në kushte që do të sigurojnë shprehjen e lirë të opinionit të njerëzve në zgjedhjen e legjislaturës.

Neni 3, Protokollin 1, KEDNJ

Ndonëse të drejtat e njeriut krijojnë detyrime të ngjashme për të gjitha qeveritë në botë, kjo nuk do të thotë se ligjet dhe forma e qeverisjes në çdo vend duhet të jenë të njëjta. Të drejtat e njeriut marrin parasysh një shumëllojshmëri sistemesh të ndryshme dhe mënyrash të ndryshme për të siguruar respektimin e të drejtës bazë të njeriut.

Sidoqoftë, Neni 21 i DUDNJ-ësë (dhe Protokollin fakultativ 1 i KEDNJ-ësë) tregon se jo çdo formë e qeverisjes është e pranueshme. Shtetet kanë detyrimin që të sigurojnë se ata që bëjnë ligjet të jenë përfaqësues të "vullnetit të popullit". Me fjalë të tjera, vetëm një sistem demokratik është në përputhje me të drejtat e njeriut. Njëra nga arsyt pse ndodh kështu lidhet me rëndësinë e autonomisë dhe pjesëmarrjes si vlera themelore të të drejtave të njeriut.

PËRGJEGJËSITË E DEMOKRACISË

Një formë demokratike e qeverisjes lejon që ata, të cilët nuk kanë pushtet, të kenë njëfarë kontrolli mbi ligjet sipas të cilave duhet të jetojnë. Nuk është vështirë të shihet lidhja me të drejtat e njeriut, meqenëse të drejtat e njeriut kanë të bëjnë kryesisht me të qenit të aftë për të ruajtur autonominë personale në veprimet tona, me fjalë të tjera, me mosnënshtrimin ndaj ndërhyrjeve arbitrare apo me detyrimin për të jetuar në një sistem që është i dëmshëm për nevojat tona themelore.

Sidoqoftë, dhe pavarësisht epërive të saj të shumta, në disa aspekte demokracia është një formë më kërkuese përse i takon qeverisjes sesa alternativat. Demokracia ka kërkesa si përse i takon asaj se çfarë duhet të bëjmë, ashtu dhe përse i takon asaj që duhet të tolerojmë, apo si duhet të sillemi kur nuk pajtohemi me vendimet a pikëpamjet. Kjo vlen njëllor si për vendimet apo veprimet e atyre që kanë pushtet, ashtu dhe për sjelljen e individëve të tjerë. Në një demokraci, të gjithë jemi "përgjegjës" në njëfarë mase për mënyrën si funksionon sistemi.

Në listën në vijim përfshihen aftësitë apo fushat kryesore të kuptimit që nevojiten me qëllim që demokracia të funksionojë në mënyrën e duhur. Çdo pikë e listës është e rëndësishme edhe për trajtimin e gjuhës së urrejtjes.

PJSËMARRJA AKTIVE

Një qeveri nuk mund të përfaqësojë vullnetin e popullit nëse "populli" nuk e shpreh vullnetin e tij! Qeverinë mund ta kemi përfaqësuese vetëm kur kushdo i bën të ditura dëshirat e veta. Është e qartë se kjo nuk do të thotë thjesht të votojmë kur ka zgjedhje; kjo do të thotë, gjithashtu, se duhet të sigurohet që ne t'u përgjigjemi iniciativave të

reja, t'i paralajmërojmë anëtarët e parlamentit – apo autoritetet e tjera – kur gjërat janë të pakënaqshme, të propozojmë ndryshime, të ndikojmë për mbrojtje më të mirë, të kërkojmë më shumë transparencë e kështu me radhë. Nëse pjesëmarrja nga ana e qytetarëve është thelbësore për demokracinë, edhe qeveria ka detyrimin që të bëjë të mundur që pikëpamjeve të njerëzve t'u vihet veshi. Për këtë arsye, liria e shprehjes duhet garantuar, të paktën, për atë sa format e shprehjes nuk prekin vlera të tjera bazë ose nuk rrezikojnë grupe apo individë.

Pjesëmarrja mund të ushtrohet në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin. Interneti është bërë një mjet i rëndësishëm që përdoret nga qytetarët për të luajtur një rol aktiv në ndërtimin dhe forcimin e shoqërive demokratike. Edhe pa dalë nga shtëpia, njerëzit mund të marrin pjesë në debatet politike, hartimin e ligjeve, nënshkrimin e peticioneve, kontrollimin e politikanëve dhe drejtimin e fushatave përmes internetit.

Çdo person mund të luajë role të ndryshme duke marrë pjesë përmes internetit: nga spektator në krijues.

INFORMIMI

Me qëllim që të jenë të aftë për të reaguar dhe për t'iu përgjigjur vendimeve që merren në emër të tyre, njerëzit duhet të jenë gjithashtu të informuar lidhur me ato vendime, si dhe për mënyrat që ekzistojnë që t'u dëgjohet zëri. Kjo, gjithashtu, krijon kërkesa si për individët, ashtu dhe për qeveritë: qeveritë duhet të sigurojnë që të vihet në dispozicion informacioni, që është arsyeja pse e drejta e informimit është një pjesë e rëndësishme e lirisë së shprehjes. Individët, nga ana tjetër, duhet të sigurojnë që të jenë të informuar dhe t'i nxisin ata që kanë pushtet të japin hollësi që nuk janë bërë publike.

Një fushë e rëndësishme, ku publiku i informuar ka rëndësi thelbësore, është njohja e të drejtave të njeriut. Respektimi i të drejtave të njeriut nuk është as diçka që mund t'u lihet aktivistëve "profesionistë" të të drejtave të njeriut, as diçka lidhur me respektimin e të cilës qeverive duhet t'u besohet gjithmonë! Çdo individ duhet të jetë i vetëdijshëm për standardet bazë të të drejtave të njeriut dhe duhet të luajë rolin e vet për të siguruar që ato të respektohen gjithmonë.

TOLERANCA

Nuk ka gjasë që qeveri përfaqësuese të nënkuptojë se përmbushen të gjitha dëshirat apo kërkesat e çdo individi! Supozohet se të drejtat e njeriut duhet të sigurojnë që nevojat bazë të çdo individi përmbushen, por është e qartë se do të ketë një shumëllojshmëri opinionesh të ndryshme lidhur jo vetëm me nevoja të tjera, por dhe me mënyrën më të mirë për përmbushjen e grupit të nevojave bazë. Në një shoqëri demokratike, është e pashmangshme që të mos kesh mospajtime.

Nuk është lehtë për të përcaktuar masën në të cilën duhet t'i "tolerojmë" vendimet, me të cilat nuk pajtohemi. Kur të drejtat e njeriut të njerëzve vihen në rrezik, "toleranca" është e padëshirueshme dhe është me rëndësi jetike që atyre, të cilët janë përgjegjës, t'u kërkohet llogari. Por do të ketë raste të shumta dhe pikëpamje të shumta të shprehura publikisht me të cilat mund të jemi të palumtur, por, në fund të fundit, mund të na duhet që të jetojmë me to dhe t'i tolerojmë. Ky drejtpeshim hulumtohet më tej në seksionin për lirinë e shprehjes.

QEVERISJA E INTERNETIT

Ekzistenca jonë në botën "reale" rregullohet me ligje a rregulla në nivele të ndryshme. Në vendin e punës apo në "hapësira" në zotërim të shoqërive private do të ketë një grup rregullash; pushtetet qendrore dhe lokale vendosin ligje dhe rregullore të tjera; dhe organizatat ndërkombëtare apo rajonale, si: Kombet e Bashkuara apo Këshilli i Evropës, kanë përcaktuar një tjetër grup ligjesh që vetë qeveritë duhet të respektojnë.

Meqenëse forma të ndryshme të veprimtarisë njerëzore po zhvillohen gjithnjë e më shumë përmes internetit, kanë filluar të bëhen pyetje lidhur me “rregullat” që rregullojnë këtë veprimtari. Çdo grup i faqeve të internetit ka rregullat apo etikën e vet të sjelljes, po kështu edhe ofruesit e shërbimeve kompjuterike qendrore; këto mund të krahasohen me ligjet që rregullojnë hapësirat private në kushte jo të lidhura me internetin. Disa qeveri kanë ligje që zbatohen për aktivitetin në internet, ndërsa disa ligje ndërkombëtare, sidomos ato që kanë të bëjnë me mbrojtje të të drejtave të njeriut, përfshijnë edhe internetin. Sidoqoftë, tani po pranohet gjithnjë e më shumë se mund të jetë nevoja për parime dhe rregulla të përgjithshme që sigurojnë që përdoruesit e internetit të mbrohen siç duhet në veprimtarinë e tyre përmes internetit. Çështja si duhet të jenë këto parime dhe si duhen zbatuar ato përcaktohet si “qeverisje e internetit”.

Qeverisja e internetit lidhet në mënyrë të veçantë me çështjen e gjuhës së urrejtjes përmes internetit, pasi disa vende, sidomos SHBA-të, kanë mbrojtje të fuqishme përta i takon lirisë së shprehjes. Meqenëse shumë grupe të faqeve të internetit i kanë qendrat në SHBA, mund të jetë shumë vështirë për të kundërshtuar edhe shembujt më shpërdorues e më të dhunshëm të gjuhës së urrejtjes përmes internetit.

PUNA E KËSHILLIT TË EVROPËS PËR QEVERISJEN E INTERNETIT

Mbrojtja dhe ruajtja e internetit duke “mos i bërë dëm” funksionimit të tij është ... me rëndësi jetike për sigurimin e zbatimit përmes internetit të Neneve 10 dhe 11 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Në të njëjtën kohë, liria shoqërohet nga nevoja e qytetarëve për t’u informuar në mënyrë të përshtatshme, duke bërë të mundur që ata t’i trajtojnë me përgjegjësi shërbimet që ofrohen përmes internetit. Që njerëzit t’i besojnë internetit, janë të domosdoshme mbrojtja e të dhënave personale dhe respektimi i mirëbesimit në internet ...

Nga Strategjia e Këshillit të Evropës për Qeverisjen e Internetit

Këshilli i Evropës ka trajtuar çështjen e qeverisjes së internetit. Në vitin 2007, Komiteti i Ministrave bëri një Rekomandim ku thuhej se: “Njerëzit kanë pritshmërinë e ligjshme që shërbimet e internetit të jenë të arritshme dhe të përbalueshme, të sigurta, të besueshme dhe të vazhdueshme” (CM/Rec (2007)16In). Në vitin 2012, 47 shtetet anëtare të Këshillit të Evropës miratuan Strategjinë për Qeverisjen e Internetit “për të mbrojtur dhe promovuar të drejtat e njeriut, sundimin e ligjit dhe demokracinë në internet”. Strategjia propozon një kuadër bashkëpunimi që shtetet anëtare të ruajnë një internet global, të qëndrueshëm dhe të hapur si mjet për të mbrojtur lirinë e shprehjes dhe për të patur qasje ndaj informacionit.

Një seksion i veçantë i kësaj Strategjie i kushtohet mbrojtjes dhe fuqizimit të fëmijëve dhe të rinjve. Siguria, dinjteti dhe fshehtësia e të dhënave të fëmijëve dhe të rinjve në internet përcaktohen se kanë “rëndësi të dorës së parë”.

Këshilli i Evropës promovon një të ardhme për të drejtat e njeriut dhe liritë themelore që zbatohet njëlloj në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin. Në vitin 2014, Komiteti i Ministrave miratoi Udhëzuesin “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit”. Udhëzuesi përmban informacione si mund të ushtrohen të drejtat e njeriut dhe liritë në internet. Gjithashtu, ai tregon mjetet e mundshme të mbrojtjes nëse shkelen të drejtat.

ROLI I PËRDORUESVE

Roli i vetë përdoruesve merr gjithashtu rëndësi të madhe në përcaktimin si funksionon interneti. Një internet “demokratik” ka nevojë për një komunitet të përdoruesve të internetit, të cilët janë “qytetarë përmes internetit”, që të marrë pjesë në përcaktimin e normave dhe rregullave të komunikimit dhe të ushtrojë ndikim si duhet të funksionojë interneti. Një shembull si mund të funksionojë kjo mund të shihet tek roli që luajtën OJQ-ëtë dhe lëvizjet e qytetarëve për ndalimin e miratimit në Parlamentin Evropian të ACTA, një marrëveshje ndërkombëtare që do të kishte përforcuar të drejtat e pronësisë intelektuale. Marrëveshja u kundërshtua mbi bazën se rrezikonte shumë liri civile dhe të drejta të njeriut.

MESAZHET PËR TË RINJTË

Me qëllim që të rinjtë të marrin përsipër një rol aktiv për të ndikuar në mënyrën si funksionon interneti, janë të rëndësishme këto parime:

- Përdoruesit e internetit nuk janë thjesht konsumatorë! Ata zotërojnë ndikim dhe mund ta ushtrojnë këtë duke marrë përsipër një rol më aktiv në përcaktimin si duhet t’i mbrojtë të drejtat e njeriut interneti: kjo mund të bëhet nëpërmjet bërjes së fushatës, si dhe përmes mënyrës si sillen të rinjtë, si përdorues të internetit, ndaj njëri-tjetrit në internet.
- Përdoruesit e internetit kanë nevojë që të drejtat e tyre të njeriut të jenë të mbrojtura në internet. Njohja e të drejtave dhe kundërshtimi i abuzimeve janë me rëndësi për të siguruar që të ndodhë kjo gjë.
- Interneti është një hapësirë arkitektura dinamike e së cilës është ende një terren i pashtuar. Nga njëra anë, ai mund të lejojë shkelje të të drejtave të njeriut. Por, nga ana tjetër, ai mund të jetë një mjet për realizimin e të drejtave dhe lirive, një mjet për mobilizimin e komuniteteve për të siguruar mbrojtjen e tyre.
- Fëmijët, të rinjtë dhe përdoruesit e tjerë duhet të mbështeten nëpërmjet programeve edukative që shërbejnë për krijimin e perceptimit dhe aftësisë të nevojshme për përdorimin e duhur të internetit.
- Fëmijëve dhe të rinjve duhet t’u jepet mbrojtje e posaçme nga cenimi i mirëqenies së tyre fizike, mendore dhe morale kur përdorin internetin.
- Ndonëse ekzistojnë forca të fuqishme ekonomike dhe politike që luajnë një rol të rëndësishëm për t’i dhënë formë internetit, ata që e përdorin atë duhet të mbrojnë të drejtën e tyre për ta bërë botën e lidhur me internetin një hapësirë publike zbatohen parimet, vlerat dhe praktikatat e të drejtave njerëzore.
- Fëmijët dhe të rinjtë duhet të kenë mundësi të dinë dhe të mësojnë si dhe kush e qeveris internetin, në kuadër të njohurive për një qytetari demokratike. Pra, transparenca dhe llogaridhënia lidhur me qeverisjen e internetit janë të rëndësishme, përfshirë mënyrat si mund të ndikojnë të rinjtë në mënyrën e duhur në qeverisjen e internetit, të paktën, në hapësirën publike që është gjithashtu pjesë e internetit.

5.7 STRATEGJITË PËR TË BËRË FUSHATË

Fushata e Këshillit të Evropës kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit varet nga pjesëmarrja aktive e sa më shumë të rinjve që të jetë e mundur. Ekzistojnë një sërë mënyrash si mund të punoni ju dhe grupet e miqve tuaj për të luftuar gjuhën e urrejtjes dhe të bëheni pjesë e fushatës. Disa prej këtyre mënyrave renditen në këtë seksion.

Lista është ndarë në këto kategori:

1. Edukimi dhe ndërgjegjësimi
2. Trajtimi i gjuhës së urrejtjes që ekziston tashmë në internet
3. Pjesëmarrja e të tjerëve
4. Shprehja e solidaritetit me viktimat apo grupet që janë rëndom objekt
5. Strategjitë për një periudhë më afatgjatë

Shpeshherë, këto mbivendosen dhe, kur nuk mbivendosen, shpeshherë, ekziston mundësia që një veprimtari të forcohet duke shtuar çështje nga një seksion tjetër.

Për shembull:

- Trajtimi i gjuhës së urrejtjes drejtpërsëdrejti, duke dhënë një argument alternativ, gjithashtu, do të ketë një efekt edukativ. Nëse argumenti ose dialogu alternativ publikohet nëpërmjet medieve sociale, ai mund të përdoret gjithashtu për të mobilizuar të tjerë.
- Gjithashtu, një veprim ndërgjegjësues me qëllim informimin e të tjerëve për probleme të gjuhës së urrejtjes përmes internetit është një shprehje e fuqishme solidariteti me viktimat e gjuhës së urrejtjes. Ai mund të përdoret për të mbledhur firma për një peticion që u bën thirrje politikanëve që të merren me problemin.
- Denoncimi i një shembulli të gjuhës së urrejtjes dhe komunikimi me mjete elektronike lidhur me përgjigjen e menaxherit të grupit të faqeve të internetit mund të nxitin të tjerë që të kenë kujdes nga shembuj të ngjashëm dhe të paraqesin ankesat e tyre.

Lista në vijim nuk është shteruese dhe duhet përdorur vetëm si burim për ide të mundshme. Pothuajse me siguri grupi juaj do të arrijë të propozojë të tjera!

Disa nga idetë mund të mos jenë të përshtatshme në të gjitha rastet. Për shembull, nganjëherë, denoncimi i një komenti apo postimi mund të jetë i tepruar: mund të jetë më lehtë t'i dërgohet një pyetje autorit të postimit fillëtar për të parë nëse ai do ta ndryshojë gjuhën apo do ta tërheqë komentin. Në raste të tjera, shpeshherë, hyrja drejtpërsëdrejti në kontakt me dikë, i cili ka postuar një koment abuziv, mund të jetë e papërshtatshme. Gjithmonë duhet gjykuar për të zgjedhur veprimin më të përshtatshëm apo të duhur.

Ju mund t'i përdorni sugjerimet për të plotësuar veprimtaritë e Manualit dhe për të nxitur miqtë apo grupin tuaj që të zotohen në Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES.

- Sigurohuni që të përfshini grupin a miqtë tuaj në zgjedhjen dhe planifikimin e çfarëdo veprimi. Do të ketë shumë gjasë që ata të marrin pjesë nëse i kanë zgjedhur temën dhe metodat vetë!
- Kujtoju se ka më shumë gjasë që veprimet krijuese të tërheqin vëmendje: të tërheqësh vëmendjen e njerëzve në internet është njësoj si të biesh në sy midis turmës!
- Kujtoju se ky informacion mund të përhapet nëpërmjet pamjeve, videove dhe muzikës, si dhe me anë të përdorimit vetëm të fjalëve. Mjeti i komunikimit mund të jetë po aq i rëndësishëm sa mesazhi.
- Sigurohuni që për mënyra të tjera të pjesëmarrjes në fushatë të shihni grupin e faqeve të internetit të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES (www.nohatespeechmovement.org)!

LISTË E VEPRIMEVE TË MUNDSHME

EDUKIMI DHE NDËRGJEGJËSIMI

- Përdorni blog-E dhe grupe të faqeve të internetit të mediave sociale për të ndërgjegjësuar njerëzit çfarë mund të bëjnë nëse janë viktimë a dëshmojnë shembuj të gjuhës së urrejtjes
- Përdorni gjuhën e të drejtave të njeriut: rrisni ndërgjegjësimin lidhur me të drejtat që na mbrojnë në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin, dhe si ndërveprojnë të drejtat e njeriut me gjuhën e urrejtjes përmes internetit
- Krijoni një fletë të “rrëzimit të miteve” për grupet rëndom objekt i gjuhës së urrejtjes. Postojeni në grupet e faqeve të internetit të mediave sociale ose krijoni fletëpalosje që t’i shpërndani përmes internetit
- Ndani me të tjerë grupe të faqeve të internetit ose postime që vënë në pah tiparet pozitive të grupeve që janë rëndom objekt
- Tregoni ngjarje për individë që kanë qenë viktimë të gjuhës së urrejtjes në kushte të lidhura ose jo me internetin. Përdoreni këtë për të dhënë informacion për problemin dhe për të krijuar mirëkuptim për ata që janë objekt i gjuhës së urrejtjes
- Krijoni profilin tuaj në grupin e faqeve të internetit apo në mediat sociale. Përdoreni atë për të dhënë informacion alternativ, në mënyrë të përshtatshme, për grupet që janë rëndom objekt
- Organizoni veprime në kushte jo të lidhura me internetin, seanca trajnimi apo veprimtari ndërgjegjësimi. Ato mund të kenë në qendër:
 - Problemin e gjuhës së urrejtjes në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin
 - paragjykimet që lidhen me një grup të caktuar që është shënjestër
 - metodat e trajtimit të gjuhës së urrejtjes në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin
 - ndikimin e gjuhës së urrejtjes
 - nevojën që njerëzit të marrin përgjegjësi për veprimet e tyre, si dhe për veprimet e të tjerëve
 - nisma që marrin grupe rinore të tjera – përfshirë Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES
 - diçka tjetër!

TRAJTIMI I PARAGJYKIMIT APO I GJUHËS SË URREJTJES QË EKZISTON TASHMË NË INTERNET

- Redaktoni artikuj të “Wikipedia”-s apo faqe të tjera me përmbajtje falas që japin informacion të papërshtatshëm ose të rremë për grupet rëndom objekt i gjuhës së urrejtjes
- Postoni komente në faqe me përmbajtje të pasaktë, të anshme apo raciste. Dërgojuni autorëve pyetje ose ankesa për postime që tregojnë intolerancë ose racizëm
- Merruni me individë që përdorin gjuhë abuzive: përpikuni që t’u tregoni ndikimin e sjelljes së tyre tek të tjerët
- Nxitini të tjerët që t’i shpërfillin “greqat” nëse kanë të bëjnë me sjellje abuzive
- Përdorni mekanizma raportimi apo procese ankimi përmes internetit për t’i paralajmëruar pronarët e grupeve të faqeve të internetit lidhur me shembuj të gjuhës së urrejtjes
- Denonconi raste të gjuhës së urrejtjes nëpërmjet sistemeve kombëtare të denoncimit apo nëpërmjet rrjeteve mediatike në fjalë
- Denonconi raste të gjuhës së urrejtjes tek moderatorët duke përdorur mekanizma të raportimit përmes internetit
- Denonconi shembuj të gjuhës së urrejtjes tek organizatat që merren me këtë problem – apo te “Hate Speech Watch”
- Bojkotoni grupet e faqeve të internetit për urrejtjen – dhe bëjuni thirrje të tjerëve që të veprojnë kështu.

Denonconi grupe të faqeve të internetit duke përdorur mekanizmat ligjore që ekzistojnë në vendin apo organizatat tuaja, si: INACH, Rrjetin Ndërkombëtar kundër Urrejtjes përmes Internetit

- Mblidhni informacion për grupet e faqeve të internetit për urrejtjen që janë regjistruar në vendin tuaj. Dërgojani informacionin përfaqësuesit tuaj në parlament.

PJESËMARRJA E TË TJERËVE

- Bëjuni thirrje të tjerëve që të dënojnë apo të denoncojnë gjuhën e urrejtjes, të shprehin solidaritet me viktimat ose të zotohen në veprime të tjera
- Përdorni mediat sociale për t'i drejtuar ndjekësit për tek grupe të dobishme të faqeve të internetit apo tek nisma emocionuese për të bërë fushatë
- Botoni raste të suksesshme të heqjes së gjuhës së urrejtjes nga faqe të caktuara
- Risni ndërgjegjësimin lidhur me Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES. Lidhuni me profilin tuaj në mediat sociale ose shtoni logon tek nënshkrimi juaj
- Organizoni seanca trajnimi ose ndërgjegjësimi me përfaqësues të grupeve që janë rëndom shënjestër. Tregojuni si mund të mbrojnë veten – dhe të tjerë – duke u përfshirë në fushatë
- Përdorni veprime në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin për të publikuar veprimet që mund të ndërmerrni në seksione të tjerë!

MBËSHTETJA APO SHPREHJA E SOLIDARITETIT ME VIKTIMAT APO GRUPET QË JANË RËNDOM SHËNJESTËR

- Dërgojuni mesazhe private individëve që janë publikisht objekt i gjuhës së urrejtjes: shprehni solidaritetin tuaj dhe thojuni çfarë mund të bëjnë
- Ndihmoni që të çrënjosi paragjykime apo ide të gabuara për grupe që janë rëndom objekt. Krijoni një argument alternativ dhe botojeni kurdo që të keni mundësi
- Informoni të rinjtë për të drejtat e tyre dhe metodat që mund të përdorin për t'u mbrojtur
- Organizoni një veprim publik në solidaritet me grupe objekt të gjuhës së urrejtjes
- Publikoni çdo shembull të shprehjeve raciste apo diskriminuese nga politikanët, media ose figurat publike. Kërkojuni llogari!
- Punoni me grupe rëndom objekt i gjuhës së urrejtjes: nxitini që të përfshihen në fushatë.

STRATEGJITË PËR NJË PERIUdhË MË AFATGJATË

- Organizoni fushatën tuaj në nivel lokal apo në internet; krijoni një video, këngë apo një veprim argëtues për fushatën dhe postojeni në internet
- Krijoni një peticion përmes internetit kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit a politikës së një grupi të caktuar të faqeve të internetit për gjuhën e urrejtjes përmes internetit
- Lidhuni me organizata me bazë internetin që merren me këtë problem: thojuni çfarë jeni duke bërë dhe mësoni si mund të përfshihen në punën e tyre
- Lidhuni me organizata vendase që merren me racizmin dhe diskriminimin apo çështje të tjera të ngjashme. Paralajmërojini për problemin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe nxitini që t'i bashkohen fushatës
- Mbikëqyrni problemin, në një grup të caktuar të faqeve të internetit ose kur cenon grupe të caktuara. Rezultatet e hulumtimit tuaj dërgojani "Hate Speech Watch", OJQ-ëve që merren me problemin, politikanëve apo njerëzve të tjerë me ndikim
- Bëjuni thirrje zyrtarëve shtetërore që të trajtojnë problemin: lidhuni me përfaqësuesin tuaj në parlament.

5.8 NJOHURI PËR INTERNETIN

Njohuritë për internetin [kanë të bëjnë me] aftësinë për të hyrë në informacion si dhe për të, kuptuar, kritikuar dhe krijuar informacion dhe përmbajtje komunikimi përmes internetit.

Sonia Livingstone, "Njohuri për internetin: negociimi i të rinjve lidhur me mundësitë e reja përmes internetit"

NEVOJA PËR NJOHURI LIDHUR ME INTERNETIN

Interneti është ndoshta burimi kryesor i informacionit për shumë të rinj në Evropë. Nganjëherë, ai përdoret drejt-përsëdrejti si mjet referimi; herë të tjera, informacioni merret gjatë "shoqërizimit" apo pjesëmarrjes në veprimtari të tjera. Në të dy rastet, është me rëndësi që përdoruesit të jenë të aftë për kuptuar, analizuar, vlerësuar dhe verifikuar si përmbajtjen e qartë, ashtu dhe mesazhet e nënkuptuara. Kur është fjala për hasjen e shprehjeve të urrejtjes, çështja bëhet edhe më e rëndësishme.

Tërësia e aftësive dhe fushave të njohurive për të cilat kanë nevojë të rinjtë me qëllim që të jenë të aftë për të gjetur dhe përpunuar informacione, përbëjnë njërin aspekt të njohurive në fushën e medias apo, meqenëse këto informacione lidhen në mënyrë të posaçme me botën e internetit, të njohurive për internetin. Sidoqoftë, njohuritë për internetin e kapërcejnë fushën e mbledhjes dhe përpunimit të informacionit, ndërsa ekzistojnë shumë aftësi dhe mjete të tjera që janë posaçërisht të rëndësishme kur përgatisni të rinjtë për të trajtuar problemin e urrejtjes përmes internetit. Ndër këto janë ato që lidhen me aspektet më teknike të internetit dhe ato që janë të nevojshme kur një përmbajtje postohet dhe ndahet me të tjerë.

Pikat kryesore (bazuar në Udhëzuesin "Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit")

- Fëmijët dhe të rinjtë përdorues të internetit duhet të jenë të aftë për ta përdorur atë ndërsa ndihen të sigurt dhe për jetën e tyre private tregohet konsiderata e duhur.
- Fëmijët dhe të rinjtë duhet t'i nënshtrohen trajnimit dhe të marrin informacion nga mësuesit, edukatorët dhe prindërit.
- Fëmijëve dhe të rinjve duhet t'u jepet informacion, i përshtatshëm për moshën dhe rrethanat e tyre, për llojet e ndryshme të përmbajtjes dhe sjelljes së kundërligjshme.

TË MËSUARIT PËRMES VEPRIMIT

Në përgjithësi, kushdo që përdor internetin zgjedh metodat dhe rregullat e nevojshme për të vepruar përmes internetit gjatë veprimtarisë së tij: përdoruesit bëhen mjaft "të aftë për përdorimin e internetit" sa që janë në gjendje t'ia dalin mbanë dhe të pëmbushin pjesën më të madhe të nevojave të tyre. Sidoqoftë, nëse të rinjtë thjesht nuk do të përsërisin disa nga anët "e këqija" dhe zakonet e këqija që sjellin si rezultat përdorimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe, nëse, në mënyrë të veçantë, ata do të mësojnë të kundërshtojnë raste të caktuara, bëhet e rëndësishme që ata të kenë më shumë njohuri në fushën e internetit. Në listat që jepen në këtë seksion përfshihen disa nga shprehitë dhe fushat më të rëndësishme të njohurive të nevojshme për këtë detyrë.

1 "Rinia digjitale, novatorizmi dhe të papriturat" (2008), "MIT Press".

MJETE TË NDRYSHME PËR ROLE TË NDRYSHME

Është me rëndësi të vihet në dukje se, lidhur me gjuhën e urrejtjes, në momente të ndryshme të rinjtë mund të gjenden duke luajtur një sërë rolesh. Çdo rol kërkon një numër aftësish të ndryshme dhe kjo duhet mbajtur parasysh gjatë punës edukative.

SPEKTATORË / VËZHgues

Sa herë ndeshim përmbajtje që në njëfarë mase është e dëmshme për të tjerët, ne bëhemi pjesëmarrës në dialog. Ne mund ta shpërfillim, mund ta përhapim më shumë duke e ndarë me të tjerë ose mund të vendosim të mbajmë qëndrim ndaj saj. Shumë veprimtari në këtë Manual synojnë t'i shkundojnë të rinjtë nga qëndrimi pasiv i "të parit por jo të vepruarit" dhe të mbajnë një qëndrim ku ata angazhohen me problemin, në çfarëdo mënyre që të jetë më e përshtatshme. Kjo kërkon aftësi gjykimore dhe analizë kritike dhe kërkon njohjen e formave të mundshme të veprimit.

VIKTIMA

Njerëzve, të cilët janë drejtpërdrejtë objekt i gjuhës së urrejtjes përmes internetit ose përfshihen në njërin prej grupeve rëndom objekt i shprehjeve abuzive ose raciste apo i bullizmit përmes internetit, duhet t'u jepen strategji për t'u mbrojtur dhe për t'u përballur me shprehjet e urrejtjes. Gjithashtu, ata kanë nevojë për aftësi dhe njohuri që do t'i ndihmojnë ta trajtojnë problemin, për shembull, duke i kërkuar llogari personit, duke denoncuar abuzimin, duke i nxitur të tjerët që të mbajnë qëndrim e kështu me radhë.

"URRYES" DHE URRYES TË MUNDSHËM

Në këtë grup përfshihen ata që përhapin gjuhën e urrejtjes përmes internetit apo tundohen të veprojnë kështu, qoftë duke krijuar përmbajtjen e tyre, qoftë duke e ndarë atë me të tjerë. Ne duhet të mos harrojmë se ashtu siç ekzistojnë disa forma të gjuhës së urrejtjes që janë "më të këqija" se të tjerat, po ashtu edhe roli i njerëzve si "urries" mund të jetë më shumë apo më pak dëmtues. Ata, të cilët ndajnë me të tjerë përmbajtje që është lehtësisht raciste, gjithashtu, ndihmojnë në problemin e përgjithshëm, edhe sikur veprimi i tyre të mos jetë i kundërligjshëm dhe nuk i nxit drejtpërdrejtë të tjerët drejt dhunës. Megjithatë, është një hallkë e parë në zinxhirin e shprehjes së dëmshme. Shumë njerëz ndihmojnë në përhapjen e gjuhës së urrejtjes përmes internetit thjesht duke ndarë me të tjerë përmbajtje që nuk e dallojnë se është e dëmshme, abuzive apo e rreme. Shmangia e kësaj kërkon aftësinë për të perceptuar paragjykimin apo anshmërinë në përmbajtjen përmes internetit dhe një shkallë më të lartë përgjegjësie në krijimin apo ndarjen e saj me të tjerë.

AKTIVISTË DHE PËRKRAHËS

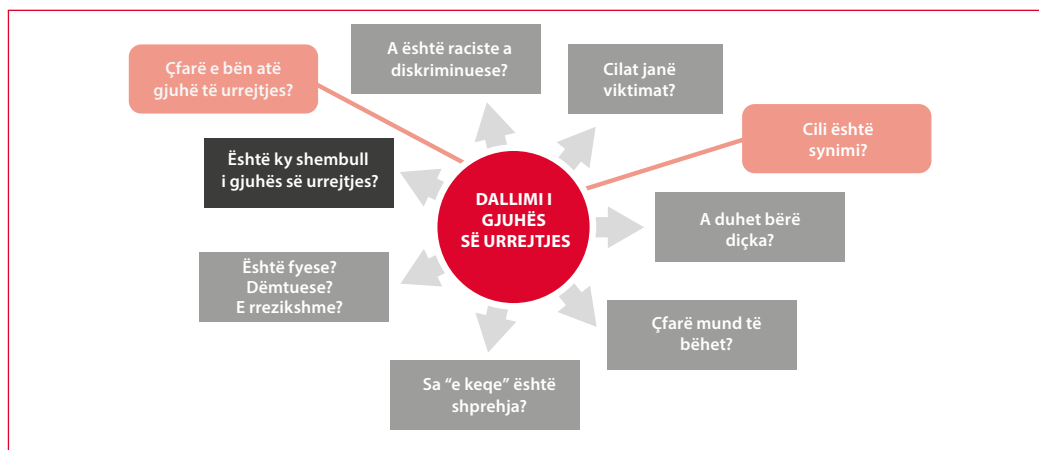
Fushata kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit i quan të gjithë të rinjtë dhe të gjithë përdoruesit e internetit si përkrahës të mundshëm! Pjesërisht, qëllimi është që "spektatorët" e gjuhës së urrejtjes të nxiten t'i përgjigjen dhe t'i bashkohen lëvizjes së njerëzve në mbarë botën për të mbajtur qëndrim ndaj gjuhës së urrejtjes. Bëria e fushatës në internet kërkon një tërësi të caktuar aftësish, përfshirë aftësitë për të publikuar, për të promovuar, për të krijuar mbështetje dhe për të ndërtuar mesazhe dhe argumente të ndryshme.

PËRDORIMI I INTERNETIT PËR TË LUFTUAR URREJTJEN PËRMES INTERNETIT

Lista në vijim përmbledh disa nga fushat më të rëndësishme të njohurive për internetin që lidhen me veprimtaritë e këtij Manuali dhe, në mënyrë më të përgjithshme, me fushatën. Njohja më e thellë e këtyre fushave do të ndihmojë që të rinjtë të luajnë një rol më të efektshëm në fushatë. Gjithashtu, do të ndihmojë që ata ta ndryshojnë sjelljen e tyre përmes internetit.

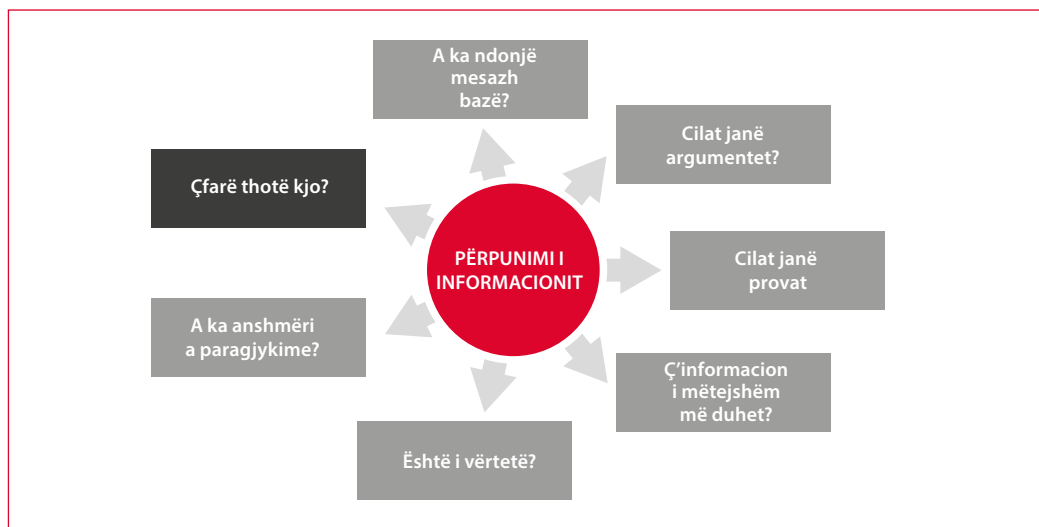
DALLIMI I GJUHËS SË URREJTJES PËRMES INTERNETIT

Detyra e parë në luftën kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit është të qenit i aftë për ta përcaktuar kur e ndeshim atë. Kjo kërkon njohuri për çfarë konsiderohet gjuhë e urrejtjes dhe njohuri si duhet vlerësuar ndikimi i mundshëm, por kjo, gjithashtu, mund të kërkojnë njohje më të thellë të mesazheve bazë dhe aftësi për të dalluar anshmërinë dhe paragjykimin kur këto janë vetëm të nënkuptuara.

MENDIMI KRITIK DHE PËRPUNIMI I INFORMACIONIT

Në internet gjendet një sasi shumë e madhe informacioni dhe të rinjtë kanë nevojë për aftësitë me qëllim që atë që shohin të mos e marrin gjithmonë në kuptim formal. Kjo lidhet sidomos me disa nga informacionet e rreme apo informacionet e papërshtatshme që ushqejnë paragjykime kundër grupeve të caktuara. Përdoruesit duhet të jenë të aftë për të gjetur gabimet e mundshme në argumentet dhe pse duhet të jenë të vetëdijshëm për rëndësinë e verifikimit të fakteve dhe "dëgjimit të palës tjetër", të paktën, në rast se dikush mund të lëndohet.

Këshilla të dobishme: verifikimi i argumentimit

- A janë dhënë burimet për pretendimet e bëra apo argumentet bazohen te “gjykimi i shëndoshë”?
- A njihen dhe a përmenden burimet si autoritete për këtë temë?
- A kanë qenë përfundimtare argumentet apo ekzistojnë përfundime të tjera të *mundshme*?
- A bazoheshin argumentet në “fakte” apo u drejtoheshin emocioneve, bindjeve tradicionale ose vetëm rezultateve përfundimtare të mundshme?
- A mund të paraqiteshin “fakte” apo të testoheshin argumentet?
- A ishin bërë përgjithësime për individë apo grupe?
- A ishte ndonjë përgjithësim racist apo diskriminues?
- A janë këndvështrime të tjera të mundshme dhe a do ta shtrembëronin ato argumentin?
- A përdoren në pretendimet argumente “kundër personave”, me fjalë të tjera, argumente që sulmojnë palën kundërshtare pse janë ata që janë, jo për ato se çfarë thonë?
- A e bën argumentin më bindës stili i paraqitjes, për shembull, përdorimi i pamjeve apo paraqitja dramatike me fjalë dhe me figurë?

GJETJA E INFORMACIONIT

Të kërkosh burime të tjera dhe të dish si duhet kërkuar në mënyrën e duhur janë pjesë e “verifikimit të fakteve” dhe “dëgjimit të palës tjetër”. Pjesa më e madhe e njerëzve di si të përdorë një motor kërkimi, por njohuritë e përgjithshme si funksionojnë motorët e kërkimit dhe si mund të përdoren mjete të tjera për të përsosur kërkimet dhe për përfutur rezultate të ndryshme, janë më të pakta.

Këshilla për të bërë kërkime

- Përpiquni të përdorni motorë kërkimi të ndryshëm në vend që të mbështeteni tek një i vetëm.
- Përpara se të filloni kërkimet përpiquni të bllokoni të dhënat që prodhon serveri i internetit dhe t’i pastroni veprimet e mëparshme! Zakonisht, rezultatet do të jenë të ndryshme, pasi shumë motorë kërkimi tregojnë çka mendojnë se dëshiron përdoruesi të shohë (bazuar në atë që ato “dinë” për atë përdorues).
- Bëni një numër kërkimesh duke përdorur emërtime të ndryshme, edhe kur bëni kërkime për të njëjtën çështje.
- Përpiquni që të bëni kërkime më të ndërlikuara, për shembull, duke i kufizuar kërkimet në një grup faqesh të internetit, ndërsa siguroheni që përmbajtja, që përfshin fjalë të caktuara, nuk shfaqet tek rezultatet, apo duke përdorur operatorin “dhe” për t’u siguruar që janë përfshirë të gjitha emërtimet. Udhëzimet për ta bërë këtë jepen nga çdo motor kërkimi.
- Verifikoni autoritetin e grupeve të faqeve të internetit përpara se të përdorni rezultatin e kërkimeve për të përcaktuar përmbajtjen përkatëse.
- Mbani parasysh grupet “e fshehura” të faqeve të internetit. Këto janë faqe që një motor kërkimi i regjistron sikur janë një gjë, ndërsa, në të vërtetë, ato kanë përmbajtje që është pa lidhje. Shpeshherë, synimi i tyre është që të keq-drejtojnë përdoruesin dhe të japin çka ato e quajnë “njohuri”, që, faktikisht, është informacion i anshëm nga pikëpamja ideologjike.

VERIFIKIMI I AUTORITETIT

Njerëzit mund të postojnë në internet pothuajse çdo gjë që dëshirojnë! Duke pasur parasysh përmbajtjen dhe natyrën e parregulluar të një pjese të madhe të internetit, është gjithashtu relativisht e lehtë që opinioni të paraqitet si “fakt” dhe të paraqiten pretendime të rreme pa u kundërshtuar. Vëzhguesit të rastësishëm

një pjesë e mirë e gjuhës së urrejtjes mund t'i duket e vërtetuar më së miri dhe e argumentuar siç duhet. Përveç përdorimit të aftësive të mendimit kritik për verifikimin e fakteve dhe argumentimit, gjithashtu, mund të jenë e dobishme njohja e llojit të grupit të faqeve të internetit dhe autoritetit të autorit me qëllim paralajmërimin e të rinjve lidhur me mundësinë e gjuhës së urrejtjes.

Numërohen mijëra grupe të faqeve të internetit që ekzistojnë për të nxitur racizmin apo forma të tjera të diskriminimit. Shpeshherë, këto "faqe interneti për urrejtjen" janë të ndërlidhura dhe mund të përdorin autoritetin e faqeve të tjera të internetit për urrejtjen për të mbështetur pretendime raciste. Sot shumë faqe raciste janë më të pakapshme dhe, madje, mund të përpiqen që ta fshehin racizmin e tyre, për shembull, duke pretenduar se "promovojnë vlera kombëtare" ndërsa botojnë formulime raciste. Disa kontrole bazë mund të ndihmojnë për të përcaktuar nëse grupet e faqeve të internetit janë të besueshme.

Këshilla të dobishme: verifikimi i autoritetit

- A respektohet faqja e internetit si burim informacioni ose opinionit? A lidhen faqe të tjera të internetit me të?
- A përcaktohen qartë pronarët dhe autorët e faqeve të internetit? Pse duhen besuar?
- Çfarë thotë faqja e internetit se do të përpiqet të bëjë?
- A ka gjasë që faqja e internetit të ketë ndonjë anshmëri, për shkak të vendndodhjes së saj, të identitetit të autorëve apo të asaj se çfarë thotë për misionin e saj?
- A paraqitet më shumë se një pikëpamje në grupin e faqeve të internetit?
- Sa herë përditësohet ai dhe a ka ndonjë përmbajtje të kohëve të fundit?
- A mund të gjeni përmbajtje të ngjashme në grupe të tjera (të respektuara) të faqeve të internetit?
- A ekziston ndonjë konflikt i mundshëm interesi, për shembull, lidhur me interesa tregtarë apo përkatësi politike?
- A janë postuar në grupin e faqeve të internetit referime dhe burime që jepen për përmbajtjen?
- A ka ai ndonjë politikë lidhur me përmbajtjen raciste apo diskriminuese?
- Si e trajton një përmbajtje të tillë dhe si u përgjigjet ankesave?

PRODHIMI DHE NDARJA E PËRMBAJTJES ME TË TJERË

Mundësia për krijimin e përmbajtjes përmes internetit, lehtësisht e arritshme nga të tjerë, ka krijuar shumë mundësi për "përdoruesin e zakonshëm", por, gjithashtu, edhe disa përgjegjësi. Lidhur me gjuhën e urrejtjes, përgjegjësitë dhe nevoja për të pasur kujdes kur bëhen postime në internet janë veçanërisht të rëndësishme: pikërisht në këtë pikë përdoruesit mund të bëhen lehtësisht aktorë në përhapjen e urrejtjes, me dashje apo pa dashje.

Për qëllime të bërjes së fushatës, ekzistojnë vlerësime të tjera të rëndësishme lidhur me postimin e materialeve. Zhvillimi me sukses i fushatës ka nevojë për mesazhe të fuqishme që ka gjasë të tërheqin një masë të gjerë dhe të kuptohen lehtësisht. Të rinjtë duhet të jenë të vetëdijshëm për mundësitë e ndryshme teknike për t'i bërë thirrje një numri të madh njerëzish – në mënyrë të veçantë, nëpërmjet mediave sociale – dhe duhet të jenë të aftë për t'i formuluar mesazhet e tyre në mënyrë që të tjerëve t'u duken bindëse dhe të kenë dëshirën për t'i përcjellë ato. Përdorimi i duhur i paraqitjes me fjalë dhe figurë mund të jetë një mjet i dobishëm me qëllim shndërrimin e një mesazhi serioz në diçka që i bën thirrje më shumë njerëzve.

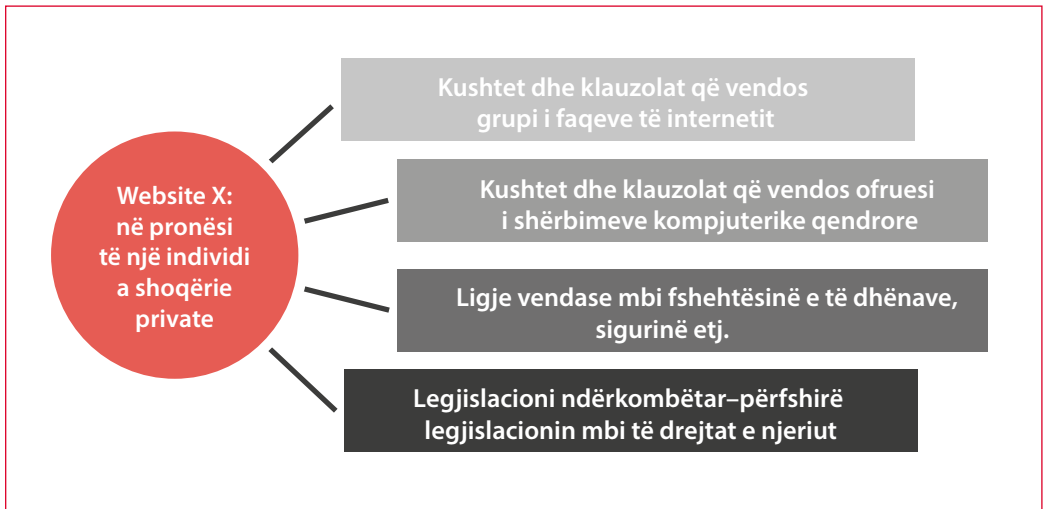
Këshilla të dobishme për ndarjen e përmbajtjes me të tjerë

- Sigurohuni që përmbajtja që ndani me të tjerë nuk ka shembuj anshmërie, paragjykimi, racizmi a urrejtjeje.
- Sigurohuni që informacioni është i besueshëm që të mos përhapni keqinformim.
- Mos ndani me të tjerë ndonjë gjë për të tjerët, që mund të vërë në rrezik mirëbesimin apo sigurinë e tyre. Gjithmonë pyesni nëse nuk jeni të sigurt!
- Bëni kujdes të mos ripostoni informacion që mund të jetë i mbrojtur nga e drejta e autorit.
- Verifikoni kushtet dhe klauzolat e grupit të faqeve të internetit kur postoni materiale. Ato mund të parashikojnë kufizime se ç'lloj përmbajtjeje mund të postoni e, gjithashtu, mund të marrin të drejtat për përmbajtjen tuaj apo lidhur me informacionin tuaj privat.
- Vlerësoni nëse të tjerë mund ta "keqpërdorin" informacionin që postoni për të dhënë një imazh të rremë a dëmtuar të tjerë. Verifikoni që përmbajtja të mos jetë e paqartë.
- Mos harroni se përmbajtja e postuar në internet mund të keqkuptohet lehtësisht dhe mund të shkaktojë fyerje nëse nuk formulohet me kujdes. Provoni të rilexoni çdo gjë që postoni "me syrin e dikujt tjetër".

SI DUHEN KUPTUAR RREGULLAT

Njohja më e mirë e disa prej politikave dhe ligjeve që zbatohen në veprimtarinë e internetit mund të jetë e dobishme për rregullimin e vetë sjelljes së përdoruesit dhe thelbësore në betejën për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit. Për këtë arsye, njohja dhe përfshirja në proceset e qeverisjes së internetit dhe si ndikon ajo tek përdoruesit e internetit bën pjesë në njohuritë bashkërisht për internetin dhe edukimin me një qytetari demokratike. Roli i internetit në krijimin e formave bashkëkohore të qytetarisë dhe pjesëmarrjes nuk mund t'i lërë çështjet e qeverisjes vetëm në duart e biznesit dhe ekspertëve.

SHTRESAT E LIGJEVE

Interneti më së shumti është “në pronësi” të shoqërive private. Zakonisht, edhe një blog privat ruhet në një server privat. Shoqëria, që ka në zotërim serverin, mund të marrë vendim ta kufizojë ose jo llojin e gjërave që postohen në blog!

Zakonisht, rregullat që duhet të respektojnë përdoruesit e një grupi faqesh të internetit parashikohen shpeshherë të “kushtet dhe klauzolat”. Ato mund të jenë shumë të ndryshme nga njëri grup faqesh i internetit tek tjetri. Por, përveç kushteve dhe klauzolave, mund të ketë edhe ligje që kanë nxjerrë qeveritë dhe që zbatohen për përdoruesit e internetit dhe pronarët e grupeve të faqeve të internetit. Ndër disa shembuj përfshihen ligje mbi fshehtësinë e informacionit dhe sigurinë apo ligje që parashikojnë gjuhën e tejskajshme të urrejtjes. Edhe nëse një qeveri nuk ka ligje të posaçme për të mbrojtur sigurinë e njerëzve në fushën e internetit, shpeshherë, kjo parashikohet nga legjislativori ndërkombëtar mbi të drejtat e njeriut, si në këtë shembull.

Shembull: Qeveritë duhet t’i mbrojnë njerëzit në kushte të lidhura ose jo me internetin

“K.U. kundër Finlandës”

Në mars 1999, në një grup të faqeve të internetit për organizimin e takimeve mes njerëzve u postua një njoftim që pretendonte se vinte nga një djalë 12-vjeçar. Njoftimi përmbante një lidhje të faqes që kishte djali në internet dhe në të thuhej se ai ishte në kërkim të një marrëdhënieje intime me ndonjë djalë të moshës së tij apo më të madh “për t’i treguar rrugën”. Djali mësoi lidhur me njoftimin vetëm kur mori një mesazh me postë elektronike nga një burrë i interesuar. Ofruesi i shërbimit nuk pranoi të zbulonte personin përgjegjës për postimin e njoftimit, duke pretenduar se kjo do të përbënte shkelje të mirëbesimit. Gjykatat finlandeze vlerësuan se, nga pikëpamja ligjore, ofruesi i shërbimit nuk mund të detyrohet që ta bëjë publik informacionin.

Çështja u dërgua në Gjykatën Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Gjykata u shpreh se shteti finlandez kishte dështuar në detyrën e tij për mbrojtjen e fëmijëve dhe individëve të tjerë të cenusëm. Njoftimi e kishte bërë fëmijën shënjestër për pedofilët dhe nuk kishte arritur të mbronte jetën e tij private dhe familjare.

(Neni 8 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut)

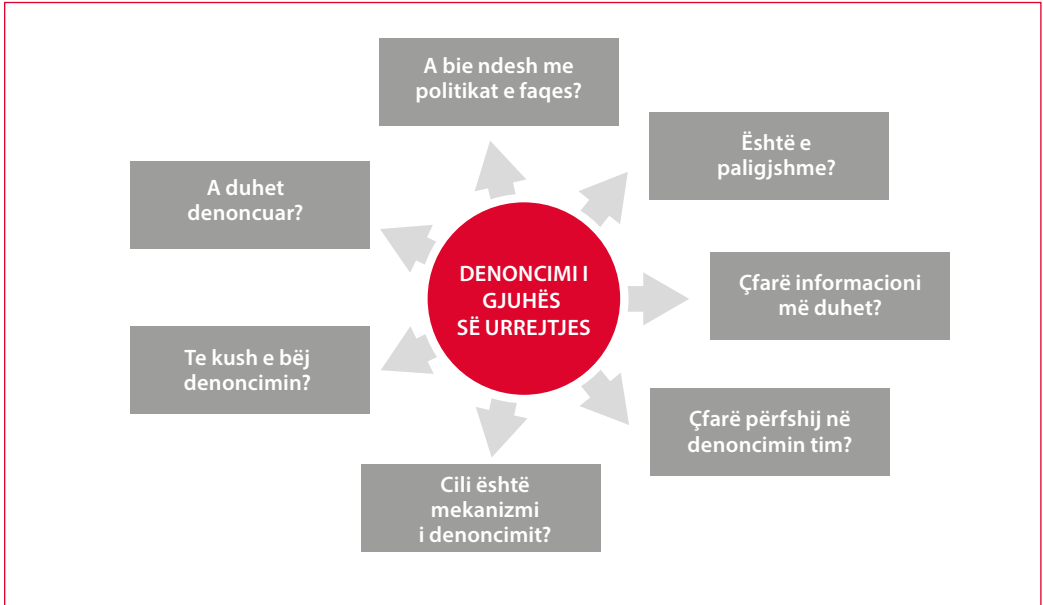
Për këtë arsye, një pjesë e mirë e internetit i ngjan paksa një zone me dyqane apo një klubi nate! Edhe sikur të mos ekzistojë ligj që ta ndalojë veshjen e xhinseve apo pamjen e çrregullt, prapësepapë, mund ta shohësh veten jashtë një klubi nate nëse rregullat thonë se xhinset nuk lejohen. Po ashtu, edhe grupet e faqeve të internetit mund të vendosin rregullat e tyre për “hapësirën e vet private” në fushën e internetit. Por, gjithashtu, rregullat e tyre duhet të jenë në përputhje me ligjet e vendit në tërësi dhe me legjislativori ndërkombëtar.

Të drejtat e njeriut, që janë universale dhe të pandashme, dhe standardet përkatëse mbizotërojnë mbi kushtet dhe klauzolat e përgjithshme që vendos ndaj përdoruesve të internetit ndonjë aktor i sektorit privat.

Ç’do të thotë kjo për përdoruesit

Të rinjtë duhet të kenë dijeni për ligjet a politikatat që zbatohen për grupet e faqeve të internetit që ata përdorin, sidomos meqenëse ato lidhen me gjuhën e urrejtjes përmes internetit. Shpeshherë, gjuha e urrejtjes mund të kundërshtohet duke përdorur udhëzuesit dhe procedurën e vetë faqes së internetit për paraqitjen e ankesave. Kur këto janë të pamjaftueshme, nganjëherë, përkrahësit e fushatës mund të kundërshtojnë vetë politikatat!

DENONCIMI I SJELLJES ABUZIVE

SI DUHET VEPRUAR DHE SI DUHET BËRË FUSHATË

Denoncimi i një rasti të gjuhës së urrejtjes nuk është e vetmja mënyrë si kundërveprojmë kur e shohim. Është me rëndësi që të rinjtë të kenë dijeni për qasje të tjera ndaj problemit, dhe që ata të jenë të aftë për të vlerësuar cila prej tyre do të ishte më e përshtatshme në raste të caktuara.

Diagrama e parë poshtë pasqyron disa prej përgjigjeve të mundshme ndaj shprehjeve individuale të urrejtjes. Në seksionin mbi strategjitë për të bërë fushatë jepen shembuj të tjerë të mënyrave të ndryshme si duhet trajtuar problemi në tërësi. Kur merret vendim për një përgjigje a strategji të caktuar, shpeshherë, përgjigjja më e përshtatshme do të varet nga karakteri i rëndë i rastit. Shpeshherë, një shembull “i lehtë” anshmërie apo paragjykimi trajtohet më së miri duke iu drejtuar drejtpërsëdrejti autorit dhe duke vënë në pah dëmin e mundshëm; një “grep” i zakonshëm në një faqe interneti, që përdoret kryesisht nga përkrahësit e fushatës kundër gjuhës së urrejtjes, nganjëherë duhet shpërfillur krejt; dhe, në skajin tjetër të spektrit, një faqe interneti për urrejtjen, që nxit dhunë kundër grupeve të caktuara, mund të jetë e nevojshme të denoncohet në polici.

Një nga vlerësimet më të rëndësishme në zgjedhjen e përgjigjes më të përshtatshme është ndikimi i gjasshëm i shprehjes së caktuar apo i faqes së internetit në tërësi. Diagrama e dytë më poshtë tregon disa nga çështjet që duhen hulumtuar për të vlerësuar ndikimin.

MOSRREZIKIMI

Të rinjtë duhet të kenë dijeni për rreziqet e mundshme në fushën e internetit dhe duhet të kenë dijeni për masat paraprake që mund të marrin për të shmangur vënien në rrezik të fshehtësisë së tyre. Gjithashtu, ekzistojnë disa masa që mund të shërbejnë për të pakësuar gjasat që ata të bëhen objekt i bullizmit përmes internetit. Disa prej këtyre masave jepen në seksionin për bullizmin përmes internetit.

5.9 BULLIZMI PËRMES INTERNETIT

“... bullizmi përmes internetit nënkupton çdo komunikim elektronik, përfshirë, por pa u kufizuar në, atë që është provuar se është nxitur nga raca, ngjyra, feja, prejardhja kombëtare, përkatësia prindërore apo etnia, orientimi seksual, aftësia e kufizuar fizike, mendore, emocionale ose vështirësia për të mësuar, gjinia, identiteti gjinor dhe shprehja e gjinisë së një nxënësi, faktike apo e perceptuar, apo tipar tjetër dallues personal, ose bazuar në lidhjen me një person të përcaktuar më sipër, kur veprimi i shkruar, gojor apo fizik ose komunikimi elektronik synon:

- (i) Të dëmtojë fizikisht një nxënës apo të shkatërrojë pasurinë e nxënësit; ose
- (ii) Të pengojë në mënyrë të theksuar mundësitë e nxënësit për arsimim; ose
- (iii) Të jetë i ashpër, këmbëngulës apo përhapës sa që krijon një mjedis mësimor frikësues apo kanosës; ose
- (iv) Të prishë në mënyrë të theksuar funksionimin e rregullt të shkollës.”

“Si duhet vepruar ndaj urrejtjes përmes internetit, informacione dhe këshilla për veprim” (“Anti-Defamation League”)

Bullizmi ndodh kur një person a grup personash përfshihen në mënyrë të qëllimshme në sjellje armiqësore apo abuzive ndaj një individi tjetër. Zakonisht, shpërdorimi ndodh gjatë një periudhe kohe: viktima bëhet objekt në mënyrë këmbëngulëse.

Në ushtrimin e bullizmit përmes internetit, viktimizimi ndodh përmes internetit apo në formë elektronike. Bullizmi përmes internetit shfrytëzon postën elektronike, mesazhet në çast, bashkëbisedimin e njëkohshëm përmes internetit, radiot për ndërlidhje vetjake, telefonat celularë apo forma të tjera të teknologjisë së informacionit. Ndikimi te individi mund të jetë jo më pak i rëndë se në rastet e bullizmit në kushte jo të lidhura me internetin: bullizmi përmes internetit është gjithsesi një formë bullizmi.

Bullizmi përmes internetit mund të jetë veçanërisht i vështirë për t’u trajtuar, pasi në fushën e internetit lejohet më shumë anonimi sesa në komunikimin në kushte jo të lidhura me internetin. Gjithashtu, mund të jetë më ndërhyrës apo ndërhyrës në mënyrë më këmbëngulëse, pasi ai mund të ndodhë dhe kur agresori nuk është i pranishëm fizikisht. Pasi agresori kupton si ta kontaktojë “viktimën” e tij, bullizmi mund të jetë i vazhdueshëm dhe i vështirë për t’u shmangur. Për këtë arsye, është me rëndësi që të rinjtë të kenë dijeni për rreziqet e dhënies së të dhënave personale.

SHKALLA E BULLIZMIT PËRMES INTERNETIT

Bullizmi përmes internetit është një problem serioz dhe i vazhdueshëm tek të rinjtë. Ai mund të shkaktojë dëm të përhershëm dhe ka çuar në vetëvrasje. Një numër studimesh të ndryshme ka treguar se ky problem ka prekur një numër të madh adoleshentësh. Shifrat më poshtë janë për Shtetet e Bashkuara të Amerikës, por hulumtimet dhe përvoja tregojnë se problemi është njëlloj serioz në Evropë:

- Mbi gjysma e adoleshentëve dhe atyre ende në moshë të njomë i është nënshtruar bullizmit përmes internetit dhe gati i njëjti numër është përfshirë në bullizmin përmes internetit.
- Më shumë se 1 në 3 të rinj kanë marrë kanosje kibernetike përmes internetit.
- Mbi 25% e adoleshentëve dhe atyre ende në moshë të njomë i është nënshtruar bullizmit në mënyrë të përsëritur përmes telefonave celularë apo internetit.

- Mbi gjysma e të rinjve nuk i tregon prindërve kur ndodh bullizmi përmes internetit.

Burimi: i-SAFE Inc., "Bullizmi përmes internetit: statistika dhe këshilla"

BULLIZMI PËRMES INTERNETIT DHE TË DREJTAT E NJERIUT

Si bullizmi, ashtu dhe bullizmi përmes internetit janë forma abuzimi dhe shumë raste janë objekt i mbrojtjeve të ndryshme të të drejtave të njeriut. Në rastet "e lehta", e drejta e jetës private është e rëndësishme dhe ajo përfshihet shumë shpesh. Në raste më të rënda, mund të përfshihet edhe e drejta për të mos iu nënshtuar trajtimit çnjerëzor dhe poshtëruës apo, madje, e drejta e jetës. Në trajtimin çnjerëzor dhe poshtëruës mund të përfshihen raste të abuzimit seksual, dhunës psikologjike dhe shfrytëzimit. Përsa i takon të drejtës së jetës, ajo mund të përfshihet si në raste, kur bullizmi në kushte jo të lidhura me internetin çon në rrezik fizik ndaj jetës së viktimës, ashtu dhe kur vuajtja bëhet aq e madhe sa që viktima merr në parasysh vetëvrasjen. Mungesa për të mbrojtur dikë nga një rrezik i tillë mund të përbëjë shkelje të së drejtës së tij të jetës.

CILA ËSHTË LIDHJA E BULLIZMIT PËRMES INTERNETIT DHE GJUHËS SË URREJTJES?

Bullizmi përmes internetit është një marrëdhënie pushteti drejtuar kundër një individi, ndërsa gjuha e urrejtjes, zakonisht, bën thirrje për armiqësi dhe dhunë kundër një grupi të tërë njerëzish. Sidoqoftë, për viktimat e tyre, ato janë forma të dhunës dhe poshtërimit. Gjuha e urrejtjes dhe bullizmi përmes internetit përdorin të njëjtat kanale të internetit. Shpeshherë, ato ndodhin kundër individëve, të cilët konsiderohen të ndryshëm, për shkak të së kaluarës, aftësisë së kufizuar, etnisë së tyre apo për arsye të tjera. Ato shfrytëzojnë komunikimin fyes dhe ngacmues. Në shumë raste, bullizmi përmes internetit dhe gjuha e urrejtjes ndërthuren dhe kjo gjë është shumë e dëmshme për individë dhe grupe, për shembull, bullizmi që shfrytëzon identitetin gjinor, orientimin seksual apo përkatësinë etnike të viktimave.

Në të njëjtën kohë, rritja e qëndrueshmërisë së të rinjve për të luftuar gjuhën e urrejtjes mund të mbështesë qëndrueshmërinë e tyre për t'i bërë ballë bullizmit përmes internetit dhe anasjelltas. Njohja e fushës së internetit është një mbështetje për fuqizimin e të rinjve që të kuptojnë çështjet në rrezik në fushën e internetit, të mbrojnë veten apo të veprojnë ndaj abuzimit kur ai ndodh.

RUAJTJA E SIGURISË

Të rinjtë duhet të bëhen të vetëdijshëm se format e sjelljes që renditen në seksionin vijues janë të papranueshme – e, ndoshta, të kundërligjshme. Qoftë edhe një rast i vetëm mund të jetë fillimi i një fushate të zgjatur apo pararendës i formave më të rënda të abuzimit. Të rinjtë duhet të jenë të aftë për t'i dalluar shenjat paralajmëuese, për të përdorur gjykimin e tyre cila është mënyra më e mirë për t'iu përgjigjur rasteve individuale dhe për të ditur masat paraprake që mund të marrin kur një kanosje duket reale. Gjithashtu, ata duhet të kenë dijeni se ekzistojnë organizata që mund të japin mbështetje apo këshilla, ose që do të ndihmojnë nëse nevojitet të ndërmerren veprime më "zyrtare", përfshirë veprime ligjore. Disa nga fushatat kombëtare të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES japin informacion për shërbimet e ndihmës me telefon për të bërë denoncim pranë autoriteteve policore. Rrjeti InSafe, për shembull, jep këshilla për të bërë denoncim dhe numrat e shërbimeve të ndihmës me telefon që të rinjtë të denoncojnë ose të kërkojnë ndihmë: www.saferinternet.org. InSafe është një projekt i Euroschoolnet, partneri evropian i Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES.

SHEMBUJ TË ABUZIMIT PËRMES INTERNETIT

- Dërgimi i kanosjeve, fyerjeve provokuese apo shpifjeve raciale ose etnike
- Rrahja e homoseksualëve, shpifje të veçanta lidhur me gjininë ose forma të tjera diskriminimi
- Përpjekja për të infektuar kompjuterin e viktimës me virus
- Mbushja plot e përplot e kutisë së postës elektronike me mesazhe abuzive
- Postimi ose përhapja e informacioneve të rreme për një person me qëllim dëmtimin e personit apo të reputacionit të tij
- Zgjidhet dikush dhe të tjerët ftohen që ta sulmojnë apo ta përqeshin
- Pretendimi se je dikush tjetër për të dhënë përshtypjen se personi tjetër ka thënë gjëra që nuk i beson apo që nuk janë të vërteta për të.
- Ndarja me të tjerë pa leje të pamjeve të dikujt, sidomos në një situatë të sikletshme. Ndarja me të tjerë e postës elektronike pa lejen e autorit.
- Ushtrimi i trysnisë ndaj të tjerëve për të përjashtuar dikë nga një komunitet (në kushte të lidhura ose jo me internetin)
- Dërgimi i përsëritur i mesazheve të shëmtuara, të këqija dhe fyese dikujt.

SIGURIA NË FUSHËN E INTERNETIT: NJË LISTË E PLOTË PËR TË RINJTË

Kufizimi i mundësive për abuzim

- CVerifikoni rregullisht cilësimet për fshehtësinë e të dhënave tuaja në faqet e rrjetit dhe përditësojini.
- Mos jepni të dhëna personale, për shembull, numrin e telefonit celular, adresën e postës elektronike apo adresën e shtëpisë, nëse nuk e njihni dhe nuk i besoni personit.
- Mos ndani informacion personal me njerëz që nuk i njihni (p.sh.:gjatë bashkëbisedimit të njëkohshëm përmes internetit ku mund të takoni të panjohur).
- Shqyrtoni “hapësirën” që përdorni, rregullat e pranuar të sjelljes dhe llojin e njerëzve që e përdorin. Ashtu si në hapësirën jo të lidhur me internetin disa vende paraqesin rrezik më të madh për sigurinë, edhe në hapësirën e internetit duhet vepruar sipas rrethanave të caktuara.
- Respektoni “etiketën për komunikimin në internet”: trajtojini të tjerët përmes internetit siç do të dëshironit të trajtoheshit ju.
- Bëni kujdes që të mbronit profilet dhe adresën tuaj të postës elektronike: çregjistrohuni nga kompjuterët publikë dhe ndryshojeni rregullisht fjalëkalimin.
- Denoncojeni abuzimin, që hasni përmes internetit apo që ju drejtohet juve, tek rrjeti që ruan përmbajtjen ose komentet, apo tek shërbimet e specializuara të policisë dhe drejtësisë në vendin tuaj (jeni të lutur të shihni disa këshilla tek: www.saferinternet.org).

Nëse merrni kanosje apo abuzime

Vlerësoni këto veprime. Çdo rast është i ndryshëm dhe është me rëndësi që të rinjtë të mësojnë të gjykojnë me kujdes kur vendosin të ndër marrin një rrugë veprimi. Gjithmonë do të jetë e dobishme që ata ta diskutojnë rastin me njerëz që u besojnë.

- Mos u përgjigjuni! Shumë shpesh, përgjigjja është pikërisht çfarë kërkon një abuzues i mundshëm. Asnjëherë mos dilni kundër, pasi kjo veçanërisht e përshkallëzon problemin.
- Ndajeni problemin me dikë që i besoni: kërkoni këshillën e tij.
- Denoncojeni problemin tek ndonjë organizatë që merret me sigurinë e të rinjve në fushën e internetit (shih faqet 204-205).
- Denoncojeni sjelljen tek pronari i grupit të faqeve të internetit / ofruesi i shërbimeve kompjuterike qendrore.
- Bllokoni / denonconi kontaktet e padëshiruara dhe njerëzit që sillen në mënyrë jo korrekte.
- Ndryshoni adresën e postës elektronike apo numrin e telefonit celular nëse ndonjëri prej tyre përdoret për t'ju bërë objekt. Nëse është e nevojshme, denoncojeni sjelljen në polici ose kontaktoni një avokat. **Abuzimi përmes internetit është i kundërligjshëm nëse ai ndikon në mënyrë të rëndë në shëndetin, sigurinë apo mirëqenien psikologjike të dikujt.**
- Gjithmonë ruajini provat e mesazheve abuzive që merrni – përfshirë adresën e postës elektronike apo profilin e abuzuesit. Mund t'ju duhen këto prova nëse bëhet e nevojshme një ankesë zyrtare..

SIGURIA NË FUSHËN E INTERNETIT: NJË LISTË E PLOTË PËR EDUKATORËT

Edukatorët, prindërit dhe, përgjithësisht, njerëzit që gjatë punës mbajnë lidhje të rregullta me të rinjtë mund të marrin masa për t'i mbrojtur ata nga rreziqet e bullizmit përmes internetit:

- Duke zbatuar një qasje proaktive, duke e diskutuar këtë rrezik me të rinjtë dhe duke i mbështetur ata për ta shmangur atë, përse është e mundur. Jini të hapur për ta diskutuar këtë. Përdorni shembuj në klasë dhe mos u trembni që t'i ngrini këto çështje. Mbështesni një politikë vendosmërie kundër bullizmit përmes internetit në shkollën tuaj.
- Duke u bërë të vetëdijshëm për lidhjen ndërmjet gjuhës së urrejtjes në kushte të lidhura dhe jo të lidhura me internetin: shpeshherë, këto raste ndeshen paralelisht me njëri-tjetrin!
- Duke i fuqizuar fëmijët duke i informuar dhe duke e diskutuar çështjen me ta. Nëse mendoni se nuk i keni aftësitë e nevojshme për ta bërë këtë, mund të lidheni me organizata dhe qendra të ndihmës për viktimat. Bëjini të dukshme në aspektin pamor për të rinjtë kontaktet ku mund të marrin ndihmë në rast nevoje.
- Duke fuqizuar prindërit, të cilët duhet të ndërgjegjësohen lidhur me ekzistencën e bullizmit përmes internetit dhe si mund të kundërshtojnë atë.

5.10 KËSHILLI I EVROPËS DHE GJUHA E URREJTJES PËRMES INTERNETIT

Këshilli i Evropës është organizata kryesore për të drejtat e njeriut në Kontinent dhe numëron 47 shtete anëtare. Të gjithë shtetet anëtare të Këshillit të Evropës e kanë nënshkruar Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, një marrëveshje synimi i të cilës është që të mbrojtë të drejtat e njeriut, demokracinë dhe sundimin e ligjit.

Këshilli i Evropës e bazon fuqimisht punën për demokraci tek edukimi: edukimi në shkollë dhe edukimi si proces i përhershëm i të mësuarit për ushtrimin e demokracisë, si në rastin e veprimtarive jozyrtare të të mësuarit. Edukimi me të drejtat e njeriut dhe edukimi për një qytetari demokratike janë pjesë përbërëse e asaj që ne duhet të sigurojmë për t'i bërë demokracinë të qëndrueshme.

Departamenti për Rininë i Këshillit të Evropës e drejton fushatën rinore të Lëvizjes JO! GJUHËS SË URREJTJES duke vënë një theks të veçantë në edukimin me qytetarinë dhe të drejtat e njeriut si mënyrë që të rinjtë të zhvillojnë aftësitë për të dalluar gjuhën e urrejtjes dhe për të mbrojtur të drejtat e njeriut në internet.

Puna e Këshillit të Evropës me gjuhën e urrejtjes përmes internetit është përqendruar në katër fusha kryesore:

1. Qasjet ligjore ndaj problemit, duke përdorur Konventën Evropiane dhe praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut
2. Instrumentet e politikës, nëpërmjet punës për qeverisjen e internetit dhe nëpërmjet një sërë këshillash dhe dokumentesh për politikën drejtuar shteteve anëtare të Këshillit të Evropës
3. Veprimtaritë e vëzhgimit, nëpërmjet punës së Komisionit Evropian kundër Racizmit dhe Diskriminimit dhe punës së Komisionerit për të Drejtat e Njeriut
4. Edukimi, parandalimi dhe rritja e aftësive të aktorëve të ndryshëm socialë, përfshirë gazetarët, aktivistët e OJQ-ëve, mësuesit dhe të rinjtë.

Gjuha e urrejtjes përmes internetit lidhet me një numër çështjesh të ndryshme, lidhje këto të forta, kështu që edhe tema ka qenë pjesë e nismave në fusha të tjera të ndryshme. Disa, por jo të gjitha këto, përfshijnë:

Të drejtat e fëmijëve	Mbrojtjen e pakicave	Trajnimin e gjyqtarëve
Luftën kundër krimit kibernetik	Luftën kundër bullizmit përmes internetit dhe mbrojtjen e fëmijëve	Njohuritë në fushën e medias
Lirinë e shprehjes	Promovimin e shoqërisë pluraliste	Edukimin e medias
Politikat kundër racizmit	Promovimin e dialogut ndërkulturore	Trajnimin e mësuesve
Politikat për të rinjtë	Pjesëmarrjen e të rinjve	Edukimin jozyrtar dhe punën me të rinjtë

Kjo listë e gjatë është pasqyrim i shumëllojshmërisë së shqetësimeve dhe çështjeve që kanë njëfarë lidhje me gjuhën e urrejtjes përmes internetit. Gjithashtu, ajo është tregues se problemi mund të trajtohet nga një sërë këndesh të ndryshme, duke përdorur një numër të madh metodash.

Ky informacion i shkurtër përmbledh vetëm ato fusha të punës që janë më të rëndësishme ose kanë një lidhje më të drejtpërdrejtë me luftën kundër gjuhës së urrejtjes përmes internetit.

INSTRUMENTE LIGJORË

- Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut është miratuar nga çdo shtet anëtar i Këshillit të Evropës. Ajo mbron një numër të drejtash civile dhe politike, përfshirë të drejtat për fshehtësinë, sigurinë dhe mbrojtjen nga trajtimi çnjerëzor dhe poshtëruës. Ndonëse Konventa, gjithashtu, mbron lirinë e shprehjes, kjo e drejtë merr parasysh kufizimet kur ka gjasë që forma të shprehjes të rrezikojnë të tjerë apo të dëmtojnë shoqërinë në tërësi.
- Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut është përgjegjëse për mbrojtjen e të drejtave që parashikon Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Praktika gjyqësore e kësaj Gjykate ka dhënë një interpretim të "gjuhës së urrejtjes" që siguron se shpërdorimet më të këqija nuk mbrohen nga e drejta e lirisë së shprehjes.
- Konventa për Krimin në fushën e Kibernetikës, hartuar nga Këshilli i Evropës, dhe Protokolli Shtesë i saj, është e vetmja marrëveshje detyruese ndërkombëtare për këtë temë. Ajo hyri në fuqi në korrik 2004 dhe parashtron udhëzues për të gjitha qeveritë që dëshirojnë të hartojnë ligje kundër krimit kibernetik.

STRATEGJI DHE INSTRUMENTE TË POLITIKËS

- Strategjia e Këshillit të Evropës për Qeverisjen e Internetit (2001) përmbledh një numër fushash kryesore synimi i të cilave është të sigurojnë zhvillimin në të ardhmen të internetit si hapësirë e sigurt që mbron lirinë e shprehjes dhe siguron qasje të lirë ndaj informacionit.
- Komiteti i Ministrave dhe Asambleja Parlamentare e Këshillit të Evropës kanë hartuar rekomandime për politikën si të luftohet gjuha e urrejtjes përmes internetit. Ndër to përfshihet Rekomandimi CM/Rec(2009)5 që parashikon masa për mbrojtjen e fëmijëve nga përmbajtja dhe sjellja e dëmshme dhe promovimin e pjesëmarrjes aktive në hapësirën e internetit.
- Udhëzuesi "Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit" bazohet te Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut, si dhe konventa dhe instrumente të tjerë të Këshillit të Evropës që trajtojnë aspekte të ndryshme të mbrojtjes së të drejtave të njeriut. Udhëzuesi është një mjet që përdoruesit e internetit të mësojnë për të drejtat e njeriut në internet, kufizimet e tyre të mundshme dhe mjetet juridike në dispozicion për këto kufizime. Udhëzuesi jep informacion çfarë nënkuptojnë në praktikë në rrethanat e internetit të drejtat dhe liritë, si mund të mbështetemi tek to dhe të ndërmarrim veprime lidhur me to dhe si mund të përfitojmë nga mjetet juridike.

INSTRUMENTET E VËZHGIMIT

- Komisioni Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (KERI) është organ i Këshillit të Evropës për të drejtat e njeriut. Komisioni ka në përbërje ekspertë të pavarur dhe nxjerr raporte vëzhgimi, përfshirë raporte për problemin e gjuhës së urrejtjes. Gjithashtu, KERI e ka trajtuar gjuhën e urrejtjes në rekomandimin e tij për politikën lidhur me luftimin e përhapjes së materialeve me përmbajtje raciste, ksenofobike dhe antisemite përmes internetit (Rekomandimi për politikën 6). KERI e ndjek këtë problem nëpërmjet punës vëzhguese në vend dhe raporteve tematike.

- Komisioneri për të Drejtat e Njeriut ka tërhequr vëmendjen tek gjuha e urrejtjes si shqetësim lidhur me të drejtat e njeriut për shembull, lidhur me romët, refugjatët dhe azilkërkuesit). Gjithashtu, Komisioneri ka bërë thirrje për marrjen e masave kundër gjuhës së urrejtjes.

EDUKIMI, PARANDALIMI DHE RRIJTJA E AFTËSIVE

- Programi *Pestalozzi* i Këshillit të Evropës është parashikuar për profesionistët në fushën e edukimit dhe përfshin module për edukimin lidhur me mediat dhe të mësuarit ndërkulturor.
- Loja *Wild Web Woods*, që jepet përmes internetit, është një mjet që fëmijët të mësojnë metodat bazë për të qenë të mbrojtur në internet.
- Manuali “Për njohuritë në fushën e internetit” është një mjet mësimor që jepet përmes internetit për prindërit, mësuesit dhe të rinjtë që të zhvillojnë aftësitë për përdorimin e internetit.
- Seksioni për rininë i Këshillit të Evropës organizon për organizatat rinore dhe aktivistët një program për edukimin me të drejtat e njeriut. Një vend të rëndësishëm zënë puna kundër racizmit dhe dialogu ndërkulturor. Për aktivistët dhe edukatorët e të drejtave të njeriut organizohen kurse trajnimi në nivel lokal dhe ndërkombëtar, dhe janë botuar materiale të ndryshme edukative, për shembull, “*Busulla*”, “*Compassito*” dhe “*Çështje gjinore*”.

VEPRIMTARI TË TJERA TË DEPARTAMENTIT PËR RININË PËR TË LUFTUAR GJUHËN E URREJTJES PËRMES INTERNETIT

- Hulumtime për gjuhën e urrejtjes përmes internetit dhe botimi “*Pikënisje për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit*”, i cili trajton realitetet e gjuhës së urrejtjes për të rinjtë dhe bën një përshkrim të një numri projektesh dhe fushatash që synojnë trajtimin e problemit.
- Një anketim për të rinjtë dhe gjuhën e urrejtjes, që është kryer në vitin 2012, për të analizuar perceptimin e të rinjve për gjuhën e urrejtjes dhe ndikimin e saj tek ata.
- Grante të Fondacionit Evropian për Rininë u janë dhënë organizatave rinore për projekte që trajtojnë gjuhën e urrejtjes përmes internetit.
- Kurse trajnimi për aktivistët përmes internetit.
- Seminare me veprimtari praktike dhe seminare për aktivistë dhe organizatorë të fushatës
- Seanca studimore me organizata ndërkombëtare rinore.

KU TË GJENI MË SHUMË INFORMACION:

European Court of Human Rights cases tackling hate speech

www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Press/Information+sheets/Factsheets/

http://echr.coe.int/Documents/FS_Hate_speech_ENG.pdf

List of Committee of Ministers Recommendations, Resolutions and Declarations adopted in the media field

www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/doc/cm_EN.asp

Pestalozzi Programme

www.coe.int/t/dg4/education/pestalozzi/Documentation_Centre/ML_resources_en.asp#TopOfPage

Wild Web Woods

www.wildwebwoods.org/popup_langSelection.php

Compass – A Manual on Human Rights Education with Young People

www.coe.int/compass

Internet Literacy Handbook

www.coe.int/t/dghl/standardsetting/internetliteracy/Source/Lit_handbook_3rd_en.swf

Manual on Hate Speech, by Anne Weber, Council of Europe Publishing, Strasbourg 2009

Guide to Human Rights for Internet Users

www.coe.int/en/web/internet-users-rights/guide

KAPITULLI 6

SHTOJCAT

6.1 Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut (përmbledhje).....	200
6.2 Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe protokollet e saj (të thjeshtuar)....	201
6.3 Burime të tjera për trajtimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit	204
6.4 Udhëzuesi “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit”	206
6.5 Propozime për seminare me veprimtari praktike mbi bazën e Manualit “Faqeshënuesit në internet	208

6.1 DEKLARATA UNIVERSALE PËR TË DREJTAT E NJERIUT (PËRMBLEDHJE)

1. Të gjithë njerëzit lindin të lirë dhe të barabartë në pikëpamje të dinjitetit dhe të të drejtave.
2. Kushdo ka të drejtë të trajtohet në të njëjtën mënyrë, pavarësisht nga raca, ngjyra, seksi, gjuha, feja, mendimi politik, pasuria, lindja apo ndonjë status tjetër.
3. Çdokush ka të drejtë të jetojë, të jetë i lirë dhe të ketë siguri vetjake.
 4. Askush nuk ka të drejtë t'ju trajtojë si skllav, as ju nuk duhet të bëni askënd skllavin tuaj.
5. Çdokush ka të drejtë të mos i nënshtrohet torturës dhe trajtimit çnjerëzor dhe poshtërues.
6. Çdokush ka të drejtë të njihet nga ligji.
7. Ligji është i njëjtë për të gjithë; ai duhet të zbatohet njëjloj për të gjithë.
8. Çdokush ka të drejtën për një mjet juridik të duhur kur të drejtat e tij/të saj nuk respektohen.
9. Askush nuk ka të drejtë t'ju ndalojë apo t'ju burgosë në mënyrë të padrejtë, ose t'ju dëbojë nga vendi juaj.
10. Kushdo ka të drejtë të ketë një proces të rregullt dhe publik.
11. Kushdo duhet të quhet i pafajshëm derisa të deklarohet fajtor.
12. Kushdo ka të drejtë të respektohet fshehtësia e tij (përfshirë në jetën familjare dhe banesë).
13. Kushdo ka të drejtë të jetojë dhe udhëtojë lirisht brenda kufijve shtetërorë.
14. Kushdo ka të drejtë të shkojë në një vend tjetër dhe të kërkojë mbrojtje në rast se përndiqet apo rrezikon të përndiqet.
15. Kushdo ka të drejtë të ketë një shtetësi.
16. Kushdo ka të drejtë të lidhë martesë dhe të krijojë familje.
17. Kushdo ka të drejtë të ketë pronë dhe pasuri.
18. Kushdo ka të drejtë të besojë çfarëdo që dëshiron (përfshirë, por pa u kufizuar në, fenë).
19. Kushdo ka të drejtë të thotë çfarë mendon dhe të japë dhe të marrë informacion lirisht.
20. Kushdo ka të drejtë të bëjë pjesë në shoqata dhe të takohet me të tjerë në mënyrë paqësore.
21. Kushdo ka të drejtë të marrë pjesë në qeverinë e vendit të vet, që duhet të zgjidhet me anë të zgjedhjeve të lira dhe të drejta.
22. Kushdo ka të drejtë të ketë sigurim shoqëror.
23. Kushdo ka të drejtë të punojë për një shpërblim të drejtë në një mjedis të sigurt dhe t'i bashkohet një sindikate.
24. Kushdo ka të drejtën për pushim dhe kohë të lirë.
25. Kushdo ka të drejtën për një nivel jetese të përshtatshëm për shëndetin dhe mirëqenien e tij dhe të familjes së tij, përfshirë ushqimin, veshmbathjen, strehimin, ndihmën mjekësore dhe shërbimet sociale të nevojshme.
26. Kushdo ka të drejtën e arsimit, përfshirë arsimin fillor falas.
27. Kushdo ka të drejtë të marrë pjesë në jetën kulturore të komunitetit të tij.
28. Kushdo ka të drejtën për një rend shoqëror dhe ndërkombëtar në të cilin mund të realizohen plotësisht të drejtat dhe liritë që parashikon kjo Deklaratë.
29. Kushdo duhet të respektojë të drejtat e të tjerëve, komunitetin dhe pronën publike.
30. Askush nuk ka të drejtë të heqë ndonjërin prej të drejtave të kësaj Deklarate.

6.2 KONVENTA EVROPIANE PËR TË DREJTAT E NJERIUT DHE PROTOKOLLET E SAJ

VERSION I THJESHTUAR I NENEVE TË ZGJEDHURA

PËRMBLEDHJE E PREAMBULËS

Shtetet anëtare të Këshillit të Evropës punojnë për të arritur paqe dhe unitet më të madh mbi bazën e të drejtave të njeriut dhe lirive themelore. Me këtë Konventë, ata vendosin të ndërmarrin veprimet e para për zbatimin e shumë prej të drejtave që parashikon Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut.

NENI 1 - DETYRIMI PËR TË RESPEKTUAR TË DREJTAT E NJERIUT

Shtetet duhet të sigurojnë që kushdo të ketë të drejtat që parashikohen në këtë Konventë.

NENI 2 - E DREJTA E JETËS

Ju keni të drejtë të jetoni.

NENI 3 - NDALIMI I TORTURËS

Askush nuk ka të drejtë t'ju lëndoje apo t'ju torturojë. Edhe në gjendje arresti, dinjiteti juaj njerëzor duhet të respektohet.

NENI 4 - NDALIMI I SKLLAVËRISË DHE I PUNËS SË DETYRUAR

Ndalohet që ju të trajtoheni si skllav apo të shtrëngoheni të bëni punë të detyruar.

NENI 5 - E DREJTA PËR LIRI DHE SIGURI

Ju keni të drejtën e lirisë. Nëse arrestoheni, ju keni të drejtë të dini pse. Në rast se arrestoheni, ju keni të drejtë të dilni shpejt në gjyq ose të liroheni derisa të bëhet gjyqi.

NENI 6 - E DREJTA PËR NJË PROCES TË RREGULLT

Ju keni të drejtën për një proces të rregullt përpara një gjyqtari të paanshëm dhe të pavarur. Në rast se akuzoheni se keni kryer një vepër penale, ju jeni i pafajshëm derisa të deklaroheni fajtor. Ju keni të drejtë të asistoheni nga një avokat, i cili duhet të paguhet nga shteti në rast se ju jeni i varfër.

NENI 7 - NUK KA DËNIM PA LIGJ

Ju nuk mund të deklaroheni fajtor për një krim në rast se nuk është parashikuar si krim nga ligji në kohën kur e keni kryer atë.

NENI 8 - E DREJTA PËR RESPEKTIMIN E JETËS PRIVATE DHE FAMILJARE

Ju keni të drejtën për respektimin e jetës suaj private dhe familjare, banesës dhe letërkëmbimit tuaj.

NENI 9 - LIRIA E MENDIMIT, E NDËRGJEGJES DHE E FESË

Ju keni të drejtën e lirisë së mendimit, të ndërgjegjes dhe të fesë. Ju keni të drejtë të ushtroni fenë tuaj në shtëpi dhe në publik, dhe të ndryshoni fenë në rast se keni dëshirë.

NENI 10 - LIRIA E SHPREHJES

Ju keni të drejtë të thoni dhe të shkruani në mënyrë të përgjegjshme çfarë mendoni dhe të jepni e të merrni informacione nga të tjerë. Kjo përfshin lirinë e shtypit.

NENI 11 - LIRIA E TUBIMIT DHE E ORGANIZIMIT

Ju keni të drejtë të merrni pjesë në tubime paqësore dhe të themeloni apo t'u bashkoheni shoqatave, përfshirë sindikatat.

NENI 12 - E DREJTA PËR T'U MARTUAR

Ju keni të drejtë të martoheni dhe të krijoni familje.

NENI 13 - E DREJTA PËR MJETE JURIDIKE TË EFEKTSHME

Në rast se të drejtat tuaja janë shkelur, ju mund të ankoheni lidhur me këtë zyrtarisht në gjykata apo në organe të tjera publike.

NENI 14 - NDALIMI I DISKRIMINIMIT

Ju i gëzoni këto të drejta, pavarësisht nga ngjyra e lëkurës, seksi, gjuha, mendimet politike apo fetare ose origjina.

NENI 15 - DEROGIMI NË RASTET E GJENDJES SË JASHTËZAKONSHME

Në kohë lufte apo në rast tjetër të jashtëzakonshëm për popullsinë, një qeveri mund të bëjë gjëra që shkelin të drejtat tuaja, por vetëm kur është rreptësisht e domosdoshme. Edhe atëherë, qeveritë nuk lejohen, për shembull, që t'ju torturojnë apo t'ju vrasin arbitrarisht.

NENI 16 - KUFIZIME NDAJ VEPRIMTARISË POLITIKE TË TË HUAJVE

Qeveritë mund të kufizojnë veprimtarinë politike të të huajve, edhe sikur kjo të jetë në shkelje të Neneve 10, 11 ose 14.

NENI 17 - NDALIMI I SHPËRDORIMIT TË TË DREJTAVE

Asgjë në këtë Konventë nuk mund të përdoret për të cenuar të drejtat dhe liritë që parashikohen në Konventë.

NENI 18 - KUFIRI I ZBATUESHMËRISË SË KUFIZIMEVE TË TË DREJTAVE

Një pjesë e madhe e të drejtave që parashikohen në këtë Konventë mund të kufizohen nga një ligj i përgjithshëm, që zbatohet për të gjithë. Këto kufizime lejohen vetëm në rast se është rreptësisht e domosdoshme.

NENET 19 DERI 51

Këto nene shpjegojnë si funksionon Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

NENI 34 - KËRKESAT INDIVIDUALE

Në rast se të drejtat tuaja, që parashikohen në Konventë, janë shkelur në njërin prej shteteve anëtare, fillimisht ju duhet t'u drejtoheni të gjithë autoriteteve kombëtare kompetente. Në rast se kjo nuk e zgjidh problemin për ju, ju mund t'i drejtoheni drejtpërsëdrejti Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut në Strasburg.

NENI 52 – HETIMET E SEKRETARIT TË PËRGJITHSHËM

Në rast se Sekretari i Përgjithshëm i Këshillit të Evropës e kërkon, një qeveri duhet të japë shpjegim si i mbrojnë ligjet vendase të drejtat e parashikuara në këtë Konventë.

PROTOKOLLET E KONVENTËS

NENI 1 I PROTOKOLLIT NR. 1 – MBROJTJA E PRONËS

Ju keni të drejtë të zotëroni pronë dhe t'i gëzoni pasuritë tuaja.

NENI 2 I PROTOKOLLIT NR. 1 – E DREJTA E ARSIMIT

Ju keni të drejtë të shkoni në shkollë.

NENI 3 I PROTOKOLLIT NR. 1 – E DREJTA PËR ZGJEDHJE TË LIRA

Ju keni të drejtë të zgjidhni qeverinë e vendit tuaj me votim të fshehtë.

NENI 2 I PROTOKOLLIT NR. 4 – LIRIA E LËVIZJES

Nëse ndodheni në mënyrë të ligjshme në një vend, ju keni të drejtë të lëvizni ku të doni dhe të jetoni ku të doni brenda tij.

NENI 1 I PROTOKOLLIT NR. 6 – HEQJA E DËNIMIT ME VDEKJE

Ju nuk mund të dënoheni me vdekje apo të ekzekutoheni nga shteti.

NENI 2 I PROTOKOLLIT NR. 7 – E DREJTA E APELIT NË ÇËSHTJET PENALE

Ju mund të ankoheni në një gjykatë më të lartë në rast se jeni dënuar për kryerjen e një krimi.

NENI 3 I PROTOKOLLIT NR. 7 – KOMPENSIMI PËR DËNIMIN E PADREJTË

Ju keni të drejtë të zhdëmtoheni në rast se jeni dënuar për kryerjen e një krimi dhe rezulton se keni qenë i pafajshëm.

NENI 1 I PROTOKOLLIT NR. 12 – NDALIMI I PËRGJITHSHËM I DISKRIMINIMIT

Ju nuk mund të diskriminoheni nga autoritetet publike për shkak, për shembull, të ngjyrës së lëkurës, seksit, gjuhës, bindjeve politike apo fetare ose origjinës suaj.

6.3 BURIME TË TJERA PËR TË TRAJTUAR GJUHËN E URREJTJES PËRMES INTERNETIT

Në rast se keni kohë dhe keni interes që të mësoni më shumë lidhur me gjuhën e urrejtjes përmes internetit dhe çfarë veprimtarish të tjera edukative mund të përdorni me grupin tuaj, këtu mund të gjeni disa pikënisje. Kjo nuk është një listë shteruese, thjesht disa ide për të klikuar më tej!

KËSHILLI I EVROPËS

- **“Busulla”**- Manual “Për edukimin e të rinjve me të drejtat e njeriut”; **“Compassito”**– Manual “Për edukimin e fëmijëve me të drejtat e njeriut” dhe burime të tjera edukative për edukimin e të rinjve me të drejtat e njeriut dhe edukimin kundër racizmit
www.coe.int/compass
- **Manual “Për njohuri në fushën e internetit”**– mjet mësimor në internet për prindërit, mësuesit dhe të rinjtë që të zhvillojnë aftësitë për të përdorur internetin:
www.coe.int/t/dghl/standardsetting/internetliteracy/Source/Lit_handbook_3rd_en.swf
- **Wild Web Woods**– lojë përmes internetit për fëmijë që të mësojnë rregullat bazë për të qenë të mbrojtur në internet:
www.wildwebwoods.org/popup_langSelection.php
- **Manual “Për gjuhën e urrejtjes”**, nga Anne Weber, Shtëpia Botuese e Këshillit të Evropës, Strasburg, 2009
- **Pikënisje për të luftuar gjuhën e urrejtjes përmes internetit** – tre studime mbi gjuhën e urrejtjes përmes internetit dhe mënyrat për ta trajtuar atë, nga Gavan Titley, Ellie Keen dhe László Földi; Shtëpia Botuese e Këshillit të Evropës, Strasburg, 2012
- **Faqja e parë e Këshillit të Evropës për mediat dhe lirinë e shprehjes**
www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Themes/Education_en.asp
- **Grupi i faqeve të internetit të Programit Pestalozzi të Këshillit të Evropës për njohuri në fushën e medias**
www.coe.int/t/dg4/education/pestalozzi/Documentation_Centre/ML_resources_en.asp
- **Dokumente informuese për tema të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut** (ndër të cilat, edhe për gjuhën e urrejtjes) www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Press/Information+sheets/Factsheets
- **Lista e rekomandimeve, rezolutave dhe deklaratave të Komitetit të Ministrave** që janë miratuar në fushën e medias
www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/doc/cm_EN.asp

BURIME DHE LIDHJE TË TJERA

- **InSafe** është Rrjeti Evropian i Qendrave të Ndërgjegjësimit që nxitin tek të rinjtë përdorimin e sigurt, të përgjegjshëm të internetit dhe celularëve.
www.saferinternet.org/home

- **Udhëzues i InSafe “Për përvojën e mirë”**, anketim i burimeve për adoleshentët, raport i plotë: www.saferinternet.org/c/document_library/get_file?uuid=eb60c451-5826-459e-a89f-d8aa6aa33440&groupId=10137
- **Teachtoday** është një portal me informacione dhe këshilla për shkollat lidhur me përdorimin pozitiv, të përgjegjshëm dhe të sigurt të teknologjive të reja www.teachtoday.eu
- Grupi i faqeve të internetit të **MediaSmarts** përfshin një shumëllojshmëri veprimtarish edukative, informacion bazë dhe mjete lidhur me përdorimin e internetit www.mediasmarts.ca
- **Chatdanger** i organizatës bamirëse “Childnet International” është një grup edukativ i faqeve të internetit për të rinjtë që të mësojnë lidhur me sigurinë në internet gjatë shërbimeve ndër-aktive përmes internetit, si: bashkëbisedimi i njëkohshëm përmes internetit, mesazhet në çast (IM), lojërat përmes internetit, posta elektronike dhe telefonat celularë: www.chatdanger.com
- **Web We Want** është një manual edukativ për përdorim nga 13-16-vjeçarët, që është hartuar me dhe nga të rinjtë për temën e njohurive në fushën e internetit <http://webwewant.eu>
- **European Schoolnet**, rrjet i 30 Ministrive Evropiane të Arsimit, u jep mësuesve dhe nxënësve burime lidhur me shoqërinë e dijes dhe përdorimin e internetit www.eun.org
- **Qendra Evropiane “Wergeland”** jep një shumëllojshmëri burimesh edukative për edukimin me të drejtat e njeriut www.theewc.org
- Informacione dhe këshilla **“Liga kundër shpifjes”** përfshijnë sugjerime për veprime kundër urrejtjes përmes internetit www.adl.org/assets/pdf/combating-hate/ADL-Responding-to-Cyberhate-Toolkit.pdf
- **INACH – Rrjeti Ndërkombëtar kundër Urrejtjes përmes Internetit** – bashkon dhe fuqizon organizatat për të nxitur respektin, përgjegjësinë dhe qytetarinë në internet nëpërmjet kundërshtimit të urrejtjes përmes internetit dhe rritjes së ndërgjegjësimit lidhur me diskriminimin përmes internetit www.inach.net
- **Shërbimet e ndihmës me telefon INHOPE** japin për publikun një mënyrë për të denoncuar në mënyrë anonime materiale të internetit, përfshirë materiale për abuzimin seksual ndaj fëmijëve që dyshojnë se janë të kundërligjshme www.inhope.org/gns/home.aspx

6.4 UDHËZUESI “PËR TË DREJTAT E NJERIUT TË PËRDORUESVE TË INTERNETIT”

(Miratuar nga Komiteti i Ministrave më datë 16 prill 2014 në mbledhjen e 1197-të Zëvendësministrave)

VERSION I THJESHTUAR

TË DREJTAT TUAJA PËRMES INTERNETIT	ROLI I AUTORITETEVE DHE/OSE OFRUESVE TË INTERNETIT
<p>Qasja në internet dhe mosdiskriminimi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Qasja në internet duhet të jetë e vulltshme • Kur komunikoni në internet, nuk duhet të diskriminoheni për arsye të gjinisë, racës, ngjyrës, gjuhës, fesë, moshës, orientimit seksual ose ndonjë arsye tjetër 	<ul style="list-style-type: none"> • T’ju sigurojnë qasje në internet nëse jetoni në zona të largëta rurale dhe gjeografike, jeni me të ardhura të ulëta ose keni aftësi të kufizuara • Të veprojnë ndaj diskriminimit përmes internetit dhe t’ju japin mbrojtje dhe mbështetje
<p>Liria e shprehjes dhe informacioni</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ju keni lirinë për t’u shprehur përmes internetit, • përveç përdorimit të shprehjeve që përmbajnë diskriminim, urrejtje apo dhunë • Ju keni të drejtë të hyni tek informacionet • Ju jeni të lirë të krijoni, ripërdorni dhe ndani me të tjerë përmbajtje duke respektuar pronësinë intelektuale, përfshirë të drejtën e autorit • Ju mund të përdorni pseudonim në internet, por në disa raste ai mund të zbulohet 	<ul style="list-style-type: none"> • T’ju udhëzojnë si të deklaroni apo të denonconi shkeljet • T’u përgjigjen kërkesave tuaja • Të zbulojnë identitetin në internet të dikujt në rast krimesh apo shkeljesh të të drejtave të njeriut
<p>Tubimi, organizimi dhe pjesëmarrja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ju keni të drejtë të lidheni me të tjerë duke përdorur internetin • Ju keni të drejtë të protestoni në mënyrë paqësore përmes internetit • Ju mund të zgjidhni çfarëdo mjeti në internet për t’iu bashkuar një grupi social ose për të marrë pjesë në debate publike 	<ul style="list-style-type: none"> • T’ju sigurojnë mjetet për pjesëmarrje përmes Internetit • Të vlerësojnë opinionin tuaj

TË DREJTAT TUAJA PËRMES INTERNETIT	ROLI I AUTORITETEVE DHE/OSE OFRUESVE TË INTERNETIT
<p>Mbrojtja e fshehtësisë së informacionit dhe e të dhënave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ju keni të drejtën e jetës private dhe familjar në internet • Ju duhet të jeni të vetëdijshëm se, duke përdorur internetin, të dhënat tuaja personale përpunohen rregullisht • Duhet respektuar edhe fshehtësia e letërkëmbimit dhe komunikimeve tuaja përmes internetit në vendin e punës 	<ul style="list-style-type: none"> • Të respektojnë rregulla e procedura të veçanta kur përpunojnë të dhënat tuaja personale • Të marrin miratimin tuaj lidhur me përpunimin e të dhënave tuaja personale • T’ju mbrojnë nga mbikëqyrja apo përgjimi i kundërligjshëm • T’ju japin ndihmë me shërbime për mbrojtjen e të dhënave
<p>Edukimi dhe njohuritë</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ju keni të drejtën e arsimit dhe qasjes ndaj njohurive • Ju duhet të keni mundësinë të zhvillonit aftësitë për të kuptuar dhe përdorur mjetet e ndryshme të internetit për të verifikuar saktësinë dhe besueshmërinë e përmbajtjes dhe shërbimeve tek të cilat hyni 	<ul style="list-style-type: none"> • T’ju sigurojnë qasje në arsim dhe përmbajtjen kulturore, shkencore dhe akademike • T’ju krijojnë mundësinë për të zhvilluar aftësitë në fushën e medias
<p>Fëmijët dhe të rinjtë</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ju keni të drejtë t’i shprehni pikëpamjet tuaja lirisht dhe të merrni pjesë në jetën publike • Ju duhet të jeni të vetëdijshëm se përmbajtja që krijoni në internet ose përmbajtja lidhur me ju që kanë krijuar përdorues të tjerë të internetit mund të vërë në rrezik dinjitetin, sigurinë dhe mirëbesimin tuaj. • Kjo përmbajtje mund të jetë e arritshme nga kudo në botë, tani ose në një fazë të mëvonshme në jetën tuaj • Ju keni të drejtën e arsimit për t’u mbrojtur nga ndërhyrjet dhe abuzimi në internet 	<ul style="list-style-type: none"> • T’ju trajtojnë në përdorimin në mënyrë të sigurt të internetit • T’ju japin informacion të qartë për përmbajtjen dhe sjelljen përmes internetit që janë të kundërligjshme (për shembull, ngacmimi përmes internetit), dhe mundësinë për të denoncuar përmbajtjen e kundërligjshme • T’ju japin këshilla dhe mbështetje me vlerësimin e duhur për fshehtësinë e informacionit dhe anoniminë • T’ju mbrojnë nga cenimi i mirëqenies fizike, mendore dhe morale, sidomos përsa i takon shfrytëzimit dhe abuzimit seksual në internet dhe forma të tjera të krimit kibernetik
<p>Ndihma dhe mbështetja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ju keni të drejtë të merrni ndihmë dhe mbështetje kur të drejtat tuaja kufizohen ose shkelen 	<ul style="list-style-type: none"> • T’ju informojnë për të drejtat tuaja • T’ju informojnë si t’i denonconi ndërhyrjet • T’ju informojnë për ndihmën dhe mbështetjen në dispozicion nëse janë shkelur të drejtat • Të mbrojnë dinjitetin dhe kompjuterin tuaj nga ndërhyrjet dhe manipulimet e kundërligjshme

6.5 PROPOZIME PËR SEMINARE ME VEPRIMTARI PRAKTIKE MBI BAZËN E MANUALIT "FAQESHËNUESIT NË INTERNET"

1. SEMINARI I PARË ME VEPRIMTARI PRAKTIKE PËR GJUHËN E URREJTJES PËRMES INTERNETIT (1-2 ORË)

Propozimi për këtë seminar me veprimtari praktike është parashikuar për një seminar të shkurtër të parë me veprimtari praktike, duke përdorur veprimtaritë e Manualit "Faqeshënuesit në internet". Gjatë këtij seminari me veprimtari praktike, pjesëmarrësit:

- Do të mësojnë lidhur me gjuhën e urrejtjes përmes internetit, çfarë është ajo dhe si shfaqet
- Do të marrin njohuri lidhur me fushatën e të rinjve për Lëvizjen PA GJUHËN E URREJTJES

Ky seminar me veprimtari praktike është parashikuar për një grup me jo më shumë se 25 pjesëmarrës, me një koordinator.

UDHËZIME HAP PAS HAPI:

1. Hyrje në seminarin me veprimtari praktike (5 minuta)

Shpjegojuni pjesëmarrësve për se bën fjalë seminari me veprimtari praktike.

2. Hyrje në gjuhën e urrejtjes përmes internetit (15 minuta)

– Pyetini pjesëmarrësit nëse kanë hasur gjuhë të urrejtjes përmes internetit dhe kërkoni që t'ju japin disa shembuj; nga ana tjetër, ju vetë mund t'u jepni pjesëmarrësve disa shembuj (për shembull, duke përdorur një pjesë të përmbajtjes të "Hate Speech Watch":

www.nohatespeechmovement.org/hate-speech-watch).

– Pyetini pjesëmarrësit si ndihen ata që janë prekur nga gjuha e urrejtjes përmes internetit dhe cilat mund të jenë pasojat e gjuhës së urrejtjes për ata që janë objekt apo për të tjerët në shoqëri.

– Përfshini konceptin e dinjitetit njerëzor që vihet në rrezik kur njerëzit përballen me gjuhën e urrejtjes; gjithashtu, përfshini përkufizimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit. Përkufizimin e Këshillit të Evropës për gjuhën e urrejtjes mund ta gjeni në faqen 11 të Manualit "Faqeshënuesit në internet".

3. Vazhdoni me veprimtarinë "E thënë në mënyrën më të keqe", nga Manuali "Faqeshënuesit në internet". (45-60 minuta)

Kjo është një veprimtari prezantuese për gjuhën e urrejtjes përmes internetit. Pjesëmarrësit rendisin shembuj të ndryshëm të gjuhës së urrejtjes kundër homoseksualëve sipas asaj që mendojnë se janë "më të këqij". Shih më shumë në faqen 112.

4. Pas kësaj veprimtarie, mund të keni dëshirë që: (20-30 minuta)

– Të shfaqni për pjesëmarrësit videon e fushatës së të rinjve për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES www.nohatespeechmovement.org ose videon e Projektit PA URREJTJE NINJA "Një histori për mace, njëbriresh dhe gjuhën e urrejtjes" (www.youtube.com/watch?v=kp7ww3KvccE), dhe tregojuni lidhur me fushatën e të rinjve për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES. Për Lëvizjen mund të mësoni më shumë

nga Kapitulli 2 (Manuali “Faqeshënuesit në internet”): “Lëvizja JO! GJUHËS SË URREJTJES”, në faqen 11.

- Bëni një diskutim si mund ta përdorin të rinjtë internetin në një mënyrë që nuk e nxit gjuhën e urrejtjes dhe, nga diskutimi, përpiloni një listë të “Gjërave që duhen bërë dhe nuk duhen bërë” për një përdorim miqësor nga të rinjtë të internetit, të përshtatur për të drejtat e njeriut.
- Bëni një vlerësim të shkurtër të seminarit me veprimtari praktike (për shembull, duke marrë me radhë nga çdo pjesëmarrës fjalët kyç se çfarë kanë mësuar nga seminari me veprimtari praktike). (5-10 minuta)

NDRYSHIME

Në rast se doni që seminari fillestar me veprimtari praktike të përqendrohet thajse në njërin prej temave më të veçanta të Manualit “Faqeshënuesit në internet”, ju mund të zhvilloni një veprimtari të ndryshme, për shembull:

- Ndryshimi i lojës, veprimtari që analizon seksizmin në lojërat përmes internetit
- Përballja me bullizmin përmes internetit, veprimtari që analizon mënyrat e trajtimit të bullizmit përmes internetit
- Grupi X, aktivitet që analizon racizmin që prek romët
- Profilët në grupet e faqeve të internetit, veprimtari që shqyrton paragjykimet dhe stereotipat që sjellin si rezultat gjuhën e urrejtjes përmes internetit.

2. SEMINARI ME VEPRIMTARI PRAKTIKE PËR GJUHËN E URREJTJES PËRMES INTERNETIT, TË DREJTAT E NJERIUT DHE LIRINË E SHPREHJES (4 ORË)

Propozimi për këtë seminar me veprimtari praktike është parashikuar për një seminar më të gjatë me veprimtari praktike, duke përdorur Manualin “Faqeshënuesit në internet”. Gjatë këtij seminari me veprimtari praktike, pjesëmarrësit:

- Do të mësojnë lidhur me gjuhën e urrejtjes përmes internetit, çfarë është ajo dhe si shfaqet
- Do të mësojnë për kuadrin e të drejtave të njeriut dhe kufizimet e lirisë së shprehjes
- Do të marrin njohuri lidhur me fushatën e të rinjve për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES.

Ky seminar me veprimtari praktike është parashikuar për një grup me jo më shumë se 25 pjesëmarrës, me një koordinator.

UDHËZIME HAP PAS HAPI:

1. Hyrje në seminarin me veprimtari praktike (5 minuta)

Shpjegojuni pjesëmarrësve për se bën fjalë seminari me veprimtari praktike.

2. Hyrje në gjuhën e urrejtjes përmes internetit (15 minuta)

- Pyetini pjesëmarrësit nëse kanë hasur gjuhë të urrejtjes përmes internetit dhe kërkoni që t’ju japin disa shembuj; nga ana tjetër, ju vetë mund t’u jepni pjesëmarrësve disa shembuj (për shembull, duke përdorur një pjesë të përmbajtjes së “Hate Speech Watch”:

www.nohatespeechmovement.org/hate-speech-watch).

- Përfshini konceptin e dinjitetit njerëzor që vihet në rrezik kur njerëzit përballen me gjuhën e urrejtjes; gjithashtu, përfshini përkufizimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit. Përkufizimin e Këshillit të Evropës për gjuhën e urrejtjes mund ta gjeni në faqen 11 të Manualit “Faqeshënuesit në internet”.

3. Vazhdoni me veprimtarinë “Liri e pakufizuar?”, nga Manuali “Faqeshënuesit në internet”. (60 minuta)

Pjesëmarrësit hulumtojnë idenë e lirisë së shprehjes, duke përdorur një numër rastesh studimore. Ata duhet të vendosin çfarë duhet të bëjnë me komentet apo komunikimet që janë të debatueshme, abuzive apo, ndoshta, të rrezikshme. Shih më shumë në faqen 69.

4. Pas kësaj veprimtarie të parë, ju mund të keni dëshirë të thelloheni në shkaqet e gjuhës së urrejtjes përmes internetit dhe pasojat e saj. Për këtë qëllim, mund të përdorni veprimtarinë “Rrënjët dhe degët”, nga Manuali “Faqeshënuesit në internet” (60 minuta), në faqen 108. Ju mund të përdorni cilindro nga shembujt e veprimtarisë së mëparshme si pikënisje për të vizatuar pemën e problemeve në këtë veprimtari.

5. Bëni një pushim të shkurtër. (20 minuta)

6. Mbi bazën e pemëve të problemeve, mund t’u kërkonti pjesëmarrësve që të ndërmarrin veprime dhe aktivitete në kuadër të fushatës për të trajtuar disa nga pasojat e gjuhës së urrejtjes. Ju mund t’i ndani pjesëmarrësit në grupe pune më të vogla dhe të kërkonti që të zgjedhin një pasojë të gjuhës së urrejtjes që do të donin ta shihnin të ndryshuar, dhe të gjejnë mënyra për trajtimin e kësaj. Jepuni grupeve 20 minuta kohë për ta diskutuar këtë dhe 20 minuta të tjerë për të paraqitur përfundimet e tyre. (40 minuta)

7. Pas kësaj veprimtarie, mund të keni dëshirë që: (30 minuta)

– Të shfaqni për pjesëmarrësit videon e fushatës së të rinjve për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES (www.nohatespeechmovement.org) ose videon e Projektit PA URREJTJE NINJA “Një histori për mace, njëbriresh dhe gjuhën e urrejtjes” (www.youtube.com/watch?v=kp7ww3KvccE), dhe tregojni lidhur me fushatën e të rinjve për Lëvizjen PA GJUHËN E URREJTJES. Për Lëvizjen mund të mësoni më shumë nga Kapitulli 2 (Manuali “Faqeshënuesit në internet”): “Lëvizja JO! GJUHËS SË URREJTJES”, në faqen 11.

– Bëni një diskutim si mund ta përdorin të rinjtë internetin në një mënyrë që nuk e nxit gjuhën e urrejtjes dhe, nga diskutimi, përpiloni një listë të “Gjërave që duhen bërë dhe nuk duhen bërë” për një përdorim miqësor nga të rinjtë të internetit, të përshtatur për të drejtat e njeriut.

8. Bëni një vlerësim të shkurtër të seminarit me veprimtari praktike (për shembull, duke marrë me radhë nga çdo pjesëmarrës fjalët kyç se çfarë kanë mësuar nga seminari me veprimtari praktike). (5-10 minuta)

3. SEMINAR ME VEPRIMTARI PRAKTIKE PËR GJUHËN E URREJTJES PËRMES INTERNETIT, TË DREJTAT E NJERIUT DHE LIRINË E SHPREHJES (4 ORË) - I AVANCUAR

Propozimi për këtë seminar me veprimtari praktike është parashikuar për një seminar më të gjatë me veprimtari praktike, duke përdorur Manualin “Faqeshënuesit në internet”. Gjatë këtij seminari me veprimtari praktike, pjesëmarrësit:

- Do të mësojnë lidhur me gjuhën e urrejtjes përmes internetit, çfarë është ajo dhe si shfaqet
- Do të mësojnë për kuadrin e të drejtave të njeriut dhe, sidomos, për lidhjen ndërmjet lirisë së shprehjes dhe gjuhës së urrejtjes
- Do të marrin njohuri lidhur me fushatën e të rinjve për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES.

Ky seminar me veprimtari praktike është parashikuar për një grup me jo më shumë se 25 pjesëmarrës, me një koordinator.

UDHËZIME HAP PAS HAPI:

1. Hyrje në seminarin me veprimtari praktike (5 minuta)
 - Shpjegojuni pjesëmarrësve për se bën fjalë seminari me veprimtari praktike.
2. Hyrje në gjuhën e urrejtjes përmes internetit dhe të drejtat e njeriut (20 minuta)
 - Pyetini pjesëmarrësit nëse kanë hasur gjuhë të urrejtjes përmes internetit dhe kërkoni që t’ju japin disa shembuj; nga ana tjetër, ju vetë mund t’u jepni pjesëmarrësve disa shembuj (për shembull, duke përdorur një pjesë të përmbajtjes të “Hate Speech Watch”:
www.nohatespeechmovement.org/hate-speech-watch).
 - Përfshini konceptin e dinjitetit njerëzor që vihet në rrezik kur njerëzit përballesh me gjuhën e urrejtjes; gjithashtu, përfshini përkufizimin e gjuhës së urrejtjes përmes internetit. Përkufizimin e Këshillit të Evropës për gjuhën e urrejtjes mund ta gjeni në faqen 11 të Manualit “Faqeshënuesit në internet”.

3. Vazhdoni me veprimtarinë “Një ditë në gjyq”, nga Manuali “Faqeshënuesit në internet”. (120 minuta)
Pjesëmarrësit interpretojnë një mini-gjyq dhe analizojnë një çështje të vërtetë që ka shqyrtuar Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Shih më shumë në faqen 25.

4. Bëni një pushim të shkurtër. (20 minuta)
5. Pas kësaj veprimtarie, ndajini pjesëmarrësit në grupe më të vogla dhe kërkoni që ata të bëjnë një hulumtim të shkurtër në grupet e preferuara ndër-aktivë të faqeve të internetit për të verifikuar politikatat e tyre lidhur me abuzimin racist ose format e tjera të gjuhës së urrejtjes. Jepuni grupeve 20 minuta kohë dhe, më pas, bashkujini pjesëmarrësit dhe diskutoni e krahasoni politikatat e ndryshme që kanë gjetur. Diskutoni nëse mendojnë se janë të papërshtatshme për mbrojtjen e përdoruesve dhe si do të kishin dëshirë t’i përshtatnin. (40 minuta)

Ky është një variant i veprimtarisë “Interpretim i rregullave”, nga Manuali “Faqeshënuesit në internet”. Më shumë informacion mbi veprimtarinë mund të gjeni në faqen 102.

6. Pas kësaj veprimtarie, mund të keni dëshirë që: (30 minuta)
 - Të shfaqni për pjesëmarrësit videon e fushatës së të rinjve për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES (www.nohatespeechmovement.org) ose videon e Projektit PA URREJTJE NINJA “Një histori për mace, njëbrirësh dhe gjuhën e urrejtjes” (www.youtube.com/watch?v=kp7ww3KvccE), dhe tregojuni lidhur me fushatën e të rinjve për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES. Për Lëvizjen mund të mësoni më shumë nga Kapitulli 2 (Manuali “Faqeshënuesit në internet”): “Lëvizja JO! GJUHËS SË URREJTJES”, në faqen 11.
 - Bëni një diskutim si mund ta përdorin të rinjtë internetin në një mënyrë që nuk e nxit gjuhën e urrejtjes dhe, nga diskutimi, përpiloni një listë të “Gjërave që duhen bërë dhe nuk duhen bërë” për një përdorim miqësor nga të rinjtë të internetit, të përshtatur për të drejtat e njeriut.
7. Bëni një vlerësim të shkurtër të seminarit me veprimtari praktike (për shembull, duke marrë me radhë nga çdo pjesëmarrës fjalët kyç se çfarë kanë mësuar nga seminari me veprimtari praktike). (5 minuta)

Agjentë të shitjes së botimeve të Këshillit të Evropës

BELGJIKË

La Librairie Européenne -
The European Bookshop
Rue de l'Orme, 1
BE-1040 BRUXELLES
Tel.: +32 (0)2 231 04 35
Fax: +32 (0)2 735 08 60
E-mail: info@libeurop.eu
http://www.libeurop.be

Jean De Lannoy/DL Services
Avenue du Roi 202 Koningslaan
BE-1190 BRUXELLES
Tel.: +32 (0)2 538 43 08
Fax: +32 (0)2 538 08 41
E-mail: jean.de.lannoy@dl-servi.com
http://www.jean-de-lannoy.be

BOSNJE-HERCEGOVINË

Robert's Plus d.o.o.
Marka Marulića 2/V
BA-71000 SARAJEVO
Tel.: + 387 33 640 818
Fax: + 387 33 640 818
E-mail: robertsplus@bih.net.ba

KANADA

Renouf Publishing Co. Ltd.
22-1010 Polytek Street
CDN-OTTAWA, ONT K1J 9J1
Tel.: +1 613 745 2665
Fax: +1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866) 767-6766
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
http://www.renoufbooks.com

KROACI

Robert's Plus d.o.o.
Marasovičeva 67
HR-21000 SPLIT
Tel.: + 385 21 315 800, 801, 802, 803
Fax: + 385 21 315 804
E-mail: robertsplus@robertsplus.hr

REPUBLIKA ÇEKE

Suweco CZ, s.r.o.
Klecakova 347
CZ-180 21 PRAHA 9
Tel.: +420 2 424 59 204
Fax: +420 2 848 21 646
E-mail: import@suweco.cz
http://www.suweco.cz

DANIMARKË

GAD
Vimmelskafte 32
DK-1161 KØBENHAVN K
Tel.: +45 77 66 60 00
Fax: +45 77 66 60 01
E-mail: reception@gad.dk
http://www.gad.dk

FINLANDË

Akateeminen Kirjakauppa
PO Box 128
Keskuskatu 1
FI-00100 HELSINKI
Tel.: +358 (0)9 121 4430
Fax: +358 (0)9 121 4242
E-mail: akatilaus@akateeminen.com
http://www.akateeminen.com

FRANÇË

Please contact directly /
Merci de contacter directement
Council of Europe Publishing
Editions du Conseil de l'Europe
FR-67075 STRASBOURG cedex
Tel.: +33 (0)3 88 41 25 81
Fax: +33 (0)3 88 41 39 10
E-mail: publishing@coe.int
http://book.coe.int

Librairie Kléber
1 rue des Francs-Bourgeois
FR-67000 STRASBOURG
Tel.: +33 (0)3 88 15 78 88
Fax: +33 (0)3 88 15 78 80
E-mail: librairie-kleber@coe.int
http://www.librairie-kleber.com

GREQI

Librairie Kauffmann s.a.
Stadiou 28
GR-105 64 ATHINAI
Tel.: +30 210 32 55 321
Fax: +30 210 32 30 320
E-mail: ord@otenet.gr
http://www.kauffmann.gr

HUNGARI

Euro Info Service
Pannónia u. 58.
PF. 1039
HU-1136 BUDAPEST
Tel.: +36 1 329 2170
Fax: +36 1 349 2053
E-mail: euroinfo@euroinfo.hu
http://www.euroinfo.hu

ITALI

Licosa SpA
Via Duca di Calabria, 1/1
IT-50125 FIRENZE
Tel.: +39 0556 483215
Fax: +39 0556 41257
E-mail: licosa@licosa.com
http://www.licosa.com

NORVEGJI

Akademika
Postboks 84 Blindern
NO-0314 OSLO
Tel.: +47 2 218 8100
Fax: +47 2 218 8103
E-mail: support@akademika.no
http://www.akademika.no

POLONI

Ars Polona JSC
25 Oboroncow Street
PL-03-933 WARSZAWA
Tel.: +48 (0)22 509 86 00
Fax: +48 (0)22 509 86 10
E-mail: arspolona@arspolona.com.pl
http://www.arspolona.com.pl

PORTUGALI

Marka Lda
Rua dos Correiros 61-3
PT-1100-162 LISBOA
Tel: 351 21 3224040
Fax: 351 21 3224044
Web: www.marka.pt
E mail: apoio.clientes@marka.pt

FEDERATA RUSE

Ves Mir
17b, Butlerova.ul. - Office 338
RU-117342 MOSCOW
Tel.: +7 495 739 0971
Fax: +7 495 739 0971
E-mail: orders@vesmirbooks.ru
http://www.vesmirbooks.ru

ZVICËR

Planetis Sàrl
16 chemin des Pins
CH-1273 ARZIER
Tel.: +41 22 366 51 77
Fax: +41 22 366 51 78
E-mail: info@planetis.ch

TAIVAN

Tycoon Information Inc.
5th Floor, No. 500, Chang-Chun Road
Taipei, Taiwan
Tel: 886-2-8712 8886
Fax: 886-2-8712 4747, 8712 4777
E-mail: info@tycoon-info.com.tw
orders@tycoon-info.com.tw

MBRETËRIA E BASHKUAR

The Stationery Office Ltd
PO Box 29
GB-NORWICH NR3 1GN
Tel.: +44 (0)870 600 5522
Fax: +44 (0)870 600 5533
E-mail: book.enquiries@tso.co.uk
http://www.tsoshop.co.uk

SHTETET E BASHKUARA DHE KANADA

Manhattan Publishing Co
670 White Plains Road
USA-10583 SCARSDALE, NY
Tel: + 1 914 472 4650
Fax: +1 914 472 4316
E-mail: coe@manhattanpublishing.com
http://www.manhattanpublishing.com

Botimet e Këshillit të Evropës
FR-67075 STRASBOURG Cedex

Tel.: +33 (0)3 88 41 25 81 – Fax: +33 (0)3 88 41 39 10 – E-mail: publishing@coe.int – Website: <http://book.coe.int>

Këshilli i Evropës e bazon fuqimisht punën për demokraci tek edukimi: edukimi në shkollë dhe edukimi si proces i të mësuarit të përhershëm lidhur me ushtrimin e demokracisë, si në rastin e veprimtarive jozyrtare të të mësuarit. Edukimi me të drejtat e njeriut dhe edukimi për një qytetari demokratike janë pjesë përbërëse e asaj që ne duhet të sigurojmë për ta bërë demokracinë të qëndrueshme. Gjuha e urrejtjes është një nga format më shqetësuese të racizmit dhe diskriminimit që mbizotëron në Evropë dhe që shumëfishohet nga interneti dhe mediat sociale.

Gjuha e urrejtjes përmes internetit është maja e dukshme e ajlsbergut të intolerancës dhe etnocentrizmit. Të rinjtë janë të përfshirë drejtpërsëdrejti si ekzekutues dhe viktime të abuzimit me të drejtat e njeriut në internet; Evropa ka nevojë që të rinjtë të shqetësohen dhe të kujdesen për të drejtat e njeriut dhe sigurimin e jetës së demokracisë.

Manuali “Faqeshënuesit në internet” është botuar me mbështetjen e fushatës së të rinjve për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES të Këshillit të Evropës për të drejtat e njeriut në internet. Manuali “Faqeshënuesit në internet” është i dobishëm për edukatorët që kanë dëshirë ta trajtojnë gjuhën e urrejtjes përmes internetit nga kënd vështrimi i të drejtave të njeriut, brenda dhe jashtë sistemit zyrtar të arsimit. Manuali është parashikuar për të punuar me nxënës të grupmoshës 13-18 vjeç, por veprimtaritë mund të përshtaten për grupmosha të tjera.

Ky botim i rishikuar i Manualit “Faqeshënuesit në internet” është rishikuar për të përfshirë në të informacione dhe veprimtari të tjera nga Udhëzuesi “Për të drejtat e njeriut të përdoruesve të internetit”, informacione të përditësuara lidhur me fushatën e të rinjve për Lëvizjen JO! GJUHËS SË URREJTJES dhe propozime praktike për seminare me veprimtari praktike me qëllim që gjuha e urrejtjes të luftohet si në situatat formale, ashtu dhe në ato joformale të arsimit.

LËVIZJA
JO
URREJTJES

www.nohatespeechmovement.org

Ky dokument është përkthyer dhe botuar duke përdorur fonde të një Programi të Përbashkët midis Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës. Pikëpamjet e shprehura këtu nuk mund të merren në asnjë mënyrë si pasqyrim i opinionit zyrtar të Bashkimit Evropian ose Këshillit të Evropës.

SQI

Këshilli i Evropës është organizata udhëheqëse e të drejtave të njeriut në kontinent. Ai përbëhet nga 47 shtete anëtare, 28 prej të cilave janë anëtare të Bashkimit Evropian. Të gjitha shtetet anëtare të Këshillit të Evropës kanë nënshkruar Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, një traktat i projektuar për të mbrojtur të drejtat e njeriut, demokracinë dhe sundimin e ligjit. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut mbikëqyr zbatimin e Konventës në shtetet anëtare.

www.coe.int

Shtetet Anëtare të Bashkimit Evropian kanë vendosur të lidhin së bashku njohuritë e tyre, burimet dhe fatet. Së bashku, ato kanë ndërtuar një zonë të stabilitetit, demokracisë dhe zhvillimit të qëndrueshëm, duke ruajtur diversitetin kulturor, tolerancën dhe liritë individuale. Bashkimi Evropian është i angazhuar të ndajë arritjet e veta, vlerat dhe popujt e vet përtej kufijve të tij.

www.europa.eu

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

Implemented
by the Council of Europe